

**SPORCULARDA KİŞİLİK BOZUKLUKLARININ
BİLİŞSEL YÖNLERİNİN İNCELEMESİ**

Saba BORNA

Doktora Tezi

Spor Sağlık Ana Bilim Dalı

2022

(Her hakkı saklıdır.)

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
KİŞİ SPORLARI VE SPOR BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
SPOR SAĞLIK ANA BİLİM DALI
SPOR SAĞLIK BİLİM DALI

**SPORCULARDA KİŞİLİK BOZUKLUKLARININ BİLİŞSEL YÖNLERİNİN
İNCELEMESİ**

(Investigation of Cognitive Aspects of Personality Disorders in Athletes)

DOKTORA TEZİ

Saba BORNA

Danışmanı: Doç. Dr. Elif AKKUŞ

Erzurum
Şubat, 2022

KABUL VE ONAY TUTANAĞI

Saba BORNA tarafından hazırlanan ‘‘Sporcularda Kişilik Bozukluklarının Bilişsel Yönlerinin İncelenmesi’’ başlıklı çalışması 04/02/2022 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Spor Sağlık Ana Bilim Dalı, Spor Sağlık Bilim Dalında doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı:	Prof. Dr. Fatih KIYICI <i>Atatürk Üniversitesi</i>	Aslı ıslak imzalıdır
Danışman:	Doç. Dr. Elif AKKUŞ <i>Atatürk Üniversitesi</i>	Aslı ıslak imzalıdır
Jüri Üyesi:	Doç. Dr. Ahmet ŞİRİNKAN <i>Atatürk Üniversitesi</i>	Aslı ıslak imzalıdır
Jüri Üyesi:	Doç. Dr. Fatih BİLİCİ <i>Muş Alparslan Üniversitesi</i>	Aslı ıslak imzalıdır
Jüri Üyesi:	Dr. Öğr. Üyesi Deniz BEDİR <i>Erzurum Teknik Üniversitesi</i>	Aslı ıslak imzalıdır

Bu tezin Atatürk Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği’nin ilgili maddelerinde belirtilen şartları yerine getirdiğini onaylarım.

Prof. Dr. Fatih KIYICI
Enstitü Müdürü

Aslı ıslak imzalıdır

ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI

Doktora Tezi olarak sunduğum “**Sporcularda Kişilik Bozukluklarının Bilişsel Yönlerinin İncelenmesi**” başlıklı çalışmanın tarafımdan bilimsel etik ilkelere uyularak yazıldığını ve yararlandığım eserleri kaynakçada gösterdiğimi beyan ederim.

04/02/2022

Saba BORNA

Aslı ıslak imzalıdır

- ☐ Tezle ilgili patent başvurusu yapılması / patent alma sürecinin devam etmesi sebebiyle Enstitü Yönetim Kurulunun/.../.... tarih ve sayılı kararı ile teze erişim 2 (iki) süreyle engellenmiştir.
- ☐ Enstitü Yönetim Kurulunun/.../.... tarih ve sayılı kararı ile teze erişim 6 (altı) süreyle engellenmiştir.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY TUTANAĞI	I
ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI	II
İÇİNDEKİLER	III
TEŞEKKÜR	IX
ÖZET	X
ABSTRACT.....	XI
TABLolar DİZİNİ.....	XII
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	XVI
KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ.....	XIX
1. GİRİŞ	1
2. GENEL BİLGİLER.....	4
2.1. Kişilik bozukluğu (KB)	4
2.2. Kişilik Bozukluklarının Bilişsel Boyutu: Temel Kişilik Özellikleri, Bilişsel Duygu Düzenleme ve Kişilerarası Problemlerin Etkileri	5
2.2.1. Kişilik Bozukluklarının Bilişsel Modeli	5
2.2.2. Beş Faktörlü Kişilik Özellikleri ve Kişilik Bozuklukları	5
2.2.2.1. Dışadönüklük	6
2.2.2.2. Uyumluluk	7
2.2.2.3. Sorumluluk.....	7
2.2.2.4. Deneyime Açıklık	7
2.2.2.5. Duygusal Denge.....	8
2.2.3. Sporcularda Görülen Narsisizm Türleri.....	10
2.2.3.1. Tehlikesiz Narsisizm.....	10
2.2.3.2. Patolojik Narsisizm.....	11

2.3. Sporcularda Narsisizmin Boyutları.....	11
2.3.1. Üstünlük.....	11
2.3.2. Sömürücülük.....	11
2.3.3. Otorite Boyutu	11
2.3.4. Hak İddiası.....	11
2.3.5. Kendine Yeterlilik.....	11
2.3.6. Teşhircilik	12
2.3.7. Kendini Beğenme	12
2.4. Duygu Düzenleme	13
2.4.1. Duygu Düzenleme Süreci	15
2.4.2. Duygu Düzenleme ve Psikiyatrik Bozukluklar	16
2.4.3. Bilişsel Duygu Düzenleme	17
2.4.4. Sporda Duyguları Düzenleme.....	19
2.5. Afektif ve Duyguları Düzenleme.....	23
2.6. Kişilerarası Model.....	25
2.7. Kişilerarası Problemler	27
2.8. Kişilik İnanç.....	32
3. MATERYAL VE METOT.....	33
3.1. Yöntem.....	33
3.1.1. Katılımcılar	33
3.1.2. Prosedür	34
3.2. Ölçüm Araçları	34
3.2.1. Demografik Bilgi Formu	35
3.2.2. Temel Kişilik Özellikleri Envanteri(Basic Personality Traits Inventory) (BPTI)	35

3.2.3. Bilişsel Duygu Düzenleme Ölçeği (Cognitive Emotion Regulation Questionnaire) (CERQ)	35
3.2.4. Kişilerarası Problemler Envanteri (Inventory of Interpersonal Problems (IIP-32)).....	37
3.2.5. Kişilik İnanç Ölçeği(Personality Belief Questionnaire)(PBQ).....	38
3.2.6. Kısa Semptom Envanteri(KSE)	39
3.2.7. Olumlu ve Olumsuz Duygu Ölçeği (Positive and Negative Affect Scale) (PANAS).....	40
3.2.8. Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (Multidimensional Scale of Perceived Social Support)(MSPSS).....	40
3.3. İstatistiksel Analiz.....	41
4. BULGULAR.....	43
4.1. İstatistiksel Analiz.....	43
4.3. Ana Çalışma.....	45
4.3.1. Psikometrik Analizler	46
4.3.2. Uyarlama Çalışması: Kişilerarası Problemler Envanterinin Psikometrik Özellikleri	47
4.3.2.1. Kişilerarası Problemler Envanterinin Güvenilirlik Analizi	47
4.3.2.2. Kişilerarası Sorunlar Envanteri Ölçüt Geçerliliği.....	49
4.3.2.3. Kişilerarası Problemler Envanterinin Ölçüt Geçerliliği.....	50
4.3.3. Bilişsel Duygu Düzenleme Anketinin Psikometrik Özellikleri	51
4.3.3.1. Bilişsel Duygu Düzenleme Anketinin Güvenilirlik Analizi	51
4.3.3.2. Bilişsel Duygu Düzenleme Anketinin Eş Zamanlı Geçerliliği	52
4.3.4. Kişilik İnanç Anketinin Psikometrik Özellikleri	54
4.3.4.1. Kişilik İnanç Anketinin Güvenilirlik Analizi	54

4.3.4.2. Kişilik İnanç Anketin Sınır Çizgisi Kişilik Bozukluğu Alt Ölçeğinin	
Güvenilirlik Analizi	55
4.3.4.3. Kişilik İnanç Ölçeğinin Eş Zamanlı Geçerliliği	55
4.3.4.4. Kişilik Bozukluğu İnanç Envanterinin Ölçüt Geçerliliği	56
4.4. Ana Analizler	57
4.4.1. Araştırmanın Ölçütlerine İlişkin Tanımlayıcı Bilgiler.....	57
4.4.2. Demografik Değişkenlerin Araştırmanın Ölçülerindeki Farklılıkları	59
4.4.3. Kişilerarası Problemlerde Cinsiyet Farkı, Temel Kişilik Özellikleri, Bilişsel	
Duygu Düzenleme Stratejileri ve Kişilik Bozukluğu İnançları	60
4.4.4. Kişilerarası Problemlerde Spor Yaş Farkı, Temel Kişilik Özellikleri, Bilişsel	
Duygu Düzenleme Stratejileri ve Kişilik Bozukluğu İnançları	68
4.4.5. Kişilerarası Sorunlar, Temel Kişilik Özellikleri, Bilişsel Duygu Düzenleme	
Stratejileri ve Kişilik Bozukluğu İnançlarına İlişkin Eğitim Farklılığı	79
4.4.6. Kişilerarası Sorunlar, Temel Kişilik Özellikleri, Bilişsel Duygu Düzenleme	
Stratejileri ve Kişilik Bozukluğu İnançlarına İlişkin İstihdam Durumunun Farkı	87
4.4.7. Kişilerarası Sorunlar, Temel Kişilik Özellikleri, Bilişsel Duygu Düzenleme	
Stratejileri ve Kişilik Bozukluğu İnançlarıyla Spor Türü Farkı	94
4.4.8. Kişilerarası Sorunlar, Temel Kişilik Özellikleri, Bilişsel Duygu Düzenleme	
Stratejileri ve Kişilik Bozukluğu İnançları ile Anne Eğitiminin Farkı	103
4.4.9. Kişilerarası Sorunlar, Temel Kişilik Özellikleri, Bilişsel Duygu Düzenleme	
Stratejileri ve Kişilik Bozukluğu İnançlarına İlişkin Baba Eğitiminin Farkı	107
4.5. Değişken Grupları Arası Korelasyon Katsayıları	113
4.5.1. Kişilik Bozukluğu İnançları	114
4.5.2. Temel Kişilik Özellikleri, Kişilerarası Sorunlar ve Bilişsel Duygu Düzenleme	118
4.6. Hiyerarşik Çoklu Regresyon.....	120

4.6.1. Bilişsel Duygu Düzenleme ile İlişkili Değişkenler.....	121
4.6.1.1. Olumlu Bilişsel Duygu Düzenlemesiyle İlişkili Değişkenler.....	121
4.6.1.2. Olumsuz Bilişsel Duygu Düzenleme ile İlişkili Değişkenler	122
4.7. Kişilerarası Problemlerle İlişkili Değişkenler.....	124
4.8. Kişilik Bozukluğu İnançları ile İlişkili Değişkenler	126
4.9. Arabuluculuk Modelleri Araştıran Çoklu Regresyonlar.....	129
4.10. Duygusal Denge ve Kişilik Bozukluğu İnançları İlişkisinde Olumsuz Bilişsel Duygu Düzenlemenin Aracı Rolü.....	131
4.11. Duygusal Denge ve Kişilik Bozukluğu İnançları İlişkisinde Kişilerarası Sorunların Aracı Rolü.....	133
4.12. Negatif Değerlik ile Kişilik Bozukluğu İnançları İlişkisi Arasındaki Kişilerarası Sorunların Aracı Rolü.....	134
5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER.....	137
5.1. Bilişsel Duygu Düzenleme Anketine İlişkin Bulgular	141
5.2. Kişilik İnanç Anketine İlişkin Bulgular	143
5.3. Temel Kişilik Özellikleri, Kişilerarası Sorunlar, Bilişsel Duygu Düzenleme ve Kişilik Bozukluğu İnançlarında Demografik Kategoriler Açısından Farklılıklara İlişkin Bulgular	145
5.4. Değişken Grupları Arasındaki Korelasyon Katsayılarına İlişkin Bulgular	151
5.5. Çoklu Regresyon Analizleri.....	161
5.6. Arabulucu Modellerin İncelenmesine İlişkin Çoklu Regresyonlara İlişkin Bulgular	166
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	168
KAYNAKLAR	172
EKLER	191

EK-1. ÖZGEÇMİŞ	191
EK-2. ETİK KURUL ONAY FORMU	192
EK-3. GÖNÜLLÜ KATILIM FORMU	193
EK-4. KİŞİLERARASI SORUNLAR ENVANTERİ (IIP-32) TÜRKÇE FORMU	194
EK-5. TEMEL KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ ENVANTERİ	195
EK-6. KISA SEMPTOM ENVANTERİ	196
EK-7. OLUMLU VE OLUMSUZ DUYGU	198
EK-8. ÇOK BOYULU ALGILANAN SOSYAL DESTEK ÖLÇEĞİ	199
EK-9. DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU	200
EK-10. BİLİŞSEL DUYGU DÜZENLEME	202
EK-11. KİŞİLİK İNANÇ ÖLÇEĞİ	204

TEŞEKKÜR

Doktora eğitim süresinde, tez çalışmasının planlanması, yürütülmesi ve raporlandırılması gibi her aşamada gösterdiği desteklerinden dolayı ve sabır ve titizlikle bana katkı veren değerli danışmanım, sayın Doç. Dr. Elif AKKUŞ'a teşekkürlerimi sunuyorum.

Doktora eğitim süresinde ve tez çalışmasının doğru bir şekilde uygulanması yolundaki katkı ve desteklerinden dolayı tez izleme komitesinde yer alan jüri üyeleri, sayın Prof. Dr. Fatih KIYICI ve Doç. Dr. Ahmet ŞİRİNKAN' ya da teşekkür ederim. Son olarak, doktora eğitimine başlamamda varlığını her zaman hissettiren çok kıymetli annem, babam ve bana moral ve destek veren sevgili eşim Ali KARİMİASL'ye sabrından, desteğinden ve sevgisinden dolayı minnettarım ve sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Saba BORNA

ÖZET

Sporcularda Kişilik Bozukluklarının Bilişsel Açıdan İncelenmesi

Amaç: Bu çalışmanın amacı, sporcularda temel kişilik özelliklerinin, bilişsel duygu düzenleme ve kişilerarası sorunların, kişilik bozukluklarının bilişsel boyutu üzerine etkilerinin araştırılmasıdır.

Yöntem: Yaşları 18-30 ($\bar{X}$ =24.35, SS=2.65) arasında değişen 486 yetişkin sporcu (281 erkek ve 205 kadın) çalışmaya katılmıştır. Veriler, Demografik Bilgi Formu, Kısa Semptom Envanteri, Pozitif-Negatif Etki Ölçeği Ölçeği, Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği, Temel Kişilik Özellikleri Envanteri, Bilişsel Duygu Düzenleme Ölçeği, Kişilerarası İlişkilerde Problemler Envanteri ve Kişilik İnanç Ölçeği ile toplanmıştır. Çalışmanın ilk aşamasında, ölçeklerin geçerlilik ve güvenilirlik özellikleri gösterdikleri saptanmıştır. Verilerin normal değerlendirilmesi için Kolmogorov-Smirnov(K-S), değişkenler arasındaki ilişki bulmak için Pearson Korelasyon katsayısı testi, sporcularda kişilik bozukluklarının durumunu tahmin etmek için Çoklu Regresyon test yöntemi ve bağımsız grubun karşılaştırılması için, bağımsız t testi, ANOVA ve MANOVA kullanılmıştır. Sonuçların anlamlılık düzeyi $p<0.05$ olarak kabul edilmiştir. İstatistiksel analizlerde SPSS 21 versiyon kullanılmıştır.

Bulgular: Sporcularda temel kişilik özellikleri alt boyutlar deneyime açıklık ve duygusal denge sırasıyla olumlu ve olumsuz bilişsel duygu düzenleme ile ilişkilidir. Duygusal denge, negatif değerlilik ve felaketleştirme kişilerarası problemler ile pozitif, dışadönüklük ise negatif ilişki göstermektedir. Kişilik psikopatolojisi açısından ise, duygusal tutarsızlık, felaketleştirme, başkalarını suçlama, ve ilişkilerde soğuk ve dominant olmanın Kişilik bozukluklarındaki işlevsel olmayan inançlarla ilişkili olduğu bulunmuştur.

Sonuç: Bu araştırmada sonuçlarına göre, duygusal denge ve negative değerliliğin kişilik bozukluğu inançları üzerindeki etkisi kişilerarası problemlerin aracı rolü ile açıklanabilirken, negative değerliliğin etkisine negatif bilişsel duygu düzenleme de aracılık etmiştir. Sonuçlar ve anlamları ilgili literatürün ışığında değerlendirilmiş, ileri araştırma uygulamalar için öneriler eşliğinde sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kişilik Bozukluğu, Bilişsel Duygu Düzenleme, Kişilerarası Kişilerarası Problemler, Sporcular

ABSTRACT

Investigation of Cognitive Aspects Of Personality Disorders in Athletes

Purpose: The purpose of this study was to investigate of basic personality traits, cognitive emotion regulation and interpersonal problems on the cognitive aspects of personality disorders in athletes.

Method: In the present study, 486 adult participants (281 females and 205 males) between ages of 18 and 30 ($M = 24.35$, $sd = 2.65$) were voluntarily participated to the study. In the first part of the study, inventory of interpersonal problems, cognitive emotion regulation questionnaire and personality belief questionnaire were analyzed and were found to have good validity and reliability characteristics. Differences in demographic variables and correlational data for the measures were examined. The collected data was analyzed by K-S (Kolmogorov-Smirnov) and Pearson Correlation test. Multiple Regression test method was used to predict the status of personality disorders in athletes. Independent t-test, ANOVA ve MANOVA was used to compare two independent groups. The significance level of the results was accepted as $p < 0.05$. SPSS version 21 was used for statistical analysis.

Findings: Openness to experience and emotional inconsistency are associated with positive and negative cognitive emotion regulation, respectively in athletes. Emotional inconsistency, negative valence, and catastrophizing are positively related to interpersonal problems, while extraversion is negatively related. In terms of personality psychopathology, emotional instability, catastrophizing, blaming others, and being cold and dominant in relationships were found to be associated with dysfunctional beliefs in personality disorders.

Results: According to the results of this study, while the effect of emotional instability and negative valence on personality disorder beliefs can be explained by the mediating role of interpersonal problems, negative cognitive emotion regulation also mediated the effect of negative valence. The results and their meanings were evaluated in the light of the relevant literature and presented with suggestions for further research applications.

Keywords: personality Disorder, Cognitive Emotion Regulation, Interpersonal Problems, Athletes.

TABLÖLAR DİZİNİ

<u>Tablo No</u>	<u>Sayfa No</u>
Tablo 2.1. Büyük Beş Kişilik Özelliğın Yönü	13
Tablo 4.1. Katılımcıların Demografik Özellikleri.....	43
Tablo 4.2. IIP'nin Tam Ölçeğı ve Alt Ölçekleri İçin İç Tutarlılık, Öge -Toplam Korelasyon Aralığı ve Yeniden Test Güvenilirlik Katsayıları.	47
Table 4.3. IIP, BPTI, KSE (BSI), MSPSS ve PANAS Tam Ölçek ve Alt Ölçekleri Arasındaki İlişkiler.....	48
Tablo 4.4. IIP'nin alt ölçeklerinde KSE'nin Farkları ve Ortalama Puanları.....	50
Tablo 4.5. CERQ'nun Tam Ölçek ve Alt Ölçekleri için İç Tutarlılık Katsayıları ve Öge - Toplam Korelasyon Aralığı	52
Tablo 4.6. CERQ Olumlu, CERQ Olumsuz, PANAS ve BSI Tam Ölçekli ve alt ölçekleri arasındaki ilişkiler	53
Tablo 4.7. PBQ' nun Tam Ölçek ve Alt Ölçekleri için İç Tutarlılık Katsayıları ve Öge - Toplam Korelasyon Aralığı	54
Tablo 4.8. PBQ' nun Tam Ölçek ve Alt Ölçekleri ile KSE'nin Tam Ölçek ve Alt Ölçekleri Arasındaki İlişkiler.....	55
Tablo 4.9. PBQ' nun alt ölçeklerinde BSI'nin Farklılıkları ve Ortalama Puanları	57
Tablo 4.10. Önlemler için Tanımlayıcı Bilgiler	58
Tablo 4.11. Demografik Değişkenlerin Sınıflandırılması.....	59
Tablo 4.12. Kişilerarası Sorunlar, Temel Kişilik Özellikleri, Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejileri ve Kişilik Bozukluğu İnançları Üzerindeki Cinsiyet Farkı.....	66

Tablo 4.13. Kişilerarası Sorunlar, Temel Kişilik Özellikleri Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejileri ve Kişilik Bozukluğu İnançları Üzerindeki Ortalama Cinsiyet Farkı	67
Tablo 4.14. Kişilerarası Sorunlar, Temel Kişilik Özellikleri, Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejileri ve Kişilik Bozukluğu İnançlarına Göre Spor Yaşı Gruplarının Farkı	76
Tablo 4.15. Spor Yaşı Gruplarının Kişilerarası Sorunlar, Temel Kişilik Özellikleri, Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejileri ve Kişilik Bozukluğu İnançlarına İlişkin Puan Ortalamaları	77
Tablo 4.16. Kişilerarası Sorunlar, Temel Kişilik Özellikleri, Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejileri ve Kişilik Bozukluğu İnançlarına İlişkin Eğitim Farkı	85
Tablo 4.17. Kişilerarası Sorunlar, Temel Kişilik Özellikleri, Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejileri ve Kişilik Bozukluğu İnançlarına İlişkin Eğitim Farklılıkları	86
Tablo 4.18. Kişilerarası Sorunlar, Temel Kişilik Özellikleri, Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejileri ve Kişilik Bozukluğu İnançlarına İlişkin Çalışma Durumunun Farkı	92
Tablo 4.19. Kişilerarası Sorunlar, Temel Kişilik Özellikleri, Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejileri ve Kişilik Bozukluğu İnançlarına İlişkin Çalışma Durumu Puan Ortalamaları	93
Tablo 4.20. Kişilerarası Sorunlar, Temel Kişilik Özellikleri, Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejileri ve Kişilik Bozukluğu İnançlarına Göre Spor Türü Gruplarının Farkı	101

Tablo 4.21. Spor Türü Gruplarının Kişilerarası Sorunlar, Temel Kişilik Özellikleri, Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejileri ve Kişilik Bozukluğu İnançlarına İlişkin Puan Ortalamaları	102
Tablo 4.22. Kişilerarası Sorunlar, Temel Kişilik Özellikleri, Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejileri ve Kişilik Bozukluğu İnançlarına Anne Eğitiminin Farkı	105
Tablo 4.23. Kişilerarası Sorunlar, Temel Kişilik Özellikleri, Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejileri ve Kişilik Bozukluğu İnançlarına İlişkin Anne Eğitim Puan Ortalamaları	106
Tablo 4.24. Kişilerarası Sorunlar, Temel Kişilik Özellikleri, Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejileri ve Kişilik Bozukluğu İnançlarına İlişkin Baba Eğitiminin Farkı	111
Tablo 4.25. Kişilerarası Sorunlar, Temel Kişilik Özellikleri, Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejileri ve Kişilik Bozukluğu İnançlarına İlişkin Baba Eğitim Puan Ortalamaları	112
Tablo 4.26. Kişilik Bozukluğu İnançları, Temel Kişilik Özellikleri, Kişilerarası Sorunlar ve Bilişsel Duygu Düzenleme Arasındaki İlişki	116
Tablo 4.26. Kişilik Bozukluğu İnançları, Temel Kişilik Özellikleri, Kişilerarası Sorunlar ve Bilişsel Duygu Düzenleme Arasındaki İlişki	116
Tablo 4.26. Kişilik Bozukluğu İnançları, Temel Kişilik Özellikleri, Kişilerarası Sorunlar ve Bilişsel Duygu Düzenleme Arasındaki İlişki	117
Tablo 4.27. Temel Kişilik Özellikleri, Kişilerarası Sorunlar ve Bilişsel Duygu Düzenleme	119
Tablo 4.28. Temel Kişilik Özellikleri ve Bilişsel Duygu Düzenleme	120
Tablo 4.29. Olumlu Bilişsel Duygu Düzenleme için Hiyerarşik Regresyon	121

Tablo 4.30. Olumsuz Bilişsel Duygu Düzenleme için Hiyerarşik Regresyon Analizi.....	123
Tablo 4.31. Kişilerarası Problemler İçin Hiyerarşik Regresyon Analizi	125
Tablo 4.32. Kişilik Bozuklukları İnançlarına Yönelik Hiyerarşik Regresyon Analizi	128
Tablo 4.33. Meditasyon Modellerinde Değişkenler Arasındaki Korelasyonlar	130
Tablo 4.34. Olumsuz Bilişsel Duygu Düzenlemenin Aracılık Rolü Nevrotiklik ve Kişilik Bozukluğu İnançlar İlişkisi	132
Tablo 4.35. Kişilerarası Sorunların Aracılık Rolü Nevrotiklik ve Kişilik Bozukluğu İnanç İlişkisi.....	134
Tablo 4.36. Kişilerarası Sorunların Aracı Rolü Negatif Değerlik ve Kişilik Bozukluğu İnançlar İlişkisi.....	135
Tablo 4.37. Hiyerarşik Regresyon Analizinin Özeti	136

ŞEKİLLER DİZİNİ

<u>Şekil No</u>	<u>Sayfa No</u>
Şekil 2.1. Kişilerarası Dairesel Diyagramı	25
Şekil 2.2. Ölçülen Kişilik Bozukluklarının Konumu ile MMPI(Minnesota Multiphasic Personality Inventory) ve PACL (Personality Adjective Check list) Kişilerarası Circumplex'te. “Kişilik bozuklukları kavramları ve kişiliğin boyutlarından uyarlanmıştır”.	26
Şekil 2.3. Ölçülen Kişilik Bozukluklarının Konumu ile PDE (Personality Disorder Examination) ve MCMII-II (Millon Clinical Multiaxial Inventory) Kişilerarası Circumplex'te. “Circumplex ve Beş Faktör Uzayda Kişilik Bozukluklarının Temsili: Bir Klinik Örnekle İncelemeler” den uyarlanmıştır.	27
Şekil 2.4. Kişilerarası Dairesel Model.....	29
Şekil 4.1. Kişilerarası Sorunlarda Cinsiyet Puan Ortalamaları	61
Şekil 4.2. Kişilerarası Problemler Alt Ölçeklerinde Cinsiyet Puan Ortalaması	62
Şekil 4.3. Temel Kişilik Özelliklerine İlişkin Cinsiyet Puan Ortalamaları	63
Şekil 4.4. Bilişsel Duygu Düzenlemede Cinsiyet Puan Ortalamaları.....	64
Şekil 4.5. Cinsiyetin Kişilik Bozukluklarına İlişkin Ortalama Puanları.....	64
Şekil 4.6. Cinsiyetin Kişilik Bozukluklarına İlişkin Ortalama Puanları.....	65
Şekil 4.7. Spor Yaş Gruplarının Kişilerarası Sorunlara İlişkin Puan Ortalamaları	69
Şekil 4.8. Spor Yaş Gruplarının Kişilerarası Sorunların İlişkin Puan Ortalamaları.....	70
Şekil 4.9. Spor Yaş Gruplarının Temel Kişilik Özelliklerine İlişkin Puan Ortalamaları	72
Şekil 4.10. Spor Yaş Gruplarının Bilişsel Duygu Düzenleme Puan Ortalamaları	73

Şekil 4.11. Spor Yaş Gruplarının Kişilik Bozukluğu İnançlarına İlişkin Puan	
Ortalamaları Tam Ölçek.....	74
Şekil 4.12. Spor Yaş Gruplarının Kişilik Bozukluğu İnançlarının Alt Ölçeklerinde	
Puan Ortalamaları	76
Şekil 4.13. Kişilerarası Sorunlar Eğitim Puan Ortalamaları.....	80
Şekil 4.14. Kişilerarası Problemler Alt Ölçeklerine İlişkin Eğitim Puan Ortalamaları..	81
Şekil 4.15. Temel Kişilik Özellikleri Eğitim Puan Ortalamaları.....	81
Şekil 4.16. Bilişsel Duygu Düzenleme Eğitim Puan Ortalaması	82
Şekil 4.17. Kişilik Bozuklukları İnançlarına İlişkin Eğitim Puan Ortalaması.....	83
Şekil 4.18. Kişilik Bozuklukları İnançlarının Alt Ölçeklerinde Eğitim Puan	
Ortalaması	84
Şekil 4.19. Kişilerarası Sorunlara İlişkin İstihdam Durumu Puan Ortalamaları	88
Şekil 4.20. Kişilerarası Sorunlar Alt Ölçeklerine Göre İstihdam Durumu Puan	
Ortalamaları	89
Şekil 4.21. Temel Kişilik Özelliklerine Göre İstihdam Durumunun Ortalama	
Puanları	90
Şekil 4.22. Kişilik Bozukluklarına İlişkin İstihdam Durumunun Ortalama Puanları.....	91
Şekil 4.23. Kişilik Bozuklukları İnanç Alt Ölçeklerine İlişkin İstihdam Durumu	
Puan Ortalamaları	91
Şekil 4.24. Spor Türü Gruplarının Kişilerarası Sorunlara İlişkin Puan Ortalamaları.....	95
Şekil 4.25. Spor Türü Gruplarının Kişilerarası Sorunlarının Alt Ölçek Puan	
Ortalamaları	96
Şekil 4.26. Spor Türü Gruplarının Temel Kişilik Özelliklerine İlişkin Puan	
Ortalamaları	97
Şekil 4.27. Spor Türü Gruplarının Bilişsel Duygu Düzenleme Puan Ortalamaları.....	98

Şekil 4.28. Spor Türü Gruplarının Kişilik Bozukluğu İnançlarına İlişkin Puan	
Ortalamaları Tam Ölçek.....	99
Şekil 4.29. Spor Türü Gruplarının Kişilik Bozukluğu İnançlarının Alt Ölçek Puan	
Ortalamaları	100
Şekil 4.30. Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejilerine İlişkin Ana Eğitim Puan	
Ortalamaları	104
Şekil 4.31. Temel Kişilik Özelliklerine İlişkin Baba Eğitim Puan Ortalamaları	109
Şekil 4.32. Kişilik Bozuklukları İnançlarına İlişkin Baba Eğitim Puan Ortalamaları..	110
Şekil 4.33. Kişilik Bozuklukları İnançları Alt Ölçeği Baba Eğitim Puan Ortalaması..	111
Şekil 4.34. Varsayımsal Aracılık Modelleri	131
Şekil 5.1. Genel bir kişilerarası döngü	154

KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ

KB	: Kişilik Bozuklukları
PD	: Personality Disorder
KS	: Kişilerarası Sorunlar
TKÖE	: Temel Kişilik Özellikleri Envanteri
BPTI	: Basic Personality Traits Inventory
BDDÖ	: Bilişsel Duygu Düzenleme Ölçeği
CERQ	: Cognitive Emotion Regulation Questionnaire
KPE	: Kişilerarası Problemlerin Envanteri
KİÖ	: Kişilik İnanç Ölçeği
PBQ	: Personality Belief Questionnaire
KSE	: Kişilerarası Sorunlar Envanteri
PTI	: Personality Traits Inventory
KSE	: Kısa Semptom Envanteri
BSI	: Brief Symptom Inventory
KBİ	: Kişilik Bozukluğu İnançları
ÇBASDÖ	: Çok Boyulu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği
MSPSS	: Multidimensional Scale of Perceived Social Support
S.E	: Standart Hata
S	: Sayı
r	: Korelasyon
P	: Anlamlılık düzeyi
K-S	: Kolmogorov-Smirnov
SPSS	: İstatistik Yazılımlı Bilgisayar Programı
SS	: Standart Sapma
Ort	: Ortalama

1. GİRİŞ

Kişilik bozukluğunun nasıl teşhis edileceğiye uzun süredir devam eden bir konudur. Kişilik bozukluğu (KB), sürekli fikirler, duygular ve kişilerarası davranışlar kapsayan, bir kişinin yaşamındaki performansını olumsuz yönde etkileyen bir bozukluk olarak tanımlanır.¹

Kişilik bozuklukları genel olarak düşük eğitim düzeyi olanlar, yalnız yaşayanlar, evliliklerinde zorluklar yaşayanlar, işsiz kişiler, ilaç bağımlıları, şiddet içeren ya da içermeyen suç işleyenler ve mahkumlarda daha sık olarak tanımlanmıştır.²

Bu durum kişilik bozukluklarının etiyolojisinde çevresel faktörlerin önemini ortaya koymuştur. Kişilik bozukluklarının etiyolojisinde çocuk istismarı ve diğer travmatik yaşantılar ile biyolojik faktörlerin rol oynadığı bildirilmiştir.³

Kişilik bozukluklarının resmi olarak sınıflandırılması ise Kurt Schneider'e kadar gerçekleştirilememiştir. Schneider, kendi klinik deneyiminden yola çıkarak 9 kişilik tipi belirlemiştir. Bu kişilik tipleri kimi değişikliklerle 1948'deki (International Classification of Diseases)ICD-6'dan, 2013'te yayınlanan (Diagnostic and Statistical Manual)DSM-IV'e kadar tüm sınıflandırmalarda yer almaktadır.⁴

Kişilik bozuklukları olan insanlar, problemlerini kendi davranış ve tutumlarından bağımsız gördükleri için, kişilik boyutundaki problemlerinin farkına varmazlar. Ayrıca, bu bireyler çoğunlukla hasta yakınları tarafından kliniklere getirilen ve klinik kişilik problemleri dışında şikayetlerle başvuran bireylerdir. Literatürde yaygın olarak bilişsel ve kişilerarası desenler, Bilişsel Kuram ve Kişilerarası Döngüsel Model kişilik bozuklukları olarak tanımlanmaktadır. Bilişsel kuram kişilik bozukluklarının gelişmesi ve korumasında işlevsel olmayan bilişsel şemaların rolünü öne çıkarmaktadır. Bu teoriye göre, normal faktörler (genetik yetenek gibi) ve çevresel faktörler (başkalarının etkisine maruz kalma veya travmatik deneyimler gibi) bir kişilik bozukluğu modeli

oluşturmak için birlikte çalışır. Örneğin, çocukken reddedilmeye duyarlı bir kişi, "Ben sevgiyi hak etmiyorum" gibi olumsuz duygular oluşturabilir. Bu düşünce şekli, çevresel faktörlerle (güçlü ve tekrarlı reddedilmeler gibi) pekişerek pratik olmayan yapılanmalarla yol açabilir. Bilgi işleme süreçlerinde sistematik önyargılara yol açar ve davranışları pratik olmayan bir şekilde şekillendirir. Düşünce ve inanç hiyerarşisi oluşturan nötr olaylara abartılı ve olumsuz anlamlar yükleyerek, kişilik bozukluklarına özgü işlevsiz davranışlar yaratır.⁵

Günümüz dünyasında spor, insanların hayatında önemli bir unsurdur ve kitleleri kendine çekmektedir. Bu durum psikososyal alanda çalışan bilim insanları tarafından incelendiğinde, insanların spora olan ilgilerinin sporcuların kişilikleri üzerinde olumlu ve olumsuz etkilerinin olduğu ve bu alanda daha fazla çalışmaya ihtiyaç olduğu ortaya çıkmaktadır. Litreatürde, sporcularda spor psikolojisi ve egzersiz alanında yapılan araştırmalarda psikolojik dayanıklılık, duygu düzenleme ile sportif kimlik,^{6,7} ruminasyon ve bilinçli farkındalık,⁸ öfke ve sosyal kaygı,⁹ ile mükemmeliyetçilik,¹⁰ ilişkisinin araştırıldığı görülmektedir. Bilişsel duygu düzenleme duygu düzenlemenin en önemli biçimlerinden biridir. Sıkıntıya yol açan sorun ve duyguların üstesinden gelmenin “ruhsal yolu” bilişsel duygu düzenleme olarak tanımlanmakta ve literatürde bilişsel baş etme ile aynı anlamda kullanılmaktadır.¹¹ Spor performansı sırasında insanların duygularının günlük yaşamdaki bilişsel yansımasının farklı olabileceğini ve performans sırasında değerlendirmenin günlük yaşamda bilişten daha önemli olduğu belirtilmiştir. Örneğin, atıcı önceki bir durumda hata yaptığını düşünüyorsa (öfke hataları, suçluluk hissetmesi) ve bu döngünün geniş getiren bir şekilde zihinsel olarak tekrarı, kişiyi oyunun başka öğelerden (takım arkadaşlarının mevcut konumu gibi) uzaklaştırabilir.¹² Duyguları düzenlemenin yanı sıra kişinin duygularla ilgili sahip olduğu inanç ve bilişler de duyguların düzenlenmesi ile ilgili olabilir. Örneğin, kişinin

negatif duygularını kontrol edemediği fikri veya olumsuz duyguların performansı olumsuz etkilediğine dair inanç, duygu düzenlemenin davranış ve sportif performans üzerindeki rolünü de belirler.¹³

Çalışmanın amacı, sporcularda kullanılan envanterlerin psikometrik öznitelliklerini araştırmak ve önerilen modeli test etmektir.

Yapılan incelemeler sonucunda, sporcularda kişilik bozukluklarının bilişsel yönlerinin ilişkinin incelendiği ulusal ve uluslararası çalışmalara rastlanılmamıştır.

Ancak sporcularda kişilik bozukluklarının bilişsel yönlerinin özellikleri (bilişsel duygusal düzenleme, küçük inanç ve kişilerarası problemler) arasındaki ilişkiyi inceleyen ve karşılaştıran yeterli sayıda araştırma bulunmamaktadır. Bu nedenle sporcularda kişilik bozukluklarının bilişsel yönlerinin incelenmesi gereklidir. Önerilen modelde, sporcularda temel kişilik özelliklerin, kişilerarası problemlerin ve bilişsel duygu düzenlemelerin etkileri, kişilik bozukluklarının bilişsel yönleri üzerinde araştırılmıştır. Bunun yanı sıra, temel kişilik özelliklerinin kişilik bozukluğu inançları üzerindeki etkisinde, kişilerarası sorunların aracı rolleri ve bilişsel duygu düzenleme stratejileri de araştırılacaktır. Çalışmanın temel amacı sporcularda kişilik bozuklukları ile bilişsel yönlerinin arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Kişilik bozukluğu (KB)

Kişilik bozukluğu (KB), kalıcı bir duygu, düşünce ve kişilerarası davranış kalıbı ile bir kişinin yaşamdaki performansını olumsuz yönde etkileyen bir bozukluk olarak tanımlanır.¹ DSM-IV tanımına göre, araştırmacılar kişilik bozukluklarını bilişsel, duygusal ve kişilerarası yaklaşımlar bağlamında anlamaya çalışmışlardır. Araştırmalar ve klinik uygulamalar sonucunda farklı teorik açıklamalar yapılmış ve farklı müdahale yöntemleri geliştirilmiştir. Ancak hasta ve yakınları için yıkıcı olan kişilik bozuklukları klinik ve psikiyatrik psikolojide önemli bir konu olmaya devam etmektedir. Beck ve diğerleri (2004) bilişsel kuramda kişilik bozukluklarının yaratılmasında ve sürdürülmesinde işlevsiz bilişsel şemaların rolünü vurgulamaktadır. Bu teoriye göre, doğal ve çevresel faktörler bir kişilik bozukluğu örüntüsü yaratmada rol oynar. Örneğin, çocukken reddedilmeye duyarlı bir kişi olumsuz bir benlik imajına sahip olabilir veya "Ben sevgiyi hak etmiyorum" şeması oluşturabilir. Bu inanç, şiddetli ve sık reddedilme gibi çevresel faktörlerle pekiştirilebilir ve sonunda etkisiz hale gelebilir. Bu inançlar, bilgi işleme süreçlerinde sistematik önyargılara yol açar ve davranışları işlevsel olmayan bir şekilde şekillendirir. Kişilik bozukluklarının yaygın işlevsiz davranışları, düşünce ve inanç hiyerarşisi oluşturan nötr olaylara abartılı ve olumsuz anlamlar yükleyerek ortaya çıkar.⁵ Dimaogio ve arkadaşları (2006) kişilerarası problemlerde işlevsel olmayan bilişsel şemaların önemini bilişsel model ile tutarlı olarak, vurgulamıştır. Çalışmaya göre kişilerarası şemalar ile kişilerin davranışları tutarlı olacak biçimde şekillenmeli ve diğerleri ile kurulan ve sürdürülen ilişkiler bu şemalar aracılığı ile gelişmelidir.¹⁴ "Kişilerarası Modeller Kuramı" da sosyal ilişkileri düzenleyen ve sürdürülmesini motive eden bir diğer sosyal bilişsel model olarak paylaşılmış şemaları açıklamaktadır.¹⁵ Buna kurama göre KB normalin dışında ve esneklikten yoksun

kişilerarası modellerin yansımaları içerebilir, bu durumda anormal bir kişilerarası modelin varlığı veya bazen belirli bir kişilerarası modelin bulunmaması ile gözlemlenebilir. Kişilerarası ilişkiler KB hastalarında oldukça rahatsız edici boyuttadır. Genellikle diğer psikiyatri hastaları diğer bireylerden destek ve ilgi alabilirken, kişilik bozukluğuna sahip bireyler negatif tepki çekerler.¹⁶ KB hastaları, sosyal veya kariyer amaçlarını etkilemediği sürece kendi kişilik özelliklerini problem olarak değerlendirmezler.⁵

2.2. Kişilik Bozukluklarının Bilişsel Boyutu: Temel Kişilik Özellikleri, Bilişsel Duygu Düzenleme ve Kişilerarası Problemlerin Etkileri

2.2.1. Kişilik Bozukluklarının Bilişsel Modeli

Bilişsel modele dayalı olarak, şematik formülasyona üç tür inanç dahildir. Bunlar: temel, koşullu (varsayımlar) ve araçsal inançlardır. Temel inançlar, benlik, diğerleri ve dünya hakkındaki temel görüşler; Koşullu ilişkileri içeren varsayımların inançları (eğer ... o zaman ...); Araçsal inançlar ise hem temel inançları hem de varsayımları telafi etmek için önermeleri tanımlar. Bilişsel modele göre kişilik bozukluklarının inançları, Eksen 1 bozukluklarına ilişkin inançlara kıyasla bilişsel sistemdeki güçlü, kalıcı ve derin yapı nedeniyle değişmeye eğilimlidir.⁵

2.2.2. Beş Faktörlü Kişilik Özellikleri ve Kişilik Bozuklukları

İnsanların durumlar ve olaylar hakkındaki davranış ve düşünceleri, o kişinin kişilik özellikleri olarak ortaya çıkar. Kişilik, sosyal ve biyolojik özellikler olarak zamanın bireylere yüklediği psikolojik davranışların tüm farklılıklarını ve ortaklıklarını belirleyen ve belirli bir zamanda devamlılığını sağlayan tüm eğilim ifade eder. Genellikle bireylerin bir durumdan diğerine değişen davranış ve tutumları da kişilik olarak ifade edilmektedir. Karakteri belirli kalıplara uyarlamak mümkün değildir. Nitekim, yapılan çalışmalarda geçerliliği ve güvenilirliği kanıtlanmış beş faktörlü kişilik

yapısının genel olarak kabul gördüğü bildirilmiştir. Bu model, "özellik yaklaşımı"na dayanır ve kişiliğin ölçülmesinde insanların kendilerini ve başkalarını tanımlamak için kullandıkları "özellikler"i kullanır. Allport ve Odbert (1936) ve Thurstone (1934) bu alandaki çalışmaları ile beş faktör kişilik modelinin ilkleri olarak kabul edilmiştir. Bu perspektiften, Costa ve McCreery (1985) büyük insan grupları üzerinde davranış değişkenlerini test etmiş ve kişiliğin beş faktörden oluştuğunu vurgulamıştır.¹⁷ Sonraki araştırmalar sonucunda beş ana boyutun; Uyumluluk, dışa dönüklük, nevrotiklik, sorumluluk ve deneyime açıklık olduğu tespit edilmiştir.¹⁸

Kişilik boyutlarını sınıflandıran ve kapsamlı bir model olan beş faktörlü model boyutları, sabit, belirli ve sabit düşünce, duygu ve davranışlar gösterme eğiliminde olan kişilik özelliklerini içermektedir. Bu kişilik özellikleri şunları içerir: Dışadönüklük anlaşıma, sorumluluk, deneyime açıklık ve duygusal istikrardır.¹⁹ Buna göre dışadönüklük ve uzlaşma kişilerarası sorunlarla ilişkilidir. Anormal sorumluluk, iş (işkoliklik) ve aile (mükemmeliyetçilik) Hayatın bozulması; Alışılmadık deneyimlere, algısal ve bilişsel çarpıtmalara veya önyargıya açıklık; Ve duygusal dengesizlik, stres ve duygu düzenleme problemleriyle yakından bağlantılıdır. Beş faktör kişilik özellikleri ise kısaca tanımlanır.

2.2.2.1. Dışadönüklük

Bireyin daha fazla sosyallik ve arkadaşlık düzeyini gösteren kişilik boyutu dışadönüklüğün kişilik boyutudur. Dışadönüklüğün temel özellikleri şunlardır: sıcaklık, girişkenlik, girişkenlik, heyecan ve olumlu duygular yaşama arzusu. Dışa dönük olmayanlar, nispeten sessiz ve göze batmayan davranışlarla karakterize edilir.^{20,21} Dışa dönük kişilik boyutunda yüksek puan alanlar enerjik, arkadaş canlısı ve yeni sosyal bağlantılar kurmaya hazırdır.²² Burger (2006), çalışmasında içe dönüklere göre kıyasla dışadönüklerin daha fazla sosyal ortamlarda bulunduklarını vedaha çok arkadaşına sahip

olduklarını belirtmiştir. Kısacası, dışa dönükler eğlenceli, konuşkan, esprili, girişken ve kibardır. İçe dönükler ise sessiz, mesafeli, utangaç, pasif ve yalnızdır.²³

2.2.2.2. Uyumluluk

Uyumluluk İstenen kişilik özellikleri daha çok bireylerarası ilişkilerle ilgilidir. Uyumluluk, bireyin kişilerarası işbirliğine katılımı ve bu işbirliğinin onaylanması olarak ifade edilir. Aynı fikirde olan kişiler diğerlerinden daha arkadaş canlısı, samimi, samimi, sosyal ve güvenilir olma eğilimindeyken, başkalarıyla aynı fikirde olmayanlar daha az uzlaşmacı, tartışmacı, işbirlikçi ve şiddetli olma eğilimindedir.²⁴

2.2.2.3. Sorumluluk

Sorumluluk boyutu, bireylerin planlama, dikkat ve öz kontrol düzeylerini ifade etmektedir. Sorumlu insanlar, amaçlarına ulaşmak için amaçlarına hakim olan, çalışkan, özverili, organize ve çalışkan kişilerdir. Öte yandan, sorumsuz insanlar dürtüsel, düzensiz ve erteleyici olma eğilimindedir.^{24,25} Sorumluluğu yüksek olan bireyler hırslı, azimli, başarı eğilimli olurken; düşük olanlar bireyler ise görev bilincinden yoksun, plansız, disiplinsiz ödevini erteleyen olarak değerlendirilmektedir.²⁶

2.2.2.4. Deneyime Açıklık

Entelektüel faaliyetlere katılma ve yeni duygu ve düşüncelere açık olma arzusu deneyime açıklığı gösterir. Deneyime açıklık bir şekilde entelektüel duyarlılık, hayal gücü, esneklik, ilgi, estetik ve geleneksel olmayan davranış ve tutumlarla ilişkilidir. Deneyimle çok ilgilenenler genellikle tutucu değildir.^{20,21} Deneyimlemek isteyen insanlar, genellikle çeşitliliği ve yeni deneyimleri tercih eden entelektüel açıdan meraklı insanlardır. Deneyime açıklığı düşük olan insanlar genellikle muhafazakardır, monotonluğu tercih eder ve entelektüel olarak ilgisizdir.²⁴

Bu boyutta kişilik özelliklerine sahip kişiler hayal gücü kuvvetli, zeki, meraklı ve bilgili, sanatsever olarak tanımlanabilir.²⁷ Deneyime açık olan insanlar hayalperest,

maceracı, meraklı, özgün, yaratıcı, duygu ve düşüncelerine yatkındır. Daha düşük seviyelerde olanlar geleneksel, muhafazakar ve ilgisiz olarak tanımlanır.²⁸

Deneyime açıklık faktörü, geleneksel olmayan, meraklı, analitik, yaratıcı, bağımsız, benzersiz, geniş ilgi alanları, cesur, değişimi seven, açık fikirli, doğal, aktif, estetik, özgür düşünen ve kültürel olarak tanımlanmaktadır.²⁹ Genel olarak meraklı, kültürlü, yenilikçi fikirlere sahip, zeki, hayal gücü yüksek olma ve sanatsal düşünme gibi entelektüel özellikleri içerir. Bu özelliklere sahip kişiler, yaratıcılıkları ile özellikle değişim yaşayan organizasyonlarda oldukça pratik faydalar sunmaktadır.³⁰ Deneyime açık insanlar kararlı, kararlı iken, her durumda yeniliği tercih ederler ve tüm fikirler karşısında işbirlikçi ve kibar olmayı tercih ederler. Gelişime açıklığı düşük olan kişiler estetik açıdan eksik, geleneksel, dağınık, hayal gücü zayıf özellikler gösterirler.³¹

2.2.2.5. Duygusal Denge

Kişinin duygusal dengeye sahip olup olmadığını gösterir. Başka bir ifadeyle duygusal denge, eğilimli olmayı ifade eder. Gergin insanların özelliği, kaygı yaşamaya daha yatkın olmalarıdır. Tersine, duygusal istikrarı olan insanlar sakin ve rahattır.^{20,21} Yüksek düzeyde duygusal denge sahibi insanlar genellikle kaygı, huzursuzluk, üzüntü ve stresle baş etmede zayıflık yaşarlar. Düşük duygusal istikrara sahip kişiler, sakin, dengeli ve stres kontrol becerileri iyi olan bireylerdir.^{22,24} Kendi kendini çok beğenen ve bedensel ve psikolojik özelliklerine yüksek oranda hayran olan insan olarak tanımlanır.³² Duygusal denge, sakin ve duygusal olarak istikrarlı insanların özelliklerini yansıtır. Sürekli duygusal istikrar, nevroz, duygusal dengesizlik, utangaçlık, sinirlilik, suçluluk, karamsarlık ve düşük benlik saygısı gibi olumsuz duygulara sahip kişilerin özellikleriyle tutarlıdır.³³

Ellis'e göre; Tüm cinsel duyguların kendini beğenmeye yönltilmesini içeren Narsisizm, erkeklere oranla kadınlarda daha yaygındır.³⁴ Horney'e göre narsistlerin

diğer insanlarla olan duygusal bağları çok zayıftır ve sevmeye kapasitesinin kaybının neden olduğu boşluğu yaşarlar.³⁵ Freud, narsisizmi dış dünyadan ortaya çıkan ve onu kendisine yönlendiren libidinal bir yatırım olarak tanımlar ve birincil ve ikincil narsisizm olmak üzere iki tipten söz eder. Birincil narsisizmi, bir çocuğun cinsel arzu yatırımının dış nesnelere değil, kendisine yöneltildiği ve tüm çocukların geçmesi gereken ergenlik süreci olarak tanımlamıştır.³⁶ Narsisizm kavramı, Yunan mitolojisindeki sudaki yansımasını gördüğünde kendisine âşık olan ve hayatını ona asla ulaşamayan bir sevgiliyi izleyerek geçiren Narges'ten gelmektedir. Narsistler, erken çocukluk döneminde aileleriyle yaşadıkları olumsuz deneyimler nedeniyle sonraki ilişkilerinde düşmanlık ve karamsarlık gösterirler. Sonuç olarak, sosyal geri bildirim ile çıkarımların kendileri arasındaki ön koşullar bir şekilde belirsiz kalır ve bu nedenle sosyal geri bildirimin değeri hakkında şüpheler uyandırır. Narsistler, başkalarının kendileri için takdir düşünceleri olup olmadığını test etme ihtiyacı hissederler ve istedikleri geri bildirimi almak için ilişkilerini sürekli olarak zorlarlar.³⁵ Narsistler genellikle kendi çıkarları için bilmeden başkalarını kullanır, onları sömürür ve karşılığında fazla bir şey ödemediği arzularını tatmin etmelerini beklerler. Bu nedenle alçakgönüllü olmaktan uzak, yüksek benmerkezci ve affetmez olarak görülürler.^{37,38} (Bencil insanlar, kendilerini beden ve ruhen fazlasıyla beğenen, kendilerini üstün gören, ilgi ve onay ve sürekli takdir bekleyen, her yerde ayrıcalıklı bir yeri hak ettiklerini düşünen ve Üstün bir yer olan insanlardı. Kuşkusuz bu kadar yoğun narsistik beklentilerde hayal kırıklığı ve incinme kaçınılmazdır. Narsistin benlik saygısı, dış ilgi, hayranlık ve onay ile beslenir. Başkalarını yüceltmek, görmek ve kendini üstün göstermek için kullandıkları için dostlukları da bu konuda faydacıdır. Narsistler, başkalarının duygu, düşünce ve ihtiyaçları ile empati kuramadıkları için ilişkilerinde bencil ve bencil olarak bilinirler.³⁹

Narsisizm bazen bir kişinin (sporcular) performansını olumlu yönde etkileyebilir. Narsist sporcuların değer duygusu, üstünlüklerini başkalarına gösterme ve onların beğenisini kazanma yeteneklerine bağlıdır. Spor performansında iddialı oldukları hareketleri göstererek üstünlüklerini göstermeye ve ilgi çekmeye çalışırlar. Onları sevmek ve onlarla ilgilenmekle diğer insanlardan daha az ilgilenirler. Bu sebeple narsist sporcular, fonksiyonel başarısızlık nedeniyle benlik saygılarının tahribatını önlemek için müsabaka sırasında daha yoğun ve azimli davranırlar. Bunlar için önemli olan tek şey kazanmaktır. Ayrıca amaçlarına ulaşmak için ahlaksız davranışlara da başvururlar.^{40,41} Başarısızlık durumunda ise bunun aslında mutsuzluğun bir sonucu olduğunu kanıtlamaya çalışırlar. Kendi hatalarından dolayı maçı kaybettiklerine inanamazlar, hakem kararları, kurallardaki hatalar, seyirciler, antrenörün yanlış taktikleri vb. nedeniyle oyunu kaybettiklerine inanamazlar. Narsist sporcuların nedenlerini ilişkilendirmek, bireysel sporlarda grup sporlarına göre daha başarılıdır. Narsisizmi tanımlayan özelliklerin çoğu, narsistlerin iyi takım oyuncusu olamayacaklarını gösterir. Empati yeteneğine sahip olmadıkları için takım arkadaşlarının duygu ve düşüncelerini anlamazlar, umursamazlar ve takım arkadaşlarını performanslarını göstermek için bir araç olarak görürler. Narsist sporcular için takımın galibiyetinden çok kendi yeteneklerini gösterilerek ilgi odağı olmaları daha önemlidir. Bu nedenle narsist sporcuların yer aldığı bir takımın koordineli bir şekilde hareket etmesi ve yeteneklerini sergilemesi oldukça zordur.⁴⁰

2.2.3. Sporcularda Görülen Narsisizm Türleri

2.2.3.1. Tehlikesiz Narsisizm

Amaç, sporcunun mücadelesinin sonunda ortaya çıkan durumdur, Mesela; Sporcunun, çalışarak öğrendiği hareket veya elde ettiği başarı için narsisizmin övgülerini duyma yeteneğidir. Narsisizm konusu kendi çabalarının bir sonucu olduğu

için, işine ve başarılarına olan aşırı ilgisi, çalışması boyunca kullandığı maddelere olan bitmeyen ilgisiyle dengelenir. Dolayısıyla zararsız narsisizmi yaratan etkenler özdenetimdir.⁴² Tehlikeli olmayan narsisizm, sporcunun çevresi ve beklentileri ile etkili bir şekilde baş edebileceğini hissetmesine, faaliyetlerinden zevk almasına, başarılarından gurur duymasına, hatalarından ve eksikliklerine karşı utanç ve öfke duymasına olanak tanır.⁴³

2.2.3.2. Patolojik Narsisizm

Bu narsistin sahip olduğu bir şeydir, yaratmaz veya üretmez. Örneğin; Beden, Görünüm, Zenginlik, Güzellik vb. Hasta narsist sporcular, başardıklarıyla değil, nitelikleriyle gurur duyarlar. patolojik narsisizme dayanan Kernberg; Kişinin kendini abartmaktan çok kendinden nefret etmesinden kaynaklandığını belirtmiştir.³⁵ Psikodinamiğin genel görüşünden hareketle; Çocuklukta ebeveyn yokluğu ya da hastalık sonucu oluşan korku, başarısızlık, bağımlılık ihtiyaçları ihmal, eleştiri ya da alayla karşılanarak marazi narsisizme yol açar.⁴³

2.3. Sporcularda Narsisizmin Boyutları

2.3.1. Üstünlük

Güven, bağımsızlık, atılganlık ve başarıya duyulan ihtiyacı gösterir.

2.3.2. Sömürücülük

Başkalarına karşı itaatsizlik, uyumsuzluk, kırgınlık ve saygısızlık gösterir

2.3.3. Otorite Boyutu

Hakimiyet, kararlılık, liderlik, eleştiri ve özgüven demektir.

2.3.4. Hak İddiası

Hırslı, güç ihtiyacı, tahakküm, kırgınlık ve inatçılığı ifade eder.

2.3.5. Kendine Yeterlilik

Kararlılık, kendine güven, bağımsızlık ve başarı ihtiyacı hissetme.

2.3.6. Teşhircilik

Heyecan, dışa dönüklük ve dürtüleri kontrol edememe durumu.

2.3.7. Kendini Beğenme

Kendini fiziksel olarak çekici bulmak ve başkaları tarafından yargılandığını hissetmek.³⁵

DMS-IV'ün belirlediği narsisistik kişilik bozukluğu ölçütleri aşağıdaki gibidir.

- Kendini çok önemli hisseder. Örnek: Yeterli başarı olmadan seçkin bir kişi olarak tanıtıp, başarılarını ve yeteneklerini abartır.
- Sınırsız zeka, güç, başarı, güzellik veya mükemmel sevgi fantezilerinde düşünür.
- Özel ve benzersiz olduğuna inanır ve yalnızca belirli kişilerin veya diğer sosyal ayrıcalıkların (veya kurumların) onu anlayabileceğine veya onunla arkadaş olabileceğine inanır.
- Çok popüler olmak istiyor.
- Haklı hissediyor (özellikle arzu edilen tedavi gördüğüne dair beklenti veya beklentilerde bir uyum var).
- Kişisel ilişkilerini kendi çıkarları için kullanıp amaçlarına ulaşmak için, başkalarının zayıf yanlarını kullanır.
- Empati yapamaz. Başkalarının duygularını ve ihtiyaçlarını tanıma ve tanımlama arzusu yoktur.
- Genellikle başkalarını kıskanır veya başkalarının da onu kıskandığını düşünür.
- Kibirli, kendini beğenmiş davranış ve tutum sergiler.³⁸

Tablo 2.1. Büyük Beş Kişilik Özelliğın Yönü

Deneyime açıklık	Sorumluluk	Dışadönüklük	Uyumluluk	Duygusal denge
Fantezi	Yetki	Sıcaklık	Güven	Anxiety
Estetik	Sipariş	toplu halde bulunma	doğruluk	Öfkeli düşmanlık
duygular	Dutifulness	kendine güven	özgecilik	Depresyon
eylem	Kazanım	Aktivite	uyma	Kendini bilme
fikirler	çabalamak	Heyecan arayan	tevazu	düşüncesizlik
Değerler	Kendinden Disiplin	Pozitif duygular	İhale kafalılık	Güvenlik Açığı

Üzerinde düşünme

Not: Büyük Beş faktörün unsurları “NEO Kişilik Envanteri” nden (Costa, P. T. & Mc Crae, R. R., 1985, Odessa, FL: Psikolojik Değerlendirme Kaynakları).²⁶

2.4. Duygu Düzenleme

Gross, Richards ve John'a (2006) göre sağlıklı duygu düzenlemesi için günlük yaşamdaki duygu düzenleme önemlidir.⁴⁴ Duygu düzenlemesi, kişinin hedeflere doğru çabalarırken duygusal tepkilerini izleme, değerlendirme ve değiştirmeden sorumlu iç ve dış süreçler olarak tanımlanmaktadır. Duygu düzenleme; Duygu durum, bilinçli veya bilinçsiz olarak yapılandırılabilen, dışarıdan veya içeriden gözlemlenebilen ruh halinin istemli veya otomatik olarak düzenlenmesidir.⁴⁵ Rotenberg ve Gross (2003), duygu düzenlemenin bilinçli veya bilinçaltı düzeyde duyguların değişmesi veya düzenlenmesi olarak açıklamışlardır. Duygu düzenleme kavramını ve süreçlerini açıklamak aslında belirsiz olabilir. Bu kavram genel olarak kişinin kendi içsel süreçlerine katılarak duyguyu nasıl işlediği ve değerlendirdiği şeklinde tanımlansa da başkalarının duygu düzenleme davranışları da bu kapsamda yer alabilir. "Çocuk gibi davranmayın!" diye bağırın kişi, duygu düzenleme kavramına bir örnektir.⁴⁶

Ancak duygu düzenlemeyi bireysel olarak ele almak, bir kişinin duyguyu ne zaman deneyimlediğini, onu nasıl değerlendirdiğini ve bilişsel olarak nasıl işlediğini tanımlamak, duygu deneyiminin zihniyetini daha iyi yansıtabilir.⁴⁷ Masters'a (1991)

göre duygu düzenleme kavramı, olumlu ve olumsuz duyguların arttırılması veya azaltılması ile ilgilidir. Bu süreç bilinçli veya bilinçsiz olarak gerçekleşebilir. Bu modele göre, çeşitli içsel ve dışsal belirtilerin değerlendirilmesi yoluyla duygular üretilir, belirli değerlendirmeler yoluyla farklı davranışsal, fiziksel ve deneysel özelliklerin sonucu olarak duygular oluşur. Bu değerlendirmeler sırasında duygu düzenlemenin gerçekleştiği ve duygu kavramının son halini oluşturduğu söylenebilir. (Gross, 1998). Duygu düzenleme, bu duygusal deneyim sırasında çeşitli şekillerde ortaya çıkabilir.⁴⁵ Bunlardan biri de hükümet değişikliği. Kişi, duygunun zihinsel deneyimini yaratan durumu değiştirebilir veya o duyguyu uyandıran çevresel uyaranları değiştirmeye veya bunlardan kaçınmaya çalışabilir. Duygu düzenleme sürecinde, duyguyu uyandıran çevresel uyaranı görmezden gelmek, çevresel uyaranın duyguyu uyandıran kısmına dikkat etmek veya çevresel faktörleri değerlendirerek duygu düzenlemeyi mümkün kılabilir.⁴⁴ Duyguyu uyandıran belirli çevresel uyaranlar ve uyaranlara dikkat edildiğinde bile duygu düzenlemenin mümkün olduğunu belirten Gross (1998), bilişsel değerlendirmelerin duygu deneyimini değiştirebileceğini ifade etmiştir. Buna göre, benzer bir çevresel uyaranı farklı şekilde algılamak ve bilişsel örüntülerle incelemek zihinsel duygusal deneyimi farklılaştırabilir ve böylece duygu düzenleme kavramını oluşturabilir. Durumun duygusal deneyimini değiştirmenin yanı sıra, bir kişinin duyguya karşı davranışsal tepkisini kontrol etme veya değiştirme yeteneği de, örneğin kişi çok sinirlendiğinde derin nefes almak veya Kızgın bir davranış sergilemekten kaçınmak gibi duygu düzenleme sürecine dahil edilir.⁴⁸

Gross ve Thompson (2007) bu süreçte duyguların ortaya çıkmasının ve düzenlenmesinin farklı şekilde ilerlediğini belirtmişlerdir. Fakat duyguların oluşumu ve düzenlenmesiyle ilgili iki önemli nokta “yeniden değerlendirme” ve “bastırma” olarak tanımlamışlardır.⁴⁵

Yeniden değerlendirme: Grass (1998), çevresel koşulların yalnız başına bireyde duygu yaratmadığını ve bu durumların kişisel olarak değerlendirilmesi sonucunda duyguların ortaya çıktığını belirtmiştir. "Bu değerlendirme ile duygu düzenleme de sağlanabilir" dedi. Başka bir deyişle, stres yönetimi tekniklerinde olduğu gibi, özellikle olumsuz duyguları düzenlemede ve bunlarla başa çıkma stratejileri olarak kullanmada yeniden değerlendirmenin önemli bir rol oynadığı gösterilmiştir. Özetle; Genellikle olumsuz duyguların neden olduğu yeniden değerlendirmenin, bu durumlarda pozitif bir bakış açısı yaratarak stresi azalttığı ve olumsuz duygular yaşattığı söylenebilir.⁴⁸

Baskılama: Duyguyu yaşadktan sonra ortaya çıkan ve duyguyu düzenleyen duygunun dış özelliklerinin gösterilmemesi durumu olarak tanımlanmaktadır.⁴⁹ Gross (1998), özellikle olumsuz duygular olmak üzere baskılama arasındaki ilişkiyi vurgulamış ve baskının, olumsuz duyguların yaşanmasında veya başlangıcında duygu düzenlemenin bir kaynağı olarak görülmediğini, bu kaynaklara yansıdığını ve daha fazla sınırlılık olduğunu belirtmiştir. "negatif duyguları ifade etmeye gelince, olumsuz duyguları çevreyi abartmak olarak düşünmek yanlış Ya da korku yaşanmaz " dedi. Yansıyan kısmı bastırıldığında daha az. Yeniden değerlendirmenin duygu oluşumu sırasında gerçekleştiğini ve duyguyu (özellikle negayif duyguları) normalleştirmeyi amaçladığını belirtir.En önemli fark iki karardır.⁵⁰

2.4.1. Duygu Düzenleme Süreci

Gross (2001) duygu düzenlemenin stresle örtüştüğünü ancak stresle başa çıkma stratejilerinin duygu temelli olmadığını belirtmiştir. Duygu düzenlemenin genellikle negatif duygular karşısında yapıldığını belirtmiştir. En genel boyutunda bu kavramı öncül ve tepki odaklı olmak üzere iki kısma ayırmıştır.Önsel odaklı bir duygu düzenleme, duyguyu uyandıran uyaranlara odaklanmak veya başka bir uyarana odaklanmak veya bu uyaranları tetikleyen çevresel faktörleri duygu henüz oluşmadan

önce seçmek veya bunlardan kaçınmak gibi unsurları içerir. Tüm bu unsurlar, kişide duyguya neden olan duyguyla ilgili değişiklikleri (fizyolojik belirtiler gibi) ayırt ederek duygu düzenlemesini sağlar.⁴⁴⁻⁵⁰ Tepki temelli duygu düzenlemenin, duygu oluşumundan sonra ve hatta duygu temelli tepki eğilimlerini belirledikten sonra bu duygu temelli tepkileri ayırt ederek gerçekleştiği belirtilmektedir. Örneğin, poker oynarken, çok iyi bir el aldığınızda, bu durumu diğer oyunculara göstermemeniz için mümkün olduğunca (Poker Face) kullanın.⁵⁰ Gross (1998) duygu düzenleme kavramını iki kısımda ele almış ve bu boyutlara dayalı olarak duygu düzenleme stratejilerini beş ana alanda belirtmiştir: duyguları uyandıran bir durum seçimi, pozisyon değişikliği, duyguya/odaklanmaya dikkat etme, bilişsel süreçler ve davranış düzenlemesi.⁴⁴

2.4.2. Duygu Düzenleme ve Psikiyatrik Bozukluklar

Depresyon ve bipolar bozukluk gibi bozukluklar ve anksiyete bozukluklarında; Gözlenen sorunların olumlu duyguların kontrolünde aktif rol oynadığı ve gelecek tedavi planlanırken pozitif duygu düzenlemesinin dikkate alınması gerektiği belirtilmiştir. Gross'un (1998) duygu düzenleme stratejilerinin kapsamlı kavramsallaştırmasında, duygu düzenleme. Duygusal durumları seçerek/kaçınarak bilişsel süreçlerin ortaya çıktığını ve bu duygularla ilişkili davranışları düzenlediğini belirtmiştir.⁴⁸ Depresyon ve anksiyete bozukluklarının olumlu duygular uyandırabilecek uyaranlardan kaçınma, motivasyonel yaklaşımlardan kaçınma, kaçınma motivasyonu geliştirme, bilişsel yorumlarda yanlılık, duygu işlemeyi azaltma gibi alt başlıklarda etkili olduğunu belirtmişlerdir. Bipolar bozuklukta olumlu duygu düzenlemenin duygulara tepki verme, duygu uyandıran durumları seçme ve duygu kaynaklı davranışları düzenlemeye yönelik aktiviteleri artırdığını da belirtmişlerdir Farklı bir çalışmada saldırganlık, öfke, duygu düzenleme ve intihar girişimi arasındaki ilişki incelenmiş ve öfke ile intihar girişimi arasındaki ilişkinin duygu düzenlemede olumsuz duygulardan etkilendiği

belirtilmiştir.⁵¹ İlgili bir çalışmada, öfkeyi işleme ve düzenlemede yaşanan sorunların intiharla ilişkili olduğu bulunmuştur. Olumsuz ruh hali gibi durumların ortaya çıkabileceği ve yetersiz baş etme stratejilerinin öfke tarafından kışkırtılması durumunda intihara yol açabileceği öne sürülmüştür. Duygu düzenleme ile psikiyatrik hastalıkların ilişkisi incelendiği başka çalışmada ise Duygu düzenlemenin işlevsel kullanımı, depresyon, kaygı, travma sonrası stres bozukluğu ve kötü madde kullanımı gibi hastalıklarla ilişkilendirilmiştir. Aynı şekilde çocukluk döneminde travma yaşayan kişilerin bu stratejilerinde daha az başarılı oldukları bildirilmiştir.⁵² Ancak kendine zarar verme davranışı ve duygularında olumsuz deneyimlerin olduğu ifade edilmiştir. düzenleme Bu hastalarda anlamlı bir fark yoktu.⁵³

2.4.3. Bilişsel Duygu Düzenleme

Bilişsel duygu düzenleme duygu düzenlemenin önemli biçimlerinden biridir. Duygusal bilişsel düzenleme, sorunlara neden olan problemler ve duygularla başa çıkmanın "ruhsal bir yolu" olarak tanımlanıp literatürde bilişsel başa çıkma ile eş anlamlı olarak da kullanılmaktadır.⁵⁴ Duygunun bilişsel düzenlenmesi; Bu, iki ana başlık altında sınıflandırılan dokuz farklı stratejiyi içerir: uyarlanabilir bilişsel başa çıkma ve uyumsuz bilişsel başa çıkma.^{55,56} Kendinizi suçlamak, başkalarını suçlamak, düşünmek ve yok etmek uyumsuz başa çıkma stratejileridir; kabullenme, plana yeniden odaklanma, olumlu yeniden odaklanma, olumlu gözden geçirme ve vizyon, uyumlu başa çıkma stratejileri olarak kabul edilir.⁵⁴ Uyarlanabilir başa çıkma stratejileri benlik saygısı, iyimserlik,^{55,57} ve psikolojik iyi oluşla,⁵⁸ uyumsuz başa çıkma stratejileri ise; duygusal sıkıntılarla,⁵⁶ psikopatolojiyle⁵⁹ ve depresyonla^{58,60} ilişkilendirilmiştir. Duyguları düzenleme sürecinin çeşitli faktörlerden etkilendiği açıktır.

Lazarus'un (1993) stresli anlarda stres etkenini anladıktan ve stresörün kişiye verebileceği zararı değerlendirdikten sonra geliştirilen yöntemler olarak açıkladığı başa

çıkma kavramı, sorun ve duygu odaklı olmak üzere iki kategoriye ayrılmaktadır. Lazarus (1993), stres etkeninin değiştirilemediği anlarda duygu odaklı başa çıkma stratejilerinin daha yararlı olduğunu vurgulamıştır. Lazarus ve Folkman (1999), stresli durumlar karşısında hissedilen duyguların bilişsel başa çıkma tekniklerinden etkilenebileceğini belirtirken,⁶¹ Garnefski, Kraaij ve Spinhoven⁵⁴ de bu bilişsel süreçlerin davranışsal süreçleri izole ederek nasıl olduğunu, tepkiler ve duyguların nasıl ve ne kadar yoğun hissedildiğini, kontrol ve yönetimde önemli bir rol oynadıklarını savunmuşlardır. Bilişsel duygu düzenleme kavramı da Garnefski, Kraaij ve Spinhoven (2001) tarafından bilişsel başa çıkma ile benzer bir tanımla duygu oluşumu ve işlenmesi sırasında bilişsel süreçlerin bilinçli veya bilinçsiz kullanımı olarak tanımlanmış ve dokuz boyutta incelenmiştir :

Kendini suçlama: Olumsuz durumlarda kendini suçlama düşüncelerine sahip olma.

Başkasını Suçlama: Olumsuz bir olay için başkalarını suçlama konusunda düşüncelere sahip olmak.

Kabul Etme: Yaşanmış bir olayı kabul etme konusunda düşüncelere sahip olmak.
Plana Tekrar Odaklanma: Kişinin bu olayı nasıl çözeceğini ve bununla nasıl başa çıkacağını düşünmek.

Pozitif Tekrar Odaklanma : Gerçek olay ve negatif şeyler hakkında değil, pozitif ve iyi şeyler hakkında daha fazla düşünceye sahip olun.

Ruminasyon: negatif duygular hakkında düşüncelere sahip olmak ve negatif bir olay hakkında yaşanmış düşüncelere sahip olmak.

Pozitif Yeniden Gözden Geçirme: Olumsuz yaşanan bir olayın olumlu yönlerini göz önünde bulundurarak olumlu anlam yüklemeye yönelik düşüncelere sahip olmak.

Bakış Açısına Yerleřtirmek: Bu olayın şiddetini diğer olumsuz olaylarla karşılaştırarak azaltmayı dūřünmek.

Felaketleřtirme: Olayın yıkıcı yönlerini vurgulamaya yönelik dūřüncelere sahip olmak.⁵⁴

Garnefski, Kraaij ve Spinhoven (2001) alıřmaların da bu dokuz yöntemin ikiye ayrıldığını belirtmiřlerdir. Felaketleřtirme, kendini suçlama, bařkalarını suçlama, ruminasyon stratejileri duygu dūzenleme stratejilerinden daha az uyarlanabilir; perspektifte, olumlu gözden geçirme, olumlu yeniden odaklanma, programa yeniden odaklanma ve duygu dūzenleme stratejilerinin kabulü uyumludur.⁵⁴ Martin ve Dalen (2005) alıřmalarında, daha az uyarlanabilir duygu dūzenleme stratejilerinin negatif duygularla daha fazla iliřkili olduğunu belirtmiřlerdir.⁶²

Klinik olarak yapılan çalışmalarda, duygusal bilişsel dūzenleme stratejileri farklı hastalıklarla daha az uyumluydu.^{55,62,63,64} Psikiyatrik hastalığı olan kişilerde katastrofik stratejiler, kendini suçlama ve ruminasyon puanlarının daha yüksek olduğu ve özellikle depresyon tanısı almış kişilerde kabul etme stratejisi puanlarının yüksek olduğu belirtilmektedir.⁵⁵ Bir başka araştırmada, ruminasyon alt ölçeğinden alınan yüksek puanların, sürekli olarak olumsuz dūřünceleri tekrarlamasına, daha depresif özellikleri anlamalarına ve daha az sosyal desteğe sahip olmalarına neden olduğu bulunmuştur.⁶² (Martin, 2005). Bir meta-analiz çalışmasında, şizofreni hastalarında uyarlanabilir duygu dūzenleme stratejileri kullanımının daha az olduğu, sağlıklı bireylerde ise daha az uyarlanabilir bilişsel duygu dūzenleme stratejileri kullanımının daha yüksek olduğu belirtilmiştir.⁶⁵

2.4.4. Sporda Duyguları Dūzenleme

Sporda duyguların dūzenlenmesinde, atletik performansın gösterilmesinde, yarış öncesi ve sonrası süreçlerde,⁶⁶ sporcunun hayatında ve genel iyilik halinde,⁶⁷ etkilidir.

Biliş, algı, tepki ve ifade aşamalarını içeren duygu düzenlemedir,⁶⁸ sporcu; Ayrıca sağlık ve sağlık açısından yüksek riskli davranışların teşvik edilmesi açısından,⁶⁹ farklı bir şekilde sürdürülebilir sağlıklı yaşam davranışları, kişilerarası etkileşim ve ekip çalışmasının potansiyel değerleri önemlidir,^{70,71} ve özsaygısı,^{55,71} değerleri bakımından da önemlidir. Gratz ve Roemer (2004) duygu düzenleme becerilerini, duyguların anlamını, tanınmasını ve kabul edilmesini, negatif bir duygu durumunda duyguyu kontrol etme becerisini, amaçlı davranışları sürdürme becerisini ve duygunun kullanımını içeren bir yapı ve duruma uygun uyum stratejisi olarak değerlendirmektedir.⁷² Farklı bir bakış açısıyla duygu düzenleme, duygusal tepkilerin izlenmesi ve değerlendirilmesinden ve bu içeriklerin değiştirilmesinden sorumlu olan iç ve dış süreçleri içerir. Dış duyguların düzenlenmesi farkındalık, çaba, ayırım ve gözlem gerektirir. Duygunun içsel düzenlenmesi ise kendini gösteren, otomatik bir görünüm kazanan ve farkındalık gerektirmeyen bir süreçtir. Duyguların içsel ve dışsal ipuçları değerlendirilerek şekillendirilmesi nedeniyle ortaya çıkan duygular, çeşitli fiziksel, davranışsal ve deneysel deneyimler sonucunda özel değerlendirmelerle görülür. Bu değerlendirmeler sırasında duygu düzenleme ve duygu ifade etme yöneliminin son durumu oluşturduğu ve bu deneyimler esnasında duygu düzenlemenin farklı şekillerde ortaya çıkabileceği görülmektedir.⁷² Bilişsel duygu düzenleme, olumsuzluklara neden olan problemlerin üstesinden gelmenin “ruhsal bir yolu” olarak tanıtılmış ve literatürde bilişsel başa çıkma ile eş anlamlı olarak kullanılmıştır.⁵⁴ Duygunun bilişsel düzenlenmesi; Bu, iki ana başlıkta sınıflandırılan dokuz farklı stratejiyi içerir: uyarlanabilir bilişsel başa çıkma ve uyumsuz bilişsel başa çıkma.^{55,56} Kendini suçlama, başkalarını suçlama, düşünmeye odaklanma ve uyumsuz başa çıkma stratejilerini yok etme ve kabul etme, plana yeniden odaklanma, olumlu yeniden odaklanma, olumlu gözden geçirme ve vizyon, uyumlu başa çıkma stratejileri olarak kabul edilir.⁵⁴ Uyumlu

başa çıkma stratejileri iyimserlik, benlik saygısı,^{55,57} ve psikolojik iyi oluşla,⁷³ uyumsuz başa çıkma stratejileri ise; duygusal sorunlarla,⁵⁶ psikopatolojiyle,⁵⁴ ve depresyonla,^{60,74} ilişkilendirilmiştir.

Duygu düzenleme ve duygu düzenleme, atletik performansta dikkatin yeniden değerlendirilmesinde ve bastırılmasında bilişsel düzeyde önemli bir rol oynamaktadır. Duygusal deneyimin davranışsal düzeyler veya içsel duygu süreçleri üzerindeki etkisinin atletik performansı etkileyebileceği öne sürülmüştür.⁷⁵ Duyguları tetikleyebilecek veya dikkati (dikkatsizliği) bu uyaranlardan uzaklaştırabilecek uyaranlara dikkat edilmesi, duygusal süreçlerin performans üzerindeki etkisini etkiler. Örneğin, çekim öncesi ritüeller (çorapları düzleştirme, derin nefes alma gibi) kişiyi olumsuz duygulara neden olan iç ve dış uyaranlardan soyutlayabilir. Bu süreçte, hayal kurma, zihinsel canlandırma ve bilişsel yeniden yapılandırma gibi bilişsel teknikler aracılığıyla kendi kendine konuşarak duygusal tepkiler ayarlanabilir. Ayrıca zihinsel süreçlerde duyguların değerlendirilmesi de sportif performansa etki edebilir. Sporda farklı hedefler olduğu ve bu hedeflerin yer değiştirilerek dinamik bir duruma getirildiği (pas vermek, rakipten topu çalmak) göz önüne alındığında, kişinin değerlendirmesi. Bilişsel alandaki duygusal deneyim de farklı olabilir. Değişen durumlarda, olumsuz duyguları sıklıkla farklı bir bilişsel yaklaşımla yeniden ele almak (rakipten çalarken kızgın hissetmek) sporda duyguların değişmesine neden olur. Duygulara karşı kişinin sahip olduğu inançlar, duygu düzenlenmesiyle birlikte, bilişler de kişinin duygu düzenlemesini etkileyebilmektedir. Örneğin olumsuz duygunun performansı kötü etkileyeceği konusundaki inançlar veya olumsuz duyguları kontrol edemeyeceğini düşünmek sportif performansa etkisini belirlemektedir.¹³ Beswick (2001), yaptığı çalışmada sporcuların düşmanca ve kışkırtıcı ortamlarda duygularını kontrol altına alma becerisini trafik ışığı metaforuyla tanımlamıştır. Kırmızı ışıpta kontrol kaybı, yeşil ışıpta

tam kontrol ve sarı ışıktaki yeşil veya kırmızı tercih. "Yeşil ışık, duyguları hissetmek ve duyguları işlevsel davranışa dönüştürmek için daha olumludur ve sarı ışığın olduğu durumlarda pratik bir şekilde duyguları deneyimlemeye yardımcı olabilir/müdahale edebilir" dedi.⁷⁶ Moran (1996), Spor performansı sırasında insanların duygularının günlük yaşamdaki bilişsel yansımalarının farklı olabileceğini ve performans sırasında değerlendirmenin günlük yaşamda bilişten daha önemli olduğunu belirtmiştir. Örneğin, atıcı önceki durumda hata yaptığını düşünürse (hata yapar, sinirlenir, suçluluk duyar) ve bu döngüyü bir geviş getiren olarak zihinsel olarak tekrarlırsa, dikkati oyunun diğer unsurlarından başka yöne çevrilebilir.⁷⁷ Hanin (2007) ise sporcuların optimal seviyede performans arttırabilecekleri zihinsel bir alanı tanımladığı modelinde duygu ve performans arasındaki ilişkiye atıfta bulunmuş ve duygu düzenleme kavramının Kişinin yaşadığı duyguları anlatarak elde edilebilir. İse sporcuların optimal düzeyde performans geliştirebilecekleri zihinsel bir alanı tanımladığı modelinde duygu ve performans arasındaki ilişkiye atıfta bulunmuş ve duygu düzenleme kavramının elde edilebilir. Kişinin yaşadığı duyguları anlatarak.⁷⁸ Hanin'e göre, duyguların ortaya çıktıkları alanın oluşumundaki kalitesi, yoğunluğu ve süresi optimal performans için önemlidir, ayrıca kişinin bu alanda kalmasını sağlayan duygusal deneyimlere sahip olması gerekir. İşlevsel olmayan bir alana geçmesini engelleyen duygusal süreçler yaşamamalıdır. Bu işlevsel süreçlerde, kişinin kendi duygu deneyiminin düzenlenebildiği gibi, duyguyla ilgili bilişsel süreçlerin de aktif olarak düzenlendiği söylenmiştir. Sporcuların zihinsel duygusal deneyimlerinde ideal duygu halini fark etme ve daha sonra bu duruma girebilecek duyguların türünü ve yoğunluğunu ayarlama becerisinin geçmiş performans ve anılarda belirleyici olduğu ifade edilmiş ve kişinin duygularının temel bilişsel altyapısı bu duyguları düzenlemeyi zorlaştırabilir veya kolaylaştırabilir.¹³ Uphill, Lane ve Jones (2012) sporcular için Duygu Düzenleme Ölçeğini kullanmışlar ve "yeniden

değerlendirme” teriminin sporcuların bir spor müsabakası sırasında yaşadıkları olumlu duygularla ilişkili olup olmadığını belirleyememişler, ancak belirleyememiştir. negatif "bastırma" veya "yeniden değerlendirme" duyguları arasındaki anlamlı ilişkiyi fark edin. Bu çalışmada, sporcuların yanlı tepkiler vermiş olabilecekleri veya daha önce yaşadıkları duygulara vurgu yaptıkları için olumsuz duyguları hatırlamak istemeyebilecekleri için sonuçların beklenen ilişkiyi bir ölçüde sağlayamadığı ifade edilmiştir. Uphill, Lane ve Jones (2012) sporcular için duygu düzenleme ölçeğini kullanmışlar ve “yeniden değerlendirme” teriminin sporcuların bir spor müsabakası sırasında yaşadıkları olumlu duygularla ilişkili olup olmadığını belirleyememişler, ancak belirleyememiştir. Olumsuz "bastırma" veya "yeniden değerlendirme" duyguları arasındaki anlamlı ilişkiyi fark edin. Bu çalışmada, sporcuların yanlı tepkiler vermiş olabilecekleri veya daha önce yaşadıkları duygulara vurgu yaptıkları için olumsuz duyguları hatırlamak istemeyebilecekleri için sonuçların beklenen ilişkiyi bir ölçüde sağlayamadığı ifade edilmiştir.⁷⁵ Maxwell (2004) tarafından yapılan bir çalışmada, sporculara Öfke Ruminans Ölçeği uygulanmış ve sporcuların öfke, ajitasyon ve sürekli öfke duygularını tetikleyen saldırganlık hakkında geniş getiren düşüncelerinin saldırganlığı artırdığı bulunmuştur.⁷⁹ Spor ve spor psikolojisi ile ilgili literatürde, sporcularda yapılan çalışmalarda duygu düzenleme ile spor kimliği,⁶ psikolojik dayanıklılık⁸⁰ fiziksel toparlanma,⁸¹ bilinçli farkındalık ve ruminasyon,⁸ sosyal kaygı ve öfke,⁹ sportif performans,⁸² mükemmeliyetçilik,¹⁰ ile başa çıkma ve sosyal destek,⁷¹ ilişkisinin araştırıldığı görülmektedir.

2.5. Afektif ve Duyguları Düzenleme

Mizaç, kişinin dış dünya ile iletişimini, tepkilerini, duygularını ifade edişini ve sosyal ilişkilerdeki tutumlarını belirleyen ve düzenleyen görece tutarlı, süregelen davranış eğilimleri olarak tanımlanmaktadır.⁸³ Çok faktörlü bir yapı olarak ele alınan mizacın

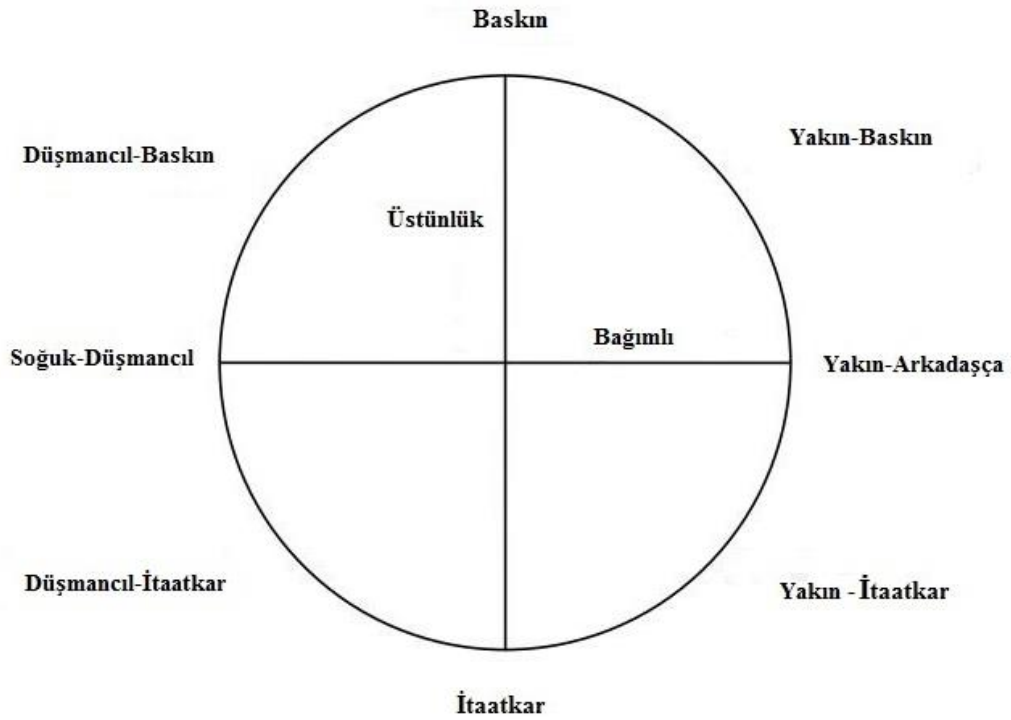
yaşamın erken dönemlerinden itibaren var olduğu, büyük ölçüde biyolojik etmenlerden etkilendiği ve çevresel faktörlerle şekillendiği öne sürülmektedir.⁸³ Afektif mizaç duygudurum bozukluklarının temelini oluşturan bir yapı olarak nitelendirilmiştir.⁸⁴ Afektif mizaç boyutları, bebeklikten itibaren belirmekte ve yaşam boyunca nispeten sabit kalmaktadır ve sonraki ruhsal yapılanmanın belirmesinde önemli görünmektedir. Baskın afektif mizaç boyutları özellikle duygudurum bozukluklarının alt formları ve prognostik belirleyicisi olarak nitelendirilmiş ve bu boyutların intihar davranışı üzerinde etkili olduğu belirtilmiştir. Ancak her afektif mizaç boyutunun psikopatoloji üzerinde aynı etkiyi yaratmadığı gözlenmektedir.^{85,86} Duygu düzenleme, psikopatoloji ve yaşam kalitesini belirlemede oldukça önemli rol oynar. Duygu düzenleme güçlükleri cinsiyet, mizaç ve bağlanma gibi biyolojik ve dışsal faktörlerden etkilenmektedir. Duygu düzenleme mizacı ve çeşitli yapısal ve dışsal faktörlerden etkilenmektedir. Duygu düzenleme stratejilerinin kullanımındaki bireysel farklılıkların en önemli nörobiyolojik bileşeni mizaç iken, en güçlü çevresel faktörlerden birinin de bağlanma olduğu gösterilmiştir. Güvenli bağlanma, stresi azaltmayı, yakın ilişkiler kurabilmeyi ve kişiler arası uyumu amaçlayan duygu düzenleme stratejilerini kolaylaştırırken, güvensiz bağlanma ise duygunun inkarı, duygunun ifade edilmemesi, olumsuz uyaran karşısında amaca yönelik hareket edememe gibi uyumu bozan duygu düzenleme stratejileri kullanılır.^{87,88}

Minimal Duygusal Bozukluk Modeli (Linden, 2006) Kişilik bozukluğu teşhisi konan hastalar çoğunlukla duygusal sorunlarından muzdariptir. Buna göre, bu duygusal sorunlara ilişkin bilişler ve inançlar, başkalarıyla etkileşim sonucunda oluşur ve kendini olumlayıcı bir şekilde devam eder.¹⁶ Duygular gerek düşüncelerden doğsun, gerekse düşünceleri şekillendirsin, duygu düzenleme kavramı, kişilik bozuklukları bakımından öne çıkan bir olgudur. Duygu düzenlemenin ruh sağlığı için çok önemli olmasına

rağmen, kişilik psikolojik patolojisindeki yeri literatürde yeterince ele alınmamıştır. Duygu düzenleme sorunları üzerine yapılan araştırmalar sıklıkla Sınır Kişilik Bozukluğu ve Antisosyal Kişilik Bozukluğu hastalarına odaklanmaktadır.^{89,90,91}

2.6. Kişilerarası Model

Kişilerarası teori (Sullivan, 1953)"ye göre kişilik psikopatolojisinin esasında kişilerarası etkileşimler yer alır. Bu durumda güven ve öz-saygı kişilerarası etkileşimin temel motivasyonlarıdır. Leary (1957) bu teoriyi geliştirmiş ve kişilerarası davranışları, yakınlık ve dominantlık eksenleri ile oluşturulan dairesel düzlemle tanımlamıştır. Bu Kişilerarası Model, kişiliğin kişilerarası yönlerini ölçen kır kişilik envanterinin geliştirilmesine öncü olmuştur.⁹²

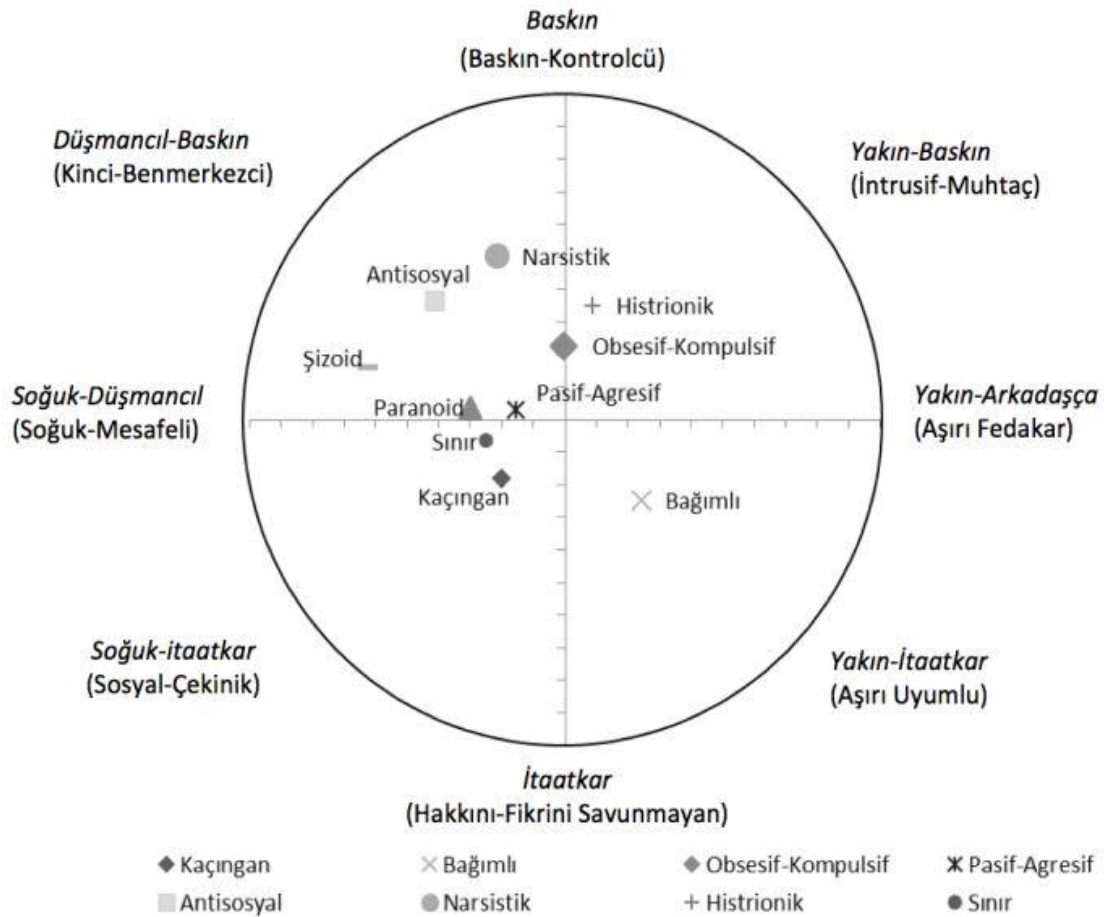

Şekil 2.1. Kişilerarası Dairesel Diyagramı

Şekil 2.1'de gösterildiği gibi, bağımlılık boyutunda kişilerarası davranışlar düşmancılca değişmektedir. Soğuktan yakın/sıcak davranışlara kadar değişmektedir. Başka bir açıdan, baskın davranışlar, kontrol etmekten itaatkar davranışlara kadar uzanmaktadır. Kişilerarası davranışlar, bu iki boyutun bir entegrasyonu ile tanımlanır.⁹³

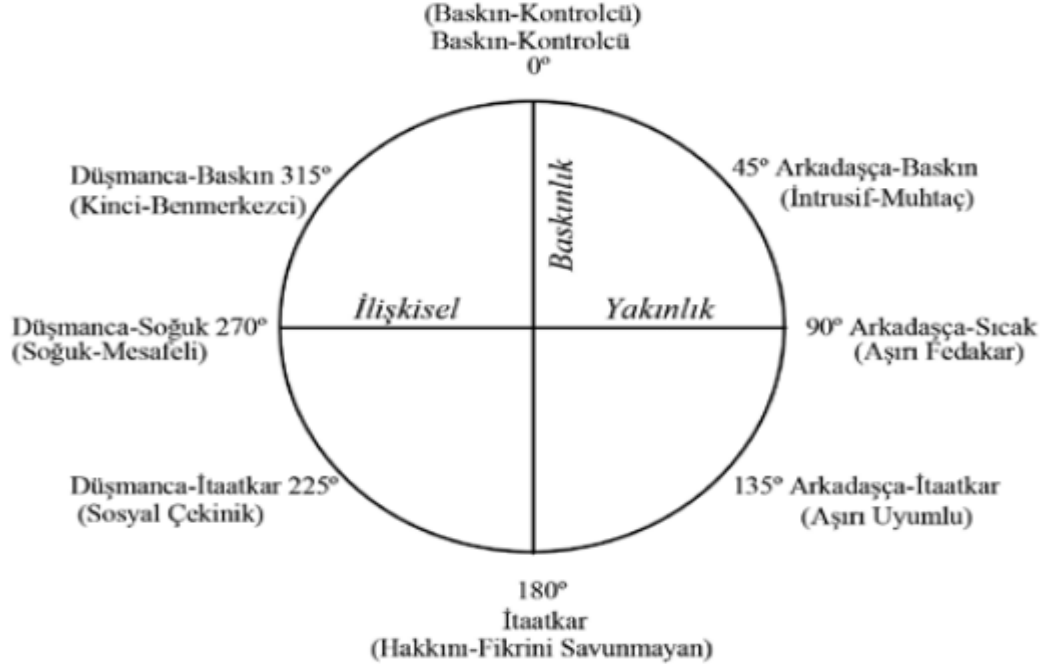
Kişilik bozukluğu (KB) olan bireyler üzerinde kronik olumsuz etkiye sahip olan kişilerarası ilişkilerin uyumsuzluk kalıpları nedeniyle, kişilerarası problemler ve kişilik bozuklukları arasındaki ilişki literatürdeki deneysel çalışmalar ile incelenmiştir. Araştırma sonuçları çoğunlukla kişilerarası zorluklar ile sınır Çizgisi KB arasındaki ilişkiyi desteklemektedir,⁹⁴⁻⁹⁷ antisosyal,^{98,99} ve kaçınma kişilik bozukluğu.¹⁰⁰

Buna göre Histrionik KB ile karakterize edilir samimi-baskın problemleriyle, Antisosyal, Narsistik ve Paranoid KB'ler ile karakterize edilir hasım-baskın problemlerle, Avoidant ve Schizoid KB'ler ile karakterize edilir hasım-itaatkar problemlerle nitelendirilir ve Bağımlı KB, samimi-itaatkar problemler diğerleriyle olan ilişkilerde karakterize edilir.

Şekil 2.2. Ölçülen Kişilik Bozukluklarının Konumu ile MMPI(Minnesota Multiphasic Personality Inventory) ve PACL (Personality Adjective Check list) Kişilerarası Circumplex'te. “Kişilik bozuklukları kavramları ve kişiliğin boyutlarından uyarlanmıştır”.^{98,101,102}

etkilediği etkileşimde temel motivasyon, güven ve benlik saygısı ihtiyacından kaynaklanmaktadır.⁹² Leary (1957), Sullivan'ın kişilerarası kuramını geliştirmiş ve kişilerarası davranışları, sırasıyla Sullivan'ın güven ve benlik saygısı kavramlarına karşılık gelen ilişki ilişkileri ve baskınlık koordinatlarından oluşan dairesel bir düzlemle açıklamıştır. Şekil 2.4'de görüldüğü gibi, ilişkisel “yakınlık” boyutunda kişilerarası davranışlar arkadaşça-sıcak davranış ile düşmanca-soğuk davranış arasında değişkenlik göstermektedir. "Baskınlık" düzeyindeki davranışlar, baskın kontrol edici davranış ile boyun eğici davranış arasında farklılık gösterir. Kişilerarası davranışlar bu iki boyutun birleşimi ile açıklanabilir. Kişilerarası dairesel model olarak adlandırılan bu model kişilerarası problemler envanteri'nin ile birlikte kişilerarası boyutları inceleyen değerlendirme araçlarının geliştirilmesine katkı sağlamakla beraber,¹⁰⁶ mevcut kişilerarası döngüsel ölçüm araçlarından Türk kültürüne kazandırılmış olanı yer almamaktadır. Son yıllarda uluslararası literatürde kişilerarası davranış araştırmalarında en yaygın uygulama Kişilerarası Problemi-Döngüsel (IIP-C)(Interpersonal Problems Inventory-Circumplex) anketidir. IIP-C, Alden ve arkadaşları (1990) yaptıkları çalışmada, stres ve kişisel sorunlar karşısında kişilerarası performansı değerlendirmek için geliştirilmiştir.¹⁰⁷ İlk olarak, psikoterapi için başvuran kişilerin kişilerarası şikayetlerini belirten 127 maddelik bir havuz oluşturulmuş ve bu havuzun içinden IIP-C'yi oluşturmak için 64 madde seçilmiştir.¹⁰⁸ Bu teoriye göre, IIP'nin döngüsel doğası, kişilerarası davranış ilişki yakınlığı bakımı ve baskınlık kontrolü adı verilen eksenler boyunca açıklar. Alden ve diğerleri, kişilerarası dairesel düzlemi, bu iki temel eksenin birleşimi olan 8 oktana böldü ve sekiz farklı kişilerarası sorun alanını tanımladı. Bu ölçekler, Kişilerarası Problemler Envanteri'nin altölçeklerini oluşturmuş ve Baskın/Kontrolcü, İntusif-Muhtaç, Aşırı Fedakar, Aşırı uyumlu, Hakkını-Fikrini Savunmayan, Sosyal Çekinik, Soğuk-Mesafeli ve Kinci/Bencil diye tanımlanmıştır.¹⁰⁶

Şekil 2.4. Kişilerarası Dairesel Model ⁸⁰

Not: Dikey ve yatay eksenler sırasıyla ilişkisel "baskınlık" ve "yakınlık" boyutlarını tanımlarken, düzlem etrafında 45 derecelik bir açıyla yerleştirilen oktan açılar, bunların birleşiminden kaynaklanan kişilerarası davranış türlerini tanımlamaktadır. Karşılık gelen oktan için karşılık gelen IIP-C alt ölçekleri parantez içinde gösterilmiştir.

İstenilen hedefe ulaşmak için kişinin topladığı mevcut güçlerle uğraşın. Engel sorun olarak kabul edilirken; Problem çözme, belirli bir amaca ulaşmak için ortaya çıkan sorunları ortadan kaldırmak için çaba isteyen bir süreçtir. Sosyal problem çözme, "bireyin hayatta karşılaştığı sorunları tanımladığı veya etkili çözümler bulduğu ya da uyum sağladığı, kendisini yöneten bilişsel ve davranışsal süreçler" olarak kabul edilmektedir.^{109,110} Literatürde sosyal problem çözme olarak kavramsallaştırılan yapı, kişilerarası problem çözme olarak tanımlanmaktadır.¹¹¹ Nedenleri farklı olsa da kişilerarası sorun şu şekilde tanımlanmaktadır: "Etkileşimde bulunan en az bir tarafın mevcut etkileşim tarzı ile uygun etkileşim tarzı arasındaki farkı anlaması, bu farklılıktan dolayı gergin hissetmesi ve gerilimi azaltmaya için fakat girişimlerinin engellendiği bir durumdur".¹¹² Bu bağlamda, kişilerarası problem çözme becerileri, bireylerin düşünce, inanç, değer veya ihtiyaçlarındaki farklılıklardan kaynaklanan sorunları çözerek sosyal

ve duygusal olarak uyum sağlamalarını sağlayan kişilerarası problem çözme becerileri olarak adlandırılır.¹¹³ Davranışçı yaklaşıma göre; Bireyin geçmiş deneyimlerine dayanarak problem çözme yetisini nasıl değerlendirdiğini ve nasıl tanımladığını, alternatif çözümleri nasıl ürettiğini ve nasıl karar verdiğini gözlemlemek mümkün değildir. Sorunun çözümünde temel olarak kullanılabilir. Bilişsel yaklaşıma göre, problem çözme süreçleri temel olarak şunları içerir: problemi anlama, alternatif hipotezler oluşturma ve seçme, çözümleri uygulama ve inceleme.¹¹⁴ Bilişsel yaklaşımı benimseyen birçok araştırmacı, sorun çözmeyi, farklı aşamalardan oluşan bir süreç olarak ele almıştır. İlk ve en iyi bilinen adım adım sorun çözme modeli, D’Zurilla ve Goldfried’in (1971) beş aşamalı modelidir (genel yönelim, problem açıklaması, alternatif oluşturma, karar verme ve uygulama). D’Zurilla ve Goldfried (1971) tarafından geliştirilen ve daha sonra D’Zurilla ve Nezu (1982) ve D’Zurilla (1986) tarafından genişletilen bu problem çözme modeli, bu alandaki birçok araştırmaya ön ayak olmuştur. Sosyal sorun çözme modeli a) sorunu yönelme ve b) uygun sorun çözme ve problem çözme becerilerini uygulama boyutlarından oluşmaktadır. Sorun yönelimi, duygusal ve bilişsel şemaları, bir kişinin yaşam problemleri hakkında nasıl düşündüğünü ve hissettiğini ve ayrıca problem çözme becerilerini içerir. İnsanların problem kontrol algısına da yön veren bu boyut, sorunların çözümü için harcanan zaman ve çabayı da etkiler. Sorun yönelim, probleme pozitif yönelim ve probleme negatif yönelim boyutlarından oluşmaktadır. Probleme pozitif yönelim, problemi yararlanılacak bir fırsat olarak değerlendirme, problem çözme yeterliklerine güvenme, problemlerin çözülebilir olduğuna inanma (iyimserlik), problem çözmeye ilişkin yapıcı bilişsel yapılar dizisidir.¹¹⁰ Negatif problem yönelimi, problemi mutluluğa yönelik bir tehdit olarak algılamayı (karamsarlık), problem çözme yeteneklerine güvenmemeyi ve problemlerle karşılaştığında kolayca sinirlenmeyi ve üzülmeyi içeren işlevsiz ve

engelleyici bir bilişsel dizilimdir. Mantıksal sorun çözme, mantıklı, problem çözme becerilerinin sistematik olarak uygulanmasıdır.^{115,116} İçtepesel-dikkatsiz yaklaşım ise, problem çözme stratejileri ve tekniklerini aktif bir şekilde uygulayan fonksiyonel olmayan problem çözme deseni olarak tanımlanır.¹¹⁷ Kaçınma yaklaşımı, erteleme, edilgenlik ve bağımlılık ile tanımlanan verimsiz bir problem çözme modelidir. Farklı yaş grupları için (çocuklar, ergenler ve yetişkinler) yurt dışı sosyal problem çözme ölçeği geliştirme çalışmaları yürütülmüştür.^{110,118} Bu ölçeklerden bazıları Türkçeye uyarlanmış ve çeşitli araştırmacılar tarafından kullanılmıştır. Maydeu Olivares ve D'Zurilla (1996) sosyal problem çözme çözümlerinin gözden geçirilmiş listesini Türkçe'ye uyarlayan Dora (2003), orijinal forma uygun beş faktörlü bir yapıya kavuşmuştur. Ancak bu çalışmada bazı maddelerin faktör yükünün 0.30'dan az olduğu ve bazı maddelerin yerleştirildiği faktörlerin orijinal forma benzemediği görülmüştür. İç korelasyon ve korelasyon katsayıları Maddenin Türkçe versiyonundan alınan toplam puanı da orijinal versiyon için ulaşılan korelasyon katsayılarından daha düşüktü. Envanterin kısa formu için yapılan çalışmada ise beş faktörlü yapıya ulaşılamamış ve maddelerin dört faktörde birleştiği gözlenmiştir.¹¹⁸ Hepner ve Petersen (1982) tarafından geliştirilen Problem Çözme Anketi (PSI), ergenler ve yetişkinlerle yapılan problem çözme çalışmalarında yaygın olarak kullanılmaktadır. PSI, insanların günlük hayatta karşılaştıkları kişisel ve sosyal problemlerle genel olarak nasıl başa çıktıklarını ve problem çözme tarzlarını ölçmeyi amaçlayan üç faktörlü bir yapıdır. Tayland (1990), Türkiye'deki ilk envanter geçerlilik ve güvenirlik çalışmasını üniversite öğrencileri ile gerçekleştirmiştir. Şahin ve Hepner (1993) tarafından ölçekte yapılan faktör analizi sonucunda, ana ölçek üzerinde 3 faktörlü değil, altı faktörlü bir yapı belirlenmiştir. Her iki çalışmada da ölçme aracının yapısal olarak orijinal yapısından farklı olduğu belirlenmiştir. Türkçeye uyarlanan problem çözme anketleri ve sosyal problem çözme

anketlerinin Türk kültüründe kullanımlarında önemli sınırlamaları vardır. Bundan başka her iki aracın da amacı, insanların sosyal ve günlük yaşamlarında karşılaştıkları kamusal ve kişisel sorunlara yaklaşımlarını ve bunlara yönelik çözümlerini ölçmektir. Bu ölçekler, kişilerarası ilişkilerde yaşanan sorunlara yaklaşım ve davranışları açıklamakta yeterli oldukları söylenemez. Bu ölçeklerin yurtdışında sınırlılıklarından dolayı bu alanda görülen eksiklikleri gidermek amacıyla üniversite ve lise öğrencilerine uygulanabilecek kişilerarası problem çözme anketi sosyal bir sorun çözme çerçevesinde oluşturulmuştur. Kişilerarası problem çözme yaklaşımını ve toplumumuza uygun davranışları ölçmeyi amaçlayan bir yaklaşım olmuştur.^{119,120}

2.8. Kişilik İnanç

Kişiliğin ve kişilik bozukluklarının saptanmasında ve değerlendirilmesinde bireyin kendisinin doldurduğu testler (MMPI, MCMI) (Hathaway ve McKinley 1983, Millon 1995) ya da klinisyenin yaptığı değerlendirmeler (SCID-II) en sık kullanılan metotlardır.¹²¹ Bu testlerin kullanımı ve değerlendirilmesi hasta ve hekim için zordur. Bu sebeple kişilik değerlendirmesinde daha kolay ve hedefe yönelik değerlendirme araçları geliştirmeye yönelik araştırmalar devam etmektedir. Bu arayış sonucunda, çeşitli kişilik kuramlarına dayalı olarak tasarlanan kendi kendine doldurulan ölçekler, kişilik ve kişilik bozukluklarının belirlenmesi ve taranmasında önemli bir araç haline gelmiştir. Kişilik İnanç Anketi (PBQ), kişilik ve kişilik bozukluklarını bilişsel-davranışçı modele dayalı olarak açıklayan çağdaş kuramlardan biri olan bilişsel-davranışçı modeli temel alan bir ölçektir. Kişiliğe özgü işlevsiz inançlara dayalı olarak her bir kişilik bozukluğunu değerlendirmek için tasarlanmıştır. Bu ölçek, DSM IV'te tanımlanan kişilik bozukluklarına özgü olduğu varsayılan işlevsel olmayan inançların varlığını ve varsa deneklerdeki inanç derecesini değerlendirmek için Beck tarafından oluşturulmuştur.¹²²

3. MATERYAL VE METOT

3.1. Yöntem

Bu çalışmanın amacı, çalışmanın ölçüm araçlarının güvenilirliklerini doğrulamak ve ölçeklerde gerekli ise iyileştirme amaçlı değişiklikler yapmak ve kullanılan envanterlerin psikometrik özelliklerini araştırmak ve önerilen modeli test etmektir. Çalışmada güvenilirliği artırmak nedeniyle bir çalışmada ilk kez kullanılmış, Kişilik İnancı Ölçeği(PBQ) Bilişsel Duygu Düzenleme Ölçeği(CERQ) ve Kişilerarası problemler Envanteri(IIP-32), pilot çalışmada iç tutarlılıklarını teyit etmek üzere tekrar uygulanmıştır.

Araştırmada önerilen modele göre, kişilerarası problemlerin, kişilik bozukluklarının bilişsel boyutu, temel kişilik özelliklerinin ve bilişsel duygu düzenleme üzerine etkilerinin incelenmiştir. Üstelik, temel kişilik özelliklerinin kişilik bozukluğu inançları üzerindeki etkisinde, kişilerarası sorunların aracı roller ve bilişsel duygu düzenleme stratejileri araştırılmıştır.

3.1.1. Katılımcılar

Bu çalışma, genç ve yetişkin sporcularda (Kayak, Basketbol, Güreş, Futbolcular, Tenis, Hentbol, Atletizm, Yüzme ve Voleybol branşında aktif sporcular) da kişilik bozukluklarının bilişsel yönleri : kişilerarası sorunlar, bilişsel duygu düzenleme ve temel kişilik özelliklerin etkileri arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla, erkek ve kız kategorisinde yer alan sporcularda gerçekleştirilmiştir. Dahil edilme kriterleri en az üç yıllık spor deneyimiydi. Çalışma aşamasında, Erzurum, Ankara, Gazı ve Samsun Üniversitelerinin sporcu öğrencileri gerekli veri toplama çalışmaları yapılmıştır.

Yaşları 18 ila 30 (Ortalama = 24.35, Standart Sapma = 2.65) arasında değişen 486 yetişkin sporcu öğrenci katılımcı (281 erkek ve 205 kız) çalışmaya gönüllü olarak katılmıştır. Çalışmaya katılanlar 30 yaş altı, üniversite eğitim seviyesine sahip,

psikolojik sorunu olmayan, psikiyatrik tedavi görmemiş ve halen aktif olarak sporcu kişilerden oluşturmıştır.

3.1.2. Prosedür

Çalışmanın ilk aşamasında, tüm veri toplama araçları sporcu katılımcılara kartopu tekniği örnekleme yöntemiyle web sitesi aracılığı ya da elden ulaştırılmıştır. Sporcu katılımcılara sunulmadan önce veri toplama araçları hakkında bilgi verildi. Katılımcılara bildiri uygulamasında ölçek uygulanmadan önce izin formu(Ek-3. Gönüllü Katılım Formu) verilmiş, web sitesi ve e-posta yönetimlerinde giriş sayfası olarak sunulmuştur. Kişilerarası sorunlar anketnin(IIP-32) test-tekrar-test güvenilirlik çalışmasında, 65 örneklem ilk ölçümden 4 hafta sonra aynı ölçeği tekrar almıştır. Olası sıralama etkisini kontrol etmek için ölçeklerin sırası rastgele hale getirildi. Katılımcıların anketleri doldurmaları 30-50 dakika sürdü. Ölçeğin test-tekrar test güvenilirlik analizi için katılımcılardan 60'ına 3-4 hafta arayla Kişilerarası sorunlar anketnin Kısa Formu (IIP-32) yeniden verildi.

3.2. Ölçüm Araçları

Bu çalışmanın verileri demografik bilgi formunu (yaş, cinsiyet, spor yaşı, medeni durum, ruh sağlığı sorunu, ebeveynlerin eğitim durumu ve tedavi geçmişi vb.) içermektedir. Kişilik Bozukluklarının Bilişsel Boyutu: Temel Kişilik Özellikleri Envanteri(McCrae, 2003),²³ Bilişsel Duygu Düzenleme Ölçeği(Çakmak, 2010),¹²³ Olumlu-Olumsuz Afekt Ölçeği(Gençöz, Kısa Semptom Envanteri(Şahin, 1994),⁸⁰ 2000),¹²⁴ Kişilerarası Sorunlar Envanteri Kısa Formu (Horowitz, 2003),⁹³ Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (Eker, 2001),¹²⁵ Kişilik İnanç Ölçeği(Butler, 2002),¹²⁶ aracılığı ile toplanmıştır.

3.2.1. Demografik Bilgi Formu

Demografik Bilgi Formu (yaş, cinsiyet, spor yaşı, anne-baba eğitim seviyesi, psikolojik sorun ve tedavi öyküsü, vb. bilgileri içerir) ve sorunların psikolojik geçmişine ilişkin bilgiler demografik form aracılığıyla toplanmıştır(Ek-9).

3.2.2. Temel Kişilik Özellikleri Envanteri(Basic Personality Traits Inventory) (BPTI)

Toplam 45 madde ve 6 alt boyuttan oluşur. Alt boyutlar: Duygusal Denge, Sorumluluk, Dışadönüklük, Uyumluluk, Deneyime Açıklık ve Negatif Değerlilik“tir. BPTI, beş faktör kişilik modeli olarak adlandırılan temel kişilik özelliklerini değerlendiren 45 maddelik bir öz bildirim envanteridir. Kişiliği tanımlayan sıfatları derecelendirmek için “benim için geçerli değil” (1) ile “kesinlikle benim için geçerli” (5) arasında 5'li Likert ölçeğinde puanlanan ölçek. BPTI, Gençöz ve Öncül(2000) tarafından Türk kültürü için geliştirildi ve literatürle uyumlu beş temel kişilik özelliğine atıfta bulunan beş faktörü, duygusal denge, dışadönüklük, uyumluluk, sorumluluk, deneyime açıklık ve ek bir altıncı faktör olan “negatif değer” olarak ortaya koydu "olumsuz benlik yüklemeleri" anlamına gelir. Diğer envanterlerle iç tutarlılık, test-tekrar test güvenilirliği ve eş zamanlı geçerlilik çalışmaları, BPTI için tatmin edici psikometrik özellikler ortaya koymuştur (Ek-5).²³

3.2.3. Bilişsel Duygu Düzenleme Ölçeği (Cognitive Emotion Regulation Questionnaire) (CERQ)

Bu ölçek 4 madde, 8 alt boyut ve toplam 36 maddeden her alt boyutu oluşur. Alt boyutlar: Felaketleştirme, Kendini Suçlama, Plana Odaklanma, Başkalarını Suçlama, Kabullenme, Yeniden Anlamlandırma, Perspektive Alma ve Pozitif Odaklanma“dır.¹²³

CERQ, Garnefski, Kraaij ve Spinhoven (2001) tarafından geliştirilen 36 maddelik bir öz bildirim ölçeğidir; duygu düzenlemenin bilişsel yönlerini değerlendiren

eşit sayıda madde (4) içeren, kabul etme, planlamaya yeniden odaklanma, olumlu yeniden odaklanma, olumlu yeniden değerlendirme ve bakış açısına koyma, kendini suçlama, başkalarını suçlama, düşünme ve felaketleştirme üzerine düşünme / odaklanma. Katılımcılardan olumsuz bir olay yaşadıklarında genel olarak ne düşündüklerine göre maddeleri 1 "asla" ile 5 "her zaman" arasında derecelendirmeleri istenir.⁵⁴ Alt ölçeklerin iç tutarlılık güvenirlikleri .66 ile .81 arasında değişirken, alfa güvenirlikleri .92 olarak bulunurken, CERQ için test-tekrar test güvenirliği .64 olarak bulunmuştur. Geçerlik analizi, CERQ ile Belirti Kontrol Listesi-90'ın depresyon ve anksiyete ölçekleri arasında sırasıyla .41 ve .40 olan anlamlı korelasyonları ortaya çıkarmıştır.⁵⁴ CERQ (Çakmak ve Çevik, 2010) Türk örneğine uyarlandı ve Garnefski ve Kraaij (2006) tarafından orijinal kısa versiyonun geliştirilmesi için kullanılan stratejinin aynısı izlenerek geliştirilen 18 maddelik bir kısa versiyon. CERQ'nun Türkçe versiyonu Çakmak ve Çevik "ın çalışması (2010) faktöriyel geçerlilik için kanıtlar ortaya koymuştur(Ek-10). Buna göre, ölçeğin genelinin iç tutarlılığı .83 olup alfa değerleri alt ölçekler için .65 ile .78 arasında değişmektedir.¹²³

3.2.4. Kişilerarası Problemler Envanteri (Inventory of Interpersonal Problems (IIP-32))

Her alt ölçeğinde 4 madde bulunan 8 alt boyut ve toplam 32 maddeden oluşur (Ek-4). Alt boyutlar: Dominant/Kontrolcülük, Kinci/Benmerkezcilik, Soğuk/Mesafelilik, Sosyal Çekiniklik, Kendine güvenmeme, Aşırı Uyumluluk, Fedakar, Sırnaşık/Muhtaçlık'tır.⁹³

IIP-32, bir kişinin en önemli kişilerarası sorunlarını değerlendiren 32 maddelik bir öz bildirim ölçüsüdür. Başlangıçta 127 maddelik bir ölçü olarak geliştirilmiştir, Horowitz, Rosenberg, Baer, Ureno ve Villasenor (1988) ve Alden ve ark. (1990) en temsili 64 ögeyi kaldırdı ve IIP-C veya IIP-64'ü oluşturdu.^{106,108} Envanterin kısa versiyonu (IIP-32) 64 maddelik versiyonun ölçek yapısını korurken tarama amaçlı geliştirilmiştir.⁹³ IIP-32'nin iç tutarlılık güvenirlik değerleri 64 maddelik versiyon ile uyumluydu ve Otoriter / Kontrolcü alt ölçeği için .73, Vengeful / Benmerkezci alt boyutu için .83, Soğuk için .87 olarak bulundu. / Uzak alt ölçek ve sosyal için .82(Ek-4). Engellenenler alt ölçeği İddiasız alt ölçeği için .83, Aşırı Taviz Verme alt boyutu için .70, Özverili alt ölçeği için .78 ve Müdahaleci / İhtiyaç alt ölçeği için .68 iken, genel ölçek güvenirliği ve tekrar test güvenirliği sırasıyla idi. IIP-64 alt ölçekleri diğer psikolojik belirtilerle ilişkilendirilerek ve genel işlevselliği kendi kendine bildirerek yakınsak geçerlik çalışmaları yapılmıştır. IIP-64 alt ölçekleri Beck Anksiyete Beck(1990) ve Beck Depresyon Envanteri (BDI-II; Beck(1996) ile .31 ile .48 arasında değişen korelasyonlar ortaya koymuştur. IIP-64 alt ölçekleri ile Kısa Semptom Envanteri (BSI; Derogatis, 1993) arasındaki korelasyonlar .57 ile .78 arasında değişirken, Semptom Kontrol Listesi (SCL-90-R; Derogatis, 1994) ile korelasyonlar .03 ile .40 arasında değişmektedir. Son olarak, IIP-64 alt ölçeklerinin Davranış ve Belirti

Belirleme Ölçeği (BASIS-32; Eisen, 1994) ile korelasyonları .26 ile .66; ve Sosyal Uyum Ölçeği-Öz Rapor (SAS-SR; Weissman & Bothwell, 1976). 16 ila .49.⁹³

3.2.5. Kişilik İnanç Ölçeği(Personality Belief Questionnaire)(PBQ)

Her 9 alt boyutunda 13 madde bulunan toplam 126 maddeden oluşur. Alt-boyut: Narsisistik Kişilik Bozukluğu, Pasif-Agresif Kişilik Bozukluğu, Obsesif-Kompulsif Kişilik Bozukluğu, Kaçınan Kişilik Bozukluğu, Antisosyal Kişilik Bozukluğu, Bağımlı Kişilik Bozukluğu, Histrionik Kişilik Bozukluğu, Paranoid Kişilik Bozukluğu, şizoid Kişilik Bozukluğu, inanışlarıdır.¹²⁷ sınır kişilik bozukluğu hastalarıyla çalışmasının bir sonucu olarak 10. altölçek olan “Sınır Kişilik Bozukluğu inanışları” ölçeğini mevcut maddelerden geliştirilmiştir.¹²⁶

PBQ'nun ana formu, 9 kişilik bozukluğu inancı ve her bir kişilik yapısı için 14 soru içeren 126 maddelik bir ölçektir. 1991'deki geliştirilmesinden bu yana, PBQ hem genel popülasyonda hem de psikiyatrik hastalarda kullanılmıştır. Troll ve arkadaşları öğrencilere PBQ uygulayarak iç tutarlılığa sahip olduklarını bulmuşlardır (Cronbach's alpha değeri 0.77 ile 0.93). Öte yandan, hastalara PBQ'nun Almanca versiyonu uygulanmış ve hasta grubunda yüksek bir iç tutarlılığın olduğu (0.78 - 0.91) bulunmuştur.¹²⁸ PBQ'nun orijinal formunun Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması ise 2008 yılında Türkçapar ve ark. tarafından 232 üniversite öğrenci üzerinde yapılmıştır(Ek-11). Ölçeğin tamamı için iç tutarlılık güvenilirliği .95 iken, alt ölçekler için Cronbach'ın alfa değerleri .67 ile .90 arasında ve test-tekrar test güvenilirlikleri .65 ile .87 arasında değişmektedir. Geçerlilik analizi, PBQ alt ölçekleri ile işlevsel olmayan tutum alt ölçekleri (DAS; Weissman ve Beck (1978) arasında anlamlı korelasyon olduğunu ortaya koymuştur.¹²⁷ Ölçeğin orijinal formunu oluşturan araştırmacılar, orijinal PBQ formunun maddelerini büyük bir farklılıkla seçerek aynı ölçek ile daha kısa, daha pratik bir ölçek elde etmek için 65 maddelik PBQSF'yi (Kısa Form Kişilik

İnanç Ölçeği) seçmişlerdir. PBQ kısa form geliştirme çalışmasının değerlendirme özelliği iki aşamada gerçekleştirilmiştir. İlk aşama; Ayaktan psikiyatrik bozukluğu olan hastaların PBQ'ları değerlendirildi. PBQ kısa formu, her bir kişilik bozukluğu için en yüksek 14 soru olmak üzere 7 soru çizilerek oluşturulmuştur. İkinci aşamada; Kısa form PBQ, psikiyatrik bozukluğu olan yeni bir örneklem grubuna uygulandı. PBQ kısa formunun iç tutarlılığı 0.81 ile 0.92 arasındaydı. Bu nedenle kişiliği değerlendirmede güvenilir ve pratik bir ölçek olduğu sonucuna varılmıştır.¹²⁸

3.2.6. Kısa Semptom Envanteri(KSE)

KSE, Derogatis (1992) tarafından psikolojik semptomları değerlendiren kısa bir SCL-90-R formu olarak geliştirilmiştir. Somatizasyon, obsesyon-zorlama, kişilerarası duyarlılık, depresyon, anksiyete, düşmanlık, fobik anksiyete, paranoid düşünce ve psikotizm olmak üzere dokuz belirti boyutu; ve üç küresel sıkıntı göstergesi, yani mevcut veya geçmiş semptomatoloji düzeyini ölçen global şiddet indeksi, semptomların yoğunluğunu ölçen pozitif semptom sıkıntı indeksi ve bildirilen semptomların toplam ölçüm sayısı pozitif semptom. Katılımcılardan, geçen haftayı dikkate alarak 0 "hiç" ile 4 "aşırı" arasında değişen 5 puanlık bir ölçekte sıkıntı yoğunluğuna göre maddeleri derecelendirmeleri istenir. KSE'nin psikometrik özellikleriyle ilgili araştırmalar, .71 ile .85 arasında değişen dokuz boyut için iyi iç tutarlılık güvenilirlikleri ve .68 ile .91 arasında değişen yeniden test güvenilirlikleri ortaya çıkardı.¹²⁹ Şahin ve Durak (1994) KSE'yi Türkçeye uyarladılar (Ek-6). Faktör analizi, anksiyete, depresyon, olumsuz benlik, somatizasyon ve düşmanlık olmak üzere 5 faktörü ortaya çıkarmıştır. Üç farklı çalışmada alt boyutlar için iç tutarlılık güvenilirlikleri .55 ile .86 arasında değişmekte olup, genel ölçek alfa .96 ile .95 arasında değişmektedir. Geçerlik analizi, KSE alt ölçekleri ile Sosyal Karşılaştırma Ölçeği (SCS; Allan ve Gilbert, 1995) arasındaki korelasyonların -.14 ile -.34; KSE alt ölçekleri ile Boyun Eğici Davranışlar Ölçeği

(SAS; Gilbert ve Allan, 1994) arasındaki korelasyonlar .16 ile .42 arasında; KSE alt ölçekleri ile UCLA Yalnızlık Ölçeği (Russel, 2007) arasındaki korelasyonlar .13 ile .36 arasında; KSE alt ölçekleri ile Beck Depresyon Envanteri (BDE) arasındaki korelasyonlar .34 ile .70 arasındadır.¹²⁹

3.2.7. Olumlu ve Olumsuz Duygu Ölçeği (Positive and Negative Affect Scale) (PANAS)

PANAS, Watson, Clark ve Tellegen (1988) tarafından geliştirilen 20 maddelik bir öz bildirim ölçeğidir. Pozitif duygulanımı (PA) ve olumsuz duygulanımı (NA) ölçen eşit sayıda maddeye (10) sahip iki alt boyut içermektedir. Katılımcılardan sıfatlarla tanımlanan son iki hafta içinde yaşadıkları duygulanım durumlarının kapsamını 5 puanlık bir boyutta 1 "hiç" ile 5 "çok" arasında derecelendirmeleri istenir. Güvenirlik ve geçerlilik çalışmalarına göre iç tutarlılık güvenirlilikleri PA ölçeği için .88, NA ölçeği için .87, PA ve NA için test-tekrar test güvenirlilikleri .81 ve .79 olarak bulunmuştur.² PANAS, Gençöz (2000) tarafından yeterli güvenilirlik ve geçerlilik katsayıları ile Türkçe'ye uyarlanmıştır (Ek-7). PA için iç tutarlılık güvenirliliği .83, NA için .86, KA ve NA için test-tekrar test güvenirliliği sırasıyla .40 ve .54 olarak bulunmuştur.¹²⁴

3.2.8. Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (Multidimensional Scale of Perceived Social Support)(MSPSS)

MSPSS (Zimet, Dahlem, Zimet ve Farley, 1988; aktaran Eker, Arkar ve Yıldız, 2001), kişinin sosyal desteğin yeterliliğine ilişkin algısını üç kaynaktan değerlendiren 12 maddelik bir öz bildirim aracıdır; arkadaşlar, aile ve önemli diğerleri. Katılımcılardan algılanan sosyal desteğin kapsamını 7'li Likert ölçeğinde “çok katılmıyorum” (1) ile “çok kesinlikle katılıyorum” (7) arasında derecelendirmeleri istenir.¹³⁰

Eker, Arkar ve Yaldız (2001) ölçeği Türk örneklemine uyarlamış (MSPSS'nin Türkçe versiyonu için Ek F'ye bakınız) ve ölçeğin psikiyatri, cerrahi ve psikometrik özelliklerini incelemişlerdir. normal (hasta ziyaretçileri) numuneler. Orijinal ölçekteki aynı üç faktör Türkçe versiyonu ile de doğrulanmıştır, yani arkadaşlardan, aileden ve önemli diğerlerinden algılanan sosyal destek ve her faktör 4 maddeden oluşmaktadır. Üç farklı Türk örnekleminde Cronbach's alpha değerleri .80 ile .95 arasında bulunmuştur.¹²⁵

3.3. İstatistiksel Analiz

Bu çalışmada kullanılan istatistik yöntemi, tanımlayıcı ve açıklayıcı niteliktedir. Tanımlayıcı istatistikler için, aritmetik ortalama $\pm$ standart sapma ($X \pm SD$) ve n (%) değerleri alınmıştır. Ancak kriterleri, literatürdeki benzer araştırmalarda kullanılan kriterler göz önüne alınarak oluşturuldu. Veri analizi için, tanımlayıcı istatistikler ve verileri Kategorize etmek ve özetlemek için merkezi eğilim ve dağılım indeksi kullanılmıştır.

Normallik, P-P çizimleri kullanılarak kontrol edildi ve çift yönlü doğrusallık ve eşleştirmelik, basit dağılım grafikleri kullanılarak kontrol edildi ve hepsinin tatmin edici olduğu bulundu. Mahalanobis mesafesi için $p < .001$ ölçütü kullanan 8 vaka birden fazla değişken olarak saptanmıştır. Analiz için 486 vaka bırakarak çok değişkenli aykırı değerler silindi. Geriye kalan eksik veriler için, vakalar "o alt ölçeği için ortalama puanlar değiştirildi.

Temel kişilik özellikleri, Bilişsel duygu düzenleme, kişilerarası problemler ve kişilik bozuklukları inanışları arasındaki ilişkilerini ortaya çıkarmak amacıyla direk ve aracı modeller test edilmiştir. Verilerin normal değerlendirilmesi için K-S, değişkenler arasındaki ilişki bulmak için Pearson Korelasyon katsayısı testi ve sporcularda kişilik bozukluklarının durumunu tahmin etmek için Multiple Regression test yöntemi kullanılmıştır. İki bağımsız grubun karşılaştırılması için, bağımsız t testi, ANOVA ve

MANOVA kullanıldı. Sonuçların anlamlılık düzeyi $p<0.05$ olarak kabul edildi.

İstatistiksel analizlerde SPSS 21 versiyon kullanıldı.

4. BULGULAR

Bu bölümde, toplanan veriler istatistiksel olarak analiz edildi. İlk önce verileri tanımlamak (Frekans, tablo, ortalama ve değişkenler arası standart sapma) ve hipotezleri test etmek için çıkarımsal istatistikler (K-S, Korelasyon Katsayısı Pearson ve Çoklu Regresyon Analizi) kullanılmıştır.

4.1. İstatistiksel Analiz

Bu araştırmaya 18 ile 30 yaşları arasında ($M = 26.35$, $sd = 7.95$) 486 yetişkin sporcu katılımcı (205 kadın ve 281 erkek) gönüllü olarak çalışmaya alınmıştır. Katılımcıların demografik özellikleri Tablo 4.1'de sunulmuştur. Katılımcıların eğitim düzeyine göre %5,1'i ($n = 25$) lise mezunu, % 79,7'i ($n = 387$) üniversite öğrencileri, % 15,02'si ($n = 74$) üniversite veya yüksekokul mezunudular. Katılımcıların spor yaşı durumuna göre, %31,9'u ($n = 155$) Yeni başlayan(0-5 yıl), % 42,2'si ($n = 206$) Orta (5-10 yıl) ve % 25,7'i ($n = 125$) İleri (10 yıldan üzere) yaşıydılar.

Örneklerin çalışma durumuna göre % 37,05'i ($n = 108$) istihdam edildi ve % 62,95'i ($n = 306$) işsizdi.

Tablo 4.1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Değişkenler	N (486 Katılımcılar)	%
Cinsiyet	Toplam: 486	
Kadın	205	42.2
Erkek	281	57.8
Yaş (18-30) (Ortalama: 23.35, SS: 2.95)	Toplam: 486 (2 missing/ 0.2 %)	
Spor yaşı	Toplam: 486	
Yeni başlayan (0-5 yıl)	155	31.9
Orta (5-10 yıl)	206	42.4
İleri (10 yıldan üzere)	125	25.7
Eğitim düzeyi	Toplam: 486	
Lise	25	5.1
Üniversite öğrencisi	387	79.7
Üniversite ve Yüksek Lisans mezunu	74	15.2
Çalışma durumu	Toplam: 486	
Çalışan	180	37.05
İşsiz	306	62.95

Tablo 4.1. (Devamı)

Değişkenler	N (486 Katılımcılar)	%
Medeni hal	Toplam: 486	
Bekar	406	83.5
Evli	59	12.2
Boşanmış / Dul / Ayrı yaşamak	21	4.3
Spor Türü	Toplam: 486	
Bireysel	131	26.95
Takım	355	73.05
Annenin Eğitimi	Toplam: 486 (3 missing/ 0.2 %)	
Cahil	9	1.9
Okur yazar	55	11.3
İlk veya Ortaokul	92	18.9
Lise	107	22
Üniversite ve Yüksek Lisans	223	45.9
Babanın Eğitimi	Toplam: 486 (2 missing/ 0.2 %)	
Cahil	1	0.2
Okur yazar	8	1.6
İlk veya Ortaokul	112	23
Lise	121	25
Üniversite ve Yüksek Lisans	244	50.2
Ebeveyn ilişkisi durumu	Toplam: 486	
Birlikte yaşamak	394	81.35
Ebeveynlerden biri veya ikisi öldü	58	11.95
Ayrı yaşamak / Boşanmış	34	6.7
Ailede psikolojik sorunlar geçmişi	Toplam: 486	
Yok	405	83.4
Bir aile üyesinde psikolojik sorun	27	5.5
Bir akrabada psikolojik sorun	54	11.1
Psikolojik sorunların tarihi	Toplam: 486	
Yok	401	82.5
Anksiyete bozukluğu	24	4.9
Duygudurum bozuklukları (Depresyon ve Bipolar Bozukluk)	50	10.3
Diğer (PD., DEHB, Uyku D., Psikoz)	11	2.3
Psikolojik tretment tarihi	Toplam: 486	
Yok	397	81.65
Geçmiş	58	11.95
Mevcut	31	6.4
Psikiyatrik ilaç	Toplam: 486	
Yok	423	87.03
Mevcut ilaç	63	12.97

Katılımcıların medeni durumuna göre (Tablo 4.1'de gösterildiği gibi)% 83,5'i (n = 406) bekar,% 12,2'si (n = 59) evli ve% 4,3'ü (n = 21) boşanmış veya karı / kocadan

ayrı yaşamak. Ayrıca tüm katılımcılar arasında %26.95'i (n = 131) bireysel spor ve %73,05' i (n = 355) takım sporları yapıyor.

Anne eğitime gelince, %1,9'u (n = 9) okuma yazma bilmiyor, %11,3'ü (n = 55) okuryazar, %18,9'u (n = 92) ilkokul veya ortaokul mezunu, %22'si (n = 107) ise lise mezunu ve %45,9'u (n = 223) üniversite veya yüksek lisans mezunu idi.

Ayrıca babanın eğitim düzeyine göre %0,2 (n = 1) okuma yazma bilmiyor, %1,6 (n = 8) okuryazar, %23 (n = 112) ilkokul veya ortaokul mezunu, %25 (n = 121)) lise mezunu ve %50,2'si (n = 244) üniversite veya yüksek lisans mezunu idi(Tablo 4.1.).

Katılımcıların ebeveynlik ilişkisi durumuna göre, katılımcıların% 81,35'i (n = 394) birlikte yaşıyor, %11,95'i (n = 58) ayrı yaşıyor veya boşanmıştı ve katılımcıların %6,7'ü (n = 34) bir veya iki ebeveyni ölü (Tablo 4.1.). Örneklemin ailede psikolojik sorun öyküsüne göre, %83,4'ünün (n = 405) öyküsü yokken, %5,5'inin (n = 27) aile üyesinde psikolojik sorun yaşadığı ve %11,1'inin (n = 54) psikolojik sorun yaşadığı bir akraba. Ayrıca, katılımcıların psikolojik sorunlarına gelince, %82,5'inin (n = 401) hiçbir psikolojik sorunu, %4,9'unun (n = 24) anksiyete bozukluğu, %10,3' ünün (n = 50) duygudurum bozukluğu, %2,3'ünün (n = 11) kişilik bozuklukları, Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu, uyku bozuklukları, psikoz vb. Gibi başka psikolojik bozukluklara sahipti(Tablo 4.1.).

Örneklemin psikolojik tedavi öyküsüne göre (Tablo 2.1'de gösterildiği gibi)% 81,65'i (n = 394) psikolojik tedavi görmemiş,% 11,95'i (n = 58) geçmişte psikolojik tedavi görmüş ve% 6,4'ü (n = 31) psikolojik tedavi altındaydı ve% 12,97'si (n = 63) psikotropik tedavi görüyordu.

4.3. Ana Çalışma

Analiz öncesinde kişilerarası sorunlar (IIP-32), psikolojik belirtiler (KSE), olumlu ve olumsuz duygu (PANAS), sosyal destek (SS), temel kişilik özellikleri

(BPTI), bilişsel duygu düzenleme (CERQ), kişilik bozukluğu inançları (PBQ) SPSS programı aracılığıyla veri girişi ve eksik değerlerin doğruluğu ve dağılımları ile çok değişkenli analiz varsayımları arasındaki uyum açısından incelendi. Normallik P-P grafikleri kullanılarak kontrol edildi ve ikili doğrusallık ve homoskedisite basit dağılım grafikleri kullanılarak kontrol edildi ve hepsi tatmin edici bulundu. Mahalanobis mesafesi için $p < .001$ kriteri kullanılarak 8 vaka çok değişkenli aykırı değer olarak belirlendi. Çok değişkenli aykırı değerler silindi ve analiz için 486 vaka kaldı. Uyarılama çalışması veya ana çalışma envanterlerinden en az birinde %10'dan fazla kayıp vakası bulunan katılımcılar ilgili araştırmadan çıkarıldı. Kalan eksik veriler için, vakaların o alt ölçek için ortalama puanları değiştirildi.

4.3.1. Psikometrik Analizler

Kişilerarası Problemler Envanteri-Uyarlanmış Türkçe Versiyonu, Kişilik İnanç Anketi ve Bilişsel Duygu Düzenleme Anketi-Gözden Geçirilmiş Versiyonu olan ana çalışma ölçütlerinin psikometrik özellikleri incelenmiştir. Kişilerarası Sorunlar Envanteri'nin Türkçe versiyonunun güvenilirliğini ve geçerliliğini oluşturmak için; iç tutarlılık, test-tekrar test güvenilirliği, yarı yarıya bölünmüş güvenilirlik katsayıları ve eşzamanlı ve ölçüt geçerliliği incelenmiştir. Geçerlilik analizleri için Olumlu ve Olumsuz Duygu Ölçeği, Kısa Belirti Envanteri, Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği ve Temel Kişilik Özellikleri Envanteri kullanılmıştır.

Bilişsel Duygu Düzenleme Anketinin revize edilmiş versiyonunun iç tutarlılık ve bölünmüş yarı güvenilirlik analizi yapılmıştır. Kişilik İnanç Anketi (PBQ) ve PBQ-Sınır çizgisi KB'nin iç tutarlılık ve bölünmüş yarı güvenilirlik katsayıları. Alt ölçek incelendi. Buna ek olarak, PBQ'nun eşzamanlı ve kriter geçerliliği Kısa Semptom Envanteri kullanılarak analiz edilmiştir.

Tablo 4.2. IIP'nin Tam Ölçeği ve Alt Ölçekleri İçin İç Tutarlılık, Öge -Toplam Korelasyon Aralığı ve Yeniden Test Güvenilirlik Katsayıları.

Ölçek (N: 486)	N of items	Item-total corr. range	Cronbach's α	Test-re-test reliability r (N: 50)
IIP Tam ölçek	32	.16- .58	.85	.75*
IIP Otoriterliği / Kontrol	4	.46- .50	.68	.81*
IIP Kinci / Bencil	4	.50- .68	.75	.58*
IIP Soğuk / Uzak	4	.46- .65	.73	.68*
IIP Sosyal Olarak Engellendi	4	.55- .75	.84	.72*
IIP İddiasız	4	.46- .51	.70	.71*
IIP Aşırı Konaklıyor	4	.40- .48	.65	.65*
IIP Fedakar	4	.41- .62	.76	.75*
IIP Müdahaleci / Muhtaç	4	.31- .68	.70	.80*

* $p < .001$

Not: IIP: Kişilerarası Sorunlar Envanteri, IIP Otoriterliği / Kontrol: Kişilerarası Sorunlar Envanteri Yönetme / Kontrol Etme alt ölçeği, **IIP Kinci / Benmerkezci:** Kişilerarası Sorunlar Envanteri, Kinci / Ben Merkezli alt ölçeği, **IIP Soğuk / Uzak:** Kişilerarası Sorunlar Envanteri Soğuk / Uzak alt ölçeği, **IIP Sosyal Olarak Engellenenler:** Toplumsal Olarak Kişiler Arası Sorunlar Envanteri Engellenmiş alt ölçek, **IIP Savunmacı Olmayan:** Kişilerarası Sorunlar Envanteri Savunucu Olmayan alt ölçeği, **IIP Aşırı Uyum Sağlayan:** Kişiler Arası Sorunların Envanteri Aşırı Uyum Sağlayan Alt Ölçeği, **IIP Fedakar:** Kişilerarası Sorunlar Envanteri Kendini Feda Etme alt ölçeği, **IIP Müdahaleci / Muhtaç:** Kişiler Arası Sorunlar Envanteri Müdahaleci / Muhtaç alt ölçeği.

4.3.2. Uyarlama Çalışması: Kişilerarası Problemler Envanterinin

Psikometrik Özellikleri

4.3.2.1. Kişilerarası Problemler Envanterinin Güvenilirlik Analizi

Kişiler Arası Sorunlar Envanteri'nin (IIP) Türkçe versiyonunun, Hakim/Kontrolcü, Kinci/Kinci/Bencil, Soğuk/Uzak, Sosyal Engellenmiş, İddiasız, Aşırı Konaklama, Kendini Feda Eden, Müdahaleci/Muhtaç olmak üzere sekiz alt ölçeğe sahip Türkçe versiyonunun iç tutarlılığını incelemek için, Cronbach Alpha katsayıları hesaplandı. IIP ölçeğinin tamamında iç tutarlılık .85 ve madde-toplam korelasyonu .16 ile .58 arasında, Cronbachın Alfa değerleri ise alt ölçekler için .65 ile .85 arasında değişmektedir (Tablo 4.2).

Alt ölçeklerin test- re-test güvenilirlik katsayıları genel UÖP için .75 ($p < .01$, $N = 90$), alt ölçekler için .58 ile .81 ($p < .01$, $N = 50$) arasında bulunmuştur. alt ölçekler.

Tablo 4.2. IIP'nin tam ölçek ve alt ölçekleri için iç tutarlılık, madde-toplam korelasyon aralığı ve tekrar test güvenirlik katsayılarını sunar. İki parçaya rastgele bölünerek genel IIP için yarı yarıya güvenirlik de hesaplandı. IIP için Guttman yarı yarıya(split-half) güvenirliği .90, 16 maddeden oluşan birinci bölüm için Cronbach Alpha katsayısı .74 ve 16 maddeden oluşan ikinci bölüm için .73'tür.

Table 4.3. IIP, BPTI, KSE (BSI), MSPSS ve PANAS Tam Ölçek ve Alt Ölçekleri Arasındaki İlişkiler

	IIP Hakim / Kontrolcü	IIP Kinci / Bencil	IIP Soğuk / Uzak	IIP Sosyal Engellenmiş	IIP İddiasız	IIP Aşırı Konaklama	IIP Fedakâr	IIP Müdahaleci / Muhtaç	IIP Toplam
BPTI (N: 486)									
Dışadönüklük	.02	-.25***	-.36***	-.69***	-.45***	-.28***	.02	.15***	-.40***
Uyumluluk	-.25***	-.47***	-.43***	-.30***	-.15***	.05	.43***	.11***	-.19***
Duygusal denge	.51***	.25***	.26***	.16***	.22***	.08**	.09**	.26***	.42***
Negatif Değerlik	.38***	.45***	.29***	.22***	.25***	.17***	-.06*	.18***	.41***
Deneyime açıklık	.13***	-.15***	-.20***	-.48***	-.51***	-.29***	.04	.02	-.29***
Sorumluluk	-.14***	-.15***	-.19***	-.18***	-.22***	-.22***	.01	-.18***	-.27***
KSE (BSI) Toplam (N: 988)	.34**	.23**	.39**	.29**	.39**	.38**	.24**	.27**	.54**
Somatizasyon	.28***	.15***	.25***	.16***	.24***	.22***	.20***	.20***	.38***
Negatif Benlik	.35***	.25***	.39***	.39***	.45***	.31***	.24***	.27***	.54***
Depresyon	.26***	.20***	.30***	.29***	.31***	.31***	.24***	.48***	.73***
Kaygı	.54***	.25***	.41***	.36***	.40***	.36***	.21***	.25***	.49***
Düşmanlık	.43***	.23***	.30***	.19***	.27***	.20***	.15***	.26***	.45***
MSPSS Toplam (N: 1002)	-.15***	-.29***	-.38***	-.37***	-.24***	-.16***	.03	.03	-.33***
PANAS (N: 1002)									
Olumlu Etki	.09**	-.15**	-.20***	-.35***	-.35***	-.21***	.04	-.01	-.22***
Olumsuz Etki	.30***	.19***	.34***	.25***	.36***	.25***	.21***	.24***	.47***

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

Not: IIP: Kişilerarası Sorunlar Envanteri, BPTI: Temel Kişilik Özellikleri Envanteri **Dışadönüklüğü:** Temel Kişilik Özellikleri Envanteri Dışadönüklük alt ölçeği, **Uyumluluk:** Temel Kişilik Özellikleri Envanteri Uyumluluk alt ölçeği, **Duygusal denge:** Temel Kişilik Özellikleri Envanteri Duygusal denge alt ölçeği, **Negatif Değerlik:** Temel Kişilik Özellikleri Envanteri Negatif Değerlik alt ölçeği, **Deneyime açıklık:** Temel Kişilik Özellikleri Envanteri Deneyime açıklık alt ölçeği, **Sorumluluk:** Temel Kişilik Özellikleri Envanteri Sorumluluk alt ölçeği, **KSE (BSI):** Kısa Semptom Envanteri, **Somatizasyon:** Kısa Belirti Envanteri Somatizasyon alt ölçeği, **Negatif Benlik:** Kısa Semptom Envanteri Olumsuz Benlik alt ölçeği, **Depresyon:** Kısa Semptom Envanteri Depresyon alt ölçek, **Kaygı:** Kısa Semptom Envanteri Kaygı alt ölçeği, **Düşmanlık:** Kısa Belirti Envanteri Düşmanlık alt ölçeği, **MSPSS:** Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği, **PANAS:** Olumlu ve Olumsuz Duygu ölçeği, **Olumlu Etki:** Olumlu etki alt ölçeği, **Olumsuz Etki:** Olumsuz etki alt ölçeği.

4.3.2.2. Kişilerarası Sorunlar Envanteri Ölçüt Geçerliliği

Eş Zamanlı Geçerliliği IIP genel ve alt ölçeklerinin eşzamanlı geçerliliğini incelemek için, IIP'nin tam ölçek ve alt ölçeklerinin KSE(BSI), PANAS, MSPSS ve BPTI ile korelasyonları, .25'ten büyük korelasyonların orta ve .40'tan büyük korelasyonların yüksek korelasyon olarak kabul edilmesiyle incelenmiştir. Tablo 4.3, IIP'nin tam ölçek ve alt ölçekleri, BPTI, MSPSS ve PANAS Pozitif Etki ve PANAS Negatif Etkinin alt ölçekleri arasındaki korelasyonları göstermektedir. Sonuçlar (Tablo 4.3'de gösterildiği gibi), genel IIP'nin BPTI- Duygusal denge ($r = .42, p < .001$), BPTI-Negatif Değer ($r = .41, p < .001$), KSE ile yüksek pozitif korelasyonlara sahip olduğunu gösterdi. tam ölçek ($r = .54, p < .01$) ve PANAS-Negatif Duygulanım ($r = .47, p < .01$) ile IIP, BPTI-Dışadönüklük ile orta derecede negatif korelasyona sahipken ($r = -.40, p < .001$), MSPSS ile orta derecede pozitif korelasyon ($r = .33, p < .001$).

Alt ölçeklerin korelasyonlarının analizi; IIP- Hakim / Kontrolcü Eden Alt Ölçeğin BPTI-Negatif Değerlik ($r = .38, p < .001$), KSE tam ölçek ($r = .34, p < .001$), KSE-Negatif Benlik ($r = .35, p < .001$), ile orta düzeyde pozitif korelasyonu vardır. KSE- Kaygı ($r = .54, p < .001$) ve PANAS-Negatif Duygulanım ($r = .30, p < .001$) ve KSE-Düşmanlık ($r = .43, p < .001$); IIP-Kinci / Bencil, BPTI-Uyumluluk ($r = -.47, p < .001$) ile negatif yüksek, BPTI-Negatif Değerlik ($r = .45, p < .001$) ile pozitif yüksek; IIP- Soğuk / Uzak ile MSPSS ($r = -.38, p < .001$), BPTI-Dışadönüklük ($r = -.31, p < .001$) ile negatif orta derecede korelasyon, BPTI-Uyumluluk ile negatif yüksek korelasyon ($r = -.43, p < .001$) ve KSE tam ölçek ($r = .39, p < .001$), KSE-Negatif Benlik ($r = .39, p < .001$), KSE-Depresyon ($r = .30, p < .001$), KSE-Kaygı ($r = .41, p < .001$), BSI-Düşmanlık ($r = .30, p < .001$) ve PANAS-Olumsuz Etki ($r = .34, p < .001$); IIP-Sosyal Olarak Engellenmiş BPTI-Dışadönüklük ($r = -.69, p < .001$), BPTI- Deneyime açıklık ($r = -.48, p < .001$) ile negatif yüksek korelasyon, MSPSS ile negatif orta derecede

korelasyon ($r = -.37, p < .001$), PANAS-Pozitif Duygulanım ($r = -.35, p < .001$) ve KSE-Negatif Benlik ($r = .39, p < .001$) ile pozitif orta derecede korelasyon, KSE- Kaygı ($r = .36, p < .001$); IIP- İddiasız, BPTI-Dışadönüklük ($r = -.45, p < .001$), BPTI- Deneyime açıklık ($r = -.51, p < .001$) ile negatif yüksek korelasyon, PANAS-Pozitif Duygulanım ($r = -.35, p < .001$), KSE-Negatif Benlik ile pozitif yüksek korelasyon ($r = .45, p < .001$) ve KSE tam ölçek ile pozitif orta derecede korelasyon ($r = .39, p < .001$), KSE-Depresyon ($r = .31, p < .001$), KSE- Kaygı ($r = .40, p < .001$), PANAS-Olumsuz Etki ($r = .34, p < .001$); IIP- Aşırı Konaklama, KSE tam ölçek ($r = .38, p < .001$), KSE-Negatif Benlik ($r = .31, p < .001$), KSE-Depresyon ($r = .31, p < .001$) ile pozitif korelasyona sahipti. KSE - Kaygı ($r = .36, p < .001$); IIP- Fedakar ile BPTI-Uyumluluk arasında pozitif yüksek korelasyon vardı ($r = .43, p < .001$); IIP- Müdahaleci / Muhtaçın KSE-Depresyon ile pozitif yüksek korelasyonu vardı.

Tablo 4.4. IIP'nin alt ölçeklerinde KSE'nin Farkları ve Ortalama Puanları

Değişkenler	Univariate F	Uni. Df	Uni. η^2	Yüksek psikolojik belirtiler	Düşük psikolojik belirtiler
IIP Hakim / Kontrolcü	75.52*	1, 985	.07	9.55	7.91
IIP Kinci / Bencil	44.50*	1, 985	.04	8.59	7.25
IIP Soğuk / Uzak	93.32*	1, 985	.09	9.22	7.29
IIP Sosyal Engellenmiş	66.44*	1, 985	.07	9.35	7.51
IIP İddiasız	102.48*	1, 985	.09	10.74	8.79
IIP Aşırı Konaklama	97.18*	1, 985	.08	11.01	9.15
IIP Fedakâr	36.15*	1, 985	.05	12.62	11.41
IIP Müdahaleci / Muhtaç	51.75*	1, 985	.05	11.55	9.95

* $p < .001$

Not: IIP: Kişilerarası Sorunlar Envanteri , KSE (BSI): Kısa Semptom Envanteri

4.3.2.3. Kişilerarası Problemler Envanterinin Ölçüt Geçerliliği

Kişilerarası Sorunlar Envanterinin ölçüt geçerliliğini incelemek için, katılımcıların KSE puanlarına göre iki grup oluşturulmuştur. KSE puanlarının en

yüksek 50. yüzdelerik “yüksek psikolojik belirtiler” olarak, en düşük 50. yüzdelerik KSE puanları ise “düşük psikolojik belirtiler” kategorileri olarak gruplandırıldı. "Yüksek psikolojik belirtiler" grubu, ortalama puanı 87.90 (SS = 29.21) olan 486 katılımcıdan oluşuyordu ve bu grup için KSE puanları 48 ile 174 arasında değişiyordu. "Düşük psikolojik belirtiler" grubu, ortalama puanı 27.44 olan 486 katılımcıyı içeriyordu. (SS = 13.57) ve bu grup için KSE puanları 0 ile 47 arasında değişmektedir.

Ölçüt geçerliliği için, IIP alt ölçeklerinin yüksek ve düşük psikolojik sorunları olan bu gruplar için anlamlı şekilde farklı olması beklenmiştir. Gruplar arasındaki olası farklılıkları incelemek için MANOVA sekiz kişilerarası problemle gerçekleştirildi: Hakim / Kontrolcü, Kinci / Bencil, Soğuk / Uzak, Sosyal Engellenmiş, İddiasız, Aşırı Konaklama, Fedakâr, Müdahaleci / Muhtaç bağımlı değişkenler. Sonuçlar, önemli psikolojik belirtiler ana etkisini ortaya çıkarmıştır [Çok değişkenli $F(8, 981) = 30.31, p < .001$; Wilks 'Lambda = .79; $\eta^2 = .20$]. Çok değişkenli analizlerden sonra, Bonferroni düzeltmesinin uygulanmasıyla önemli etkiler için tek değişkenli analizler yapılmıştır. Böylece tek değişkenli analizler için .006'dan (yani .05 / 8) daha düşük alfa değerleri bu düzeltme ile anlamlı kabul edildi. Psikolojik belirtilerin ana etkisi için Bonferroni düzeltmesi ile yapılan tek değişkenli analizler, Tablo 4.4'te görüldüğü gibi tüm ölçümler için önemli etkiler ortaya koymuştur. Ortalama puanlara göre, yüksek psikolojik belirtileri olan katılımcılar, kişilerarası sorunların tüm alanlarında düşük psikolojik sorunları olan katılımcılara göre daha fazla sorun yaşamıştır (Tablo 4.4).

4.3.3. Bilişsel Duygu Düzenleme Anketinin Psikometrik Özellikleri

4.3.3.1. Bilişsel Duygu Düzenleme Anketinin Güvenilirlik Analizi

Cronbach Alpha katsayıları, Bilişsel Duygu Düzenleme Anketi'nin (CERQ) gözden geçirilmiş versiyonu için, kabul etme, planlamaya yeniden odaklanma, olumlu yeniden odaklanma, olumlu yeniden değerlendirme ve perspektife koyma, kendini

suçlama, başkalarını suçlama, ruminasyon / düşünceye odaklanma ve felaketleştirme, 486 denekten oluşan bir örneklemede.

Tablo 4.5. CERQ'nun Tam Ölçek ve Alt Ölçekleri için İç Tutarlılık Katsayıları ve Öge - Toplam Korelasyon Aralığı

Ölçek (N:486)	N of items	Item-total corr. range	Cronbach's α
CERQ Tam Ölçekli	36	.13- .55	.85
CERQ Kabulü	4	.33- .63	.70
CERQ Olumlu Yeniden Odaklanma	4	.65- .80	.85
CERQ Plana Yeniden Odaklanma	4	.61- .71	.83
CERQ Olumlu Yeniden Değerlendirme	4	.60- .75	.84
CERQ Perspektife Koyan	4	.61- .75	.82
CERQ felaketleştirme	4	.56- .70	.80
CERQ Ruminasyon	4	.66- .80	.84
CERQ Başkalarını Suçlamak	4	.30- .54	.82
CERQ Kendini suçlama	4	.45- .76	.81

Not: **CERQ:** Bilişsel Duygu Düzenleme Anketi, **CERQ Kabulü:** Bilişsel Duygu Düzenleme Anketi Kabul alt ölçeği, **CERQ Olumlu Yeniden Odaklanma:** Bilişsel Duygu Düzenleme Anketi Olumlu Yeniden Odaklanma alt ölçeği, **CERQ Plana Yeniden Odaklanma:** Bilişsel Duygu Düzenleme Anketi Plana Yeniden Odaklanma, **CERQ Olumlu Yeniden Değerlendirme:** Bilişsel Duygu Düzenleme Anketi Olumlu Yeniden Değerlendirme alt ölçeği, **Perspektife Koyan CERQ:** Perspektife Getiren Bilişsel Duygu Düzenleme Anketi, **CERQ felaketleştirme:** Bilişsel Duygu Düzenleme Anketi Katastrofize Etme alt ölçeği, **CERQ Ruminasyon:** Bilişsel Duygu Düzenleme Anketi Ruminasyon Alt Ölçeği, **CERQ Başkalarını Suçlamak:** Bilişsel Duygu Düzenleme Anketi Başkalarını Suçlama alt ölçeği **CERQ Kendini suçlama:** Bilişsel Duygu Düzenleme Anketi CERQ Kendini suçlama alt ölçeği.

Genel CERQ ölçeği için iç tutarlılık .85, madde-toplam korelasyonu .13 ile .55 arasında, Cronbach Alpha değerleri ise alt ölçekler için .70 ile .85 arasında değişmektedir (Tablo 4.5). Ayırık yarı güvenilirlik, genel CERQ için rastgele iki parçaya bölünerek hesaplandı. IIP için Guttman yarı yarıya(Guttman split-half) güvenilirliği .94, 18 maddeden oluşan ilk bölüm için Cronbach Alpha katsayısı .80 ve 18 maddeden oluşan ikinci bölüm için .76 olarak bulunmuştur.

4.3.3.2. Bilişsel Duygu Düzenleme Anketinin Eş Zamanlı Geçerliliği

CERQ'nun eşzamanlı geçerliliğini incelemek için CERQ Pozitif, CERQ Negatif ve PANAS Pozitif, PANAS Negatif, KSE Tam Ölçek ve KSE alt boyutları yani

Somatizasyon, Negatif Benlik, Depresyon, Anksiyete ve Düşmanlık arasındaki korelasyonlar incelenmiştir. CERQ Positive ve CERQ Negative, pozitif ve negatif stratejiler gruplandırılarak oluşturulmuştur. Buna göre; Kabul, Planlamaya Yeniden Odaklanma, Olumlu Yeniden Odaklanma, Olumlu Yeniden Değerlendirme ve Bakış Açısına Koyma ölçekleri ile Kendini Suçlama, Başkalarını Suçlama, Düşünme ve Felaketleştirme alt ölçekleri gruplanarak oluşturulan Olumsuz Bilişsel Duygu Düzenleme değişkeninin gruplandırılmasıyla oluşturulan Olumlu Bilişsel Duygu Düzenleme değişkeni.

Tablo 4.6. CERQ Olumlu, CERQ Olumsuz, PANAS ve BSI Tam Ölçekli ve alt ölçekleri arasındaki ilişkiler

	PANAS Olumlu Etki	PANAS Olumsuz etki	BSI Toplam (N: 988)	BSI Somatizasyon	BSI Negatif Benlik	BSI Depresyon	BSI Kaygı	BSI Düşmanlık
CERQ Olumlu	.43**	-.14*	-.11*	-.06	-.09*	-.12**	-.10*	-.12*
CERQ Olumsuz	-.05	.55**	.59**	.31**	.53**	.41**	.48**	.40**

*p<.01, **p<.001

Not: CERQ Pozitif: Bilişsel Duygu Düzenleme Pozitif Stratejiler, **CERQ Negatif:** Bilişsel Duygu Düzenleme Negatif Stratejiler, **PANAS:** Pozitif ve Negatif Duygulanım ölçeği, **BSI:** Kısa Semptom Envanteri.

.25'ten büyük korelasyonların orta ve .40'tan büyük korelasyonların yüksek korelasyon olduğunu varsayarak, sonuçlar (Tablo 4.6'te gösterildiği gibi) CERQ Pozitif skorlarının PANAS Pozitif ile orta derecede pozitif korelasyona sahip olduğunu gösterdi ($r = .43$, $p < .001$) ve CERQ Negative, PANAS Negative ($r = .44$, $p < .001$) ile yüksek pozitif korelasyona sahiptir.

Ayrıca CERQ Negative, BSI Toplam puanı ($r = .59$, $p < .001$), BSI Negatif Benlik ($r = .53$, $p < .001$), BSI Depresyon ($r = .41$, $p < .001$) ile yüksek pozitif korelasyona sahiptir. BSI Kaygı ($r = .48$, $p < .001$), BSI Düşmanlığı ($r = .40$, $p < .001$) ve BSI Somatizasyonuyla orta düzeyde pozitif korelasyon ($r = .31$, $p < .001$).

4.3.4. Kişilik İnanç Anketinin Psikometrik Özellikleri

4.3.4.1. Kişilik İnanç Anketinin Güvenilirlik Analizi

Kişilik İnanç Anketi (PBQ), Kaçınan KB, Bağımlı KB, Pasif-agresif KB, Obsesif-kompulsif KB, Antisosyal KB, Narsisistik KB, Histrionik KB, Şizoid KB, Paranoid KB ve Sınır çizgisi KB olmak üzere 10 alt ölçeği içeren 486 denekten oluşan bir örnek.

Tablo 4.7. PBQ' nun Tam Ölçek ve Alt Ölçekleri için İç Tutarlılık Katsayıları ve Öge - Toplam Korelasyon Aralığı

Ölçek (N:486)	N adet	Item-total corr. range	Cronbach's α
PBQ Tam Ölçekli	126	.15- .65	.94
Kaçınmacı KB.	14	.18- .56	.80
Bağımlı KB.	14	.34- .62	.86
Pasif-agresif KB.	14	.20- .59	.85
Saplanı-Zorlayıcı KB.	14	.33- .71	.87
Antisosyal KB.	14	.23- .64	.81
Narsistik KB.	14	.45- .71	.85
Histriyonik KB.	14	.31- .70	.87
Şizoid KB.	14	.33- .58	.85
Paranoid KB.	14	.58- .78	.94
Sınır çizgisi KB.	14	.38- .56	.83

Not: **PBQ:** Kişilik İnanç Anketi, **PBQ Avoidant KB :** Kişilik İnanç Anketi Kaçınmacı Kişilik Bozukluğu alt ölçeği, **PBQ Bağımlı KB:** Kişilik İnanç Ölçeği Bağımlı Kişilik Bozukluğu alt ölçeği, **PBQ Pasif-agresif KB:** Kişilik İnanç Anketi Pasif-agresif Kişilik Bozukluğu alt ölçeği, **PBQ Obsesif-Kompulsif KB:** Kişilik Saplanı-Zorlayıcı Kişilik Anketi alt ölçek, **PBQ Antisosyal KB:** Kişilik İnanç Anketi Antisosyal Kişilik Bozukluğu alt ölçeği, **PBQ Narsistik KB:** Kişilik İnanç Anketi Narsistik Kişilik Bozukluğu alt ölçeği, **PBQ Histrionik KB:** Kişilik İnanç Anketi Histriyonik Kişilik Bozukluğu alt ölçeği, **PBQ Şizoid KB:** Kişilik İnanç Anketi Şizoid Kişilik Bozukluğu alt ölçeği **PBQ Paranoid KB:** Kişilik İnanç Anketi Paranoid Kişilik Bozukluğu alt ölçeği, **PBQ Sınır çizgisi KB:** Kişilik İnanç Anketi Sınır çizgisi Kişilik Bozukluğu alt ölçeği.

PBQ ölçeğinin tamamı için iç tutarlılık .94, öge-toplam korelasyonu .15 ile .65 arasında, Cronbach's Alpha değerleri ise alt ölçekler için .80 ile .94 arasında değişmektedir(Tablo 4.7.)

Ayrık yarı güvenilirlik ayrıca rastgele iki parçaya bölünerek genel PBQ için hesaplandı. IIP için Guttman yarı yarıya güvenilirliği .96, 63 maddeden oluşan birinci bölüm için Cronbach Alpha katsayısı .94 ve 63 maddeden oluşan ikinci bölüm için .94 idi.

4.3.4.2. Kişilik İnanç Anketin Sınır Çizgisi Kişilik Bozukluğu Alt Ölçeğinin

Güvenilirlik Analizi

PBQ'nun Sınırdaki Kişilik Bozukluğu alt ölçeği, diğer **KB**'li hastalara kıyasla BPD hastaları tarafından önemli ölçüde daha güçlü bir şekilde onaylanan PBQ maddelerinden türetilmiştir. BPD alt ölçeği için iç tutarlılık güvenirliği Butler ve arkadaşlarının maddeleriyle, Cronbach's Alpha alt ölçeği için .38 ile .56 arasında değişen öge-toplam korelasyonu ile .83 bulunmuştur.¹²⁶

4.3.4.3. Kişilik İnanç Ölçeğinin Eş Zamanlı Geçerliliği

PBQ'nun eş zamanlı geçerliliğini incelemek için PBQ tam ölçek ve alt ölçekleri ile KSE tam ölçek ve alt ölçekleri arasındaki korelasyonlar incelenmiştir.

Tablo 4.8. PBQ' nun Tam Ölçek ve Alt Ölçekleri ile KSE'nin Tam Ölçek ve Alt Ölçekleri Arasındaki İlişkiler

N: 486	PBQ Kaçınan KB.	PBQ Bağımlı KB.	PBQ Pasif-agresif	PBQ Saplantılı - Zorlayıcı KB.	PBQ Antisocial KB.	PBQ Narsistik KB.	PBQ Histriyonik KB.	PBQ Şizoid KB.	PBQ Paranoid KB.	PBQ Sınır çizgisi KB.	PBQ toplam
BSI(KSE) Total	.55*	.54*	.45*	.33*	.36*	.35*	.44*	.25*	.55*	.69*	.61*
BSI(KSE) Somatizasyon	.39*	.38*	.32*	.28*	.35*	.33*	.38*	.22*	.43*	.51*	.43*
BSI(KSE) Negatif Benlik	.57*	.56*	.43*	.37*	.28*	.35*	.45*	.24*	.58*	.73*	.63*
BSI(KSE) Depresyon	.47*	.48*	.41*	.29*	.29*	.28*	.42*	.21*	.45*	.58*	.49*
BSI(KSE) kaygı	.52*	.48*	.39*	.32*	.34*	.30*	.40*	.21*	.49*	.65*	.51*
BSI(KSE) Düşmanlık	.49*	.41*	.46*	.35*	.45*	.38*	.43*	.27*	.54*	.59*	.58*

*p<.001

Not: PBQ: Kişilik İnanç Anketi, BSI(KSE): Kısa Semptom Envanteri.

25'ten büyük korelasyonları orta ve .40'tan büyük korelasyonları yüksek korelasyon olarak kabul ederek, sonuçlar genel PBQ puanlarının KSE tam ölçek ($r = .61$, $p < .001$) ve tüm KSE alt ölçekleri arasında yüksek pozitif korelasyonlara sahip olduğunu .43 ve .63 arasında göstermiştir. PBQ'nun KSE alt ölçekleri ile alt ölçek korelasyonları da anlamlı pozitif korelasyonlar gösterdi; PBQ-Kaçınan **KB** için korelasyonlar .39 ile .57 arasında. PBQ-Bağımlı **KB** için korelasyonlar .38 ile .56 arasında değişmiştir. PBQ-Pasif-agresif **KB** için korelasyonlar .32 ile .46 arasında

değişmektedir. PBQ-Obsesif-Kompulsif **KB** için korelasyonlar .28 ile .37 arasında ve PBQ-Antisozyal **KB** için korelasyonlar .28 ile .45 arasında değişiyordu. PBQ-Narsistik **KB** için korelasyonlar .28 ile .38 arasında ve PBQ-Histrionik **KB** için korelasyonlar .38 ile .45 arasında değişmiştir. PBQ-Şizoid **KB** için korelasyonlar .21 ile .27 arasında değişmiştir. PBQ-Paranoid **KB** için korelasyonlar .43 ile .58 arasında ve PBQ-Sınır çizgisi **KB** için korelasyonlar 0,51 ile 0,73 arasında değişiyordu. Tablo 4.8. Tam ölçek ve alt ölçek PBQ ile KSE arasındaki korelasyonları sundu.

4.3.4.4. Kişilik Bozukluğu İnanç Envanterinin Ölçüt Geçerliliği

Kişilik İnanç Anketinin ölçüt geçerliliğini incelemek için katılımcıların BSI(KSE) puanlarına göre iki grup oluşturulmuştur. Yüzdelik dilimde en yüksek ve en düşük 50. yüzdeliğe sahip BSI puanları sırasıyla “yüksek psikolojik belirtiler” ve “düşük psikolojik belirtiler” kategorileri olarak gruplandırılmıştır.

Ölçüt geçerliliği olarak, Kişilik İnanç Anketi alt ölçeklerinden Kaçınan KB, Bağımlı KB, Pasif-agresif KB, Obsesif-kompulsif KB, Antisozyal KB, Narsistik KB, Histrionik KB, Şizoid KB, Paranoid KB ve Sınır çizgisi KB olarak anlamlı farklılıklar beklenmiştir. yüksek ve düşük psikolojik semptomları olan gruplar. Gruplar arası olası farklılıkları inceleyebilmek için bağımlı değişken olarak 10 kişilik bozukluğu inancı ile MANOVA yapılmıştır.

Sonuçlar, önemli psikolojik semptomları ortaya çıkardı (Tablo 4.9'de gösterildiği gibi) ana etki [Çok Değişkenli F (10, 965) = 37.65, p <.001; Wilks 'Lambda = .69; η^2 = .28]. Çok değişkenli analizlerin ardından Bonferroni düzeltmesi uygulaması ile önemli etkiler için tek değişkenli analizler yapılmıştır. Bu nedenle, tek değişkenli analizlerde .005'ten (yani .05 / 10) daha düşük alfa değerleri bu düzeltme ile anlamlı kabul edildi. KSE'nin ana etkisi için Bonferroni düzeltmesi ile yapılan tek değişkenli analizler, Tablo 3.8'de gösterildiği gibi tüm önlemler için önemli etkiler sağlamıştır.

Tablo 4.9. PBQ' nun alt ölçeklerinde BSI'nin Farklılıkları ve Ortalama Puanları

Değişkenler	Univariate F	Uni. df	Uni. η^2	psychological High symptoms	Low psychological symptoms
PBQ Kaçınmacı KB.	215.15*	1, 975	.19	21.52	14.84
PBQ Bağımlı KB.	189.69*	1, 975	.17	21.29	11.98
PBQ Pasif-agresif KB.	112.94*	1, 975	.11	28.69	23.41
PBQ Saplantı-Zorlayıcı KB.	59.93*	1, 975	.06	26.55	22.97
PBQ Antisosyal KB.	97.55*	1, 975	.10	17.65	12.77
PBQ Narsistik KB.	95.32*	1, 975	.09	17.44	12.58
PBQ Histriyonik KB.	169.50*	1, 975	.15	20.61	11.95
PBQ Şizoid KB.	42.95*	1, 975	.05	21.91	17.95
PBQ Paranoid KB.	226.11*	1, 975	.19	19.55	11.06
PBQ Sınır çizgisi KB.	348.08*	1, 975	.25	18.93	9.08

* $p < .001$

Note: PBQ: Kişilik İnanç Anketi

Ortalama puanlara göre, yüksek psikolojik belirtileri olan katılımcılar, tüm kişilik bozukluklarında düşük psikolojik sorunları olan katılımcılara göre daha fazla işlevsiz inanca sahiptiler (Tablo 4.9).

4.4. Ana Analizler

4.4.1. Araştırmanın Ölçütlerine İlişkin Tanımlayıcı Bilgiler

Bu çalışmada kullanılan ölçütlerin özellikleri hem ölçekler hem de alt ölçekler için standart sapmalar, ortalamalar, minimum ve maksimum aralıklarla incelenmiştir. Bunlar; Hakim / Kontrolcü, Kinci / Bencil, Soğuk / Uzak(mesafeli), Sosyal engellenmiş, İddiasız, Aşırı Konaklama, Kendini Feda Eden ve Müdahaleci / muhtaç alt ölçekleriyle Kişilik Bozukluğu Envanteri; Deneyime açıklık , Sorumluluk, Dışadönüklük, Uyumluluk, Duygusal denge ve Negatif Değerlik Alt Ölçekleriyle Temel Kişilik Özellikleri Envanteri; Kabul, Planlamaya Yeniden Odaklanma, Olumlu Yeniden Odaklanma, Olumlu Yeniden Değerlendirme ve Perspektif Oluşturma, Kendini Suçlama, Başkalarını Suçlama, Düşünme / Düşünceye Odaklanma ve Felaket Etme Alt Ölçeklerinden oluşan Bilişsel Duygu Düzenleme Anketi; ve Kaçınan, Bağımlı, Pasif-

agresif, Obsesif-kompulsif, Antisosyal, Narsistik, Histrionik, Şizoid, Paranoid, Sınır çizgisi KB alt ölçekleriyle Kişilik İnanç Anketi (Tablo 4.10).

Tablo 4.10. Önlemler için Tanımlayıcı Bilgiler

Ölçüler	Ortalama	Standart Sapma	Aralık (Min.- Max.)
IIP-32 (N: 486)	79.65	15.52	32-129
Hakim / Kontrolcü	8.84	3.56	4-20
Kinci / Bencil	6.95	3.05	4-20
Soğuk / Uzak	5.07	3.02	4-18
Sosyal Engellenmiş	5.25	3.05	4-18
İddiasız	9.75	3.20	4-19
Aşırı Konaklama	13.65	3.96	4-20
Fedakar	12.54	3.5	4-20
Müdahaleci / Muhtaç	10.8	3.51	4-20
BPTI (N: 485)			
Deneyime açıklık	23.09	3.95	10-30
Sorumluluk	28.55	6.52	10-40
Dışadönüklük	29.06	6.85	7-40
Uyumluluk	33.7	4.15	18-40
Duygusal denge	25.89	6.8	9-44
Negatif Değerlik	8.75	3.05	5-22
CERQ (N: 486)			
Kabulü	13.46	3.85	4-20
Olumlu Yeniden Odaklanma	9.65	3.5	4-20
Plana Yeniden Odaklanma	14.65	3.55	4-20
Olumlu Yeniden Değerlendirme	13.9	3.85	4-20
Perspektife Koyan	13.62	3.88	4-20
Katastrofize Etme	9.76	3.66	4-20
Ruminasyon	13.81	3.95	4-20
Başkalarını Suçlamak	10.09	3.88	4-20
Kendini suçlama	11.17	3.12	4-20
PBQ (N: 486)	181.08	62.25	50-399
Kaçınmacı KB.	18.05	7.95	2-45
Bağımlı KB.	16.53	9.32	0-50
Pasif-agresif KB.	25.3	9.3	0-54
Saplantı-Zorlayıcı KB.	26.44	9.9	0-56
Antisosyal KB.	14.75	8.05	0-50
Narsistik KB.	15.87	9.95	0-50
Histriyonik KB.	17.33	8.7	0-52
Şizoid KB.	21.88	8.68	0-54
Paranoid KB.	15.95	10.9	0-56
Sınır çizgisi KB.	14.11	8.35	0-45

Not: IIP: Kişilerarası Sorunlar Envanteri, BPTI: Temel Kişilik Özellikleri Envanteri, CERQ: Bilişsel Duygu Düzenleme Anketi, PBQ: Kişilik İnanç Anketi.

4.4.2. Demografik Değişkenlerin Araştırmanın Ölçülerindeki Farklılıkları

Demografik değişkenlerin bu araştırmanın ölçülerinde nasıl bir ayrım yaptığını inceleyebilmek için ayrı t-testi veya tek değişkenli analizler (ölçütlerin toplam puanları ile) ve çok değişkenli analizler (ölçütlerin alt ölçek puanları ile) yapılmıştır. Bu analizleri yapmak için demografik değişkenler bağımsız değişkenler olarak farklı gruplara ayrılmıştır. Bu kategorilere ilişkin bilgiler ile her kategorideki vakaların sayısı ve yüzdeleri Tablo 4.11'de verilmiştir.

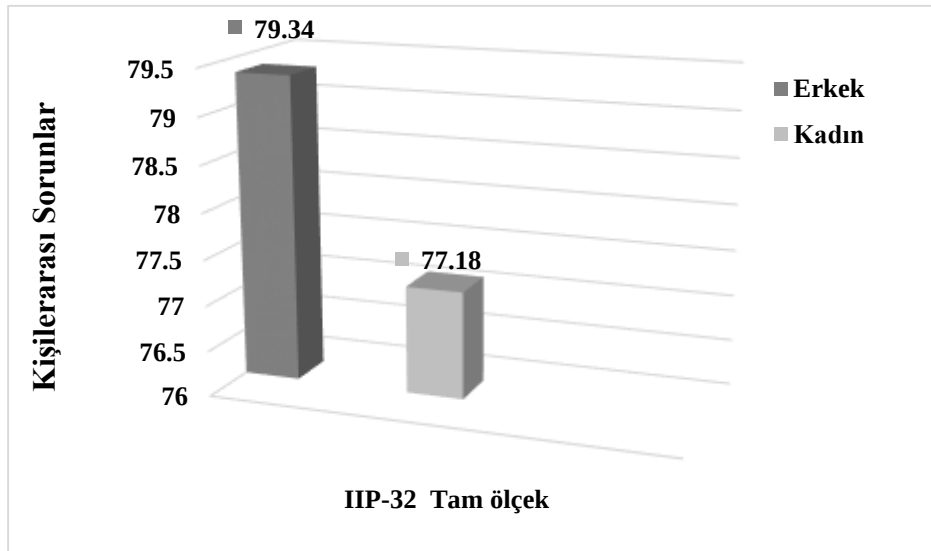
Tablo 4.11. Demografik Değişkenlerin Sınıflandırılması

Değişkenler	N (486 Katılımcılar)	%
Cinsiyet	Toplam: 486	
Kadın	205	42.2
Erkek	281	57.8
Yaş (18-30)	Toplam: 486 (Ortalama: 23.35, SS: 2.95)	
Spor yaşı	Toplam: 486	
Yeni başlayan (0-5 yıl)	155	31.9
Orta (5-10 yıl)	206	42.4
İleri (10 yıldan üzere)	125	25.7
Eğitim düzeyi	Toplam: 486	
Lise	25	5.1
Üniversite öğrencisi	387	79.7
Üniversite ve Yüksek Lisans mezunu	74	15.2
Çalışma durumu	Toplam: 486	
Çalışan	180	37.05
İşsiz	306	62.95
Spor Türü	Toplam: 486	
Bireysel	131	26.95
Takım	355	73.05
Annenin Eğitimi	Toplam: 486	
Lise veya altı (Düşük)	263	54.1
Üniversite ve Yüksek Lisans (Yüksek)	223	45.9
Babanın Eğitimi	Toplam: 486	
Lise veya altı (Düşük)	242	49.8
Üniversite ve Yüksek Lisans (Yüksek)	244	50.2

4.4.3. Kişilerarası Problemlerde Cinsiyet Farkı, Temel Kişilik Özellikleri, Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejileri ve Kişilik Bozukluğu İnançları

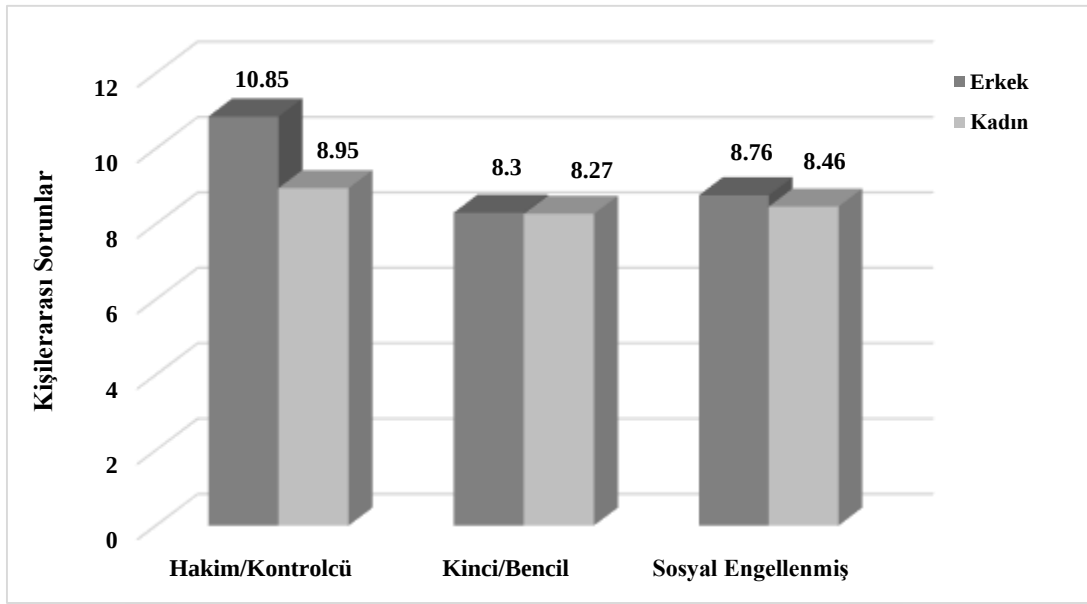
Cinsiyetin Kişilerarası Sorunlar, Temel Kişilik Özellikleri, Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejileri ve Kişilik Bozukluğu İnançları üzerindeki olası farklılıklarını inceleyebilmek için 2 Kişilerarası sorunlar ve kişilik bozukluğu inançları toplam puanları bağımlı değişken olarak ve denekler arasında 4 ayrı olmak üzere bağımsız t testi uygulanmıştır. MANOVA 8 kişilerarası problemle (yani, Hakim / Kontrolcü, Kinci / Bencil, Soğuk / Uzak, Sosyal Engellenmiş, İddiasız, Aşırı Konaklama, Kendini Feda Eden ve Müdahaleci / Muhtaç); 6 temel kişilik özelliği (yani, Dışadönüklük, Uyumluluk, Sorumluluk, Deneyime açıklık, Duygusal denge ve Negatif Değerlik); 9 bilişsel duygu düzenleme stratejisi (yani, Kabulü, Planla Yeniden Odaklanma, Olumlu Yeniden Odaklanma, Olumlu Yeniden Değerlendirme ve Bakış Açısına Koyma, Kendini Suçlama, Başkalarını Suçlama, Düşünme ve Felaketleştirme); ve kişilik bozukluğu ile ilgili 10 inanç (yani, Kaçınmacı KB., Pasif-Agresif KB., Obsesif-Kompulsif KB., Antisosyal KB., Narsisistik KB., Histrionik KB., Şizoid KB., Paranoid KB., Bağımlı KB., Sınır Çizgisi KB.) Bağımlı değişkenler olarak.

Kişilerarası Problemler ile bağımsız t-testleri yapılmış ve sonuçlar Kişilerarası Problemlerde anlamlı grup farkı ortaya çıkarmıştır ($t [1286] = 2.06, p < .05$). Ortalama puanlara göre, erkek katılımcılar kişilerarası problemlerde (Ort = 79.34) kadın katılımcılardan (Ort = 77.18) daha yüksek puanlara sahipti (bkz. Tablo 4.13, Şekil 4.1).

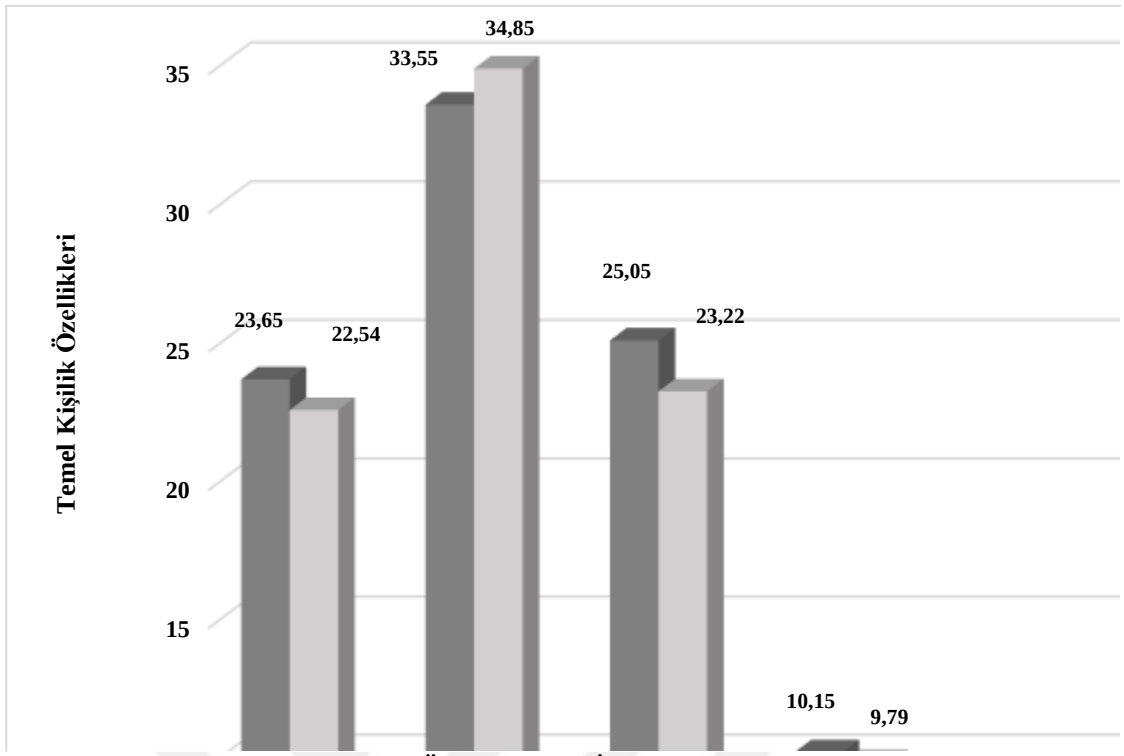
Şekil 4.1. Kişilerarası Sorunlarda Cinsiyet Puan Ortalamaları

İlk olarak MANOVA, bağımlı değişken olarak kişilerarası problemlerle gerçekleştirilmiş ve sonuçlar, kişilerarası problemler üzerinde Cinsiyetin (Tablo 4.11'de gösterildiği gibi) temel bir etkisini ortaya çıkarmıştır [Çok değişkenli $F(8, 184) = 10.96$, $p < .001$; Wilks' Lambda = .95; $\eta^2 = .07$]. Çok değişkenli analizlerin ardından Bonferroni düzeltmesi uygulaması ile önemli etkiler için tek değişkenli analizler yapılmıştır. Böylece tek değişkenli analizler için .00625'ten (yani $.05 / 8$) daha düşük alfa değerleri bu düzeltme ile anlamlı kabul edildi. Cinsiyetin ana etkisi için Bonferroni düzeltmesi ile yapılan tek değişkenli analizler, Hakim / Kontrolcü için önemli bir etki yarattı [$F(1, 1286) = 18.81$, $p < .001$; $\eta^2 = .01$]; Kinci / Bencil $F(1, 1286) = 24.05$, $p < .001$; $\eta^2 = .02$]; Sosyal Olarak Engellenmiş [$F(1, 1286) = 14.15$, $p < .001$; $\eta^2 = .002$] ölçü. Ortalama puanlara göre, kişilerarası ilişkilerde erkek katılımcılar kadın katılımcılara göre daha baskıcı / kontrolcü (Erkek $E = 10.85$, Kadın $E = 8.95$), daha Kinci / Bencil (Erkek $E = 8.3$, Kadın $E = 8.27$) ve sosyal olarak daha engellidir (Erkek $E = 8.76$, Kadın $E = 8.46$) (Tablo 4.13 ve Şekil 4.2.).

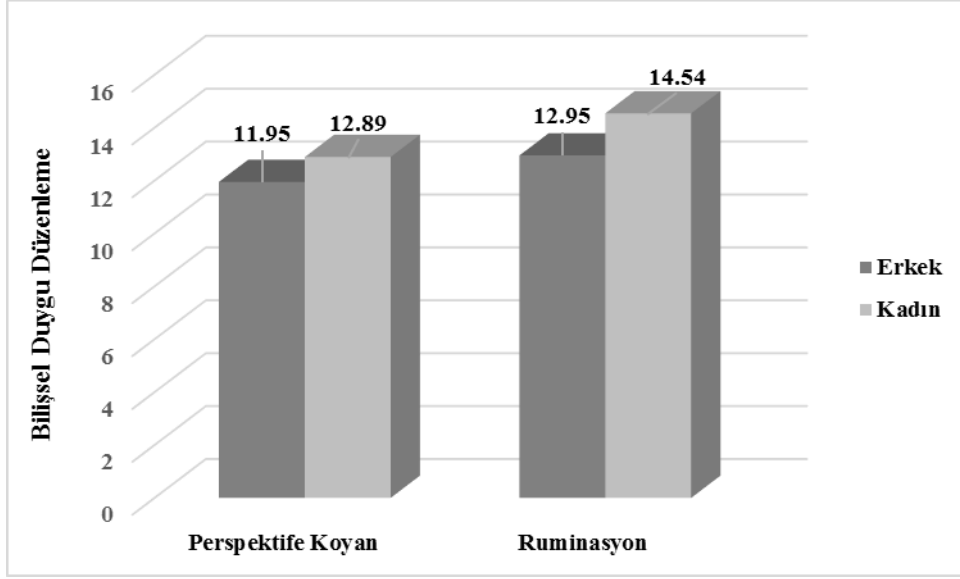
Şekil 4.2. Kişilerarası Problemler Alt Ölçeklerinde Cinsiyet Puan Ortalaması

İkinci MANOVA sonuçları, Cinsiyet (Tablo 4.11'de gösterildiği gibi) temel kişilik özellikleri üzerindeki ana etkiyi ortaya çıkardı [Çok Değişkenli F (6, 1005) = 18.98, $p < .001$; Wilks 'Lambda = .91; $\eta^2 = .10$]. Cinsiyetin ana etkisine ilişkin Bonferroni düzeltmesini izleyen tek değişkenli analizler, Deneyime açıklık için önemli bir etki göstermiştir [F (1, 1008) = 7.86, $p < .05$; $\eta^2 = .01$], Uyumluluk [F (1, 1008) = 32.17, $p < .001$; $\eta^2 = .03$], Duygusal denge [F (1, 1008) = 17.85, $p < .001$; $\eta^2 = .02$] ve Negatif Değer [F (1, 1008) = 14.08, $p < .001$; $\eta^2 = .01$] ölçü. Ortalama puanlara göre, erkek katılımcılar kadın katılımcılara (Ort. = 22.54) göre deneyime (Ort = 23.65) daha açıktır. Dahası, erkek katılımcılar kadın katılımcılardan (Ort = 34.85) daha az hoşgörülü (Ort = 33.55) ve kadınlardan (Ort = 25.05) daha az nevroitik (Ort = 23.22). Son olarak, erkek katılımcılar, kadın katılımcılardan (Ort = 9.79) negatif değerde (Ort = 10.15) daha yüksek puanlara sahipti. (Tablo 4.13 ve Şekil 4.3.).

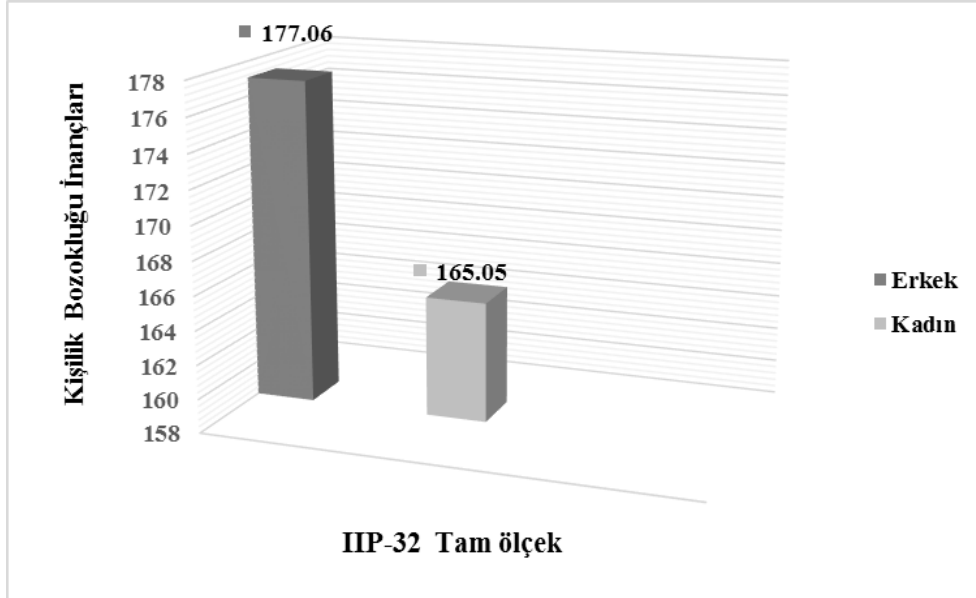
Şekil 4.3. Temel Kişilik Özelliklerine İlişkin Cinsiyet Puan Ortalamaları

Üçüncü MANOVA sonuçları, Cinsiyet (Tablo 4.12'de gösterildiği gibi) bilişsel duygu düzenleme stratejileri üzerindeki temel etkiyi ortaya koymuştur [Çok Değişkenli $F(9, 1006) = 9.41$, $p < .001$; Wilks 'Lambda = .95; $\eta^2 = .07$]. Cinsiyetin ana etkisine ilişkin Bonferroni düzeltmesinin ardından yapılan tek değişkenli analizler Perspektife Koyma [$F(1, 1015) = 17.67$, $p < .001$; $\eta^2 = .02$] ve Ruminasyon [$F(1, 1015) = 26.01$, $p < .001$; $\eta^2 = .02$] ölçek. Ortalama puanlara göre, kadın katılımcılar perspektif içine koymayı (Ort = 12.89) erkek katılımcılardan (Ort = 11.95) daha sık, kadınlar ise erkeklerden (Ort = 12.95) daha sık ruminasyonu (Ort = 14.54) kullanmıştır (Tablo 4.13 ve Şekil 4.4'te gösterildiği gibi).

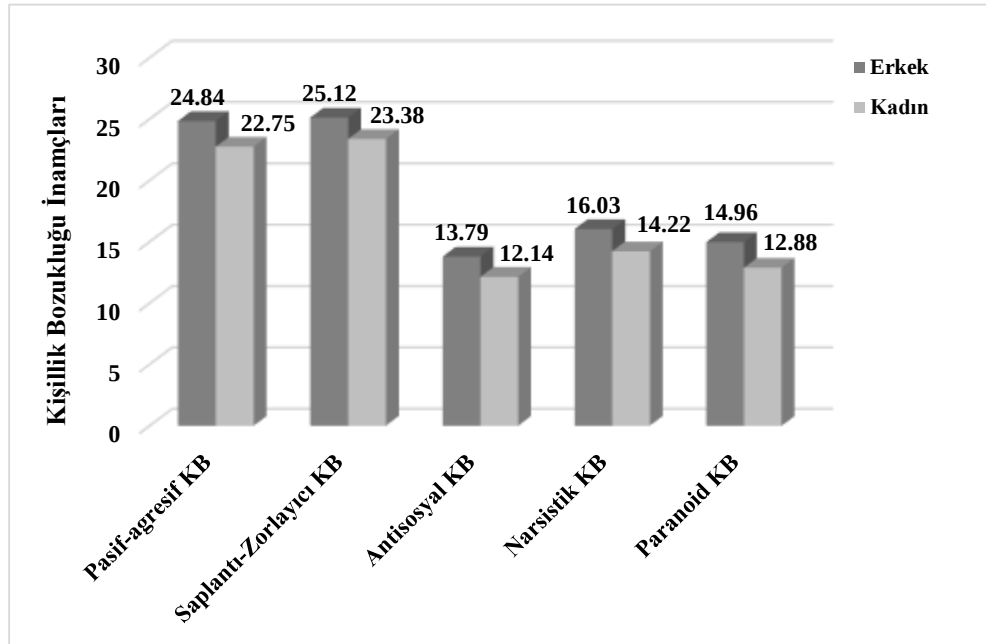
Şekil 4.4. Bilişsel Duygu Düzenlemede Cinsiyet Puan Ortalamaları

Bağımlı değişken olarak Kişilik Bozukluğu İnançları toplam puanları ile bağımsız t testleri yapılmış ve sonuçlar Kişilik Bozukluğu İnançlarına ilişkin anlamlı grup farklılığı ortaya koymuştur ($t [1072] = 3.15, p < .01$). Ortalama puanlara göre erkek katılımcıların kişilik bozuklukları (Ort = 177.06) ile ilgili inançları kadın katılımcılardan (Ort = 164.5) daha fazladır (Tablo 4.13, Şekil 4.5).

Şekil 4.5. Cinsiyetin Kişilik Bozukluklarına İlişkin Ortalama Puanları

Son olarak, kişilik bozukluğu inançlarına sahip MANOVA sonuçları, Cinsiyetin (Tablo 4.12'de gösterildiği gibi) kişilik bozukluğu inançları üzerindeki temel etkiyi ortaya koymuştur [Çok Değişkenli F (10, 1055) = 2.91, $p < .001$; Wilks 'Lambda = .95; $\eta^2 = .02$]. Cinsiyet'in ana etkisi için Bonferroni düzeltmesini izleyen tek değişkenli analizler, Pasif-Agresif KB için önemli etkiyi gösterdi. [F (1, 1072) = 10.98, $p < .001$; $\eta^2 = .01$], Saplantı-Zorlayıcı KB. [F (1, 1072) = 10.75, $p < .001$; $\eta^2 = .01$], Antisocial KB. [F (1, 1072) = 10.95, $p < .001$; $\eta^2 = .01$], Narsistik KB. [F (1, 1072) = 9.02, $p < .05$; $\eta^2 = .004$] ve Paranoid KB. [F (1, 1072) = 7.88, $p < .005$; $\eta^2 = .01$] ölçek. Ortalama puanlara göre, erkek katılımcıların pasif-agresif KB ile ilgili inançları daha fazladır (Ort = 24.74). kadın katılımcılara (Ort = 22.75) göre, Saplantı-Zorlayıcı KB ile ilgili daha fazla inanç. (Ort = 25.12) kadınlardan (Ort = 23.38) daha fazla Antisosyal KB. Kadınlara (Ort = 12.14) göre inançlar (Ort = 13.79) ve Narsistik KB ile ilgili daha fazla inanç. (Ort = 16.03) kadın katılımcılara göre Ort = 14.22 ve daha fazla Paranoid KB. ilgili inançlar (Ort = 14.96) kadın katılımcılara (Ort = 12.88) göre (Tablo 4.13 ve Şekil 4.6.).

Şekil 4.6. Cinsiyetin Kişilik Bozukluklarına İlişkin Ortalama Puanları

Tablo 4.12. Kişilerarası Sorunlar, Temel Kişilik Özellikleri, Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejileri ve Kişilik Bozukluğu İnançları Üzerindeki Cinsiyet Farkı

Ölçüler	Wilks' Lambda	Multi. F	Multi. Df	Multi. η^2	Uni. F	Uni. Df	Uni. η^2
IIP-32	.95	10.96***	8, 184	.07	-	-	-
Hakim / Kontrolcü	-	-	-	-	.18.81†	1, 1286	.01
Kinci / Bencil	-	-	-	-	.24.05†	1, 1286	.02
Soğuk / Uzak	-	-	-	-	2.89	1, 1286	.002
Sosyal Engellenmiş	-	-	-	-	14.15†	1, 1286	.01
İddiasız	-	-	-	-	.08	1, 1286	.00
Aşırı Konaklama	-	-	-	-	.354	1, 1286	.00
Kendini Feda Eden	-	-	-	-	6.12	1, 1286	.01
Müdahaleci / Muhtaç	-	-	-	-	6.41	1, 1286	.01
BPTI	.91	19.12***	6, 1002	.10	-	-	-
Deneyime açıklık	-	-	-	-	7.47†	1,1008	.01
Sorumluluk	-	-	-	-	.42	1,1008	.00
Dışadönüklük	-	-	-	-	3.35	1,1008	.00
Uyumluluk	-	-	-	-	32.17†	1,1008	.03
Duygusal denge	-	-	-	-	17.85†	1,1008	.02
Negatif Değerlik	-	-	-	-	14.08†	1,1008	.01
CERQ	.95	9.41***	9, 1006	.07	-	-	-
Kabulü	-	-	-	-	1.22	1, 1016	.001
Olumlu Yeniden Odaklanma	-	-	-	-	2.95	1, 1016	.003
Plana Yeniden Odaklanma	-	-	-	-	4.73	1, 1016	.01
Olumlu Yeniden Değerlendirme	-	-	-	-	.00	1, 1016	.00
Perspektife Koyan	-	-	-	-	17.67†	1, 1015	.02
Katastrofize Etme	-	-	-	-	.97	1, 1015	.001
Ruminasyon	-	-	-	-	26.01†	1, 1015	.02
Başkalarını Suçlamak	-	-	-	-	2.10	1, 1015	.002
Kendini suçlama	-	-	-	-	.08	1, 1015	.00
PBQ	.95	2.91***	10, 1055	.02	-	-	-
Kaçınmacı KB.	-	-	-	-	1.91	1, 1072	.02
Bağımlı KB.	-	-	-	-	.003	1, 1072	.00
Pasif-agresif KB.	-	-	-	-	10.98†	1, 1072	.01
Saplanrı-Zorlayıcı KB.	-	-	-	-	10.75†	1, 1072	.01
Antisosyal KB.	-	-	-	-	10.95†	1, 1072	.01
Narsistik KB.	-	-	-	-	9.02†	1, 1072	.004
Histriyonik KB.	-	-	-	-	.54	1, 1072	.001
Şizoid KB.	-	-	-	-	3.75	1, 1072	.003
Paranoid KB.	-	-	-	-	7.88†	1, 1072	.01
Sınır çizgisi KB.	-	-	-	-	4.21	1, 1072	.004

*p <.05, ** p <.01, *** p <.001, † Bonferroni Düzeltmesinden sonra anlamlı

Tablo 4.13. Kişilerarası Sorunlar, Temel Kişilik Özellikleri Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejileri ve Kişilik Bozukluğu İnançları Üzerindeki Ortalama Cinsiyet Farkı

Ölçüler	Erkek	Kadın
IIP-32	N: 281	N: 205
IIP-32 Tam Ölçekli	79.34*	77.18*
Hakim / Kontrolcü	10.85*	8.95*
Kinci / Bencil	8.3*	8.27*
Soğuk / Uzak	8.05	7.15
Sosyal Engellenmiş	8.76*	8.46*
İddiasız	9.55	9.75
Aşırı Konaklama	11.52	10.39
Kendini Feda Eden	11.95	12.55
Müdahaleci / Muhtaç	10.36	11.66
BPTI	N: 281	N: 205
Deneyime açıklık	23.65*	22.54*
Sorumluluk	28.82	28.95
Dışadönüklük	28.77	29.12
Uyumluluk	33.55*	34.85*
Duygusal denge	23.22*	25.05*
Negatif Değerlik	10.15*	9.79*
CERQ	N: 281	N: 205
Kabulü	12.16	12.38
Olumlu Yeniden Odaklanma	9.56	9.94
Plana Yeniden Odaklanma	15.45	14.92
Olumlu Yeniden Değerlendirme	13.81	13.77
Perspektife Koyan	11.95*	12.89*
Katastrofize Etme	9.26	9.73
Ruminasyon	12.95*	14.54*
Başkalarını Suçlamak	9.12	9.86
Kendini suçlama	10.69	10.8
PBQ	N: 281	N: 205
PBQ Tam ölçek	177.06*	164.50*
Kaçınmacı KB.	16.87	16.05
Bağımlı KB.	15.11	15.12
Pasif-agresif KB.	24.84*	22.75*
Saplantı-Zorlayıcı KB.	25.12*	23.38*
Antisosyal KB.	13.79*	12.14*
Narsistik KB.	16.03*	14.22*
Histriyonik KB.	15.01	14.62
Şizoid KB.	20.88	20.16
Paranoid KB.	14.96*	12.88*
Sınır çizgisi KB.	14.45	13.18

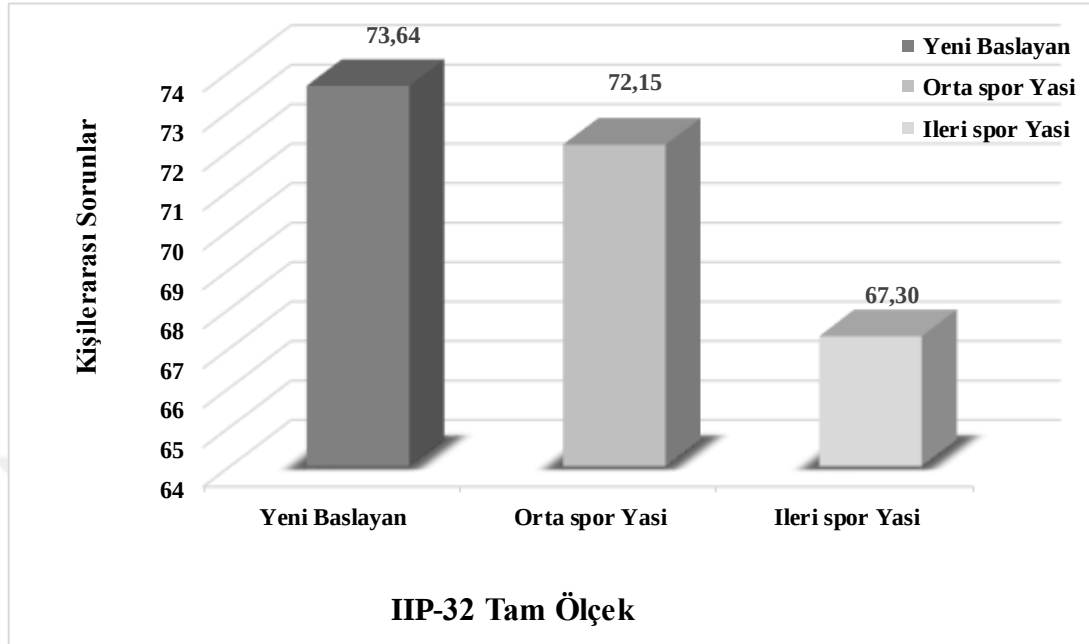
Not: Önemli ortalama farklılıkları kalın harflerle gösterilmiştir.

4.4.4. Kişilerarası Problemlerde Spor Yaş Farkı, Temel Kişilik Özellikleri, Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejileri ve Kişilik Bozukluğu İnançları

Spor yaşı, istatistiksel frekanslarda dengelenecek şekilde 3 farklı gruba ayrıldı. Spor yaşı kategorileri yeni başlayan (0-5 yıl), orta (5-10 yıl) ve ileri (10 yıldan üzere) spor yaş grupları olarak adlandırılmıştır. Kişilerarası Sorunlar, Temel Kişilik Özellikleri, Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejileri ve Kişilik Bozukluğu İnançlarına göre spor yaşı (Yeni spor yaş grubu, Orta spor yaş grubu ve İleri spor yaş grubu) olası farklılıklarını inceleyebilme kişilerarası sorunlar ve kişilik bozukluğu ile tek yönlü ANOVA'lar yapılmıştır. İnançlar toplam puanları bağımlı değişkenler olarak ve denekler arası MANOVA'lar 8 kişilerarası problemle gerçekleştirilmiştir (yani; Hakim / Kontrolcü, Kinci / Bencil, Soğuk / Uzak, Sosyal Olarak Engellenmiş, İddiasız, Aşırı Uyum Sağlayıcı, Kendini Feda Eden ve Müdahaleci / Muhtaç) ; 6 temel kişilik özelliği (yani, Dışadönüklük, Uyumluluk, Sorumluluk, Deneyime açıklık, Duygusal denge ve Negatif Değerlik); 9 bilişsel duygu düzenleme stratejisi (yani, Kabul Etme, Planlamaya Yeniden Odaklanma, Olumlu Yeniden Odaklanma, Olumlu Yeniden Değerlendirme ve Bakış Açısına Koyma, Kendini Suçlama, Başkalarını Suçlama, Düşünme ve Felaketleştirme); ve kişilik bozukluğu ile ilgili 10 inanç (yani, Kaçınan KB., Pasif-Agresif KB., Obsesif-Kompulsif KB., Antisosyal KB., Narsistik KB., Histrionik KB., Şizoid KB., Paranoid KB., Bağımlı KB., Sınır Çizgisi KB.) Bağımlı değişkenler olarak.

Kişilerarası problemlerle tek yönlü ANOVA yapılmış ve sonuçlar, kişilerarası problemlerde önemli spor yaşı ana etkisini ortaya çıkarmıştır [$F(2, 2315) = 8.53, p > .001$]. Bonferroni analizi ile yapılan post-hoc karşılaştırmalarına göre (Tablo 4.14 ve Şekil 4.7'de gösterildiği gibi), Yeni başlayan sporcularda ($M = 73.64$) ve orta spor yaşı grubu katılımcıların ($M = 72.15$) ileri spor yaşı katılımcılardan daha yüksek düzeyde

kişilerarası problemleri vardı ($M = 67.30$), yeni ve orta spor yaştaki katılımcılar ise birbirinden önemli ölçüde farklı değildi.

Şekil 4.7. Spor Yaş Gruplarının Kişilerarası Sorunlara İlişkin Puan Ortalamaları

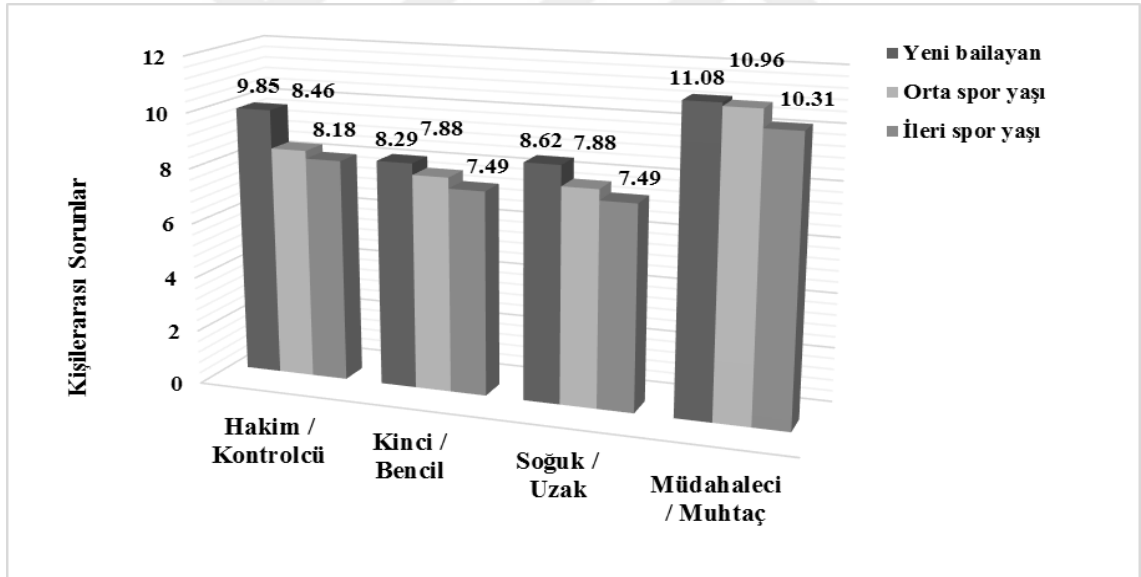
Not: Aynı alt simgeyi paylaşmayan ortalama puanlar birbirinden önemli ölçüde farklıdır.

İlk olarak, bağımlı değişkenler olarak kişilerarası problemlerle bir MANOVA gerçekleştirilmiş ve sonuçlar, kişilerarası problemler üzerinde önemli spor yaşı (Tablo 4.14'te gösterildiği gibi) ana etkiyi ortaya çıkarmıştır [$\text{Çok Değişkenli } F(17, 1463) = 3.15, p < .001; \text{Wilks' Lambda} = .95; \eta^2 = .02$].

Spor yaşın ana etkisi için Bonferonni düzeltilmeli tek değişkenli analizler, Hakim / Kontrol için anlamlı bir etkiye işaret etti [$F(2, 2568) = 15.09, p < .001; \eta^2 = .02$], Kinci / Öz Merkezli $F(2, 2568) = 8.44, p < .01; \eta^2 = .01$], Soğuk / Uzak [$F(2, 2568) = 8.95, p < .001; \eta^2 = .01$] ve Müdahaleci / Neddy [$F(2, 2568) = 6.55, p < .006; \eta^2 = .01$] ölçü (Tablo 4.13).

Bonferroni analizi ile yapılan post-hoc karşılaştırmalarına göre, sporu yeni başlayan katılımcılar (Ort = 9.85) orta spor yaş grubu katılımcılara (Ort = 8.46) göre daha fazla Hakim / Kontrolcü problem yaşamaktadır. Ayrıca, orta spor yaş grubu katılımcıları (Ort = 8.46), ileri spor yaşı katılımcılardan (Ort = 8.18) daha fazla Hakim /

Kontrolcü problem yaşamaktadır. Kinci / Bencil ölçüm için ana etki, daha genç spor yaşı (Ort = 8.26) ve orta spor yaş grubu katılımcıların (Ort = 7.88), daha ileri spor yaşı katılımcılara (Ort = 7.49) kıyasla Kinci / Bencilikte daha yüksek puanlara sahip olduğunu gösterdi. grup katılımcıları birbirinden önemli ölçüde farklı değildi. Sporu yeni başlayan (Ort = 8.62) ve orta spor yaş grubundaki katılımcılar (Ort = 8.45), Soğuk / Uzak ölçeğinde, ileri spor yaşı katılımcılara (Ort = 7.89) göre daha yüksek puanlara sahipken, daha genç sporcular ve orta spor yaş grubu katılımcıları birbirinden anlamlı olarak farklı değildi. Son olarak, daha genç sporcular (Ort = 11.15) ve orta spor yaş grubu (Ort = 10.96), ileri spor yaşı katılımcılardan (Ort = 10.31) daha Müdahaleci / Muhtaç durumdayken, Sporu yeni başlayan ve orta spor yaş grubu katılımcıları birbirlerinden önemli ölçüde farklı değildi (Tablo 4.15. ve Şekil 4.8.).

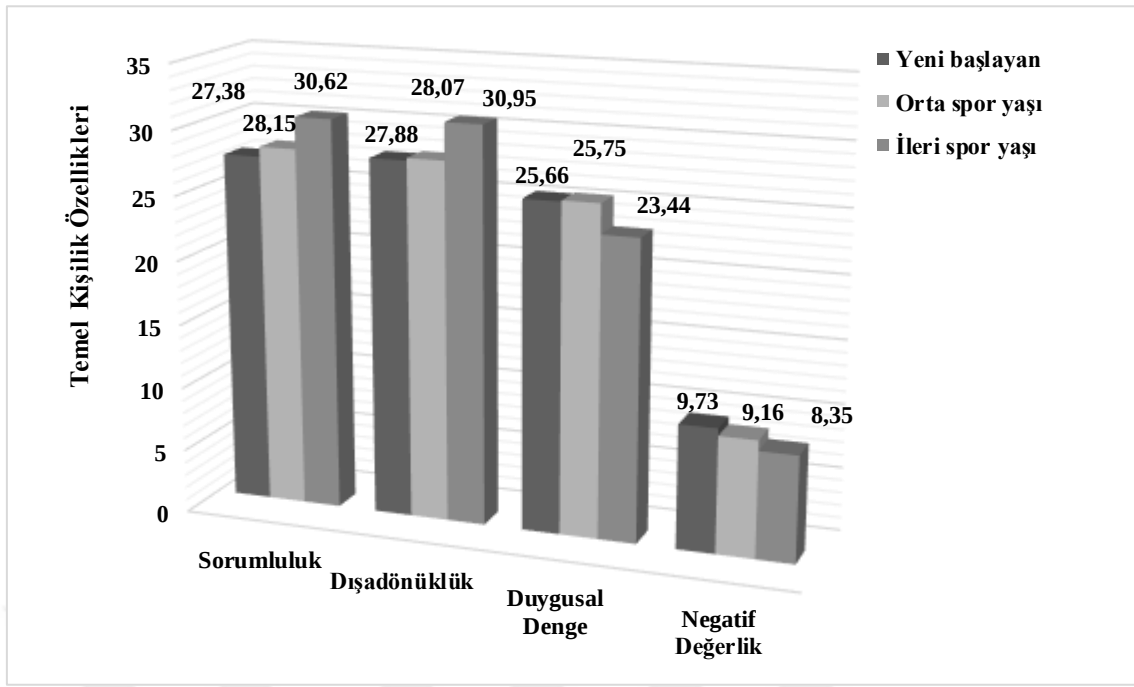

Şekil 4.8. Spor Yaş Gruplarının Kişilerarası Sorunların İlişkin Puan Ortalamaları
Not: Aynı alt simgeyi paylaşmayan ortalama puanlar birbirinden önemli ölçüde farklıdır.

İkinci MANOVA sonuçları, Spor yaşının (Tablo 4.14'te gösterildiği gibi) temel kişilik özellikleri üzerindeki ana etkisini ortaya çıkardı [Çok değişkenli F (12, 054) = 6.82, p <.001; Wilks' Lambda = .94; η^2 = .03]. Spor yaşının ana etkisi için onferroni düzeltmesini izleyen tek değişkenli analizler, Sorumluluk için önemli bir etki sağladı [F (2, 682) = 26.08, p <.001; η^2 = .04], Dışadönüklük [F (2, 682) = 16.25, p <.001; η^2

=.03], Duygusal denge [$F(2, 682) = 11.65, p < .001; \eta^2 = .02$] ve Negatif Değerlik [$F(2, 682) = 7.08, p < .05; \eta^2 = .01$] ölçü.

Bonferroni analizi ile yapılan post-hoc karşılaştırmalara göre, ileri spor yaşı (Ort = 30.62) orta spor yaş grubu (Ort = 28.15) ve sporu yeni başlayan yaş grubu (Ort = 27.38) katılımcılardan daha yüksek sorumluluk puanlarına sahipken, yeni başlayan ve orta spor yaş grubu katılımcılara göre daha yüksek puanlar aldı. birbirinden önemli ölçüde farklı değildi. Benzer şekilde, daha ileri spor yaşı sporcular (Ort = 30.95) ve orta spor yaş grubu (Ort = 28.07) ve sporu yeni başlayan (Ort = 27.88) katılımcılarına göre dışadönüklük puanları daha yüksek iken, sporu yeni başlayan ve orta spor yaş grubu katılımcılar, birbirlerinden önemli ölçüde farklı değildi. Öte yandan, sporu yeni başlayan (Ort = 25.66) ve orta spor yaş grubu katılımcılar (Ort = 25.75), ileri spor yaş grubu katılımcılara (Ort = 23.44) göre daha yüksek duygusal denge düzeyine sahipken, sporu yeni başlayan ve orta spor yaş grubu katılımcılar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Daha sporu yeni başlayan grubu (Ort = 9.73) ve orta spor yaş grubu katılımcılar (Ort = 9.16), daha ileri spor yaş grubu katılımcılardan (Ort = 8.35) daha yüksek negatif değerlik düzeyine sahipken, sporu yeni başlayan ve orta spor yaş grubu katılımcılar, birbirlerinden önemli ölçüde farklı değildi (Tablo 4.15 ve Şekil 4.9).

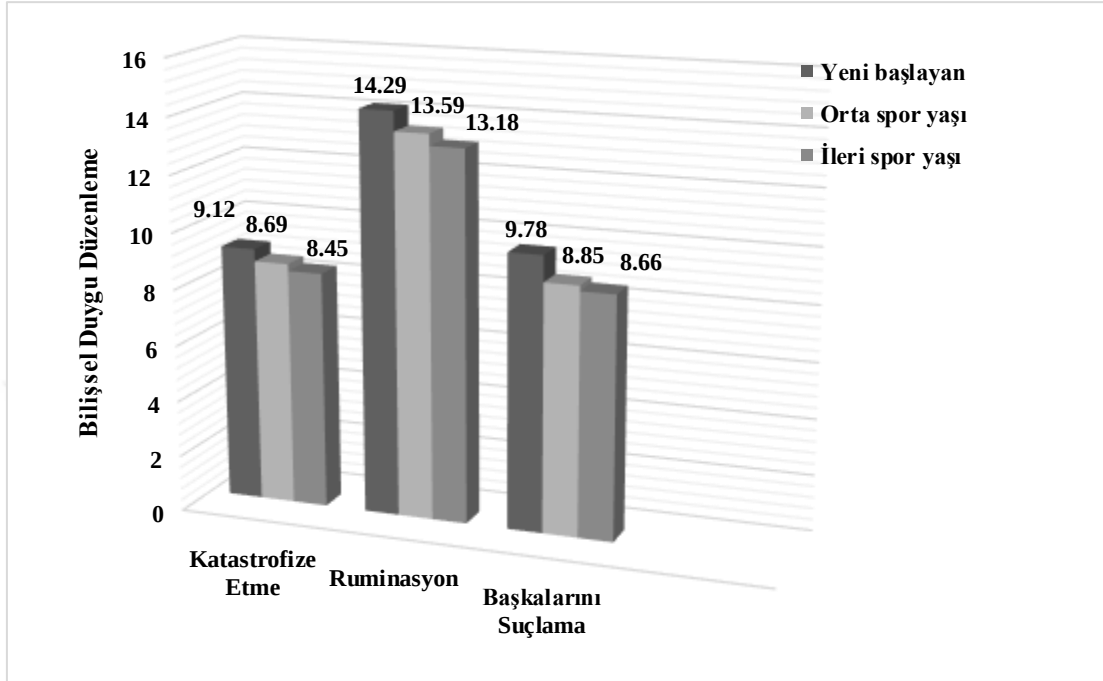

Şekil 4.9. Spor Yaş Gruplarının Temel Kişilik Özelliklerine İlişkin Puan Ortalamaları

Not: Aynı alt simgeyi paylaşmayan ortalama puanlar birbirinden önemli ölçüde farklıdır. Bilişsel duygu düzenleme stratejileri ile yapılan MANOVA sonuçları ortaya çıktı.

Spor yaşının (Tablo 4.14'te gösterildiği gibi) bilişsel duygu düzenleme stratejileri üzerindeki temel etkisi [Çok Değişkenli F (18, 2017) = 2.29, $p < .002$; Wilks' Lambda = .95; $\eta^2 = .02$]. Yaşın ana etkisi için Bonferroni düzeltmesini izleyen tek değişkenli analizler, Felaketleştirme için önemli etki gösterdi [F (2, 1013) = 4.71, $p < .008$; $\eta^2 = .01$] ve Ruminasyon [F (2, 1013) = 7.41, $p < .008$; $\eta^2 = .01$] ve Başkalarını Suçlama [F (2, 1013) = 5.84, $p < .008$; $\eta^2 = .01$] alt ölçekleri. Bonferroni analizi ile yapılan post-hoc karşılaştırmalara göre (Tablo 4.15.), sporu yeni başlayan katılımcılar (Ort = 9.12) ileri spor yaşı katılımcılardan (Ort = 8.45) daha fazla Felaketleştirme kullandı, oysa hem sporu yeni başlayan hem de ileri spor yaşı katılımcılar, orta spor yaş grubundan (Ort = 8.69). önemli ölçüde farklı değildi. Ayrıca, sporu yeni başlayan katılımcılar (Ort = 14.29), orta spor yaş grubu katılımcılara (Ort = 13.59) ve ileri spor yaşı katılımcılara (Ort = 13.18) göre Ruminasyonu daha sık kullanırken, orta spor yaş grubu ve ileri spor yaşı katılımcılar, birbirlerinden önemli ölçüde farklı değildi. Benzer şekilde, sporu yeni başlayan katılımcılar (Ort = 9.78) Orta spor yaş grubu katılımcılardan (Ort = 8.85) ve

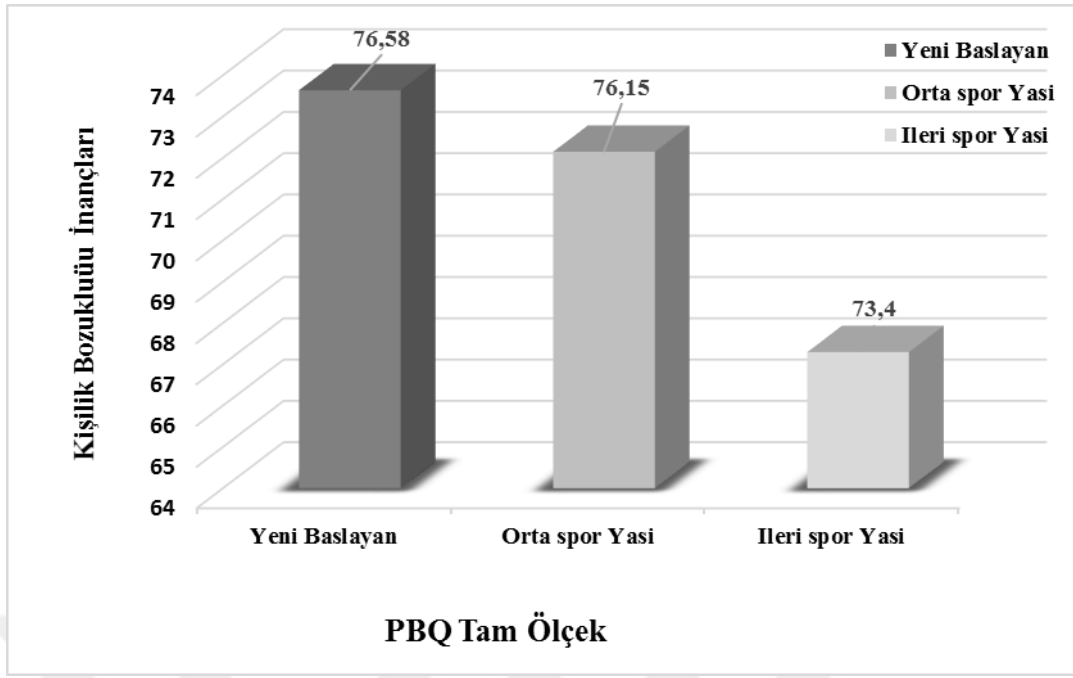
ileri spor yaşı katılımcılardan (Ort = 8.66) daha sık Başkalarını Suçlama özelliğini kullanırken, orta spor yaş grubu ve ileri spor yaşı katılımcılar birbirlerinden önemli ölçüde farklı değildi (Tablo 4.15 ve Şekil 4.10).

Şekil 4.10. Spor Yaş Gruplarının Bilişsel Duygu Düzenleme Puan Ortalamaları

Not: Aynı alt simgeyi paylaşmayan ortalama puanlar birbirinden önemli ölçüde farklıdır.

Kişilik bozukluğu inançları ile tek yönlü ANOVA yapılmış ve sonuçlar kişilik bozukluğu inançları üzerinde önemli spor yaşı temel etkisini ortaya çıkarmıştır [$F(2, 1066) = 13.06, p > .001$]. Bonferroni analizi ile yapılan post-hoc karşılaştırmalara göre (Tablo 4.15. ve Şekil 4.11.), sporu yeni başlayan (Ort = 178.17) ve orta spor yaş grubu (Ort = 168.5) katılımcılar, ileri spor yaşı katılımcılara (Ort = 149.95) göre kişilik bozuklukları ile ilgili daha fazla inanca sahipti. Oysa sporu yeni başlayan ve orta spor yaştaki katılımcılar arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

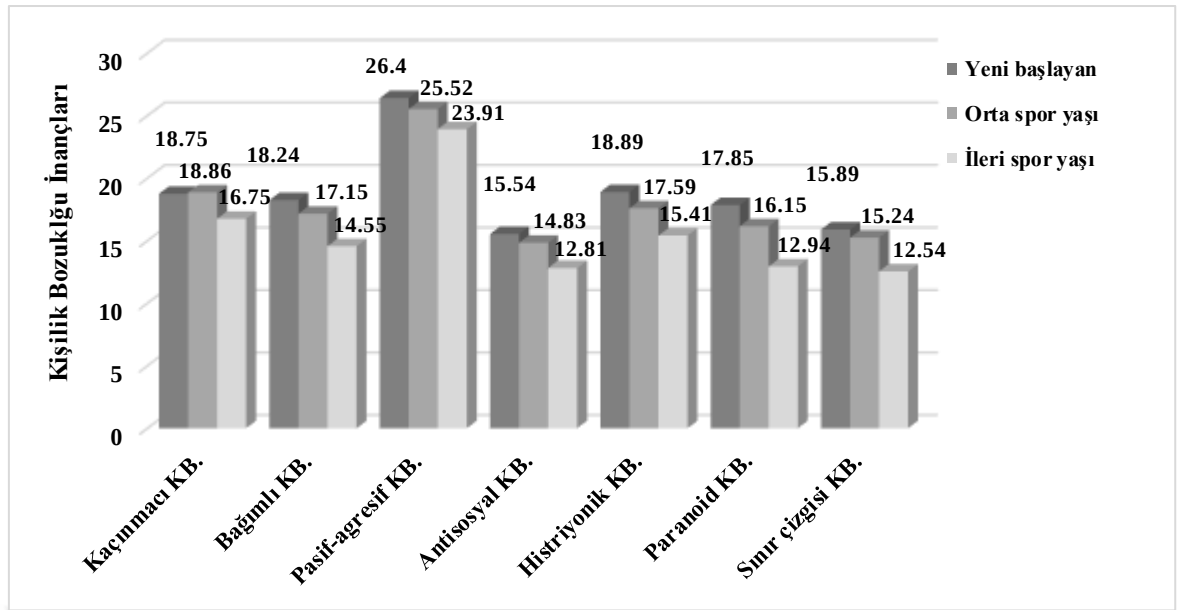

Şekil 4.11. Spor Yaş Gruplarının Kişilik Bozukluğu İnançlarına İlişkin Puan Ortalamaları Tam Ölçek

Not: Aynı alt simgeyi paylaşmayan ortalama puanlar birbirinden önemli ölçüde farklıdır.

Son olarak, MANOVA'nın kişilik bozukluğu inançları ile sonuçları, Spor yaşı (Tablo 4.14'te gösterildiği gibi) kişilik bozukluğu inançlarının alt ölçekleri üzerindeki ana etkiyi ortaya koymuştur [$\text{Çok Değişkenli } F(19, 9985) = 3.96, p < .002; \text{Wilks' Lambda} = .94; \eta^2 = .03$]. Spor yaşı ana etkisi için Bonferroni düzeltmesini takiben yapılan tek değişkenli analizler, Kaçınan KB için önemli etki gösterdi. [$F(2, 1066) = 7.43, p < .01; \eta^2 = .001$], Bağımlı KB. [$F(2, 1066) = 12.96, p < .001; \eta^2 = .02$], Pasif-Agresif KB. [$F(2, 1066) = 6.36, p < .05; \eta^2 = .01$], Antisosyal PD. [$F(2, 1066) = 11.19, p < .001; \eta^2 = .02$], Histrionik KB. [$F(2, 1066) = 13.95, p < .001; \eta^2 = .03$], Paranoyak KB. [$F(2, 1066) = 17.68, p < .001; \eta^2 = .02$] ve Sınırdaki KB. [$F(2, 1066) = 18.05, p < .001; \eta^2 = .02$] alt ölçekler. Bonferroni analizi ile yapılan post-hoc karşılaştırmalara göre (Tablo 4.15. ve Şekil 4.12'de gösterildiği gibi), sporu yeni başlayan (Ort = 18.75) ve orta spor yaş grubu (Ort = 18.86) katılımcıların Kaçınan KB ile ilgili inançları daha fazlaydı. İleri spor yaşı katılımcılardan (Ort = 16.76), sporu yeni başlayan ve orta spor yaştaki katılımcılar ise birbirinden önemli ölçüde farklı değildi.

Benzer şekilde, sporu yeni başlayan (Ort. = 18.24) ve orta yaş grubu katılımcılar (Ort = 17.15) Bağımlı PB ile ilgili daha fazla inanca sahipti. İleri spor yaşı katılımcılardan (Ort = 14.55) sporu yeni başlayan ve orta yaştaki katılımcılar ise birbirlerinden önemli ölçüde farklı değildi. Daha sporu yeni başlayan katılımcılar (Ort = 26.40) daha fazla Pasif-Agresif PB'ye sahipti. ilgili inançlar daha ileri spor yaşı katılımcılardan (Ort = 23.91), hem sporu yeni başlayan hem de ileri spor yaşı katılımcılar orta spor yaş grubundaki katılımcılardan (Ort = 25.52) önemli ölçüde farklı değildi. Ayrıca, sporu yeni başlayan (Ort = 15.54) ve orta spor yaş grubu katılımcılarının (Ort = 14.83) daha fazla Antisosyal PB'si vardı. ilgili inançlar ileri spor yaşı katılımcılardan (Ort = 12.81), sporu yeni başlayan ve orta spor yaştaki katılımcılar ise birbirinden önemli ölçüde farklı değildi. Sporlu yeni başlayan (Ort = 18.89) ve orta spor yaş grubu katılımcılar (Ort = 17.59) Histrionik PD ile ilgili daha fazla inanca sahipti. İleri spor yaşı katılımcılardan (Ort = 15.41) sporu yeni başlayan ve orta spor yaştaki katılımcılar arasında anlamlı bir farklılık yoktu. Sporlu yeni başlayan (Ort = 17.85) ve orta spor yaş grubu katılımcılar (Ort = 16.15) daha fazla Paranoid KB 'ye sahipti. ilgili inançlar ileri spor yaşı katılımcılardan (Ort = 12.94), sporu yeni başlayan ve orta spor yaştaki katılımcılar ise birbirinden önemli ölçüde farklı değildi. Son olarak, sporu yeni başlayan (Ort = 15.89) ve orta spor yaş grubu katılımcılar (Ort = 15.24) Sınır çizgisi KB ile ilgili daha fazla inanca sahipti. İleri spor yaşı katılımcılardan (Ort = 12.5) daha Sporlu yeni başlayan ve orta spor yaştaki katılımcılar ise birbirinden önemli ölçüde farklı değildi.

Şekil 4.12. Spor Yaş Gruplarının Kişilik Bozukluğu İnançlarının Alt Ölçeklerinde Puan Ortalamaları

Not: Aynı alt simgeyi paylaşmayan ortalama puanlar birbirinden önemli ölçüde farklıdır.

Tablo 4.14. Kişilerarası Sorunlar, Temel Kişilik Özellikleri, Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejileri ve Kişilik Bozukluğu İnançlarına Göre Spor Yaşı Gruplarının Farkı

Ölçüler	Wilks' Lambda	Multi. F	Multi. Df	Multi. η^2	Uni. F	Uni. Df	Uni. η^2
IIP-32	.95	3.15***	17, 1463	.02	-	-	-
Hakim / Kontrolcü	-	-	-	-	15.09†	2,2568	.02
Kinci / Bencil	-	-	-	-	8.44†	2,2568	.01
Soğuk / Uzak	-	-	-	-	8.95†	2,2568	.01
Sosyal Engellenmiş	-	-	-	-	1,22	2,2568	.002
İddiasız	-	-	-	-	.42	2,2568	.001
Aşırı Konaklama	-	-	-	-	.69	2,2568	.001
Kendini Feda Eden	-	-	-	-	.17	2,2568	.00
Müdahaleci / Muhtaç	-	-	-	-	6.55†	2,2568	.01
BPTI	.94	6.82***	12, 054	.03	-	-	-
Deneyime açıklık	-	-	-	-	2.65	2, 682	.01
Sorumluluk	-	-	-	-	25.08†	2, 682	.04
Dışadönüklük	-	-	-	-	16.25†	2, 682	.03
Uyumluluk	-	-	-	-	3.94	2, 682	.01
Duygusal denge	-	-	-	-	11.65†	2, 682	.02
Negatif Değerlik	-	-	-	-	7.08†	2, 682	.01
CERQ	.95	2.31***	18, 2017	.02	-	-	-
Kabulü	-	-	-	-	.69	2, 1013	.001

Tablo 4.14. (Devamı)

Olumlu Yeniden Odaklanma	-	-	-	-	1.08	2, 1013	.002
Plana Yeniden Odaklanma	-	-	-	-	.40	2, 1013	.001
Olumlu Yeniden Değerlendirme	-	-	-	-	2.06	2, 1013	.004
Perspektife Koyan	-	-	-	-	4.02	2, 1013	.01
Katastrofize Etme	-	-	-	-	4.71†	2, 1013	.01
Ruminasyon	-	-	-	-	7.41†	2, 1013	.01
Başkalarını Suçlamak	-	-	-	-	5.84†	2, 1013	.01
Kendini suçlama	-	-	-	-	3.17	2, 1013	.01
PBQ	.94	3.96***	20, 2114	.03	-	-	-
Kaçınmacı KB.	-	-	-	-	7.43†	2, 1066	.01
Bağımlı KB.	-	-	-	-	12.96†	2, 1066	.02
Pasif-agresif KB.	-	-	-	-	6.36†	2, 1066	.01
Saplantı-Zorlayıcı KB.	-	-	-	-	1.28	2, 1066	.002
Antisosyal KB.	-	-	-	-	11.19†	2, 1066	.02
Narsistik KB.	-	-	-	-	3.60	2, 1066	.01
Histriyonik KB.	-	-	-	-	13.95†	2, 1066	.03
Şizoid KB.	-	-	-	-	.92	2, 1066	.002
Paranoid KB.	-	-	-	-	17.68†	2, 1066	.02
Sınır çizgisi KB.	-	-	-	-	18.05†	2, 1066	.02

* p <.05, ** p <.01, *** p <.001, † Bonferonni Düzeltmesinden sonra anlamlı

Tablo 4.15. Spor Yaşı Gruplarının Kişilerarası Sorunlar, Temel Kişilik Özellikleri, Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejileri ve Kişilik Bozukluğu İnançlarına İlişkin Puan Ortalamaları

Ölçüler	Yeni başlayan (0-5 yıl)	orta spor yaşı (5- 10 yıl)	ileri spor yaşı (10 yıldan üzere)
IIP-32	N: 155	N: 206	N: 125
IIP-32 Tam Ölçekli	73.64a	72.15a	67.30b
Hakim / Kontrolcü	9.85a	8.46b	8.18c
Kinci / Bencil	8.26a	7.88a	7.49b
Soğuk / Uzak	8.62a	8.45a	7.89b
Sosyal Engellenmiş	8.65	8.34	8.25
İddiasız	9.81	9.8	9.68
Aşırı Konaklama	10.11	10.32	10.04
Kendini Feda Eden	11.93	12.06	12.03

Tablo 4.15. (Devamı)

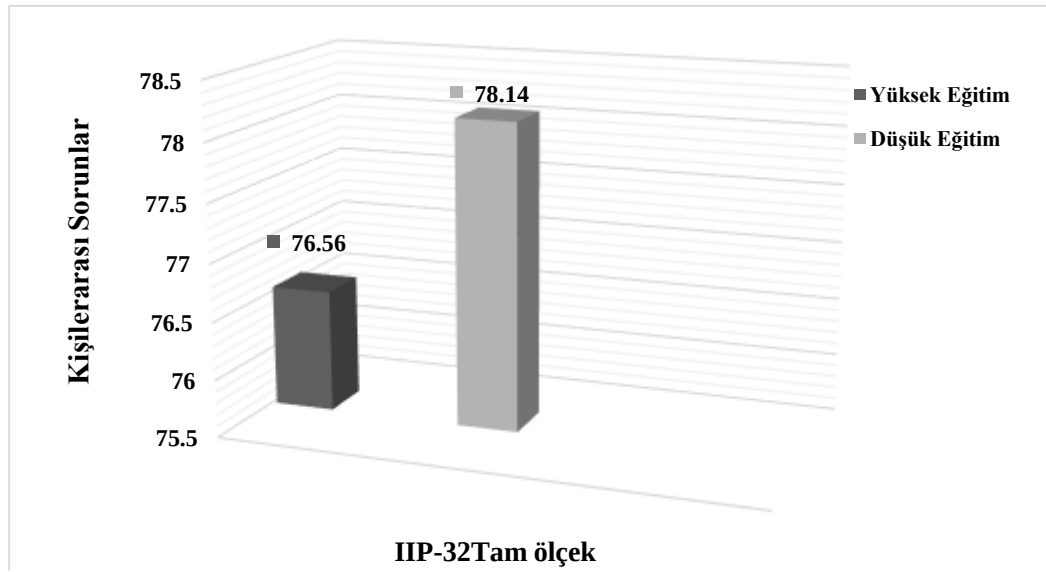
Müdahaleci / Muhtaç	11.15a	10.96a	10.31b
BPTI	N: 155	N: 206	N: 125
Deneyime açıklık	21.85	22.32	22.53
Sorumluluk	27.38a	28.15a	30.62b
Dışadönüklük	27.88a	28.07a	30.95b
Uyumluluk	33.18	33.68	34.04
Duygusal denge	25.66a	25.75a	23.44b
Negatif Değerlik	9.73a	9.16a	8.35b
CERQ	N: 155	N: 206	N: 125
Kabulü	12.21	11.98	11.85
Olumlu Yeniden Odaklanma	9.51	9.55	9.88
Plana Yeniden Odaklanma	14.67	14.43	14.3
Olumlu Yeniden Değerlendirme	13.25	13.27	13.77
Perspektife Koyan	12.45	12.06	12.87
Katastrofize Etme	9.12a	8.69ab	8.45b
Ruminasyon	14.29a	13.59b	13.18b
Başkalarını Suçlamak	9.78a	8.85b	8.66b
Kendini suçlama	11.17	11.13	10.63
PBQ	N: 155	N: 206	N: 125
PBQ Tam ölçek	178.17a	168.52a	149.95b
Kaçınmacı KB.	18.75a	18.86a	16.75b
Bağımlı KB.	18.24a	17.15a	14.55b
Pasif-agresif KB.	26.40a	25.52ab	23.91b
Saplantı-Zorlayıcı KB.	26.27	26.93	25.78
Antisosyal KB.	15.54a	14.83a	12.81b
Narsistik KB.	16.15	16.24	14.47
Histriyonik KB.	18.89a	17.59a	15.41b
Şizoid KB.	22.09	22.12	21.34
Paranoid KB.	17.85a	16.15a	12.94b
Sınır çizgisi KB.	15.89a	15.24a	12.54b

Not: Önemli ortalama farklılıkları kalın olarak gösterilir. Aynı alt simgeyi paylaşmayan ortalama puanlar birbirinden önemli ölçüde farklıdır.

4.4.5. Kişilerarası Sorunlar, Temel Kişilik Özellikleri, Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejileri ve Kişilik Bozukluğu İnançlarına İlişkin Eğitim Farklılığı

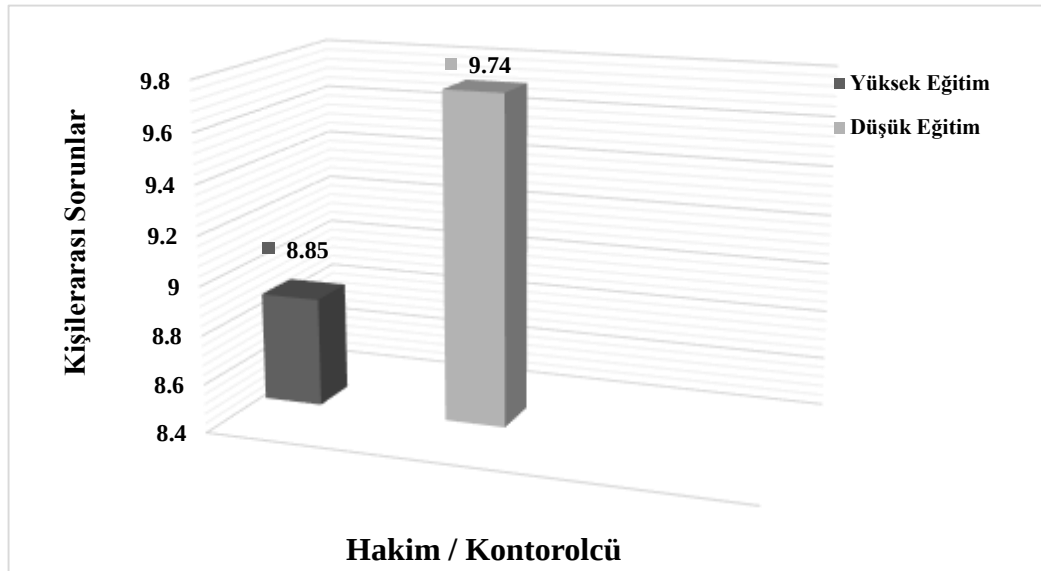
Eğitim, istatistiksel frekanslarda dengelenecek şekilde 2 gruba ayrıldı. Eğitimin (Yüksek ve Düşük) Kişilerarası Problemler üzerindeki etkisini görmek için, Temel Kişilik Özellikleri, Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejileri ve Kişilik Bozukluğu İnançları üzerindeki etkisini görmek için 2 Kişilerarası problemler ve kişilik bozukluğu inançları toplam puanları bağımlı değişken ve 4 ayrı olmak üzere bağımsız t testi uygulanmıştır. denekler arasında MANOVA 8 kişilerarası problemle gerçekleştirilmiştir (yani, Hakim / Kontrolcü, Kinci / Bencil, Soğuk / Uzak, Sosyal Olarak Engellenmiş, İddiasız, Aşırı Uyum Sağlayıcı, Özverili ve Müdahaleci / Muhtaç); 6 temel kişilik özelliği (yani, Dışadönüklük, Uyumluluk, Sorumluluk, Deneyime Açıklık, Duygusal Denge ve Negatif Değerlik); 9 bilişsel duygu düzenleme stratejisi (yani, Kabulü, Planlamaya Yeniden Odaklanma, Olumlu Yeniden Odaklanma, Olumlu Yeniden Değerlendirme ve Bakış Açısına Koyma, Kendini Suçlama, Başkalarını Suçlama, Düşünme ve Felaketleştirme); ve kişilik bozukluğu ile ilgili 10 inanç (yani, Kaçınmacı KB., Pasif-Agresif KB., Obsesif-Kompulsif KB., Antisosyal KB., Narsisistik KB., Histrionik KB., Şizoid KB., Paranoid KB., Bağımlı KB., Sınır Çizgisi KB.) Bağımlı değişkenler olarak.

Kişilerarası Problemler ile bağımsız t-testi yapılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre Kişilerarası Problemlerde anlamlı bir grup farkı vardı ($t [1286] = 2.10, p < .05$). Ortalama puanlara göre, düşük eğitilmiş sporcular, kişilerarası problemlerde (Ort = 78.14), yüksek eğitilmiş sporculara (Ort = 76.56) göre daha yüksek puanlara sahipti (Tablo 4.17. ve Şekil 4.13.).

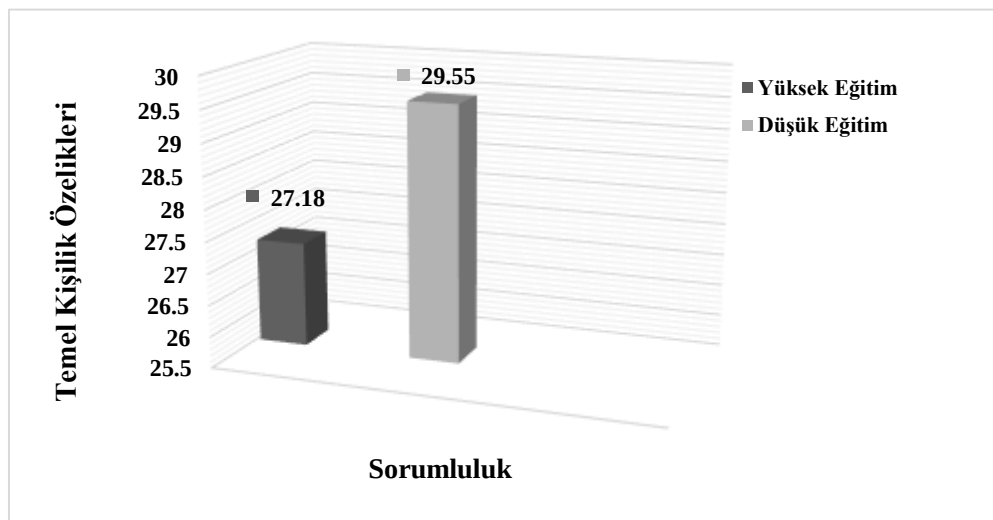
Şekil 4.13. Kişilerarası Sorunlar Eğitim Puan Ortalamaları

İlk MANOVA, bağımlı değişkenler olarak kişilerarası problemlerle gerçekleştirilmiş ve sonuçlar, Eğitimin (Tablo 4.16) kişilerarası problemler üzerindeki önemli ana etkisini ortaya çıkarmıştır [$\text{Çok Değişkenli } F(8, 1255) = 1.85, p < .05$; Wilks' Lambda = .96; $\eta^2 = .01$]. Eğitimin ana etkisi için Bonferroni düzeltmesi ile yapılan tek değişkenli analizler, Hakimiyet / Kontrol için anlamlı bir etki yaratmıştır [$F(1, 1255) = 10.98, p < .01$; $\eta^2 = .01$] ölçü. Ortalama puanlara göre, düşük eğitimli katılımcılar, kişilerarası ilişkilerde yüksek eğitimli (Ort = 8.85) katılımcılara göre daha baskıcı / kontrolcüdür (Ort = 9.74). (Tablo 4.17 ve Şekil 4.14'te gösterildiği gibi).

Şekil 4.14. Kişilerarası Problemler Alt Ölçeklerine İlişkin Eğitim Puan Ortalamaları

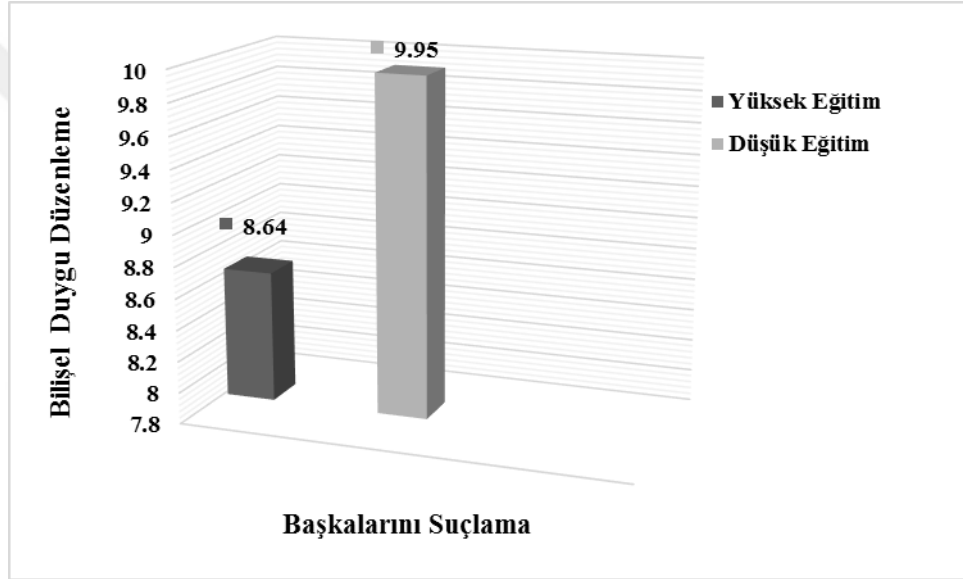
İkinci MANOVA sonuçları, Eğitimin (Tablo 4.16) temel kişilik özellikleri üzerindeki ana etkiyi ortaya çıkarmıştır [Çok değişkenli $F(6, 1105) = 4.95, p < .001$; Wilks 'Lambda' = .98; $\eta^2 = .02$]. Eğitimin ana etkisi için Bonferonni düzeltmesi ile yapılan tek değişkenli analizler sorumluluk için önemli bir etki göstermiştir [$F(1, 1104) = 24.55, p < .001$; $\eta^2 = .001$] ölçü. Ortalama puanlara göre, yüksek eğitimli katılımcılar düşük eğitimli katılımcılara (Ort = 27.18) göre daha Sorumluludular (Ort = 29.55). (Tablo 4.17 ve Şekil 4.15).

Şekil 4.15. Temel Kişilik Özellikleri Eğitim Puan Ortalamaları

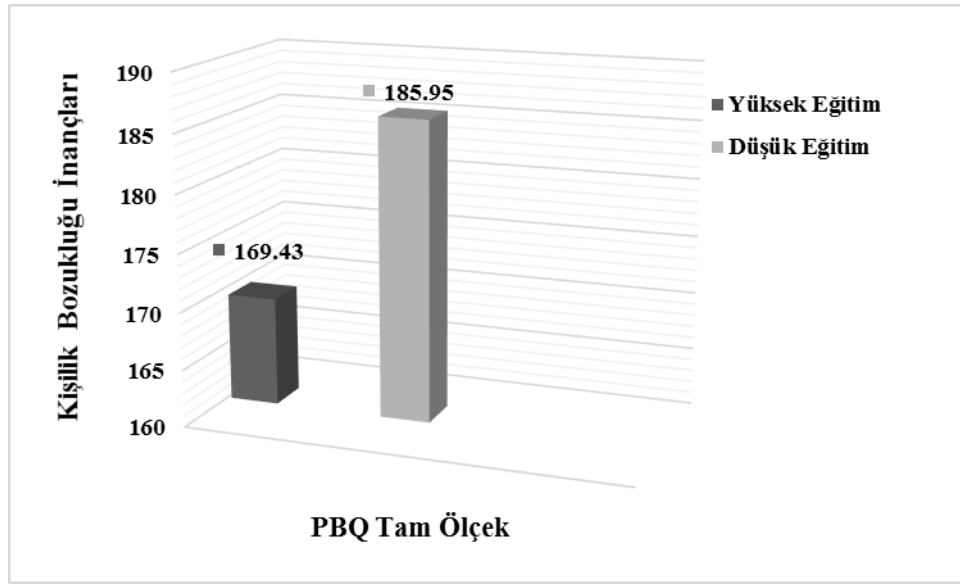
Üçüncü MANOVA sonuçları, Eğitimin (Tablo 4.16) bilişsel duygu düzenleme stratejileri üzerindeki temel etkisini ortaya çıkarmıştır [Çok değişkenli $F(9, 1092) = 2.80, p < .01$; Wilks' Lambda = .98; $\eta^2 = .01$].

Eğitimin ana etkisi için Bonferroni düzeltmesini izleyen tek değişkenli analizler, Başkalarını Suçlamak için önemli bir etki gösterdi [$F(1, 1065) = 16.24, p < .001$; $\eta^2 = .02$] ölçek. Ortalama puanlara göre, düşük eğitimli katılımcılar (Ort = 9.95) duyguları düzenlemek için bilişsel strateji olarak başkalarını suçlamayı yüksek eğitimli katılımcılardan (Ort = 8.64) daha sık kullanmıştır (Tablo 4.17 ve Şekil 4.16).

Şekil 4.16. Bilişsel Duygu Düzenleme Eğitim Puan Ortalaması

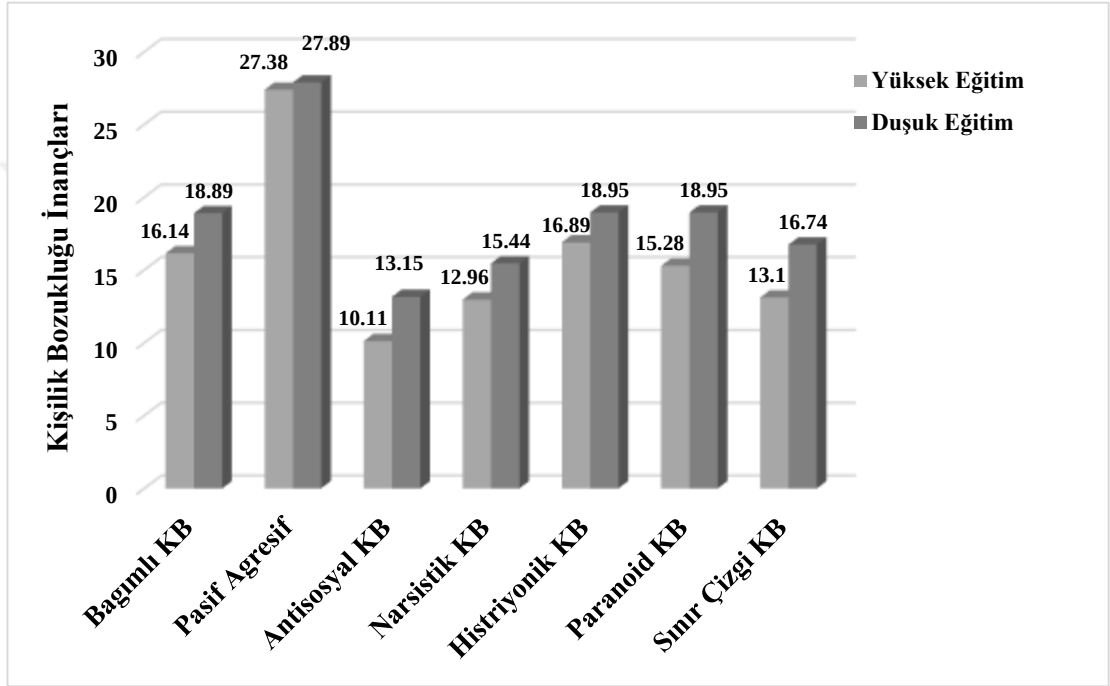
Bağımlı değişken olarak Kişilik Bozukluğu İnançları toplam puanları ile bağımsız t-testleri yapılmış ve sonuçlar Kişilik Bozukluğu İnançlarına ilişkin anlamlı grup farklılığı ortaya koymuştur ($t[1075] = 4.75, p < .001$). Ortalama puanlara göre, düşük eğitimli sporcular yüksek eğitimli sporculara (Ort = 169.43) göre kişilik bozuklukları ile ilgili inançları (Ort = 185.95) daha fazladır. (Tablo 4.17 ve Şekil 4.17).

Şekil 4.17. Kişilik Bozuklukları İnançlarına İlişkin Eğitim Puan Ortalaması

Son olarak, kişilik bozukluğu inançlarına sahip MANOVA'nın sonuçları, Eğitim (Tablo 4.16) kişilik bozukluğu inançları üzerindeki temel etkiyi ortaya çıkarmıştır [Çok Değişkenli $F(10, 1050) = 5.45, p < .001$; Wilks' Lambda = .96; $\eta^2 = .04$]. Eğitimin ana etkisi için Bonferroni düzeltmesinin uygulanmasıyla yapılan tek değişkenli analizler Bağımlı KB için önemli bir etki gösterdi. [F (1, 1075) = 11.81, $p < .01$; $\eta^2 = .001$], Pasif-Agresif PD. [F (1, 1075) = 18.19, $p < .001$; $\eta^2 = .02$], Antisocial PD. [F (1, 1075) = 26.55, $p < .001$; $\eta^2 = .02$], Narsistik KB. [F (1, 1075) = 7.56, $p < .05$; $\eta^2 = .01$], Histrionic KB. [F (1, 1075) = 15.20, $p < .001$; $\eta^2 = .01$], Paranoid KB. [F (1, 1075) = 22.26, $p < .001$; $\eta^2 = .02$] ve sınır çizgi KB. [F (1, 1075) = 22.52, $p < .001$; $\eta^2 = .02$] ölçek. Ortalama puanlara göre (Tablo 4.17., Şekil 3.18), düşük eğitimli katılımcılar (Ort = 18.89) Bağımlı KB ile ilgili daha fazla inanca sahiptir. yüksek eğitimli katılımcılara göre (Ort = 16.14). Düşük eğitimli katılımcılar (Ort = 27.38) daha Pasif-Agresif KB'ye sahiptir. ilgili inançlar yüksek eğitimli katılımcılara göre (M = 27.89). Üstelik, düşük eğitimli katılımcılar (Ort = 13.15) daha fazla Antisosyal KB'ye sahiptir. ilgili inançlar yüksek eğitimli katılımcılara göre (Ort = 10.11). Düşük eğitimli katılımcılar (Ort = 15.44) Narsistik KB ile ilgili daha fazla inanca sahiptir. yüksek eğitimli katılımcılara

göre (Ort = 12.96). Ayrıca, düşük eğitilmiş katılımcılar (Ort = 18.95) daha fazla Histrionik KB'ye sahipti. ilgili inançlar yüksek eğitilmiş katılımcılara göre (Ort = 16.89). Düşük eğitilmiş katılımcılar (Ort = 18.25) ayrıca Paranoid KB ile ilgili daha fazla inanca sahipti, yüksek eğitilmiş katılımcılara göre (Ort = 15.28). Son olarak, düşük eğitilmiş katılımcılar (Ort = 16.74) daha fazla Borderline KB'ye sahipti. ilgili inançlar yüksek eğitilmiş katılımcılara göre (Ort = 13.10).

Şekil 4.18. Kişilik Bozuklukları İnançlarının Alt Ölçeklerinde Eğitim Puan Ortalaması

Tablo 4.16. Kişilerarası Sorunlar, Temel Kişilik Özellikleri, Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejileri ve Kişilik Bozukluğu İnançlarına İlişkin Eğitim Farkı

Ölçüler	Wilks' Lambda	Multi. F	Multi. Df	Multi. η^2	Uni. F	Uni. Df	Uni. η^2
IIP-32	.96	1.85*	8, 1252	.01	-	-	-
Hakim / Kontrolcü	-	-	-	-	10.98†	1, 1255	.01
Kinci / Bencil	-	-	-	-	5.09	1, 1255	.004
Soğuk / Uzak	-	-	-	-	5.16	1, 1255	.004
Sosyal Engellenmiş	-	-	-	-	2.05	1, 1255	.002
İddiasız	-	-	-	-	.05	1, 1255	.00
Aşırı Konaklama	-	-	-	-	.43	1, 1255	.00
Kendini Feda Eden	-	-	-	-	.44	1, 1255	.00
Müdahaleci / Muhtaç	-	-	-	-	1.59	1, 1255	.002
BPTI	.98	4.95***	6, 1105	.02	-	-	-
Deneyime açıklık	-	-	-	-	1.35	1, 1104	.001
Sorumluluk	-	-	-	-	24.55†	1, 1104	.02
Dışadönüklük	-	-	-	-	5.59	1, 1104	.01
Uyumluluk	-	-	-	-	7.11	1, 1104	.01
Duygusal denge	-	-	-	-	4.12	1, 1104	.004
Negatif Değerlik	-	-	-	-	9.01	1, 1104	.01
CERQ	.99	2.8**	9, 1092	.01	-	-	-
Kabulü	-	-	-	-	2.09	1, 1065	.00
Olumlu Yeniden Odaklanma	-	-	-	-	.002	1, 1065	.00
Plana Yeniden Odaklanma	-	-	-	-	1.21	1, 1065	.00
Olumlu Yeniden Değerlendirme	-	-	-	-	2.50	1, 1065	.00
Perspektife Koyan	-	-	-	-	.17	1, 1065	.00
Katastrofize Etme	-	-	-	-	954	1, 1065	.01
Ruminasyon	-	-	-	-	1.89	1, 1065	.00
Başkalarını Suçlamak	-	-	-	-	16.24†	1, 1065	.02
Kendini suçlama	-	-	-	-	.05	1, 1065	.00
PBQ	.96	5.45***	10, 1060	.04	-	-	-
Kaçınmacı KB.	-	-	-	-	7.36	1, 1075	.01
Bağımlı KB.	-	-	-	-	11.81†	1, 1075	.001
Pasif-agresif KB.	-	-	-	-	18.19†	1, 1075	.02
Saplantı-Zorlayıcı KB.	-	-	-	-	1.24	1, 1075	.001
Antisosyal KB.	-	-	-	-	26.55†	1, 1075	.02
Narsistik KB.	-	-	-	-	7.56†	1, 1075	.01
Histriyonik KB.	-	-	-	-	15.20†	1, 1075	.01
Şizoid KB.	-	-	-	-	1.49	1, 1075	.001
Paranoid KB.	-	-	-	-	22.28†	1, 1075	.02
Sınır çizgisi KB.	-	-	-	-	25.52†	1, 1075	.01

* p <.05, *** p <.001, † Bonferroni Düzeltmesinden sonra anlamlı

Tablo 4.17. Kişilerarası Sorunlar, Temel Kişilik Özellikleri, Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejileri ve Kişilik Bozukluğu İnançlarına İlişkin Eğitim Farklılıkları

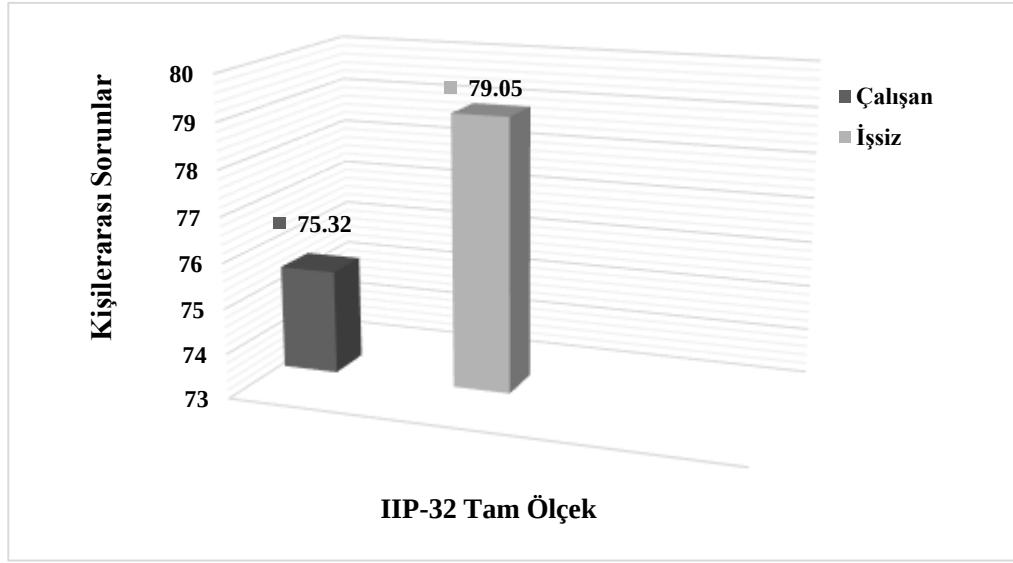
Ölçüler	Düşük Eğitim (Lise veya altı)	Yüksek Eğitim (Üniversite ve Yüksek Lisans)
IIP-32	N: 25	N: 461
IIP-32 Tam Ölçekli	78.14	76.56
Hakim / Kontrolcü	9.74	8.85
Kinci / Bencil	8.02	7.54
Soğuk / Uzak	8.22	8.01
Sosyal Engellenmiş	8.32	8.10
İddiasız	9.78	9.65
Aşırı Konaklama	10.05	10.02
Kendini Feda Eden	12.05	12.05
Müdahaleci / Muhtaç	10.85	10.44
BPTI	N: 25	N: 461
Deneyime açıklık	22.05	22.28
Sorumluluk	27.18	29.55
Dışadönüklük	28.15	28.88
Uyumluluk	33.57	33.89
Duygusal denge	26.65	25.37
Negatif Değerlik	10.23	9.78
CERQ	N: 25	N: 461
Kabulü	11.89	12.05
Olumlu Yeniden Odaklanma	9.55	9.60
Plana Yeniden Odaklanma	14.33	14.39
Olumlu Yeniden Değerlendirme	13.14	13.60
Perspektife Koyan	12.38	12.48
Katastrofize Etme	8.98	8.30
Ruminasyon	13.75	13.51
Başkalarını Suçlamak	9.95	8.64
Kendini suçlama	11.04	10.88
PBQ	N: 25	N: 461
PBQ Tam ölçek	185.95	169.43
Kaçınmacı KB.	18.81	17.11
Bağımlı KB.	18.89	16.14
Pasif-agresif KB.	27.89	27.38
Saplantı-Zorlayıcı KB.	26.72	26.14
Antisosyal KB.	13.15	10.11
Narsistik KB.	15.44	12.96
Histriyonik KB.	18.95	16.89
Şizoid KB.	22.54	21.69
Paranoid KB.	18.95	15.28
Sınır çizgisi KB.	16.74	13.10

Not: Önemli ortalama farklılıkları kalın harflerle gösterilmiştir.

4.4.6. Kişilerarası Sorunlar, Temel Kişilik Özellikleri, Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejileri ve Kişilik Bozukluğu İnançlarına İlişkin İstihdam Durumunun Farkı

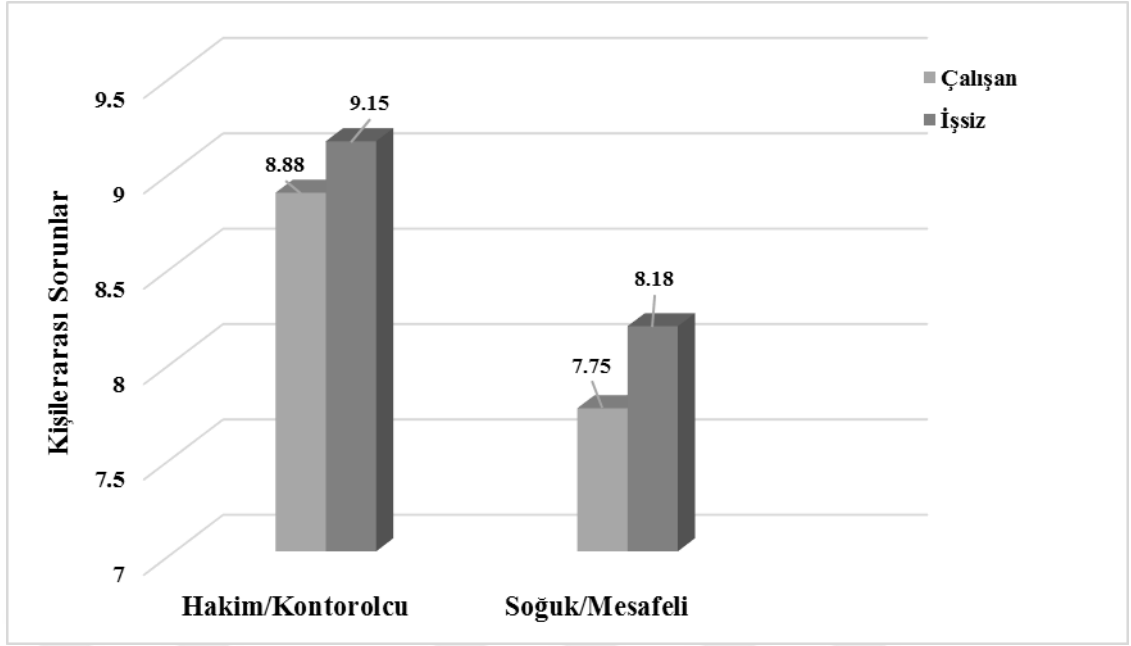
Kişilerarası Sorunlar, Temel Kişilik Özellikleri, Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejileri ve Kişilik Bozukluğu İnançlarına göre İstihdam Durumunun (Çalışan ve İşsiz) olası farklılıklarını inceleyebilmek için Kişilerarası sorunlar ve bağımlı değişkenler olarak kişilik bozukluğu inançları toplam puanları ile bağımsız t-testleri yapıldı ve denekler arasında MANOVA'lar 8 kişilerarası problemle gerçekleştirilmiştir (yani, Hakim / Kontrolcü, Kinci / Bencil, Soğuk / Uzak, Sosyal Olarak Engellenmiş, İddiasız, Aşırı Uyum Sağlayan, Özverili ve Müdahaleci / Muhtaç); 6 temel kişilik özelliği (yani, Dışadönüklük, Uyumluluk, Sorumluluk, Deneyime açıklık, Duygusal denge ve Negatif Değerlik); 9 bilişsel duygu düzenleme stratejisi (yani, Kabul Etme, Planlamaya Yeniden Odaklanma, Olumlu Yeniden Odaklanma, Olumlu Yeniden Değerlendirme ve Bakış Açısına Koyma, Kendini Suçlama, Başkalarını Suçlama, Düşünme ve Felaketleştirme); ve kişilik bozukluğu ile ilgili 10 inanç (yani, Kaçıman KB., Pasif-Agresif KB., Obsesif-Kompulsif KB., Antisosyal KB., Narsisistik KB., Histrionik KB., Şizoid KB., Paranoid KB., Bağımlı KB., Sınır Çizgisi KB.) Bağımlı değişkenler olarak.

Kişilerarası Problemler ile bağımsız t-testleri yapılmış ve sonuçlar Kişilerarası Problemlerde anlamlı grup farkı ortaya çıkarmıştır ($t [1291] = -2.23, p < .05$). Ortalama puanlara göre, işsiz katılımcılar kişilerarası problemlerde (Ort = 79.05), çalışanlara göre (Ort = 75.32) daha yüksek puanlara sahiptirler (Tablo 4.19 ve Şekil 4.19).

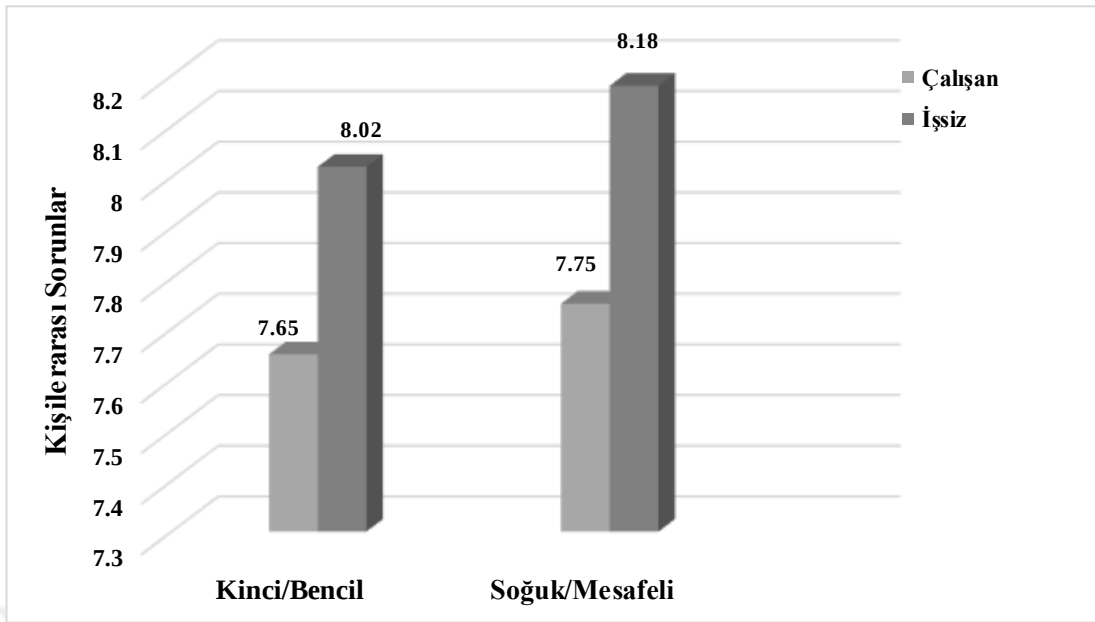
Şekil 4.19. Kişilerarası Sorunlara İlişkin İstihdam Durumu Puan Ortalamaları

Bağımlı değişkenler olarak kişilerarası problemlerle yapılan MANOVA sonuçları, İstihdam Durumunun (Tablo 4.18'de gösterildiği gibi) kişilerarası problemler üzerindeki temel etkisinin önemli olduğunu ortaya koymuştur [Çok Değişkenli F (8, 1295) = 2.58, $p < .005$; Wilks 'Lambda = .98; $\eta^2 = .01$]. İstihdam Durumunun temel etkisi için Bonferroni düzeltmesi ile yapılan tek değişkenli analizler, Hakimiyet / Kontrol için önemli bir etki ortaya koymuştur [F (1, 1299) = 7.84, $p < .006$; $\eta^2 = .01$], Soğuk / Uzak [F (1, 1299) = 9.88, $p < .005$; $\eta^2 = .01$] ölçü. Ortalama puanlara göre, işsiz katılımcılar, kişilerarası ilişkilerde çalışan katılımcılardan (Ort = 9.15) çalışanlara göre (Ort = 8.88 ve daha soğuk / uzak (Ort = 8.75) daha baskıcı / kontrolcü (Ort = 8.18)durlar (Tablo 4.19 ve Şekil 4.20).

Şekil 4.20. Kişilerarası Sorunlar Alt Ölçeklerine Göre İstihdam Durumu Puan Ortalamaları

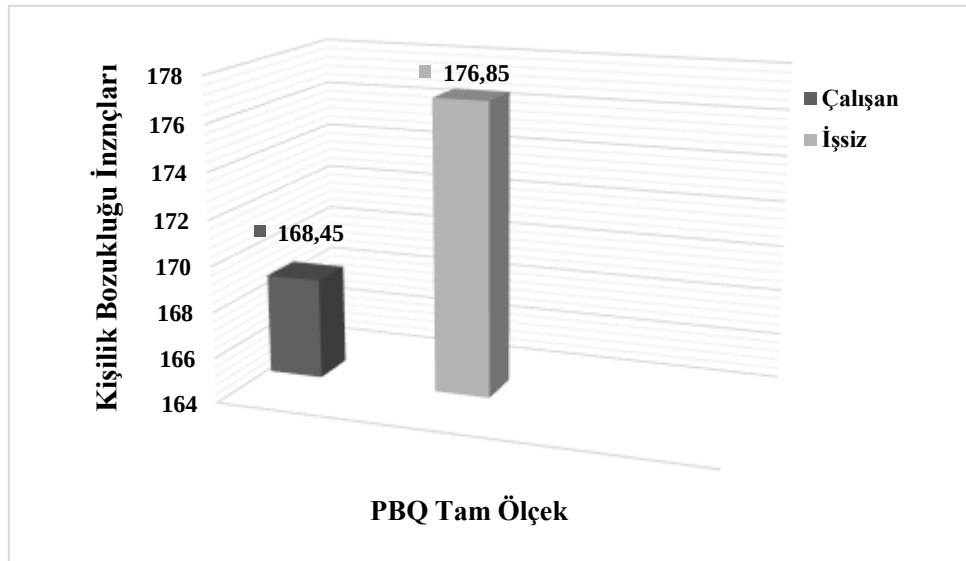
Bağımlı değişkenler olarak temel kişilik özelliklerine sahip MANOVA sonuçları, İstihdam Durumunun (Tablo 4.18) temel kişilik özellikleri üzerindeki ana etkiyi ortaya çıkarmıştır [Çok Değişkenli F (6, 1033) = 6.85, $p < .001$; Wilks 'Lambda = .97; $\eta^2 = .03$]. İstihdam Durumunun ana etkisi için Bonferroni düzeltmesini izleyen tek değişkenli analizler, Uyumluluk için önemli bir etki gösterdi [F (1, 1004) = 30.31, $p < .001$; $\eta^2 = .03$] ve Dışadönüklük [F (1, 1004) = 15.69, $p < .001$; $\eta^2 = .02$] ölçü. Ortalama puanlara göre, çalışan katılımcılar işsiz katılımcılardan (Ort = 29.67) daha Uyumlulu (Ort = 26.75) ve işsiz katılımcılardan (Ort = 30.58) daha fazla dışa dönüktür (Ort = 27.65). (Tablo 4.19 ve Şekil 4.21).

Şekil 4.21. Temel Kişilik Özelliklerine Göre İstihdam Durumunun Ortalama Puanları

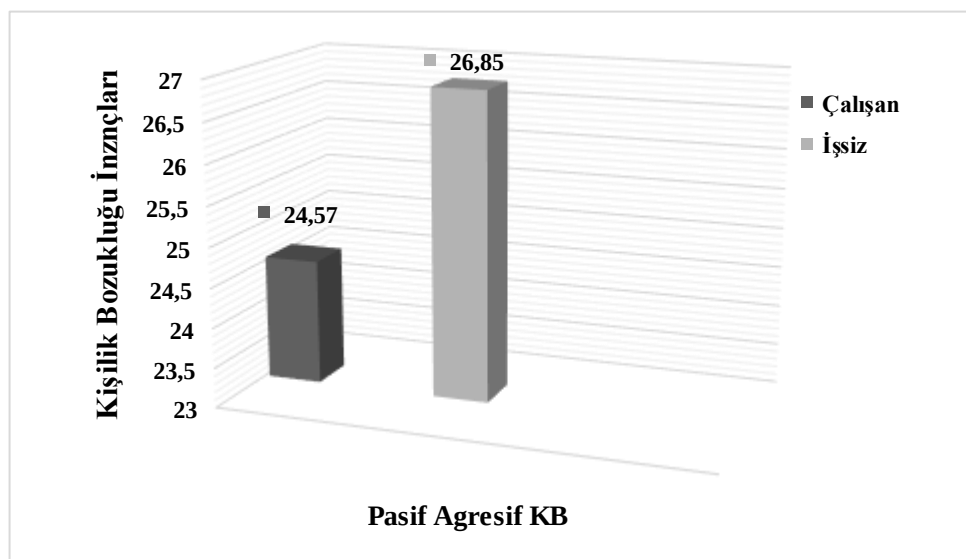
Bilişsel duygu düzenleme stratejileri ile yapılan MANOVA sonuçları, İstihdam Durumunun (Tablo 4.18) bilişsel duygu düzenleme stratejileri üzerindeki önemli temel etkisini ortaya koymuştur [Çok Değişkenli $F(9, 1005) = 2.09, p < .05$; Wilks' Lambda = .97; $\eta^2 = .02$]. Ancak, İstihdam Durumunun ana etkisine ilişkin Bonferroni düzeltmesini izleyen tek değişkenli analizler, bilişsel duygu düzenleme stratejileri ölçümleri için anlamlı bir etki ortaya koymamıştır (Tablo 4.19).

Bağımlı değişken olarak Kişilik Bozukluğu İnançları toplam puanları ile bağımsız t testleri yapılmış ve sonuçlar Kişilik Bozukluğu İnançlarına ilişkin anlamlı grup farklılığı ortaya koymuştur ($t[1069] = -2.82, p < .01$). Ortalama puanlara göre, işsiz katılımcılar, çalışanlara göre (Ort = 168.45) kişilik bozuklukları (Ort = 176.85) ile ilgili inançlara daha fazla sahiptiler. (Tablo 4.19 ve Şekil 4.22)

Şekil 4.22. Kişilik Bozukluklarına İlişkin İstihdam Durumunun Ortalama Puanları

Son olarak, kişilik bozukluğu inançlarına sahip MANOVA'nın sonuçları (Tablo 4.18), İstihdam Durumu'nun kişilik bozukluğu inançları üzerindeki temel etkiyi [Çok Değişkenli F (10, 1060) = 3.39, $p < .001$; Wilks' Lambda = .95; $\eta^2 = .02$]. İstihdam Durumunun ana etkisi için Bonferroni düzeltmesini izleyen tek değişkenli analizler, Pasif-Agresif PD için önemli bir etkiye işaret etti. [$F(1, 1065) = 9,43$, $p < .005$; $\eta^2 = .01$] ölçek. Ortalama puanlara göre (Tablo 4.19 ve Şekil 4.23), işsiz katılımcılar (Ort = 26.85) daha fazla Pasif-Agresif KB'ye sahiptir. ilgili inançlar çalışan katılımcılara göre (Ort = 24.57).

Şekil 4.23. Kişilik Bozuklukları İnanç Alt Ölçeklerine İlişkin İstihdam Durumu Puan Ortalamaları

Tablo 4.18. Kişilerarası Sorunlar, Temel Kişilik Özellikleri, Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejileri ve Kişilik Bozukluğu İnançlarına İlişkin Çalışma Durumunun Farkı

Ölçüler	Wilks' Lambda	Multi. F	Multi. Df	Multi. η^2	Uni. F	Uni. Df	Uni. η^2
IIP-32	.98	2.58*	8, 1295	.01	-	-	-
Hakim / Kontrolcü	-	-	-	-	7.84†	1, 1299	.01
Kinci / Bencil	-	-	-	-	6.89	1, 1289	.005
Soğuk / Uzak	-	-	-	-	9.88†	1, 1289	.01
Sosyal Engellenmiş	-	-	-	-	5.81	1, 1299	.002
İddiasız	-	-	-	-	.96	1, 1299	.001
Aşırı Konaklama	-	-	-	-	1.94	1, 1299	.00
Kendini Feda Eden	-	-	-	-	1.09	1, 1299	.00
Müdahaleci / Muhtaç	-	-	-	-	.77	1, 1299	.00
BPTI	.97	6.85***	6, 1033	.03	-	-	-
Deneyime açıklık	-	-	-	-	1.55	1, 1004	.002
Sorumluluk	-	-	-	-	30.31†	1, 1004	.03
Dışadönüklük	-	-	-	-	15.69†	1, 1004	.02
Uyumluluk	-	-	-	-	3.42	1, 1004	.004
Duygusal denge	-	-	-	-	2.39	1, 1004	.002
Negatif Değerlik	-	-	-	-	3.85	1, 1004	.004
CERQ	.97	2.09*	9, 1005	.02	-	-	-
Kabulü	-	-	-	-	3.95	1, 1012	.005
Olumlu Yeniden Odaklanma	-	-	-	-	2.25	1, 1012	.00
Plana Yeniden Odaklanma	-	-	-	-	1.46	1, 1012	.00
Olumlu Yeniden Değerlendirme	-	-	-	-	1.61	1, 1012	.003
Perspektife Koyan	-	-	-	-	.86	1, 1012	.002
Katastrofize Etme	-	-	-	-	2.03	1, 1012	.002
Ruminasyon	-	-	-	-	5.39	1, 1012	.01
Başkalarını Suçlamak	-	-	-	-	2.75	1, 1012	.003
Kendini suçlama	-	-	-	-	3.12	1, 1012	.004
PBQ	.96	3.39***	10, 1055	.02	-	-	-
Kaçıncı KB.	-	-	-	-	6.02	1, 1065	.01
Bağımlı KB.	-	-	-	-	3.16	1, 1065	.003
Pasif-agresif KB.	-	-	-	-	9.49†	1, 1065	.01
Saplantı-Zorlayıcı KB.	-	-	-	-	2.57	1, 1065	.00
Antisosyal KB.	-	-	-	-	7.69	1, 1065	.01
Narsistik KB.	-	-	-	-	.55	1, 1065	.00
Histriyonik KB.	-	-	-	-	3.08	1, 1065	.003
Şizoid KB.	-	-	-	-	6.25	1, 1065	.01
Paranoid KB.	-	-	-	-	3.63	1, 1065	.003
Sınır çizgisi KB.	-	-	-	-	8.41	1, 1065	.01

* p <.05, *** p <.001, † Bonferroni Düzeltmesinden sonra anlamlı

Tablo 4.19. Kişilerarası Sorunlar, Temel Kişilik Özellikleri, Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejileri ve Kişilik Bozukluğu İnançlarına İlişkin Çalışma Durumu Puan Ortalamaları

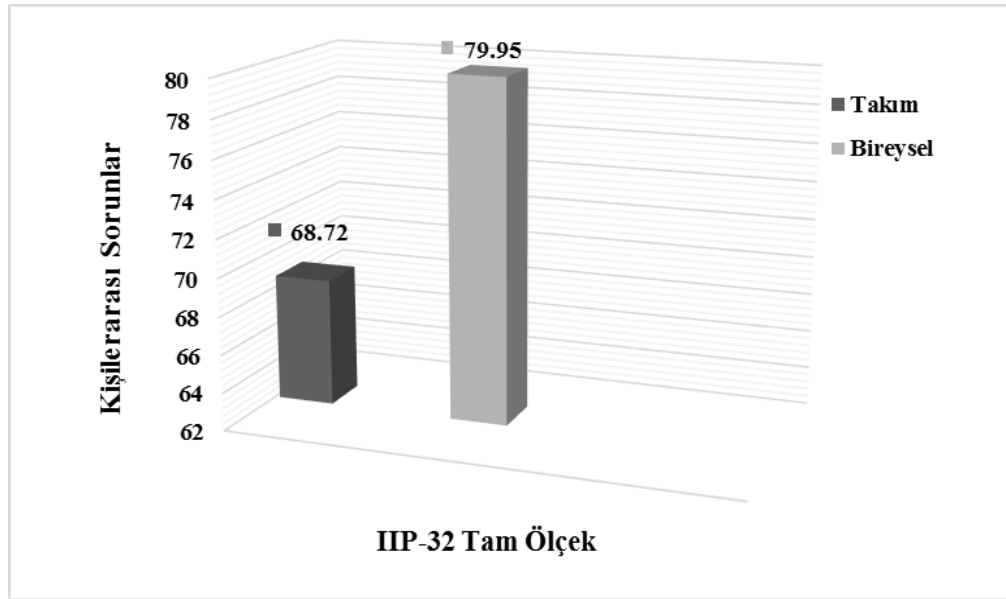
Ölçüler	Çalışan	İşsiz
IIP-32	N: 180	N: 306
IIP-32 Tam Ölçek	75.32	79.05
Hakim / Kontrolcü	8.88	9.15
Kinci / Bencil	7.65	8.02
Soğuk / Uzak	7.75	8.18
Sosyal Engellenmiş	8.98	8.68
İddiasız	9.65	9.81
Aşırı Konaklama	10.47	10.12
Kendini Feda Eden	13.62	13.44
Müdahaleci / Muhtaç	11.10	11.15
BPTI	N: 180	N: 306
Deneyime açıklık	23.47	23.15
Sorumluluk	29.67	26.75
Dışadönüklük	30.58	27.65
Uyumluluk	31.95	31.48
Duygusal denge	25.60	25.95
Negatif Değerlik	10.42	10.39
CERQ	N: 180	N: 306
Kabulü	12.54	12.96
Olumlu Yeniden Odaklanma	9.78	9.94
Plana Yeniden Odaklanma	15,35	15.08
Olumlu Yeniden Değerlendirme	13.65	13.48
Perspektife Koyan	12.44	12.45
Katastrofize Etme	8.40	8.69
Ruminasyon	13.36	13.95
Başkalarını Suçlamak	9,24	9.09
Kendini suçlama	11.43	11.04
PBQ	N: 180	N: 306
PBQ Tam Ölçek	168.45	176.85
Kaçınmacı KB.	17.47	18.64
Bağımlı KB.	15.95	16.89
Pasif-agresif KB.	24.57	26.85
Saplantı-Zorlayıcı KB.	26.44	26.18
Antisosyal KB.	13.74	14.92
Narsistik KB.	15.70	15.56
Histriyonik KB.	16.78	17.70
Şizoid KB.	21.17	22.49
Paranoid KB.	15.25	16.45
Sınır çizgisi KB.	13.15	14.57

Not: Önemli ortalama farklılıkları kalın harflerle gösterilmiştir.

4.4.7. Kişilerarası Sorunlar, Temel Kişilik Özellikleri, Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejileri ve Kişilik Bozukluğu İnançlarıyla Spor Türü Farkı

Spor türü, istatistiksel frekanslarda dengelenecek şekilde 3 farklı gruba ayrıldı. Spor türü kategorileri bireysel ve takım spor yapanlar olarak adlandırılmıştır. Kişilerarası Sorunlar, Temel Kişilik Özellikleri, Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejileri ve Kişilik Bozukluğu İnançlarına göre spor türü (bireysel ve takım spor yapanlar) olası farklılıklarını inceleyebilme kişilerarası sorunlar ve kişilik bozukluğu ile tek yönlü ANOVA'lar uygulanmıştır. İnançlar toplam puanları bağımlı değişkenler olarak ve denekler arası MANOVA'lar 8 kişilerarası problemle gerçekleştirilmiştir (yani; Hakim / Kontrolcü, Kinci / Kinci / Bencil, Soğuk / Uzak, Sosyal Olarak Engellenmiş, İddiasız, Aşırı Uyum Sağlayıcı, Kendini Feda Eden ve Müdahaleci / Muhtaç) ; 6 temel kişilik özelliği (yani, Dışadönüklük, Uyumluluk, Sorumluluk, Deneyime açıklık, Duygusal denge ve Negatif Değerlik); 9 bilişsel duygu düzenleme stratejisi (yani, Kabul Etme, Planlamaya Yeniden Odaklanma, Olumlu Yeniden Odaklanma, Olumlu Yeniden Değerlendirme ve Bakış Açısına Koyma, Kendini Suçlama, Başkalarını Suçlama, Düşünme ve Felaketleştirme); ve kişilik bozukluğu ile ilgili 10 inanç (yani, Kaçınan KB, Pasif-Agresif KB, Obsesif-Kompulsif KB, Antisosyal KB, Narsisistik KB, Histrionik KB., Şizoid KB., Paranoid KB, Bağımlı KB, Sınır Çizgisi KB) Bağımlı değişkenler olarak.

Kişilerarası problemlerle tek yönlü ANOVA yapılmış ve sonuçlar, kişilerarası problemlerde önemli spor türü ana etkisini ortaya çıkarmıştır [$F(2, 2210) = 8.48, p > .001$]. Bonferroni analizi ile yapılan post-hoc karşılaştırmalarına göre (Tablo 4.20 ve Şekil 4.24'de gösterildiği gibi), Bireysel sporcular ($M = 74.95$), takım sporculardan daha yüksek düzeyde kişilerarası problemleri vardı ($M = 68.72$).

Şekil 4.24. Spor Türü Gruplarının Kişilerarası Sorunlara İlişkin Puan Ortalamaları

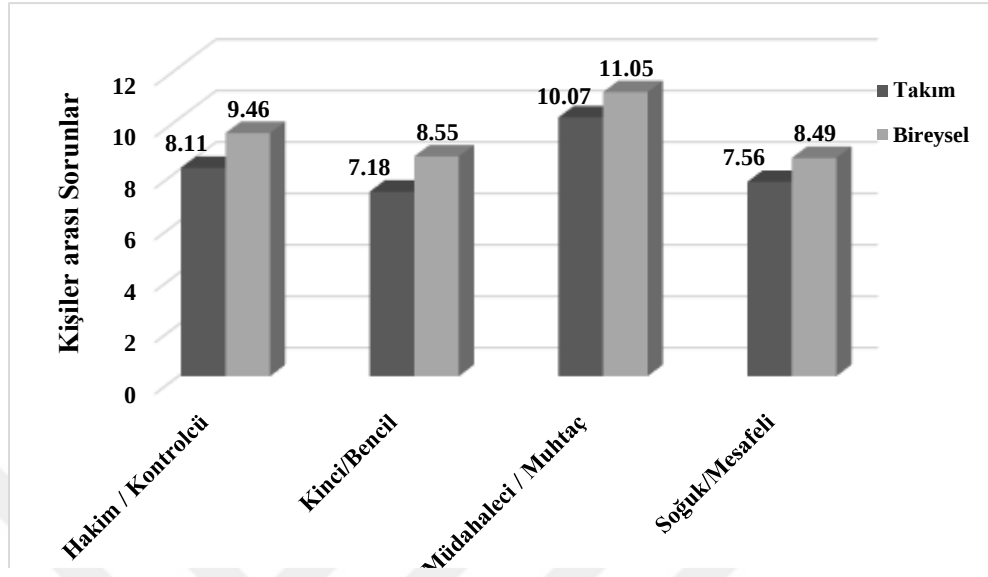
Not: Aynı alt simgeyi paylaşmayan ortalama puanlar birbirinden önemli ölçüde farklıdır.

İlk olarak, bağımlı değişkenler olarak kişilerarası problemlerle bir MANOVA gerçekleştirilmiş ve sonuçlar, kişilerarası problemler üzerinde önemli spor türü (Tablo 4.20'te gösterildiği gibi) ana etkiyi ortaya çıkarmıştır [Çok Değişkenli F (16, 2025) = 3.12, $p < .001$; Wilks 'Lambda = .95; $\eta^2 = .01$].

Spor türünün ana etkisi için Bonferonni düzeltmeli tek değişkenli analizler, Hakim / Kontrol için anlamlı bir etkiye işaret etti [F (2, 1295) = 14.90, $p < .001$; $\eta^2 = .01$], Kinci / Bencil F (2, 1295) = 7.65, $p < .01$; $\eta^2 = .01$], Soğuk / Uzak [F (2, 1295) = 8.36, $p < .001$; $\eta^2 = .01$] ve Müdahaleci / Neddy [F (2, 1295) = 6.08, $p < .006$; $\eta^2 = .01$] ölçü (Tablo 4.20).

Bonferroni analizi ile yapılan post-hoc karşılaştırmalarına göre, bireysel spor yapanlar (Ort = 9.46) takım spor yapanlara (Ort = 8.11) göre daha fazla Hakim / Kontrolcü problem yaşamaktadır. Kinci / Bencil ölçüm için ana etki, bireysel spor yapanlar (Ort = 8.55), takım spor yapanlarla (Ort = 7.18) kıyasla Kinci / Bencilikte daha yüksek puanlara sahip olduğunu gösterdi. Soğuk / Uzak ölçeğinde, bireysel spor yapanlar (Ort = 8.49), takım spor yapanlara (Ort = 7.35) göre daha yüksek puanlara

sahipmişler. Son olarak, bireysel spor yapanlar (Ort = 11.05) takım spor yapanlardan (Ort = 10.07) daha Müdahaleci / Muhtaç olduğunu gösterdi(Tablo 4.21 ve Şekil 4.25).

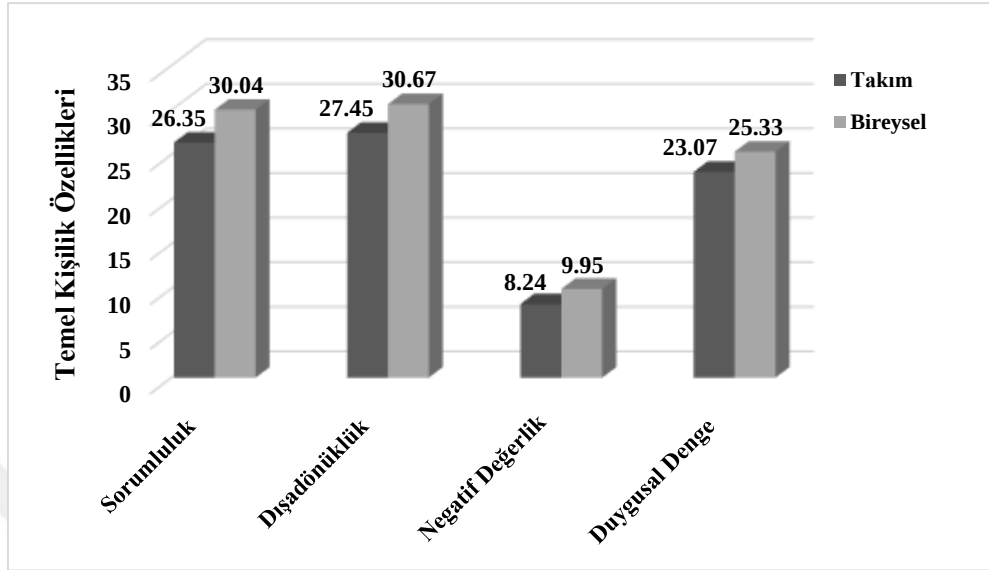
Şekil 4.25. Spor Türü Gruplarının Kişilerarası Sorunlarının Alt Ölçek Puan Ortalamaları

Not: Aynı alt simgeyi paylaşmayan ortalama puanlar birbirinden önemli ölçüde farklıdır.

İkinci MANOVA sonuçları, Spor türünün (Tablo 4.20'te gösterildiği gibi) temel kişilik özellikleri üzerindeki ana etkisini ortaya çıkardı [Çok değişkenli F (12, 1985) = 7.02, $p < .001$; Wilks' Lambda = .95; $\eta^2 = .03$]. Spor türünün ana etkisi için onferroni düzeltmesini izleyen tek değişkenli analizler, Uyumluluk için önemli bir etki sağladı [F (2, 1005) = 25.03, $p < .001$; $\eta^2 = .03$], Dışadönüklük [F (2, 1005) = 15.95, $p < .001$; $\eta^2 = .03$], Duygusal denge [F (2, 1005) = 11.65, $p < .001$; $\eta^2 = .02$] ve Negatif Değerlik [F (2, 1005) = 6,50, $p < .05$; $\eta^2 = .01$] ölçü.

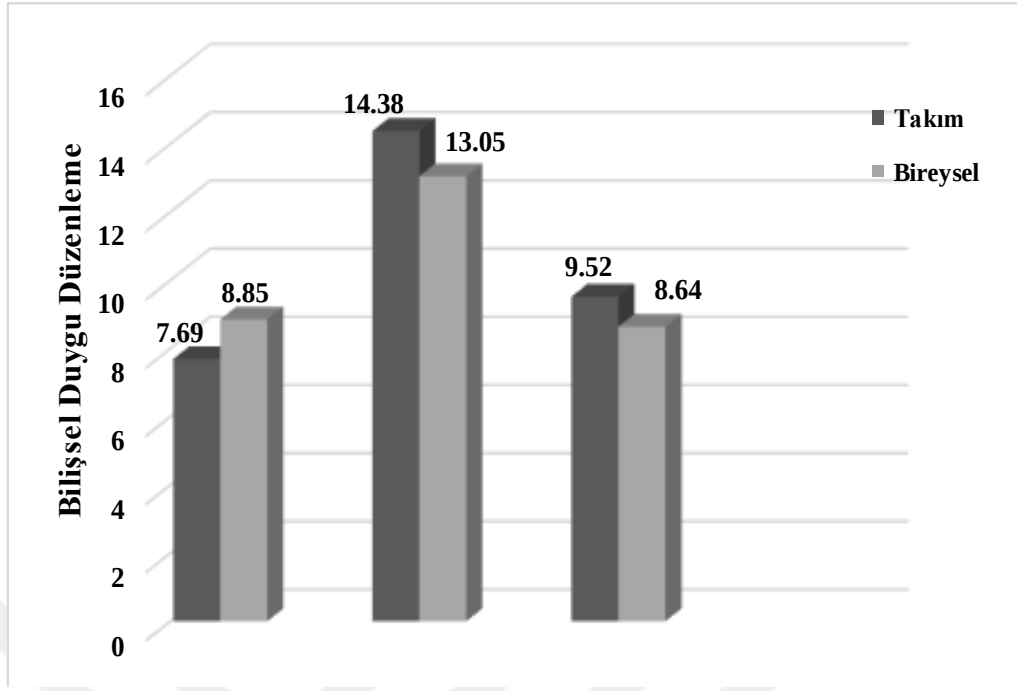
Bonferroni analizi ile yapılan post-hoc karşılaştırmalara göre, takım spor yapanlar (Ort =30.04, bireysel spor yapan(Ort =26.35) katılımcılardan daha yüksek uyumluluk puanlar aldı. Benzer şekilde, takım spor yapanlar (Ort = 30.67) bireysel spor yapan (Ort = 27.45) katılımcılara göre dışadönüklük puanları daha yüksekmiş. Öte yandan, bireysel spor yapanlar (Ort = 26.33) takım spor yapanlara (Ort = 23.07) göre daha yüksek duygusal denge düzeyine sahipmişler. Bireysel spor yapanlar (Ort = 9.95)

takım spor yapanlardan (Ort = 8.24) daha yüksek Negatif Değerlik düzeyi göstermişler, (Tablo 4.21 ve Şekil 4.26.).

Şekil 4.26. Spor Türü Gruplarının Temel Kişilik Özelliklerine İlişkin Puan Ortalamaları
Not: Aynı alt simgeyi paylaşmayan ortalama puanlar birbirinden önemli ölçüde farklıdır.

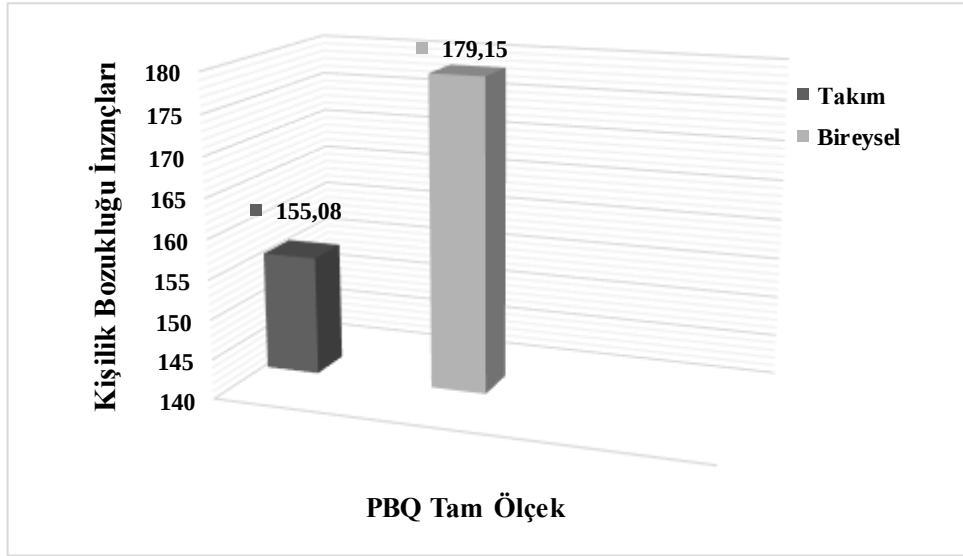
Bilişsel duygu düzenleme stratejileri ile yapılan MANOVA sonuçları ortaya çıktı. Spor türünün (Tablo 4.20'te gösterildiği gibi) bilişsel duygu düzenleme stratejileri üzerindeki temel etkisi [Çok Değişkenli F (18, 2012) = 2.35, $p < .002$; Wilks' Lambda = .95; $\eta^2 = .02$]. Spor türünün ana etkisi için Bonferroni düzeltmesini izleyen tek değişkenli analizler, Felaketleştirme için önemli etki gösterdi [F (2, 1015) = 4.65, $p < .008$; $\eta^2 = .01$] ve Ruminasyon [F (2, 1015) = 7.35, $p < .008$; $\eta^2 = .01$] ve Başkalarını Suçlama [F (2, 1015) = 5.82, $p < .008$; $\eta^2 = .01$] alt ölçekleri. Bonferroni analizi ile yapılan post-hoc karşılaştırmalara göre (Tablo 4.15), bireysel spor yapanlar (Ort = 8.85) takım spor yapanlardan (Ort = 7.69) daha fazla Felaketleştirme kullandı. Ayrıca, bireysel spor yapanlar (Ort = 14.38) takım spor yapanlara (Ort = 13.05) göre Ruminasyonu daha sık kullanmışlar. Benzer şekilde, bireysel spor yapanlar (Ort = 9.52) takım spor yapanlardan (Ort = 8.64) daha sık başkalarını suçlama özelliği gösterildi (Tablo 4.21 ve Şekil 4.27).

Şekil 4.27. Spor Türü Gruplarının Bilişsel Duygu Düzenleme Puan Ortalamaları

Not: Aynı alt simgeyi paylaşmayan ortalama puanlar birbirinden önemli ölçüde farklıdır.

Kişilik bozukluğu inançları ile tek yönlü ANOVA yapılmış ve sonuçlar kişilik bozukluğu inançları üzerinde önemli spor türünün temel etkisini ortaya çıkarmıştır [$F(2, 1055) = 12.92, p > .001$]. Bonferroni analizi ile yapılan post-hoc karşılaştırmalara göre (Tablo 4.21 ve Şekil 4.28), bireysel spor yapanlar (Ort = 179.15) takım spor yapanlardan (Ort = 155.08) göre kişilik bozuklukları ile ilgili daha fazla inanca sahipti.

Şekil 4.28. Spor Türü Gruplarının Kişilik Bozukluğu İnançlarına İlişkin Puan Ortalamaları Tam Ölçek

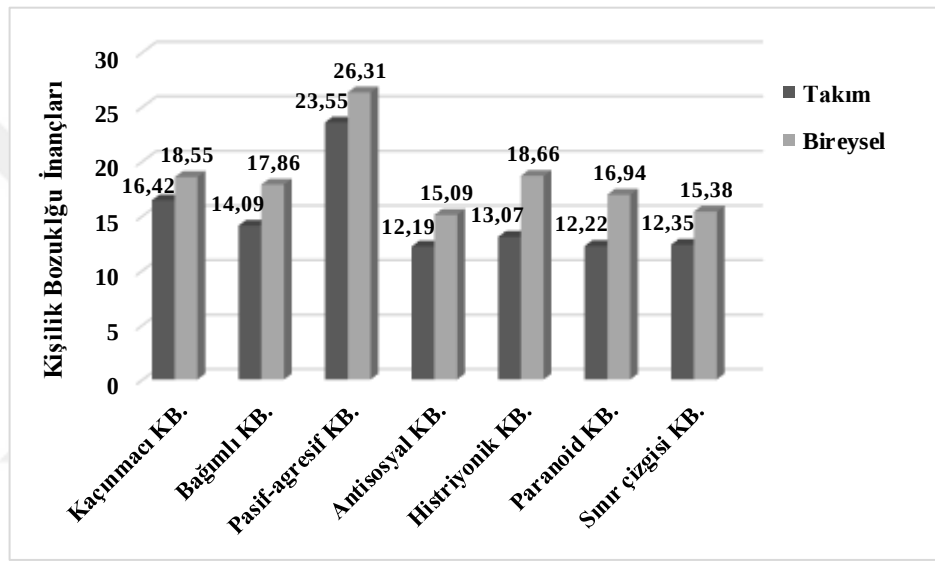
Not: Aynı alt simgeyi paylaşmayan ortalama puanlar birbirinden önemli ölçüde farklıdır.

Son olarak, MANOVA'nın kişilik bozukluğu inançları ile sonuçları, Spor yaşı (Tablo 4.20'te gösterildiği gibi) kişilik bozukluğu inançlarının alt ölçekleri üzerindeki ana etkiyi ortaya koymuştur [Çok Değişkenli F (20, 2115) = 3.95, $p < .001$; Wilks' Lambda = .94; $\eta^2 = .02$]. Spor türünün ana etkisi için Bonferroni düzeltmesini takiben yapılan tek değişkenli analizler, Kaçınan KB için önemli etki gösterdi. [F (2, 1054) = 7.35, $p < .01$; $\eta^2 = .01$], Bağımlı KB. [F (2, 1054) = 12.95, $p < .001$; $\eta^2 = .01$], Pasif-Agresif KB. [F (2,1054) = 6.45, $p < .05$; $\eta^2 = .01$], Antisosyal KB. [F (2, 1054) = 11.38, $p < .001$; $\eta^2 = .02$], Histrionik KB. [F (2, 1054) = 14.03, $p < .001$; $\eta^2 = .01$], Paranoyak KB. [F (2, 1054) = 17.51, $p < .001$; $\eta^2 = .03$] ve Sınır çizgi KB. [F (2, 1054) = 17.90, $p < .001$; $\eta^2 = .01$] alt ölçekler. Bonferroni analizi ile yapılan post-hoc karşılaştırmalara göre (Tablo 4.21. ve Şekil 4.29'de gösterildiği gibi), bireysel spor yapanlar (Ort = 18.55) ve takım spor (Ort = 16.42) yapanların Kaçınan KB ile ilgili inançları daha fazlaydı.

Benzer şekilde, bireysel spor yapanlar (Ort. = 17.86) takım spor yapanlara (Ort = 14.09) göre bağımlı PB ile ilgili daha fazla inanca sahipti. Bireysel spor yapanlar (Ort = 26.31) takım spor yapanlara (Ort = 23.55) göre daha fazla pasif-agresif KB'ye sahipti.

Ayrıca, bireysel spor yapanların (Ort = 15.09) takım spor yapanlara (Ort = 12.19) göre daha fazla antisosyal KB'si vardı. Bireysel spor yapanların (Ort = 18.66) takım spor yapanlara (Ort = 13.07) göre histrionik KB ile ilgili daha fazla inanca sahipti. Bireysel spor yapanların (Ort = 16.94) takım spor yapanlardan (Ort = 12.22) daha fazla Paranoid KB'si vardı.

Son olarak, bireysel spor yapanların (Ort = 15.38) takım spor yapanlara (Ort = 11.35) göre sınır çizgisi KB ile ilgili daha fazla inanca sahipti.

Şekil 4.29. Spor Türü Gruplarının Kişilik Bozukluğu İnançlarının Alt Ölçek Puan Ortalamaları

Tablo 4.20. Kişilerarası Sorunlar, Temel Kişilik Özellikleri, Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejileri ve Kişilik Bozukluğu İnançlarına Göre Spor Türü Gruplarının Farkı

Ölçüler	Wilks' Lambda	Multi. F	Multi.Df	Multi. η^2	Uni. F	Uni. Df	Uni. η^2
IIP-32	.96	3.12***	16, 2025	.01	-	-	-
Hakim / Kontrolcü	-	-	-	-	14.90†	2,1295	.01
Kinci / Bencil	-	-	-	-	7.65†	2,1295	.01
Soğuk / Uzak	-	-	-	-	8.36†	2,1295	.01
Sosyal Engellenmiş	-	-	-	-	1.25	2,1295	.002
İddiasız	-	-	-	-	.48	2,1295	.001
Aşırı Konaklama	-	-	-	-	.72	2,1295	.001
Kendini Feda Eden	-	-	-	-	.22	2,1295	.00
Müdahaleci / Muhtaç	-	-	-	-	6.08†	2,1295	.01
BPTI	.95	7.01***	12, 1985	.03	-	-	-
Deneyime açıklık	-	-	-	-	2.68	2, 1005	.01
Sorumluluk	-	-	-	-	25.03†	2, 1005	.03
Dışadönüklük	-	-	-	-	15.95†	2, 1005	.03
Uyumluluk	-	-	-	-	3.94	2, 1005	.01
Duygusal denge	-	-	-	-	11.65†	2, 1005	.02
Negatif Değerlik	-	-	-	-	6.50†	2, 1005	.01
CERQ	.96	2.35***	18, 2012	.02	-	-	-
Kabulü	-	-	-	-	.65	2, 1015	.003
Olumlu Yeniden Odaklanma	-	-	-	-	1.08	2, 1015	.002
Plana Yeniden Odaklanma	-	-	-	-	.45	2, 1015	.002
Olumlu Yeniden Değerlendirme	-	-	-	-	2.09	2, 1015	.004
Perspektife Koyan	-	-	-	-	4.22	2, 1015	.02
Katastrofize Etme	-	-	-	-	4.65†	2, 1015	.01
Ruminasyon	-	-	-	-	7.35†	2, 1015	.01
Başkalarını Suçlamak	-	-	-	-	5.82†	2, 1015	.01
Kendini suçlama	-	-	-	-	3.25	2, 1015	.01
PBQ	.94	3.95***	20, 2115	.02	-	-	-
Kaçınmacı KB.	-	-	-	-	7.35†	2, 1054	.01
Bağımlı KB.	-	-	-	-	12.95†	2, 1054	.01
Pasif-agresif KB.	-	-	-	-	6.36†	2, 1054	.01
Saplantı-Zorlayıcı KB.	-	-	-	-	1.49	2, 1054	.003
Antisosyal KB.	-	-	-	-	11.19†	2, 1054	.02
Narsistik KB.	-	-	-	-	3.88	2, 1054	.04
Histriyonik KB.	-	-	-	-	14.03†	2, 1054	.01
Şizoid KB.	-	-	-	-	1.02	2, 1054	.002
Paranoid KB.	-	-	-	-	17.51†	2, 1054	.03
Sınır çizgisi KB.	-	-	-	-	17.90†	2, 1054	.01

* p <.05, ** p <.01, *** p <.001, † Bonferonni Düzeltmesinden sonra anlamlı

Tablo 4.21. Spor Türü Gruplarının Kişilerarası Sorunlar, Temel Kişilik Özellikleri, Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejileri ve Kişilik Bozukluğu İnançlarına İlişkin Puan Ortalamaları

Ölçüler	Bireysel	Takım
IIP-32	N: 131	N: 355
IIP-32 Tam Ölçekli	74.95a	68.72b
Hakim / Kontrolcü	9.46a	8.11 b
Kinci / Bencil	8.55a	7.18b
Soğuk / Uzak	8.49a	7.65b
Sosyal Engellenmiş	8.51	8.18
İddiasız	9.85	9.65
Aşırı Konaklama	10.11	10.05
Kendini Feda Eden	11.95	12.07
Müdahaleci / Muhtaç	11.05a	10.07b
BPTI	N: 131	N: 355
Deneyime açıklık	21.85	22.56
Sorumluluk	26.35a	30.04b
Dışadönüklük	27.45a	30.67b
Uyumluluk	33.2	34.04
Duygusal denge	25.33a	23.07b
Negatif Değerlik	9.95a	8.24b
CERQ	N: 131	N: 355
Kabulü	12.04	11.72
Olumlu Yeniden Odaklanma	9.55	9.88
Plana Yeniden Odaklanma	14.60	14.25
Olumlu Yeniden Değerlendirme	13.25	13.80
Perspektife Koyan	12.42	12.85
Katastrofize Etme	8.85a	7.69b
Ruminasyon	14.38a	13.05b
Başkalarını Suçlamak	9.52a	8.64b
Kendini suçlama	11.15	10.60
PBQ	N: 131	N: 355
PBQ Tam ölçek	179.15a	155.08b
Kaçınmacı KB.	18.55a	16.42b
Bağımlı KB.	17.86a	14.09b
Pasif-agresif KB.	26.31a	23.55b
Saplantı-Zorlayıcı KB.	26.29	25.75
Antisosyal KB.	15.09a	12.19b
Narsistik KB.	16.15	14.41
Histriyonik KB.	18.66a	13.07b
Şizoid KB.	22.03	21.35
Paranoid KB.	16.94a	12.22b
Sınır çizgisi KB.	15.38a	12.35b

Not: Önemli ortalama farklılıkları kalın olarak gösterilir. Aynı alt simgeyi paylaşmayan ortalama puanlar birbirinden önemli ölçüde farklıdır.

4.4.8. Kişilerarası Sorunlar, Temel Kişilik Özellikleri, Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejileri ve Kişilik Bozukluğu İnançları ile Anne Eğitiminin Farkı

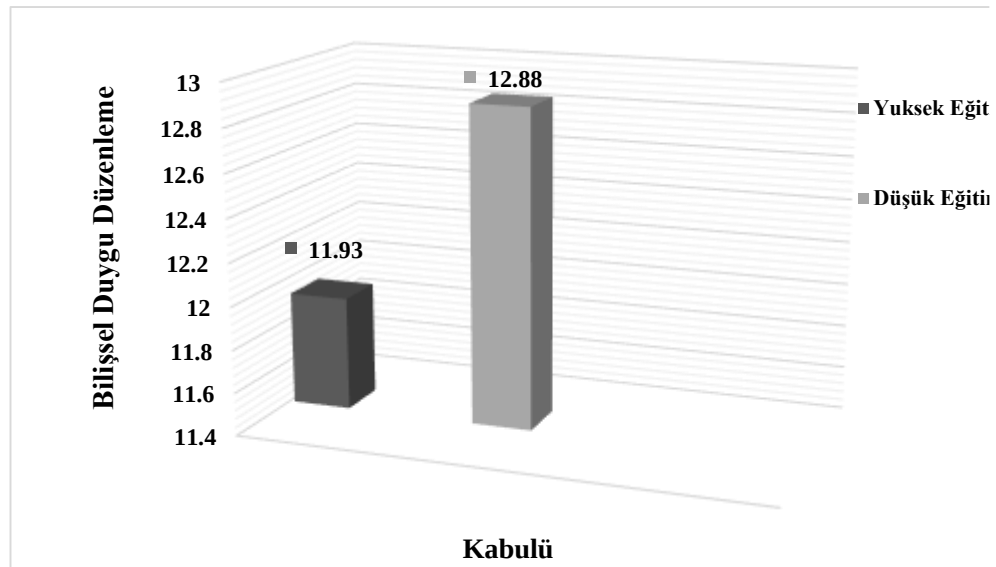
Anne Eğitimi, istatistiksel frekanslarda dengeli olacak şekilde 2 gruba ayrılmıştır. Anne Eğitiminin (Yüksek ve Düşük) Kişilerarası Sorunlar, Temel Kişilik Özellikleri, Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejileri ve Kişilik Bozukluğu İnançları üzerindeki olası farklılıklarını inceleyebilmek için Kişilerarası sorunlar ve bağımlı değişken olarak kişilik bozukluğu inançları toplam puanları ile bağımsız t-testler uygulanmış, ve denekler arasında MANOVA'lar 8 kişilerarası problemle gerçekleştirildi (yani, Hakim / Kontrolcü, Kinci / Bencil, Soğuk / Uzak, Sosyal Olarak Engellenmiş, İddiasız, Aşırı Uyum Sağlayan, Kendini Feda Eden ve Müdahaleci / Muhtaç); 6 temel kişilik özelliği (yani Dışadönüklük, Uyumluluk, Sorumluluk, Deneyime açıklık, Duygusal denge ve Negatif Değerlik); 9 bilişsel duygu düzenleme stratejisi (yani, Kabul Etme, Planlamaya Yeniden Odaklanma, Olumlu Yeniden Odaklanma, Olumlu Yeniden Değerlendirme ve Bakış Açısına Koyma, Kendini Suçlama, Başkalarını Suçlama, Düşünme ve Felaketleştirme); ve kişilik bozukluğu ile ilgili 10 inanç (yani, Avoidant KB., Pasif-Agresif KB., Obsesif-Kompulsif KB., Antisosyal KB., Narsisistik KB., Histrionik KB., Şizoid KB., Paranoid KB., Bağımlı KB., Sınır Çizgisi KB.) Bağımlı değişkenler olarak.

Bağımlı değişken olarak Kişilerarası Sorunlar toplam puanı ile bağımsız t-testi yapılmış ve sonuç Kişilerarası Sorunlarda Anne Eğitimi grubu açısından anlamlı bir fark göstermemiştir ($t [1295] = -.58, p > .05$). İlk MANOVA, bağımlı değişkenler olarak kişilerarası problemlerle gerçekleştirilmiş ve sonuç, Anne Eğitiminin (Tablo 4.22'te gösterildiği gibi) kişilerarası problemler üzerindeki önemli ana etkiyi ortaya çıkarmıştır [$\text{Çok Değişkenli } F (8, 1286) = 2.55, p < .02$; Wilks 'Lambda = .98; $\eta^2 = .02$]. Anne

Eğitiminin ana etkisine yönelik Bonferroni uyumunu izleyen tek değişkenli analizler, kişilerarası problem ölçümleri için anlamlı bir etki göstermemiştir(Tablo 4.23).

İkinci MANOVA sonuçları, Anne Eğitiminin (Tablo 4.22) temel kişilik özellikleri üzerindeki ana etkiyi ortaya çıkarmıştır [Çok Değişkenli F (6, 1005) = 2.39, $p < .05$; Wilks 'Lambda = .98; $\eta^2 = .01$]. Anne Eğitiminin ana etkisi için Bonferroni düzeltmesini izleyen tek değişkenli analizler, temel kişilik özellikleri ölçümleri için anlamlı bir etki yaratmadı (Tablo 4.23).

Bağımlı değişken olarak bilişsel duygu düzenleme stratejileri ile yapılan üçüncü MANOVA ve sonuçlar, Anne Eğitiminin (Tablo 4.22) bilişsel duygu düzenleme stratejileri üzerindeki önemli temel etkiyi ortaya çıkarmıştır [Çok Değişkenli F (7, 1088) = 2.40, $p > .01$; Wilks 'Lambda = .99; $\eta^2 = .02$]. Anne Eğitiminin ana etkisi için Bonferroni düzeltmesini izleyen tek değişkenli analizler, Kabul için önemli bir etki gösterdi [F (1, 1035) = 11.32, $p < .01$; $\eta^2 = .01$] ölçek. Ortalama puanlara göre, anneleri eğitim düzeyi yüksek olan (Ort = 12.88) katılımcılar, anneleri düşük eğitim düzeyine (Ort = 11.93) göre kabulü daha fazla kullanmıştır(Tablo 4.23 ve Şekil 4.30).

Şekil 4.30. Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejilerine İlişkin Ana Eğitim Puan Ortalamaları

Bağımlı değişken olarak Kişilik Bozukluğu İnançları toplam puanları ile bağımsız t-testleri yapılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre Kişilik Bozukluğu İnançlarında Anne Eğitimi grubu açısından anlamlı bir fark bulunmamıştır ($t [1077] = 1.18, p > .05$). (ortalama puanlar için Tablo 4.23'e bakınız). Son olarak, bağımlı değişken olarak kişilik bozukluğu inançları ile yapılan MANOVA sonuçları, Anne Eğitiminin (Tablo 4.22) kişilik bozukluğu inançları üzerindeki temel etkisinin anlamlı olduğunu göstermemiştir [$\text{Çok Değişkenli } F (10, 1082) = .85, p > .05$; Wilks 'Lambda' = .99; $\eta^2 = .01$].

Tablo 4.22. Kişilerarası Sorunlar, Temel Kişilik Özellikleri, Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejileri ve Kişilik Bozukluğu İnançlarına Anne Eğitiminin Farkı

Ölçüler	Wilks' Lambda	Multi. F	Multi. Df	Multi. η^2	Uni. F	Uni. Df	Uni. η^2
IIP-32	.99	2.55**	8, 1286	.02	-	-	-
Hakim / Kontrolcü	-	-	-	-	.25	1, 1280	.00
Kinci / Bencil	-	-	-	-	.65	1, 1280	.00
Soğuk / Uzak	-	-	-	-	2.92	1, 1280	.003
Sosyal Engellenmiş	-	-	-	-	.26	1, 1280	.00
İddiasız	-	-	-	-	.51	1, 1280	.00
Aşırı Konaklama	-	-	-	-	3.58	1, 1280	.001
Kendini Feda Eden	-	-	-	-	.50	1, 1280	.00
Müdahaleci / Muhtaç	-	-	-	-	4.32	1, 1280	.002
BPTI	.98	2.39*	6, 1002	.01	-	-	-
Deneyime açıklık	-	-	-	-	3.15	1, 1007	.002
Sorumluluk	-	-	-	-	4.57	1, 1007	.01
Dışadönüklük	-	-	-	-	.41	1, 1007	.00
Uyumluluk	-	-	-	-	.15	1, 1007	.00
Duygusal denge	-	-	-	-	.27	1, 1007	.00
Negatif Değerlik	-	-	-	-	.22	1, 1007	.00
CERQ	.98	2.40**	9, 1003	.02	-	-	-
Kabulü	-	-	-	-	11.32†	1, 1035	.01
Olumlu Yeniden Odaklanma	-	-	-	-	.04	1, 1035	.00
Plana Yeniden Odaklanma	-	-	-	-	4.12	1, 1035	.004
Olumlu Yeniden Değerlendirme	-	-	-	-	3.21	1, 1035	.003

Tablo 4.22. (Devamı)

Perspektife Koyan	-	-	-	-	.99	1, 1016	.001
Katastrofize Etme	-	-	-	-	2.40	1, 1016	.002
Ruminasyon	-	-	-	-	1.85	1, 1016	.002
Başkalarını Suçlamak	-	-	-	-	.22	1, 1016	.00
Kendini suçlama	-	-	-	-	4.95	1, 1016	.01
PBQ	.99	.85	10, 1082	.01	-	-	-
Kaçınmacı KB.	-	-	-	-	1.35	1, 1069	.001
Bağımlı KB.	-	-	-	-	.88	1, 1069	.001
Pasif-agresif KB.	-	-	-	-	2.24	1, 1069	.002
Saplantı-Zorlayıcı KB.	-	-	-	-	.22	1, 1069	.00
Antisosyal KB.	-	-	-	-	1.52	1, 1069	.001
Narsistik KB.	-	-	-	-	.07	1, 1069	.00
Histriyonik KB.	-	-	-	-	.03	1, 1069	.00
Şizoid KB.	-	-	-	-	.40	1, 1069	.00
Paranoid KB.	-	-	-	-	2.28	1, 1069	.001
Sınır çizgisi KB.	-	-	-	-	1.55	1, 1069	.000

* p <.05, ** p <.01, † Bonferroni Düzeltmesinden sonra anlamlı

Tablo 4.23. Kişilerarası Sorunlar, Temel Kişilik Özellikleri, Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejileri ve Kişilik Bozukluğu İnançlarına İlişkin Anne Eğitim Puan Ortalamaları

Ölçüler	Düşük Eğitim (Lise veya altı)	Yüksek Eğitim (Üniversite ve Yüksek Lisans)
IIP-32	N: 263	N: 223
IIP-32 Tam Ölçek	75.499	75.98
Hakim / Kontrolcü	8.79	8.88
Kinci / Bencil	7.90	7.78
Soğuk / Uzak	8.35	7.97
Sosyal Engellenmiş	8.25	8.43
İddiasız	9.89	9.77
Aşırı Konaklama	10.02	10.45
Kendini Feda Eden	11.98	12.10
Müdahaleci / Muhtaç	10.69	11.20
BPTI	N: 263	N: 223
Deneyime açıklık	22.15	22.62
Sorumluluk	28.12	27.19
Dışadönüklük	28.66	28.46
Uyumluluk	33.75	33.64
Duygusal denge	25.81	25.58

Tablo 4.23. (Devamı)

Negatif Değerlik	9.85	9.76
CERQ	N: 263	N: 223
Kabulü	11.93	12.88
Olumlu Yeniden Odaklanma	9.70	9.69
Plana Yeniden Odaklanma	14.27	14.66
Olumlu Yeniden Değerlendirme	13.35	13.71
Perspektife Koyan	12.39	12.65
Katastrofize Etme	8.68	8.35
Ruminasyon	13.55	14.05
Başkalarını Suçlamak	8.87	8.77
Kendini suçlama	10.91	11.32
PBQ	N: 263	N: 223
PBQ Tam ölçek	172.79	168.35
Kaçınmacı KB.	18.38	17.75
Bağımlı KB.	16.74	16.19
Pasif-agresif KB.	25.62	24.77
Saplantı-Zorlayıcı KB.	26.45	26.24
Antisosyal KB.	14.68	13.95
Narsistik KB.	15.71	15.55
Histriyonik KB.	17.30	17.39
Şizoid KB.	22.05	21.68
Paranoid KB.	16.25	15.09
Sınır çizgisi KB.	14.24	13.68

Not: Önemli ortalama farklılıkları kalın harflerle gösterilmiştir.

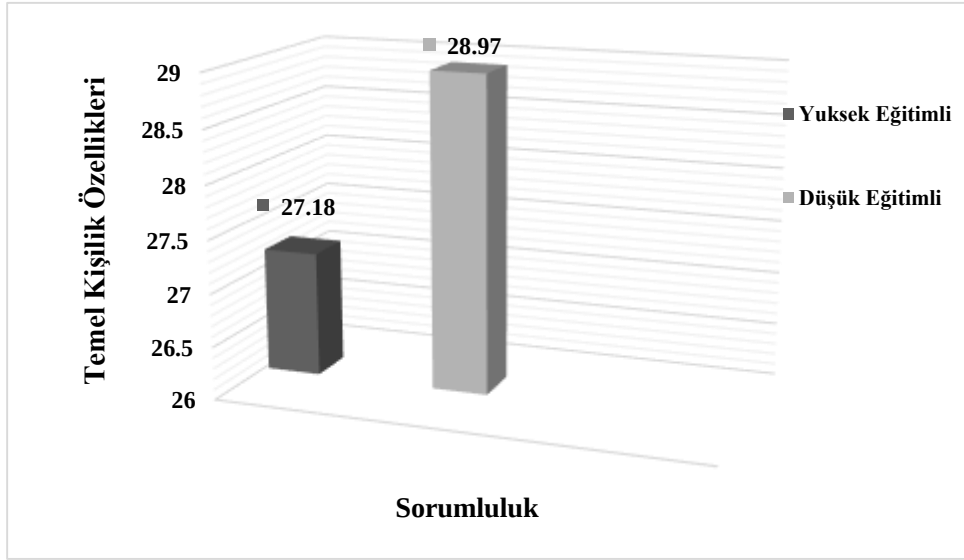
4.4.9. Kişilerarası Sorunlar, Temel Kişilik Özellikleri, Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejileri ve Kişilik Bozukluğu İnançlarına İlişkin Baba Eğitiminin Farkı

Baba Eğitimi, istatistiksel frekanslarda dengelenecek şekilde 2 gruba ayrılmıştır. Baba Eğitiminin (Yüksek ve Düşük) Kişilerarası Sorunlar, Temel Kişilik Özellikleri, Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejileri ve Kişilik Bozukluğu İnançları üzerindeki etkisini görmek için Kişilerarası problemler ve kişilik bozukluğu inançları toplam puanları bağımlı değişken olarak ve denekler arası bağımsız t-testleri yapılmıştır.

MANOVA'lar 8 kişilerarası problemle (yani, Hakim / Kontrolcü, Kinci / Ben Merkezli, Soğuk / Uzak, Sosyal Olarak Engellenmiş, İddiasız, Aşırı Uyum Sağlayıcı, Özverili ve Müdahaleci / Muhtaç); 6 temel kişilik özelliği (yani, Dışadönüklük, Uyumluluk, Sorumluluk, Deneyime açıklık, Duygusal denge ve Negatif Değerlik); 9 bilişsel duygu düzenleme stratejisi (yani, Kabul Etme, Planlamaya Yeniden Odaklanma, Olumlu Yeniden Odaklanma, Olumlu Yeniden Değerlendirme ve Bakış Açısına Koyma, Kendini Suçlama, Başkalarını Suçlama, Düşünme ve Felaketleştirme); ve kişilik bozukluğu ile ilgili 10 inanç (yani, Avoidant KB., Pasif-Agresif KB., Obsesif-Kompulsif KB., Antisosyal KB., Narsisistik KB., Histrionik KB., Şizoid KB., Paranoid KB., Bağımlı KB., Sınır Çizgisi KB.) Bağımlı değişkenler olarak.

Bağımlı değişken olarak kişilerarası sorunlar toplam puanı ile bağımsız t testi yapılmış ve sonuç kişilerarası sorunlarda Baba eğitim grubu farkını anlamlı göstermemiştir ($t [1288] = .45, p > .05$). MANOVA bağımlı değişken olarak kişilerarası problemlerle yapılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre, Baba Eğitiminin (Tablo 4.24) kişilerarası sorunlar üzerinde anlamlı bir temel etkisi yoktur [Çok Değişkenli F (9, 1204) = 3.55, $p < .05$; Wilks 'Lambda = .98; $\eta^2 = .01$].

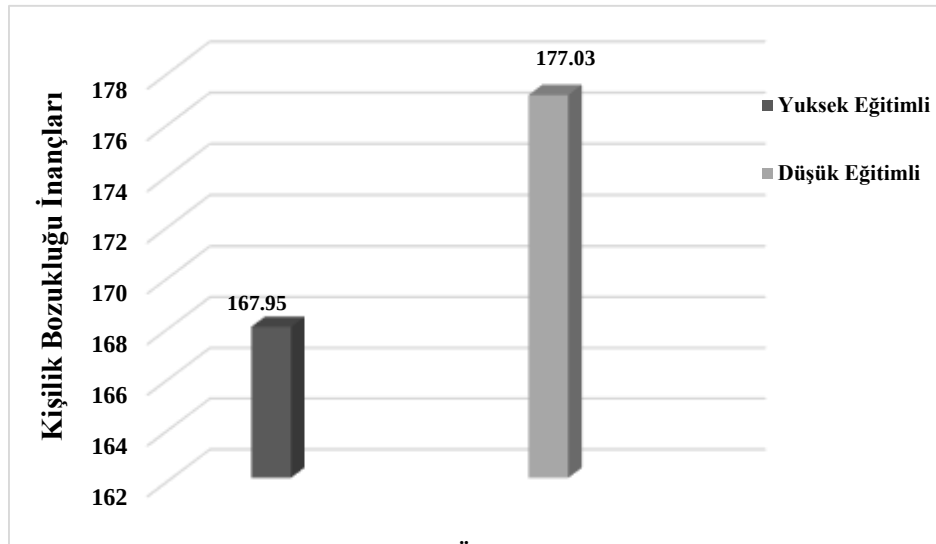
MANOVA sonuçları, Baba Eğitiminin (Tablo 4.24) temel kişilik özellikleri üzerindeki ana etkiyi ortaya çıkarmıştır [Çok Değişkenli F (7, 1009) = 3.92, $p < .01$; Wilks 'Lambda = .99; $\eta^2 = .02$]. Baba Eğitiminin ana etkisi için Bonferroni düzeltmesini izleyen tek değişkenli analizler, Uyumluluk için önemli bir etki ortaya koymuştur [F (1, 1007) = 11.79, $p < .01$; $\eta^2 = .001$] ölçü. Ortalama puanların analizi, babaları düşük eğitim düzeyine sahip olanların (Ort = 28.97), babaları yüksek eğitim düzeyine sahip katılımcılardan (Ort = 27.18) daha uyumlulu olduklarını göstermiştir (Tablo 4.25 ve Şekil 4.31.).

Şekil 4.31. Temel Kişilik Özelliklerine İlişkin Baba Eğitim Puan Ortalamaları

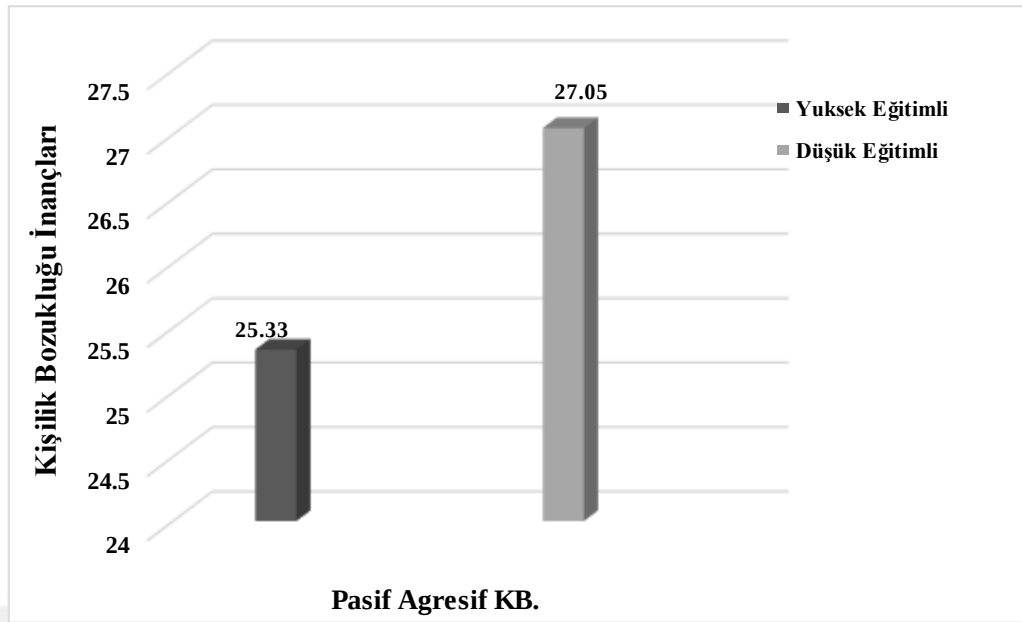
Bağımlı değişken olarak bilişsel duygu düzenleme stratejileri ile yapılan MANOVA ve sonuçlar Baba Eğitiminin (Tablo 4.24) bilişsel duygu düzenleme stratejileri üzerindeki önemli temel etkisini ortaya koymuştur [Çok Değişkenli F (9, 1006) = 2.25, $p < .01$; Wilks 'Lambda = .97; $\eta^2 = .02$]. Baba Eğitiminin ana etkisi için Bonferroni düzeltmesini izleyen tek değişkenli analizler, bilişsel duygu düzenleme stratejileri ölçümleri için anlamlı bir etki olmadığını göstermiştir.

Bağımlı değişken olarak kişilik bozukluğu İnançları toplam puanları ile bağımsız t-testleri yapılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre kişilik bozukluğu İnançlarında Baba eğitimi grup farkı anlamlı bulunmuştur ($t [1069] = 2.50, p < .05$). Ortalama puanlara göre, babaları düşük eğitim düzeyine sahip olanların (Ort = 177.03) kişilik bozuklukları ile ilgili inançları, babaları yüksek eğitim düzeyine sahip katılımcılardan (Ort = 167.95) daha fazla bulunmuştur (Tablo 4.25 ve Şekil 4.32).

Şekil 4.32. Kişilik Bozuklukları İnançlarına İlişkin Baba Eğitim Puan Ortalamaları

Son olarak, bağımlı değişken olarak kişilik bozukluğu inanç masürleri ile yapılan MANOVA sonuçları, Baba Eğitiminin (Tablo 4.25) kişilik bozukluğu inançları üzerindeki önemli temel etkiyi ortaya çıkarmıştır [$\text{Çok Değişkenli } F(9, 1005) = 1.58, p > .05; \text{Wilks' Lambda} = .97; \eta^2 = .01$]. Baba Eğitiminin ana etkisine yönelik Bonferroni düzeltmesini izleyen tek değişkenli analizler, Pasif-Agresif KB için önemli bir etki ortaya koymuştur. [$F(1, 1064) = 8.56, p < .005; \eta^2 = .01$] ölçü. Ortalama puanların analizi, babalarının eğitim düzeyi düşük olan (Ort = 27.05) katılımcıların daha Pasif-Agresif KB'ye sahip olduğunu göstermiştir. ilgili inançlar, babaları yüksek eğitim düzeyine sahip katılımcılara göre (Ort = 25.33)(Tablo 4.25 ve Şekil 4.33).

Şekil 4.33. Kişilik Bozuklukları İnançları Alt Ölçeği Baba Eğitim Puan Ortalaması

Tablo 4.24. Kişilerarası Sorunlar, Temel Kişilik Özellikleri, Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejileri ve Kişilik Bozukluğu İnançlarına İlişkin Baba Eğitiminin Farkı

Ölçüler	Wilks' Lambda	Multi. F	Multi. Df	Multi. η^2	Uni. F	Uni. Df	Uni. η^2
IIP-32	.99	2.55	8, 1204	.01	-	-	-
Hakim / Kontrolcü	-	-	-	-	.14	1, 1006	.001
Kinci / Bencil	-	-	-	-	.02	1, 1006	.001
Soğuk / Uzak	-	-	-	-	.88	1, 1006	.001
Sosyal Engellenmiş	-	-	-	-	.75	1, 1006	.002
İddiasız	-	-	-	-	2.29	1, 1006	.002
Aşırı Konaklama	-	-	-	-	.51	1, 1006	.00
Kendini Feda Eden	-	-	-	-	.21	1, 1006	.001
Müdahaleci / Muhtaç	-	-	-	-	1.55	1, 1006	.001
BPTI	.98	2.92**	6, 1009	.02	-	-	-
Deneyime açıklık	-	-	-	-	.65	1, 1007	.002
Sorumluluk	-	-	-	-	12.05†	1, 1007	.001
Dışadönüklük	-	-	-	-	.61	1, 1007	.01
Uyumluluk	-	-	-	-	.50	1, 1007	.001
Duygusal denge	-	-	-	-	.09	1, 1007	.001
Negatif Değerlik	-	-	-	-	.005	1, 1007	.00
CERQ	.97	2.25*	9, 1006	.02	-	-	-
Kabulü	-	-	-	-	6.15	1, 1015	.01
Olumlu Yeniden Odaklanma	-	-	-	-	.14	1, 1015	.00

Tablo 4.24. (Devamı)

Plana Yeniden Odaklanma	-	-	-	-	3.85	1, 1015	.004
Olumlu Yeniden Değerlendirme	-	-	-	-	.64	1, 1015	.001
Perspektife Koyan	-	-	-	-	.26	1, 1015	.00
Katastrofize Etme	-	-	-	-	2.45	1, 1015	.002
Ruminasyon	-	-	-	-	.004	1, 1015	.00
Başkalarını Suçlamak	-	-	-	-	.71	1, 1015	.001
Kendini suçlama	-	-	-	-	2.98	1, 1015	.003
PBQ	.97	1.58*	9, 1005	.01	-	-	-
Kaçınmacı KB.	-	-	-	-	1.90	1, 1064	.002
Bağımlı KB.	-	-	-	-	3.73	1, 1064	.003
Pasif-agresif KB.	-	-	-	-	8.56†	1, 1064	.01
Saplantı-Zorlayıcı KB.	-	-	-	-	3.06	1, 1064	.003
Antisosyal KB.	-	-	-	-	6.44	1, 1064	.01
Narsistik KB.	-	-	-	-	.90	1, 1064	.001
Histriyonik KB.	-	-	-	-	.10	1, 1064	.00
Şizoid KB.	-	-	-	-	3.56	1, 1064	.02
Paranoid KB.	-	-	-	-	6.25	1, 1064	.01
Sınır çizgisi KB.	-	-	-	-	5.25	1, 1064	.02

* p <.05, ** p <.01, † Bonferroni Düzeltmesinden sonra anlamlı

Tablo 4.25. Kişilerarası Sorunlar, Temel Kişilik Özellikleri, Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejileri ve Kişilik Bozukluğu İnançlarına İlişkin Baba Eğitim Puan Ortalamaları

Ölçüler	Düşük Eğitim (Lise veya altı)	Yüksek Eğitim (Üniversite ve Yüksek Lisans)
IIP-32	N: 242	N: 244
IIP-32 Tam Ölçek	75.96	75.58
Hakim / Kontrolcü	8.84	8.75
Kinci / Bencil	7.85	6.04
Soğuk / Uzak	8.33	8.123
Sosyal Engellenmiş	8.38	8.28
İddiasız	9.95	9.65
Aşırı Konaklama	10.09	10.21
Kendini Feda Eden	12.10	12.05
Müdahaleci / Muhtaç	10.68	10.95
BPTI	N: 242	N: 244
Deneyime açıklık	22.22	22.39
Sorumluluk	28.97	27.18

Tablo 4.25. (Devamı)

Dışadönüklük	28.455	28.76
Uyumluluk	33.75	33.63
Duygusal denge	25.78	25.65
Negatif Değerlik	9.75	9.79
CERQ	N: 242	N: 244
Kabulü	11.71	12.15
Olumlu Yeniden Odaklanma	9.77	9.68
Plana Yeniden Odaklanma	14.15	14.65
Olumlu Yeniden Değerlendirme	13.34	13.59
Perspektife Koyan	12.58	12.44
Katastrofize Etme	8.75	8.42
Ruminasyon	13.68	13.65
Başkalarını Suçlamak	8.92	8.71
Kendini suçlama	10.85	11.22
PBQ	N: 242	N: 244
PBQ Tam ölçek	177.03	167.95
Kaçınmacı KB.	18.45	17.69
Bağımlı KB.	16.95	15.90
Pasif-agresif KB.	27.05	25.33
Saplantı-Zorlayıcı KB.	26.95	25.90
Antisosyal KB.	15.05	13.82
Narsistik KB.	15.99	15.39
Histriyonik KB.	17.32	23
Şizoid KB.	22.42	21.35
Paranoid KB.	16.75	15.09
Sınır çizgisi KB.	14.63	13.51

Not: Önemli ortalama farklılıkları kalın harflerle gösterilmiştir.

4.5. Değişken Grupları Arası Korelasyon Katsayıları

Kişilik Bozukluğu İnançları Anketinin tam ölçek ve alt ölçekleri arasındaki ilişkiyi belirlemek için (yani Kaçınan KB., Pasif-Agresif KB., Obsesif-Kompulsif KB., Antisosyal KB., Narsistik KB., Histrionik KB., Şizoid KB., Paranoid KB., Bağımlı KB., Sınır çizgisi KB.), Temel Kişilik Özellikleri Envanteri alt boyutları (yani, Dışadönüklük, Uyumluluk, Sorumluluk, Deneyime açıklık, Duygusal denge ve Negatif

Değerlik), Bilişsel Duygu Düzenleme Anketlerinin alt boyutları (yani, Kabul, Planlamaya Yeniden Odaklanma) , Pozitif Yeniden Odaklanma, Pozitif Yeniden Değerlendirme ve Perspektife Koyma, Kendini Suçlama, Başkalarını Suçlama, Ruminasyon ve Felaketleştirme) Kişilerarası Sorunlar Envanteri alt ölçekleri ve alt ölçekleri (yani, Hakim / Kontrol, Kinci / Bencil, Soğuk / Uzak, Sosyal Engelli, İddiasız, Aşırı Uyum Sağlayan, Özverili ve Müdahaleci / Muhtaç) ve demografik değişkenler, pearson korelasyon analizleri yapılmıştır (Tablo 4.26).

4.5.1. Kişilik Bozukluğu İnançları

.25'ten büyük korelasyonların orta ve .40'tan büyük korelasyonların yüksek korelasyon olduğunu varsayarak, sonuçlar (Tablo 4.28) PBQ alt ölçekleri arasındaki karşılıklı korelasyonların, Şizoid hariç, orta-güçlü ve pozitif anlamlı olduğunu gösterdi. Bağımlı KB ile anlamlı olmayan düşük negatif korelasyona sahip KB. ($r = -.03$, $p > .05$). Özellikle, Kaçınan KB 'nin korelasyonları, diğer KB 'ler ile .21 ila .79, Bağımlı KB, diğer KB 'ler ile Schizoid KB dışında .32 ile .77 arasında değişmiştir. yukarıda belirtildiği gibi, Pasif-Agresif KB. diğer KB 'ler ile .39 ila .59 arasında değişen Obsesif-Kompulsif KB. diğer KB 'ler ile .32 ila .62 arasında değişiyordu, Antisosyal KB. diğer KB 'ler .48 ile .61 arasında değişiyordu, Narsistik KB. diğer KB 'ler ile .40 ila .73 arasında değişiyordu, Histrionic KB. diğer KB 'ler ile .28 ila .64 arasında değişti, Schizoid KB. Diğer KB 'ler ile Bağımlı KB ile korelasyonu olduğunda .21 ile .48 arasında değişmiştir. hariç, Paranoid KB. diğer KB 'ler ile .41 ila .81 ve Sınır çizgisi KB arasında değişiyordu. diğer KB 'ler ile 0,35 ile 0,81 arasında değişmiştir. Ayrıca, PBQ alt ölçeklerinin PBQ toplam puanı ile korelasyonları .55 ile .86 arasında değişmektedir (Tablo 4.26).

Korelasyon sonuçları (Tablo 4.26'de gösterildiği gibi) Kişilik Bozukluğu İnançları (PBQ) toplam puanının kişilerarası problemler (IIP) toplam puanı ($r = .58$, p

<.001), IIP Hakim / Kontrol ($r = .53, p < .01$) ve IIP Soğuk / Uzak ($r = .35, p < .01$), IIP Kinci / Bencil ($r = .33, p < .001$), IIP Sosyal Olarak Engellenmiş ile orta derecede pozitif korelasyon ($r = .35, p < .01$), IIP İddiasız ($r = .34, p < .01$) ve IIP Müdahaleci / Muhtaç ($r = .31, p < .01$). PBQ alt ölçekleri ile IIP toplamı arasındaki korelasyonlar da anlamlı ve pozitif. Buna göre, IIP tam ölçek, PBQ Sınır çizgisi KB ile yüksek pozitif korelasyona sahipti. ($r = .61, p < .01$), PBQ Kaçınan KB. ve PBQ Bağımlı KB. ($r = .59, p < .01$), PBQ Histrionic KB. ($r = .41, p < .01$), PBQ Paranoid KB. ($r = .39, p < .001$), PBQ Pasif-Agresif KB ile yüksek orta düzeyde korelasyon. ($r = .43, p < .001$), PBQ Obsesif-Kompulsif KB. ($r = .36, p < .01$), PBQ Narsistik PD. ($r = .31, p < .01$) ve PBQ Antisosyal KB. ($r = .30, p < .01$). PBQ alt ölçekleri ile IIP alt ölçekleri arasındaki korelasyonlar açısından, IIP alt ölçekleri ile PBQ Kaçınan KB arasındaki korelasyonlar, .21 ile .45 arasında değişiyordu, PBQ Bağımlı KB. .18 ile .47 arasında değişirken, PBQ Pasif-Agresif .15 ile .42 arasında, PBQ Obsesif-Kompulsif KB. .12 ile .41 arasında değişti, PBQ Antisocial KB. -.02 ve .45 arasında değişiyordu, PBQ Narcissistic KB. .04 ve .47 arasında değişiyordu, PBQ Schizoid KB -.10 ile .31 ve PBQ Paranoid KB .16 ile .46 arasında değişiyordu. PBQ Sınır çizgisi KB. 0,20 ile 0,49 arasında değişiyordu.

Tablo 4.26. Kişilik Bozukluğu İnançları, Temel Kişilik Özellikleri, Kişilerarası Sorunlar ve Bilişsel Duygu Düzenleme Arasındaki İlişki

Ölçüler	PBQ Kaçınmacı KB.	PBQ Bağımlı KB.	PBQ Pasif-agresif KB	PBQ Obsesif-Kompulsif KB.	PBQ Antisosyal KB.	PBQ Narsistik KB.	PBQ Histriyonik KB.	PBQ Şizoid KB.	PBQ Paranoid KB.	PBQ Sınır çizgisi KB.	PBQ Tam ölçek
PBQ Kaçınmacı KB.	1.00										
PBQ Bağımlı KB.	.68***	1.00									
PBQ Pasif-agresif KB.	.55***	.42***	1.00								
PBQ Obsesif-Kompulsif KB.	.51***	.39***	.44***	1.00							
PBQ Antisosyal KB.	.42***	.32***	.45***	.44***	1.00						
PBQ Narsistik KB.	.39***	.33***	.46***	.50***	.61***	1.00					
PBQ Histriyonik KB.	.48***	.51***	.49***	.48***	.52***	.73***	1.00				
PBQ Şizoid KB.	.21***	-.03***	.39***	.32***	.48***	.40***	.28***	1.00			
PBQ Paranoid KB.	.54***	.41***	.49***	.48***	.61***	.59***	.57***	.47***	1.00		
PBQ Sınır çizgisi KB.	.79***	.77***	.59***	.62***	.60***	.53***	.64***	.35***	.81***	1.00	
PBQ Tam ölçek	.73***	.62***	.71***	.72***	.76***	.79***	.77***	.55***	.82***	.86***	1.00

Tablo 4.26. Kişilik Bozukluğu İnançları, Temel Kişilik Özellikleri, Kişilerarası Sorunlar ve Bilişsel Duygu Düzenleme Arasındaki İlişki

Ölçüler	PBQ Kaçınmacı KB.	PBQ Bağımlı KB.	PBQ Pasif-agresif KB	PBQ Obsesif-Kompulsif KB.	PBQ Antisosyal KB.	PBQ Narsistik KB.	PBQ Histriyonik KB.	PBQ Şizoid KB.	PBQ Paranoid KB.	PBQ Sınır çizgisi KB.	PBQ Tam ölçek
IIP Tam Ölçek	.59***	.55***	.41***	.36***	.30***	.31***	.41***	.16***	.39***	.61***	.58***
IIP Hakim / Kontrolcü	.32***	.25***	.42***	.41***	.45***	.47***	.38***	.24***	.46***	.49***	.53***
IIP Kinci / Bencil	.35***	.18***	.21***	.15***	.30***	.31***	.25***	.25***	.28***	.33***	.33***
IIP Soğuk / Uzak	.38***	.25***	.27***	.20***	.29***	.22***	.20***	.31***	.35***	.45***	.35***
IIP Sosyal Engellenmiş	.39***	.32***	.23***	.15***	.15***	.10***	.20***	.17***	.26***	.36***	.35***
IIP İddiasız	.45***	.47***	.23***	.12***	.11***	.08***	.19***	.02***	.23***	.37***	.34***
IIP Aşırı Konaklama	.32***	.40***	.20***	.13***	.04	.07*	.20***	-.05	.22***	.31***	.23***
IIP Kendini Feda Eden	.22***	.35***	.15***	.20***	-.02	.04	.16***	-.10**	.16***	.20***	.17***
IIP Müdahaleci / Muhtaç	.21***	.38***	.16***	.16***	.14***	.24***	.41***	-.11***	.16***	.24***	.31***
BPTI Deneyime açıklık	-.21***	-.35***	.02	.10***	.14***	.21***	.03	.19***	.004	.19***	.03
BPTI Sorumluluk	-.18***	.18***	.25***	.21***	-.01	-.01	-.23***	-.03	-.07*	-.19***	-.12***
BPTI Dışadönüklük	-.27***	-.25***	-.15***	-.02	-.06	.01	-.09**	-.11***	-.21***	-.34***	.19***
BPTI Uyumluluk	.14***	.01***	-.10***	.04***	-.16***	-.07***	-.04***	-.17***	-.10***	-.15***	-.12***
BPTI Duygusal denge	.35***	.29***	.34***	.23***	.22***	.28***	.35***	.14***	.31***	.41***	.37***
BPTI Negatif Değerlik	.28***	.26***	.22***	.14***	.31***	.26***	.32***	.13***	.28***	.38***	.35***

Tablo 4.26. Kişilik Bozukluğu İnançları, Temel Kişilik Özellikleri, Kişilerarası Sorunlar ve Bilişsel Duygu Düzenleme Arasındaki İlişki

Ölçüler	CERQ Kabulü	CERQ Olumlu Yeniden Odaklanma	CERQ Plana Yeniden Odaklanma	CERQ Olumlu Yeniden Değerlendirme	CERQ Perspektife Koyan	CERQ Felaketleştirme	CERQ Ruminasyon	CERQ Başkalarını Suçlamak	CERQ Kendini suçlama
PBQ Kaçınmacı KB.	.18***	.06	.07	-.19***	-.05	.48***	.17***	.35***	.23***
PBQ Bağımlı KB.	.15***	-.07	-.03	-.17***	-.04	.51***	.27***	.38***	.39***
PBQ Pasif-agresif KB.	.14***	-.04	.06*	-.04*	-.07*	.39***	.15***	.34***	.20***
PBQ Obsesif-Kompulsif KB.	.13***	.04	.18***	.09*	.04	.41***	.17***	.24***	.24***
PBQ Antisosyal KB.	.07*	.14***	.10**	.07*	.03	.28***	.08*	.36***	.07*
PBQ Narsistik KB.	.06	.06	.13***	.04	-.01	.35***	.13***	.45***	.05**
PBQ Histriyonik KB.	.17***	.04	.10***	.001	.03	.50***	.26***	.44***	.23***
PBQ Şizoid KB.	.15***	.11***	.10***	.12***	.05	.17***	.05	.15***	.07*
PBQ Paranoid KB.	.13***	-.05	.06*	-.03	-.03	.47***	.17***	.40***	.21***
PBQ Sınır çizgisi KB.	.19***	-.06	-.03***	-.17***	-.08*	.58***	.22***	.45***	.35***
PBQ Tam ölçek	.19***	.07	.10***	.006	-.04	.59***	.23***	.45***	.28***

Temel Kişilik Özellikleri ile Kişilik Bozukluğu İnançları toplam puanı arasındaki korelasyonlar (Tablo 4.26), PBQ toplam puanının Nevrotiklik ($r = .37, p < .01$) ve Negatif Değer ($r = .35, p < .01$). Alt ölçekler arasındaki korelasyonlara göre, Açıklık Bağımlı KB ile orta düzeyde negatif korelasyona sahipti ($r = -.35, p < .001$), Dışadönüklük sınır çizgisi KB ile orta derecede negatif korelasyona sahipti ($r = -.34, p < .001$), Nevrotiklik Kaçınmacı KB ile orta derecede pozitif korelasyona sahipti. ($r = .39, p < .01$), Pasif-Agresif KB. ($r = .33, p < .01$), Histriyonik KB. ($r = .35, p < .001$), Paranoid KB. ($r = .31, p < .001$) ve Sınırdaki KB. ($r = .41, p < .001$) ve Negatif Değerlik Antisosyal KB ile orta derecede pozitif korelasyona sahipti. ($r = .31, p < .001$), Histriyonik KB. ($r = .32, p < .001$) ve Sınırdaki KB. ($r = .38, p < .001$).

Temel kişilik özellikleri ile kişilik bozukluğu İnançları toplam puanı arasındaki korelasyonlar (Tablo 4.26), PBQ toplam puanının Nevrotiklik ($r = .35, p < .001$) ve Negatif Değer ($r = .31, p < .001$). Alt ölçekler arasındaki korelasyonlara göre, Açıklık

bağımlı KB ile orta düzeyde negatif korelasyona sahipti. ($r = -.35, p < .001$), Dışadönüklük sınırda KB ile orta derecede negatif korelasyona sahipti. ($r = -.34, p < .001$), Nevrotiklik Kaçınmacı KB ile orta derecede pozitif korelasyona sahipti. ($r = .35, p < .01$), Pasif-Agresif KB. ($r = .34, p < .01$), Histrionik KB. ($r = .35, p < .01$), Paranoid KB. ($r = .31, p < .01$) ve sınır çizgisi KB. ($r = .41, p < .001$) ve Negatif Değerlik Antisosyal KB ile orta derecede pozitif korelasyona sahipti. ($r = .31, p < .01$), Histrionik KB. ($r = .32, p < .01$) ve sınır çizgisi KB. ($r = .38, p < .01$). Bilişsel Duygu Düzenleme stratejileri ile kişilik bozukluğu İnancıları toplam puanı (Tablo 4.26) arasındaki korelasyonlar, PBQ toplam puanının Felaketleştirme ($r = .59, p < .01$) ve Başkalarını Suçlama ile yüksek pozitif korelasyona sahip olduğunu ortaya koymuştur. ($r = .45, p < .001$). Alt ölçek korelasyonlarına göre, Felaketleştirmenin Kaçınmacı KB ile yüksek pozitif korelasyonu vardı. ($r = .48, p < .001$), Bağımlı KB. ($r = .41, p < .01$), Histrionik KB. ($r = .50, p < .01$), Paranoid KB. ($r = .47, p < .001$) ve Sınırdaki KB. ($r = .58, p < .01$) ve Pasif-Agresif KB ile orta derecede pozitif korelasyona sahipti. ($r = .39, p < .01$), Obsesif-Kompulsif KB. ($r = .41, p < .01$) ve Narsistik KB. ($r = .35, p < .01$). Başkalarını Suçlamak Kaçınmacı KB ile orta derecede pozitif korelasyona sahipti. ($r = .35, p < .01$), Bağımlı KB. ($r = .38, p < .01$) Pasif-Agresif KB. ($r = .34, p < .01$), Antisosyal KB. ($r = .36, p < .001$) ve Histrionik KB. ($r = .44, p < .01$) ve Narsistik KB ile yüksek pozitif korelasyona sahipti. ($r = .45, p < .01$), Paranoid KB. ($r = .40, p < .001$) ve sınır çizgisi KB. ($r = .45, p < .01$). Kendini Suçlama Bağımlı KB ile orta derecede pozitif korelasyona sahipti. ($r = .39, p < .01$) ve sınır çizgisi KB. ($r = .35, p < .001$).

4.5.2. Temel Kişilik Özellikleri, Kişilerarası Sorunlar ve Bilişsel Duygu Düzenleme

Temel Kişilik Özellikleri ile Kişilerarası Sorunlar arasındaki ilişkiler 3.3.1.1.2. Bölümde anlatılmıştır ve Tablo 4.3 ve Tablo 4.29'da sunulmuştur.

Tablo 4.27. Temel Kişilik Özellikleri, Kişilerarası Sorunlar ve Bilişsel Duygu Düzenleme

Ölçüler	IIP Hakim / Kontrolcü	IIP Kinci / Bencil	IIP Soğuk / Uzak	IIP Sosyal Engellenmiş	IIP İddiasız	IIP Aşırı Konaklama	IIP Kendini Feda Eden	IIP Müdahaleci / Muhtaç	IIP Tam Ölçek
BPTI									
Deneyime açıklık	.17***	-.18***	-.22***	-.41***	-.39***	-.21***	.12	.07	-.24***
Sorumluluk	-.15***	-.15***	-.15***	-.18***	-.24***	-.22***	.05	-.15***	-.26***
Dışadönüklük	.11	-.26***	-.33***	-.56***	-.43***	-.29***	.02	.17***	-.36***
Uyumluluk	-.24***	-.45***	-.41***	-.29***	-.15***	.05	.41***	.11***	-.12***
Duygusal denge	.48***	.25***	.24***	.16***	.22***	.08**	.09**	.25***	.37***
Negatif Değerlik	.35***	.41***	.29***	.20***	.24***	.15***	-.06*	.18***	.35***
CERQ									
Kabulü	.13**	.22	.07**	.05	.09**	.10***	.15***	.17***	.16***
Olumlu Yeniden Odaklanma	-.05	-.08**	-.17***	-.18***	-.13***	-.09**	.02	.21	-.17***
Plana Yeniden Odaklanma	.14***	-.07	-.08*	-.15***	-.19***	-.08**	.12***	.14**	-.09
Olumlu Yeniden Değerlendirme	.05	-.19***	-.18***	-.28***	-.22***	-.15***	.12**	.05	-.17***
Perspektife Koyan	-.07*	-.13---	-.15***	-.14***	-.07*	-.09**	.11**	.09**	-.12**
Felaketleştirme	.25***	.19***	.17***	.27***	.33***	.25***	.19***	.29**	.48***
Ruminasyon	.13**	-.03	-.04	-.09	.07	.08*	.20***	.26***	.12***
Başkalarını Suçlamak	.35***	.23***	.19***	.15***	.23**	.20***	.12***	.28***	.42***
Kendini suçlama	.18***	.11	.3**	.16***	.23**	.28***	.26***	.22***	.35***

* p <.05, ** p <.01, *** p <.001

Not: IIP: Kişilerarası Sorunlar Envanteri, BPTI: Temel Kişilik Özellikleri Envanteri, CERQ: Bilişsel Duygu Düzenleme Anketi.

Kişilerarası Problemler toplam puanı Bilişsel Duygu Düzenleme stratejileri ile ilişkilendirilmiştir (Tablo 4.27.). Buna göre, Kişilerarası problemlerin Felaketleştirme ($r = .48$, $p <.001$) ile yüksek pozitif korelasyonu ve Başkalarını Suçlama ($r = .42$, $p <.01$) ve Kendini Suçlama ($r = .35$, $p <.01$) ile orta düzeyde pozitif korelasyonu vardır. Alt ölçek korelasyonları açısından, Hakim / Kontrolcü problemler ile Başkalarını Suçlama ($r = .37$, $p <.01$) ve İddiasızlık ile Felaketleştirme ($r = .33$, $p <.001$) arasında orta düzeyde pozitif korelasyon vardı.

Temel Kişilik Özellikleri Envanter ölçekleri, Cognitve Duygu Düzenleme stratejileri ile ilişkilendirilmiştir (Tablo 4.28.). Buna göre, Açıklık ile Planlamaya

Yeniden Odaklanma ile orta düzeyde pozitif korelasyon ($r = .39, p < .01$) ve Yeniden Değerlendirme ile yüksek pozitif korelasyon ($r = .46, p < .001$), Nevrotiklik ile Felaketleştirme ($r = .43, p < .001$) ve Başkalarını Suçlamak ($r = .30, p < .001$).

Tablo 4.28. Temel Kişilik Özellikleri ve Bilişsel Duygu Düzenleme

Ölçüler	BPTI Deneyime açıklık	BPTI Sorumluluk	BPTI Dışadönüklü k	BPTI Uyumluluk	BPTI Duyusal denge	BPTI Negatif Değerlik
CERQ Kabulü	.19	-.19***	-.09*	.11	.15	.09
CERQ Olumlu Yeniden Odaklanma	.22***	.18***	.20***	.17***	-.28***	-.09**
CERQ Plana Yeniden Odaklanma	.39***	.16***	.21***	.22***	-.09**	-.17***
CERQ Olumlu Yeniden Değerlendirme	.46***	.21***	.23***	.25***	-.24***	-.18***
CERQ Perspektife Koyan	.26**	.18***	.15***	.22***	-.17***	-.19***
CERQ Felaketleştirme	-.19***	-.16***	-.16***	-.004	.43***	.26***
CERQ Ruminasyon	.09	-.07*	-.07	.19***	.18***	-.07
CERQ Bşkalarını Suçlamak	-.08*	-.11***	-.15***	-.13	.30***	.21***
CERQ Kendini suçlama	-.21***	-.28***	-.18***	.11	.26***	.07*

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

Not: BPTI: Temel Kişilik Özellikleri Envanteri, CERQ: Bilişsel Duygu Düzenleme Anketi.

4.6. Hiyerarşik Çoklu Regresyon

Çalışmada değişkenler arasındaki ilişkileri kontrol etmek için dört set hiyerarşik çoklu regresyon analizi gözden geçirildi. Giriş bölümünde sunulan modele göre, hiyerarşik çoklu regresyon analizleri, (i) pozitif bilişsel duygu düzenleme stratejileri, (ii) negatif bilişsel duygu düzenleme stratejileri, (iii) kişilerarası problemler (iv) ile ilişkilerini ortaya çıkarmak için dört set halinde yapılmıştır. kişilik bozuklukları inançları. Bu analizlerde kişilerarası sorunlar ve kişilik bozukluğu inançları için toplam

puanlar kullanılırken, bilişsel duygu düzenleme ölçüsü için pozitif ve negatif stratejiler gruplandırılarak iki uzak değişken oluşturulmuştur. Olumlu Bilişsel Duygu Düzenleme değişkeni; Kabul, Planlamaya Yeniden Odaklanma, Olumlu Yeniden Odaklanma, Olumlu Yeniden Değerlendirme ve Bakış Açısına Koyma ölçekleri ile Kendini Suçlama, Başkalarını Suçlama, Düşünme ve Felaketleştirme alt ölçeklerinin gruplandırılmasıyla oluşturulan Olumsuz Bilişsel Duygu Düzenleme değişkeninin gruplandırılmasıyla oluşturulmuştur.

4.6.1. Bilişsel Duygu Düzenleme ile İlişkili Değişkenler

4.6.1.1. Olumlu Bilişsel Duygu Düzenlemesiyle İlişkili Değişkenler

Olumlu bilişsel duygu düzenleme stratejilerinin anlamlı ilişkilerini ortaya çıkarmak için hiyerarşik çoklu regresyon analizi yapılmıştır. Değişkenler denkleme iki adımda hiyerarşik olarak (aşamalı yöntemle) girildi. Demografik değişkenlerin bağımlı değişken üzerindeki olası etkilerini kontrol etmek için ilk adımda denkleme yaş ve cinsiyet girilmiştir. İlk adımın ardından, ikinci adımda denkleme temel kişilik özelliklerine (Açıklık, Dışadönüklük, Uyumluluk, Sorumluluk, Deneyime açıklık, Duygusal denge ve Negatif değerlik) ilişkin değişkenler girildi. Pozitif bilişsel duygu düzenleme ölçüsü için yapılan hiyerarşik regresyon analizi, kontrol değişkenlerinin pozitif bilişsel duygu düzenleme stratejileri ile anlamlı bir şekilde ilişkili olmadığını ortaya çıkarmıştır.

Tablo 4.29. Olumlu Bilişsel Duygu Düzenleme için Hiyerarşik Regresyon

	F değışikliği	df	t (within set)	β	pr	R2
Bağımlı değişken						
Olumlu Biliřsel Duygu dűzenleme						
Aşama 1: Kontrol Değişkenleri						
Aşama 2: Temel Kişilik �zellikleri						
Deneyime açıklık	131.14*	1, 1004	12.03*	.38	.34	.15
Uyumluluk	35.62*	1, 1005	6.01*	.21	.19	.18
Duygusal denge	10.25*	1, 1003	-.3.21*	-.13	-.10	.16

*p < .001

Deneyime açıklık ($\beta = .38$, $t [1004] = 12.03$, $p < .01$), Uyumluluk ($\beta = .21$, $t [1005] = 6.01$, $p < .01$), Duygusal denge ($\beta = -.13$, $t [1003] = -3.21$, $p < .001$) olumlu bilişsel duygu düzenleme stratejileri ile anlamlı ilişkilere sahiptir. Deneyime açıklık varyansın% 15'sini açıkladı ($F_{\text{değişikliği}} [1, 1005] = 131.14$, $p < .001$), Uyumluluk, açıklanan varyansı% 17'e yükseltti ($F_{\text{değişikliği}} [1, 1005] = 35.62$, $p < .001$) ve Duygusal denge girişi ile , açıklanan varyans hala% 16'sı ($F_{\text{değişikliği}} [1, 1003] = 10.25$, $p < .001$) (Tablo 4.29.). Özetlemek gerekirse, Deneyime açıklık, Uyumluluk ve Duygusal denge gibi üç faktörün olumlu bilişsel duygu düzenleme stratejileriyle önemli ilişkileri vardı. Yani a Deneyime açıklık, uyumluluk ve Duygusal denge azalma, pozitif bilişsel duygu düzenleme stratejilerini kullanma sıklığındaki artışla ilişkilendirilmiştir.

4.6.1.2. Olumsuz Bilişsel Duygu Düzenleme ile İlişkili Değişkenler

Olumsuz bilişsel duygu düzenleme stratejilerinin anlamlı ilişkilerini ortaya çıkarmak için hiyerarşik çoklu regresyon analizi yapılmıştır. Değişkenler denkleme iki adımda hiyerarşik olarak (aşamalı yöntemle) girildi. Demografik değişkenlerin bağımlı değişken üzerindeki olası etkilerini kontrol etmek için ilk adımda denkleme yaş ve cinsiyet girilmiştir. İlk adımın ardından, ikinci adımda denkleme temel kişilik özelliklerine (Dışadönüklük, Uyumluluk, Sorumluluk, Deneyime açıklık, Duygusal denge ve Negatif değerlik) ilişkin değişkenler girildi.

Olumsuz bilişsel duygu düzenleme ölçüsü için yapılan hiyerarşik regresyon analizi, kontrol değişkenleri arasında spor yaşı ($\beta = -.15$, $t [1004] = -4.45$, $p < .001$) ve cinsiyet ($\beta = .11$, $t [1004] = 2.97$, $p < .001$) bağımlı değişken ile anlamlı düzeyde ilişkilendirilmiştir. Buna göre, spor yaşı % 2 ye varyansı açıkladı ($F_{\text{değişikliği}} [1, 1005] = 19.17$, $p < .001$) ve cinsiyetin açıkladığı varyansın girişi % 3'e yükseldi ($F_{\text{değişikliği}} [1, 1004] = 8.45$, $p < .01$) (Tablo 4.30.). Demografik değişkenler kontrol edildikten sonra, tüm temel kişilik özellikleri yani Duygusal denge ($\beta = .39$, $t [1004] = 12.08$, $p < .001$), Uyumluluk ($\beta = .19$, $t [1004] = 5.12$, $p < .001$) ,

Sorumluluk, ($\beta = -.21$, $t [1002] = -5.89$, $p < .001$), Deneyime açıklık ($\beta = -.15$, $t [1002] = -3.88$, $p < .001$), Dışadönüklük ($\beta = -.12$, $t [1001] = -2.31$, $p < .05$) ve Negatif Değerlik ($\beta = .08$, $t [1003] = 1.95$, $p < .05$) negatif bilişsel duygu düzenleme stratejileri ile anlamlı ilişkilere sahipti. Böylece, Duygusal denge varyansın% 14'ünü açıkladı ($F_{\text{değişikliği}} [1, 1003] = 132.52$, $p < .001$), Uyumluluk açıklanan varyansı% 16'ya yükseltti ($F_{\text{değişikliği}} [1, 1002] = 24.03$, $p < .001$), Uyumluluk açıklanan varyansı %19'a çıkardı ($F_{\text{değişikliği}} [1, 1002] = 34.15$, $p < .001$), Deneyime açıklık % 20'ye yükseldi ($F_{\text{değişikliği}} [1, 1002] = 14.70$, $p < .001$), Dışadönüklük açıklanan varyansı% 19'a tutar ($F_{\text{değişikliği}} [1, 1001] = 5.05$, $p < .05$) ve Negatif Değerliğin girişi ile açıklanan varyans% 21'e yükselmiştir ($F_{\text{değişikliği}} [1, 1008] = 4.02$, $p < .05$) (Tablo 4.30.).

Tablo 4.30. Olumsuz Bilişsel Duygu Düzenleme için Hiyerarşik Regresyon Analizi

	F değişikliği	df	t (within set)	β	pr	R2
Bağımlı değişken						
Olumsuz Bilişsel Duygu düzenleme						
Aşama 1: Kontrol Değişkenleri						
Spor Yaşı	19.17***	1, 1004	-4.45***	-.15	-.14	.02
Cinsiyet	8.45**	1, 1004	2.97***	.11	.09	.03
Aşama 2: Temel Kişilik Özellikleri						
Deneyime açıklık	14.70***	1, 1002	-3.88***	-.15	.12	.20
Sorumluluk	33.75***	1, 1002	-5.89***	-.21	.18	.19
Dışadönüklük	5.05***	1, 1001	-2.31***	-.12	-.07	.19
Uyumluluk	24.03***	1, 1004	5.12***	-.19	-.12	.16
Duygusal denge	132.52***	1, 1002	12.08***	.39	.34	.14
Negatif Değerlik	4.02*	1, 1008	1.95*	.08	-.06	.21

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

Bu nedenle spor yaşı, cinsiyet, Dışadönüklük, Uyumluluk, Sorumluluk, Deneyime açıklık, Duygusal denge ve Negatif Değerlik gibi sekiz faktörün olumsuz bilişsel duygu düzenleme stratejileri ile anlamlı ilişkileri vardır. Buna göre, daha yeni başlayan sporcular ve kadın olma, daha yüksek düzeyde duygusal denge, uyumluluk ve olumsuz değerliliğe sahip olma ve daha düşük uyumluluk, deneyime açık olma ve dışadönüklük, olumsuz bilişsel duygu düzenleme stratejilerinin kullanımının artmasıyla ilişkilendirilmiştir.

4.7. Kişilerarası Problemlerle İlişkili Değişkenler

Kişilerarası problemlerin önemli ilişkilerini ortaya çıkarmak için hiyerarşik çoklu regresyon analizi yapılmıştır. Değişkenler hiyerarşik olarak (aşamalı yöntemle) denkleme üç adımda girildi. Demografik değişkenlerin bağımlı değişken üzerindeki olası etkilerini kontrol etmek için ilk adımda denkleme spor yaşı ve cinsiyet girilmiştir. İlk adımın ardından, temel kişilik özellikleriyle ilgili değişkenler (yani; Dışadönüklük, Uyumluluk, Sorumluluk, Deneyime açıklık, Duygusal denge ve Negatif değerlik) ikinci adımda denkleme girildi. Kişilerarası problemlerle önemli ölçüde ilişkili olan demografik değişkenleri ve temel kişilik özelliklerini kontrol ettikten sonra, bilişsel duygu düzenleme stratejileri (örn. Kabul, Planlamaya Yeniden Odaklanma, Olumlu Yeniden Değerlendirme, Olumlu Yeniden Değerlendirme ve Perspektife Koyan, Kendini Suçlama, Başkalarını Suçlama, Düşünme ve Felaketleştirme) üçüncü adımda denkleme hiyerarşik olarak girildi.

Kişilerarası problemler ölçüsü için yapılan hiyerarşik regresyon analizi, kontrol değişkenleri arasında (Tablo 4.31'de gösterildiği gibi) yalnızca yaşı ($\beta = -.23$, $t [1004] = -5.41$, $p < .001$) kişilerarası sorunlar. Spor yaşı, varyansın% 3'ünü açıklamıştır ($F [1, 1004] = 28.15$, $p < .001$). İkinci adımda, tüm temel kişilik özellikleri, yani Negatif Değer ($\beta = .38$, $t [1004] = 13.35$, $p < .05$), Dışadönüklük ($\beta = -.31$, $t [1003] = -9.95$, $p < .05$), Duygusal denge ($\beta = .29$, $t [1003] = 8.20$, $p < .001$), Sorumluluk ($\beta = -.09$, $t [1001] = -3.31$, $p < .001$), Deneyime açıklık ($\beta = -.08$, $t [1001] = -2.63$, $p < .01$) ve Uyumluluk ($\beta = .09$, $t [999] = 2.69$, $p < .01$) kişilerarası problemlerle ilişkilendirilmiştir. Buna göre Negatif Değerlik eklenmesi açıklanan varyansı% 18'ze ($F_{\text{değişikliği}} [1, 1004] = 173.05$, $p < .001$), Dışadönüklük açıklanan varyansı% 25'e ($F_{\text{değişikliği}} [1, 1003] = 97.85$, $p < .001$), Duygusal denge açıklanan varyansı% 30'a yükseltti ($F_{\text{değişikliği}} [1, 1003] = 66.68$, $p < .001$), Sorumluluk açıklanan varyansı% 30'a yükseltti ($F_{\text{değişikliği}} [1, 1001] = 10.65$, p

<.001) Deneyime açıklık'ın açıkladığı varyansın eklenmesi hala% 30'du ($F_{\text{değişikliği}} [1, 1001] = 6.75, p <.01$) ve Anlaşılabilirliğin girişiyle varyans% 31'e yükseldi ($F_{\text{değişikliği}} [1, 999] = 7.05, p <.01$) (Tablo 4.31.).

Üçüncü adımın analizi, bilişsel duygu düzenleme stratejileri arasında Felaket Etme ($\beta = .25, t [997] = 8.44, p <.001$), Başkalarını Suçlama ($\beta = .18, t [995] = 5.02, p <.001$), Kendini Suçlama ($\beta = .18, t [995] = 5.95, p <.001$), Kabul ($\beta = .05, t [996] = 2.29, p <.05$) ve ruminasyon ($\beta = -.09, t [995] = -2.05, p <.05$) kişilerarası problemlerle ilişkilendirilmiştir. Açıklanan varyans% 36'e yükseldi ($F_{\text{değişikliği}} [1, 997] = 70.81, p <.001$), Felaketleştirmenin eklenmesiyle ve Diğerlerini Suçlamak, açıklanan varyans% 37'ye yükseltti ($F_{\text{değişikliği}} [1, 997] = 25.08, p <.001$). 001), Kendini Suçlama açıklanan varyans% 39'a yükseltti ($F_{\text{değişikliği}} [1, 996] = 34.95, p <.001$), kabul edilen varyansın eklenmesi ile yine de% 38 $F_{\text{değişikliği}} [1, 995] = 4.97, p <.05$) ve ruminasyon girişiyle birlikte açıklanan varyans% 39'a yükselmiştir ($F_{\text{değişikliği}} [1, 994] = 3.95, p <.05$) (Tablo 4.31.).

Tablo 4.31. Kişilerarası Problemler İçin Hiyerarşik Regresyon Analizi

	F değişikliği	df	t (within set)	β	pr	R2
Bağımlı değişken						
Kişilerarası Sorunlar						
Aşama 1: Kontrol Değişkenleri						
Spor Yaşı	28.15***	1, 1004	-5.41***	-.23	-.17	.03
Aşama 2: Temel Kişilik Özellikleri						
Negatif Değerlik	173.05***	1, 1004	13.35*	.40	.37	.18
Dışadönüklük	97.85***	1, 1003	-9.95*	-.31	.29	.25
Duygusal denge	66.68***	1, 1003	8.20***	.29	.25	.30
Sorumluluk	10.65***	1, 1001	-3.31***	-.09	-.11	.30
Deneyime açıklık	6.75**	1, 1001	-2.60**	-.08	-.08	.30
Uyumluluk	7.05**	1, 999	2.69**	.09	.09	.31
Aşama 3: Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejileri						
felaketleştirilme	70.81***	1, 997	8.44***	.25	.25	.36
Başkalarını Suçlamak	25.08***	1, 995	5.02***	.15	.19	.37
Kendini suçlama	34.95***	1, 996	5.95***	.18	.18	.39
Kabulü	4.97*	1, 996	2.29*	.05	.07	.38
Ruminasyon	3.95*	1, 995	-2.05*	-.09	-.08	.39

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

Toplamda Spor yaşı, Dışadönüklük, Uyumluluk, Sorumluluk, Deneyime açıklık, Duygusal denge ve Negatif Değerlik, Felaket, Başkalarını Suçlama, Kendini Suçlama, Kabullenme ve Düşünme gibi on üç faktör, kişilerarası problemlerle önemli ilişkilere sahipti. Yani, daha ileri spor yaşı olmak, yüksek düzeyde uyumluluk, negatif değerlik, düşük düzeyde dışavurum, duygusal denge, sorumluluk ve deneyime açıklık, artan kişilerarası problemlerle ilişkilendirilmiştir. Dahası, duygu düzenleme stratejisi olarak yıkıcı kullanma, başkalarını suçlama, kendini suçlama, kabullenme ve ruminasyonu kullanma sıklığındaki azalma, yüksek düzeyde kişilerarası problemlerle ilişkilendirilmiştir.

4.8. Kişilik Bozukluğu İnançları ile İlişkili Değişkenler

Kişilerarası problemlerin önemli ilişkilerini ortaya çıkarmak için hiyerarşik çoklu regresyon analizi yapılmıştır. Değişkenler hiyerarşik olarak (aşamalı yöntemle) denkleme üç adımda girildi. Demografik değişkenlerin bağımlı değişken üzerindeki olası etkilerini kontrol etmek için ilk adımda denkleme spor yaşı ve cinsiyet girilmiştir. İlk adımın ardından, temel kişilik özellikleriyle ilgili değişkenler (yani Dışadönüklük, Uyumluluk, Sorumluluk, Deneyime açıklık, Duygusal denge ve Negatif değerlik) ikinci adımda denkleme hiyerarşik olarak girildi. Bilişsel duygu düzenleme stratejileri (yani Kabul, Planlamaya Yeniden Odaklanma, Pozitif Yeniden Odaklanma, Pozitif Yeniden Değerlendirme ve Perspektife Getirme, Kendini Suçlama, Başkalarını Suçlama, Düşünme ve Felaketleştirme) üçüncü adımda denkleme hiyerarşik olarak girildi. Demografik değişkenler, temel kişilik özellikleri ve kişilik bozuklukları inançları, kişilerarası problemler (örn., Hakim / Kontrolcü, Kinci / Bencil, Soğuk / Uzak, Sosyal Engelli, İddiasız, Aşırı Uyum Sağlayan) ile önemli ölçüde ilişkili olan temel kişilik özellikleri ve bilişsel duygu düzenleme stratejileri kontrol edildikten sonra , Özverili ve Müdahaleci / Muhtaç) son adımda denkleme hiyerarşik olarak girildi.

Kişilik bozuklukları inanç ölçüsü için yapılan hiyerarşik regresyon analizi, kontrol değişkenlerinin (Tablo 4.32) spor yaşı ($\beta = -.18$, $t [998] = -3.59$, $p < .001$) ve cinsiyet ($\beta = -.16$, $t [997] = -2.95$, $p < .01$) kişilerarası problemlerle önemli ölçüde ilişkilendirilmiştir. Spor Yaşı, varyansın% 1'ini açıkladı ($F [1, 998] = 13.41$, $p < .001$) ve cinsiyetin eklenmesi açıklanan varyansı% 2'ye yükseltmiştir ($F [1, 997] = 8.73$, $p < .01$). İkinci adımda, temel kişilik özelliklerinden Duygusal denge ($\beta = .42$, $t [996] = 13.34$, $p < .001$), Negatif Değerlik ($\beta = .19$, $t [995] = 5.96$, $p < .001$), Deneyime açıklık ($\beta = .18$, $t [994] = 3.65$, $p < .001$) ve Dışadönüklük ($\beta = -.511$, $t [993] = -.25$, $p < .05$) kişilik bozuklukları inançları ile ilişkilendirilmiştir. Buna göre Duygusal denge eklenmesi açıklanan varyansı% 19'e ($F_{\text{değişikliği}} [1, 996] = 175.52$, $p < .001$), Negatif Değerlik ise açıklanan varyansı% 20'ye ($F_{\text{change}} [1, 995] = 34.85$, $p < .001$), Deneyime açıklık açıklanan varyansı% 22'e yükseltti ($F_{\text{değişikliği}} [1, 994] = 13.28$, $p < .001$) ve Dışa dönüklük açıklanan varyansı% 23'e yükseltti ($F_{\text{değişikliği}} [1, 993] = 25.65$, $p < .001$) (Tablo 4.32.).

Üçüncü adımın analizi, bilişsel duygu düzenleme stratejileri arasında Felaket Etme ($\beta = .44$, $t [992] = 14.75$, $p < .001$), Başkalarını Suçlama ($\beta = .25$, $t [991] = 7.61$, $p < .001$), Pozitif Yeniden Odaklanma ($\beta = .15$, $t [990] = 5.52$, $p < .001$) ve Kendini Suçlama ($\beta = .14$, $t [989] = 4.48$, $p < .001$) ilişkilendirildi kişilik bozuklukları inançları ile. Açıklanan varyans, Felaketleştirmenin eklenmesiyle% 39'ye ($F_{\text{değişikliği}} [1, 992] = 216.95$, $p < .001$) yükseldi ve Diğerlerini Suçlamak, açıklanan varyansı% 45'a yükseltti ($F_{\text{değişikliği}} [1, 991] = 57.50$, $p < .001$), Pozitif Yeniden Odaklanma, açıklanan varyansı% 41'ye yükseltti ($F_{\text{değişikliği}} [1, 990] = 30.31$, $p < .001$) ve Self Blame'ın eklenmesi ile açıklanan varyans% 43'e yükseldi ($F_{\text{değişikliği}} [1, 989] = 19.77$, $p < .001$) (Tablo 4.32.).

Tablo 4.32. Kişilik Bozuklukları İnançlarına Yönelik Hiyerarşik Regresyon Analizi

	F değışikliğı	df	t (within set)	β	pr	R2
Bağımlı değışken						
Kişilerarası Sorunlar						
Aşama 1: Kontrol Değışkenleri						
Spor Yaş	13.41***	1, 998	-3.59***	-.18	-.15	.01
Cinsiyet	8.73**	1, 997	-2.95**	-.16	-.09	.02
Aşama 2: Temel Kişilik Özellikleri						
Duygusal denge	175.52***	1, 996	13.34***	.42	.39	.18
Negatif Değerlik	34.85***	1, 995	5.96***	.19	.18	.20
Deneyime açıklık	13.28***	1, 994	3.65***	.18	.12	.22
Dışadönüklük	25.65***	1, 993	-5.11***	-.25	-.16	.23
Aşama 3: Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejileri						
felaketleştirilme	216.95***	1, 992	14.75***	.44	.44	.39
Başkalarını Suçlamak	57.50***	1, 991	7.61***	.25	.25	.40
Pozitif Yeniden Odaklanma	30.31***	1, 990	5.50***	.15	.17	.41
Kendini suçlama	19.77***	1, 989	4.48***	.14	.15	.43
Aşama 4: kişilerarası Sorunlar						
Soğuk / Uzak	80.15***	1, 988	8.98***	.25	.28	.49
Hakim / Kontrolcü	44.85***	1, 987	6.75***	.19	.23	.51
Aşırı Konaklama	9.47**	1, 986	3.75**	.09	.10	.50
Kinci / Bencil	8.47**	1, 985	2.90**	.08	.09	.50
Fedakar	5.65*	1, 984	2.41*	.08	.08	.50
Sosyal Engellenmiş	6.77**	1, 983	2.65**	.15	.08	.50

*p < .05, **p < .01, ***p < .001

Üçüncü adımın analizi, kişilerarası problemler arasında Soğuk / Uzak ($\beta = .25$ t [988] = 8.98, p < .001), Hakimiyet / Kontrol ($\beta = .19$, t [987] = 6.75, p < .001), Fazla Uyum Sağlayan ($\beta = .09$, t [986] = 3.75, p < .01), Kinci / bencil ($\beta = .08$, t [985] = 2.90, p < .01), Fedakar ($\beta = .08$, t [984] = 2.41, p < .05) ve Sosyal Olarak Engellenmiş ($\beta = .15$, t [983] = 2.65, p < .001) kişilik bozuklukları inançları ile ilişkiliydi. Açıklanan varyans, Soğuk / Uzak ilavesi ile % 49'ye (F değışikliğı [1, 988] = 80.15, p < .001) yükseldi ve Otoriter / Kontrol, açıklanan varyansı% 51'ye yükseltti (F değışikliğı [1, 987] = 44.85, p < .001), Aşırı Uyumlaştırmanın eklenmesiyle açıklanan varyans hala % 50 F değışikliğı [1, 986] = 9.47, p < .01), Kinci / Bencil, açıklanan varyansı% 50'e yükseltti (F değışikliğı [1, 985] = 8.47, p < .01) ve Fedakar girişıyle (F değışikliğı [1, 984] = 5.65, p < .05) ve Sosyal

Olarak Engellenmiş ($F_{\text{değişikliği}} [1, 983] = 6.77, p < .05$), %51 olan açıklanan varyans değişmedi.

Toplamda; Spor yaşı, Cinsiyet, Duygusal denge, Negatif Değerlik, Deneyime açıklık, Dışadönüklük, Felaket, Başkalarını Suçlama, Pozitif Yeniden Odaklanma, Kendini Suçlama, Soğuk / Uzak, Hakim / Kontrol, Aşırı Konaklama, Kinci / Bencillik, Özverili olmak üzere on altı faktör ve Sosyal Olarak Engellenenler kişilik bozuklukları inançlarıyla önemli ilişkilere sahipti. Yani, daha Yeni başlayan ve kadın olma, yüksek düzeyde nevroz, olumsuz değerlilik, deneyime açık olma ve düşük düzeyde dışadönüklük, artan kişilik bozukluğu inanç düzeyi ile ilişkilendirilmiştir. Ayrıca duygu düzenleme stratejisi olarak felaket, başkalarını suçlama, pozitif yeniden odaklanma ve kendini suçlama sıklığındaki artış, yüksek düzeyde kişilik bozukluğu inançları ile ilişkilendirilmiştir. Son olarak, kişilerarası ilişkilerde Soğuk / Uzak, Hakim / Kontrol Eden, Aşırı Konaklayan, Kinci / Bencil, Fedakar ve Sosyal Kısıtlı tarzındaki artış, kişilik bozuklukları inançlarındaki artışla ilişkilendirilmiştir (Tablo 4.32.).

4.9. Arabuluculuk Modelleri Araştıran Çoklu Regresyonlar

(İ) kişilerarası problemlerin, (ii) temel kişilik özellikleri (yani, Dışadönüklük, Uyumluluk, Sorumluluk, Deneyime açıklık, Duygusal denge ve Negatif Değerlik) ile kişilik bozukluğu arasındaki negatif ve pozitif bilişsel duygu düzenleme stratejilerinin aracı rolünü incelemek için çoklu regresyon analizi yapılmıştır. inançlar. Değişkenler arasındaki ilişkiler .20'nin altındaki korelasyonların düşük ilişki içerdiği varsayımı ile incelenmiştir. Buna göre, değişkenler arasındaki korelasyonların (Tablo 3.33) .20'den büyük olduğu meditasyon modelleri test edilmiştir.

Tablo 4.33. Meditasyon Modellerinde Değişkenler Arasındaki Korelasyonlar

Ölçüler	BPTI Deneyime açıklık	BPTI Dürüstlük	BPTI Dışadönüklük	BPTI Uyumluluk	BPTI Duygusal denge	BPTI Negatif Değerlik	IIP Toplam	CERQ Pozitif	CERQ Negatif	PBQ Toplam
BPTI Deneyime açıklık	1.00									
BPTI Sorumluluk	.23***	1.00								
BPTI Dışadönüklük	.56***	.26***	1.00							
BPTI Uyumluluk	.32***	.30***	.35***	1.00						
BPTI Duygusal denge	-.15***	-.20***	-.19***	-.20***	1.00					
BPTI Negatif Değerlik	-.17***	-.32***	-.25***	-.45***	.41***	1.00				
IIP Toplam	-.29***	-.25***	-.39***	-.21***	.38***	.38***	1.00			
CERQ Pozitif	.35***	.16***	.19***	.29***	-.15***	-.16***	-.08**	1.00		
CERQ Negatif	-.15***	-.20***	-.17***	.07*	.35***	.18***	.40***	.11***	1.00	
PBQ Toplam	.05	-.17***	-.21***	-.14***	.38***	.35***	.54***	.09*	.45***	1.00

*** $p < .001$, ** $p < .01$, * $p < .05$

Not: BPTI: Temel Kişilik Özellikleri Envanteri, **IIP:** Kişilerarası Problemler Envanteri. **CERQ Pozitif:** Bilişsel Duygu Düzenleme Anketi Pozitif Stratejiler, **CERQ Negatif:** Bilişsel Duygu Düzenleme Anketi Negatif Stratejiler, **PBQ:** Kişilik İnanç Anketi.

Değişkenler arasındaki korelasyonların analizine göre, pozitif bilişsel duygu düzenleme aracı değişkenlerden bağımlı değişkenle (kişilik bozukluğu inançları) korelasyonu ($r = .09$, $p > .05$) .20'nin altında olduğu için dışlanmıştır. Ayrıca, kişilik bozukluğu inançları ile Deneyime açıklık ($r = .05$, $p > .05$), Duygusal denge ($r = .38$, $p < .001$), dışa dönüklük ($r = -.21$, $p < .001$) ve uyumluluk ($r = -.14$, $p < .001$) .20'nin altında olduğundan analizin dışında tutulmuştur. Buna ek olarak, temel kişilik özellikleri ile aracı değişkenler arasındaki korelasyonlar, negatif değerlik ($r = .17$, $p < .001$) ile olumsuz bilişsel duygu düzenleme arasındaki korelasyonun da .20'nin altında olduğunu ve negatif değerliğin analizden çıkarılmasına neden olduğunu ortaya koymuştur.

Buna göre, Şekil 4.34'da sunulan üç meditasyon modeli test edildi. Öncelikle, olumsuz bilişsel duygu düzenlemenin nevrotiklik ve kişilik bozukluğu inançları arasındaki aracı rolü incelenmiştir. Bunu takiben, kişilerarası sorunların (i) Duygusal

denge, (ii) olumsuz değerlik ve kişilik bozukluğu inançları arasındaki aracı rolünü inceleyen ikinci ve üçüncü model test edilmiştir.

Şekil 4.34. Varsayımsal Aracılık Modelleri

4.10. Duygusal Denge ve Kişilik Bozukluğu İnançları İlişkisinde Olumsuz Bilişsel Duygu Düzenlemenin Aracı Rolü

Meditasyon modelindeki değişkenler arasındaki korelasyonların analizi, Duygusal dengeğin olumsuz bilişsel duygu düzenleme (arabulucu değişken) ($r = .35$, $p < .001$) ve kişilik bozuklukları inançları (bağımlı değişken) ($r = .38$, $p < .001$) kişilerarası problemler ile kişilik bozuklukları inançları arasındaki ilişki pozitif yüksek ($r = .45$, $p < .001$) (Tablo 4.33.). Duygusal denge ve kişilik bozukluğu inançları arasındaki ilişkide olumsuz bilişsel duygu düzenlemenin aracı rolünü test etmek için iki adet regresyon analizi yapılmıştır. İlk regresyon analizi bağımlı değişken olarak kişilik bozukluğu inançları ile yapılmış, birinci ve ikinci adımda sırasıyla duygusal denge ve olumsuz bilişsel duygu düzenlemenin denkleme girilmiştir. Negatif bilişsel duygu düzenlemenin aracı rolüne daha fazla destek sağlamak için yapılan ikinci regresyon analizi. Bu nedenle, olumsuz bilişsel duygu düzenleme, yalnızca duygusal denge tarafından tahmin edilen bağımlı değişkendi. Birinci regresyon analizinin sonuçlarına göre (Tablo 4.34), ilk adımda duygusal denge kişilik bozuklukları inançları ile pozitif ilişki gösterdi ($\beta = .39$, $t [999] = 13.15$, $p < .001$) ve açıkladı Varyansın % 17'i ($F_{\text{değişikliği}} [1, 999] = 172.05$, $p < .001$). İkinci aşamada, olumsuz bilişsel duygu düzenleme aynı zamanda kişilik bozuklukları inançlarıyla da ilişkilendirildi ($\beta = .44$, $t [998] = 14.57$, $p < .001$) ve

açıklanan varyansı % 55'e yükseltti ($F_{\text{değişikliği}} [1, 998] = 208.01$, $p < .001$). İkinci aşamanın analizi ayrıca, arabulucu değişken eklenmesinden sonra duygusal denge kişilik bozukluğu inançları ile ilişkisinin azaldığını ($\beta = .25$, $t [998] = 8.32$, $p < .001$) ortaya koymuştur. Sobel testi, duygusal dengeğin olumsuz bilişsel duygu düzenleme yoluyla kişilik bozuklukları inançlarına aracılık etkisinin sıfırdan anlamlı derecede farklı olduğunu ortaya koymuştur ($Z = 7.48$, $p < .05$). Buna göre dolaylı etki, duygusal dengeğin kişilik bozukluğu inançları üzerindeki doğrudan etkisinin varyansının % 39'unu açıklamıştır.

Tablo 4.34. Olumsuz Bilişsel Duygu Düzenlemenin Aracılık Rolü Nevrotiklik ve Kişilik Bozukluğu İnançlar İlişkisi

Analiz	Değişkenleri	F değişikliği	df	t (within set)	β	R2
Regresyon I	Bağımlı değişken Kişilik Bozuklukları İnançları					
	Aşama 1					
	Duygusal denge	172.05*	1, 999	13.15*	.39	.17
	Aşama 2					
	Olumsuz Bilişsel Duygu düzenleme	208.01*	1, 998	14.57*	.44	.55
Regresyon II	Bağımlı değişken Olumsuz Bilişsel Duygu düzenleme					
	Aşama 1					
	Duygusal denge	153.85*	1, 1009	12.49*	.39	.15

* $p < .001$

İkinci regresyon analizinin sonuçları, duygusal dengeğin olumsuz bilişsel duygu düzenlemesi ($\beta = .39$, $t [1009] = 12.49$, $p < .001$) ile ilişkili olduğunu ve varyansın % 15'ünü ($F_{\text{change}} [1, 1009] = 153.85$, $p < .001$) (Tablo 4.34.). Buna göre, yüksek düzeyde duygusal denge, yüksek düzeyde olumsuz bilişsel duygu düzenleme ile ilişkilendirilirken, duygusal dengede artış ve olumsuz bilişsel duygu düzenlemesi kişilik bozuklukları inançlarında artışı yordamaktadır.

4.11. Duygusal Denge ve Kişilik Bozukluğu İnançları İlişkisinde Kişilerarası Sorunların Aracı Rolü

Meditasyon modelinde değişkenler arasındaki korelasyonların analizi, duygusal dengeğin kişilerarası problemler (arabulucu değişken) ($r = .39, p < .001$) ve kişilik bozuklukları inançları (bağımlı değişken) ($r = .38, p < .001$), kişilerarası problemler ile kişilik bozuklukları inançları arasındaki korelasyon pozitif yüksek ($r = .54, p < .001$) (Tablo 4.33).

Duygusal denge ile kişilik bozukluğu inançları arasındaki ilişkide kişilerarası sorunların aracı rolünü test etmek için iki adet regresyon analizi yapılmıştır. İlk regresyon analizi bağımlı değişken olarak kişilik bozukluğu inançları ile gerçekleştirilmiş, birinci ve ikinci adımda sırasıyla duygusal denge ve kişilerarası problemler denkleme girilmiştir. İkinci regresyon analizinde kişilerarası sorunlar, yalnızca duygusal dengeğin öngördüğü bağımlı değişkendi. İlk regresyon analizinin sonuçlarına göre (Tablo 4.35), ilk adımda duygusal denge kişilik bozuklukları inançları ile pozitif ilişki gösterdi ($\beta = .43, t [999] = 13.45, p < .001$) ve açıkladı Varyansın % 17'i ($F_{\text{değişikliği}} [1, 999] = 171.67, p < .001$). İkinci aşamada, kişilerarası problemler aynı zamanda kişilik bozuklukları inançlarıyla da ilişkilendirildi ($\beta = .45, t [998] = 15.33, p < .001$) ve açıklanan varyansın % 33'e yükseltti ($F_{\text{değişikliği}} [1, 998] = 233.55, p < .001$). İkinci aşamanın analizi ayrıca, arabulucu değişken eklenmesinden sonra duygusal dengeğin kişilik bozukluğu inançları ile ilişkisinin azaldığını ($\beta = .27, t [998] = 7.42, p < .001$) ortaya koymuştur. Sobel testi, duygusal dengeğin kişilerarası problemler yoluyla kişilik bozukluğu inançları üzerindeki aracılık etkisinin sıfırdan anlamlı derecede farklı olduğunu ortaya koymuştur ($Z = 10.15, p < .05$). Buna göre dolaylı etki, duygusal dengeğin kişilik bozukluğu inançları üzerindeki doğrudan etkisinin varyansının % 45'ini açıklamıştır.

Tablo 4.35. Kişilerarası Sorunların Aracılık Rolü Nevrotiklik ve Kişilik Bozukluğu İnanç İlişkisi

Analiz	Değişkenleri	F değışikliği	df	t (within set)	β	R2
Regresyon I	Bağımlı değişken					
	Kişilik Bozuklukları İnançları					
	Step 1	171.67*	1, 999	13.45*	.43	.17
	Duygusal denge					
Regresyon II	Step 2	233.55*	1, 998	15.33*	.45	.33
	Kişilerarası Sorunlar					
	Bağımlı değişken					
	Kişilerarası Sorunlar					
Regresyon II	Aşama 1	183.35*	1, 1007	13.51*	.38	.15
	Duygusal denge					

* p < .001

İkinci regresyon analizinin sonuçları, duygusal dengeiğin kişilerarası problemlerle ($\beta = .38$, $t [1007] = 13.51$, $p < .001$) ilişkili olduğunu ve varyansın% 15'ini (F değışikliği $[1, 1007] = 183.35$, $p < .001$) açıkladığını gösterdi. 001) (Tablo 4.35). Buna göre, yüksek düzeyde duygusal denge yüksek düzeyde kişilerarası problemlerle ilişkilendirilirken, duygusal dengedeki artış ve kişilerarası problemler kişilik bozuklukları inançlarındaki artışı yordamaktadır.

4.12. Negatif Değerlik ile Kişilik Bozukluğu İnançları İlişkisi Arasındaki Kişilerarası Sorunların Aracı Rolü

Meditasyon modelinde değişkenler arasındaki korelasyonların analizi, negatif değerliğin kişilerarası problemler (arabulucu değerşen) ($r = .38$, $p < .001$) ve kişilik bozuklukları inançları (bağımlı değerşen) ($r = .35$, $p < .001$), kişilerarası sorunlar ile kişilik bozuklukları inançları arasındaki ilişki pozitif yüksek ($r = .54$, $p < .001$) (Tablo 4.33).

Negatif değerlik ile kişilik bozukluğu inançları arasındaki ilişkide kişilerarası sorunların aracı rolünü test etmek için iki adet regresyon analizi yapılmıştır. İlk regresyon analizi bağımlı değerşen olarak kişilik bozukluğu inançları ile yapılmış, birinci ve ikinci adımda ise negatif değerlik ve kişilerarası problemler denkleme girilmiştir. İkinci regresyon analizinde kişilerarası problemler, yalnızca negatif değerlik

ile tahmin edilen bağımlı değişkendi. Birinci regresyon analizi sonuçlarına göre(Tablo 4.36), birinci adımda negatif değerlik kişilik bozuklukları inançları ile pozitif bir ilişki gösterdi ($\beta = .35$, $t [999] = 11.33$, $p < .001$) ve varyansın% 14'sini açıkladı (F değışikliğı [1, 999] = 127.14, $p < .001$). İkinci aşamada, kişilerarası problemler aynı zamanda kişilik bozuklukları inançlarıyla da ilişkilendirildi ($\beta = .49$, $t [998] = 15.88$, $p < .001$) ve açıklanan varyansı% 30'a yükseltti (F değışikliğı [1, 998] = 250.88, $p < .001$). Ek olarak, bu son adımın sonuçları kişilerarası sorunların aracılık rolünü doğruladı, yani kişilerarası sorunların etkisini kontrol ettikten sonra, negatif değerliğin kişilik bozuklukları inançları ile ilişkisi azaldı ($\beta = .21$, $t [998] = 5.45$, $p < .001$) mediatör değışkeninin eklenmesinden sonra. Sobel testi, negatif değerlik ile kişilik bozuklukları inançları arasındaki ilişkiye kişilerarası problemlerin önemli ölçüde aracılık ettiğini ($Z = 10.32$, $p .05$) ve negatif değerliğin kişilik bozukluğu inançları üzerindeki toplam etkisinin% 53'ünün kişilerarası problemler tarafından açıklandığını ortaya koymuştur.

Tablo 4.36. Kişilerarası Sorunların Aracı Rolü Negatif Değerlik ve Kişilik Bozukluğu İnançlar İlişkisi

Analiz	Değişkenleri	F değışikliğı	df	t (within set)	β	R2
Regresyon I	Bağımlı değışken Kişilik Bozuklukları İnançları					
	Aşama 1 Negatif Değerlik	127.14*	1, 999	11.33*	.35	.14
	Aşama 2 Kişilerarası Sorunlar	250.88*	1, 998	15.88*	.49	.30
Regresyon II	Bağımlı değışken Kişilerarası Sorunlar					
	Aşama 1 Negatif Değerlik	181.95*	1, 1007	13.51*	.42	.15

* $p < .001$

İkinci regresyon analizinin sonuçları, duygusal dengeiğin olumsuz bilişsel duygu düzenlemesi ($\beta = .42$, $t [1007] = 13.51$, $p < .001$) ile ilişkili olduğunu ve varyansın% 15'ünü (F değışikliğı [1, 1007] = 181.95, $p < .001$) (Tablo 4.36.). Buna göre, yüksek düzeyde negatif değerlilik, yüksek düzeyde kişilerarası problemlerle ilişkilendirilirken,

negatif değerlikte artış ve kişilerarası problemler kişilik bozuklukları inançlarında artışı yordamaktadır. Ayrıca, olumsuz değerlik ile kişilik bozuklukları inançları arasındaki ilişkiye kişilerarası sorunlar aracılık etmektedir.

Tablo 4.37. Hiyerarşik Regresyon Analizinin Özeti

		Kabulü	Olumlu Yeniden Odaklanma	Plana Yeniden Odaklanma	Olumlu Yeniden Değerlendirme	Perspektife Koyan	Katastrofize Etme	Ruminasyon	Başkalarını Suçlamak	Kendini suçlama	Hakim / Kontrolcü	Kinci / Bencil	Soğuk / Uzak	Sosyal Engellenmiş	İddiasız	Aşırı Konaklama	Kendini Feda Eden	Müdahaleci / Muhtaç	Kişilik Bozuklukları İnançları
		Olumlu Bilişsel Duygu Düzenleme						Olumsuz Bilişsel Duygu Düzenleme								Kişilerarası Sorunlar			
Tahmin ediciler																			
Kontrol değişkeni	Spor Yaş							-						-					-
	Cinsiyet							+											-
Temel Kişilik Özellikleri	Deneyime açıklık		+					-						-					+
	Sorumluluk							-						-					
	Dışadönüklük							-						-					-
	Uyumluluk		+					+						+					+
	Duygusal denge		-					+						-					+
	Negatif Değerlik							+						+					+
Olumlu Bilişsel Duygu Düzenleme	Kabulü													+					
	Olumlu Yeniden Odaklanma																		+
	Plana Yeniden Odaklanma																		
	Olumlu Yeniden Değerlendirme																		
	Perspektife Koyan																		
Olumsuz Bilişsel Duygu Düzenleme	Katastrofize Etme								+										+
	Ruminasyon													-					
	Başkalarını Suçlamak									+									+
	Kendini suçlama										+								+
Kişilerarası Sorunlar	Hakim / Kontrolcü																		+
	Kinci / Bencil																		+
	Soğuk / Uzak																		+
	Sosyal Engellenmiş																		+
	İddiasız																		
	Aşırı Konaklama																		+
	Kendini Feda Eden																		+
	Müdahaleci / Muhtaç																		
Açıklanan Varyans			.19					.25						.42					.55

Not. "-": Negatif ilişki; "+": Pozitif ilişki.

Cinsiyet için kodlama şu şekildedir; 1 = erkek, 2 = Kadın.

5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmanın temel amacı, Sporcularda kişilik bozukluğunun temel kişilik özellikleri, bilişsel duygu düzenleme, kişilerarası sorunlar ve bilişsel yönleri arasındaki ilişkinin doğasını incelemektir. Buna göre, mevcut çalışmada doğrudan ve meditasyonel ilişkiler varsayılmış ve test edilmiştir. Ana çalışmada kullanılan ölçeklerin ön değerlendirmeleri güvenilirlik, gerekli incelemeler ve kabul edilebilir güvenilirlik açısından belirlenmiştir.

İkinci olarak, sporcularda temel kişilik özellikleri, bilişsel duygu düzenleme stratejileri, kişilerarası sorunlar ve kişilik bozukluklarına ilişkin inançlar açısından farklı demografik değişken kategorileri arasındaki farklılıklar ve bu değişkenler arasındaki ilişkiler incelenmiştir.

Bu çalışmada, yaşları 18 ile 30 arasında değişen 486 katılımcı, normal popülasyon için iyi bir temsiliyet tahmini sunan IIP'yi tamamladı. IIP'nin güvenilirlik analizi, orijinal olarak ABD'yi temsil eden 800 vakalık bir ulusal standardizasyon örneği ile yürütülen ölçeğin orijinal güvenilirlik analizlerine kıyasla (Horowitz, Wiggins, Alden ve Pincus, 2003)⁹³ biraz daha düşük Cronbach Alpha değerleri ortaya çıkardı. nüfus. Buna göre, alfa değeri 0.80'i aşan genel IIP için iç tutarlılık oldukça kabul edilebilir ve alt ölçeklerin iç tutarlılıklarının alfa değerleri .66 ile .84 arasında değişen yeterli iyi aralığında olduğu bulunmuştur. Ölçeğin yarı yarıya güvenilirliği, Guttman(2009) yarı yarıya güvenilirliği açısından da oldukça kabul edilebilir bulunmuştur. Son olarak, test-tekrar test güvenilirlik analizi, kişilerarası sorunların istikrarının 3 hafta içinde yüksek olduğunu ve sonuçların deneklerin bir hafta arayla test edildiği orijinal çalışmaya benzer olduğunu ortaya koydu.¹³¹

Ölçeğin geçerlik sonuçları dikkate alınarak ölçeğin eş zamanlı ve ölçüt geçerliği incelenmiştir. Eşzamanlı geçerlik açısından IIP toplam ve alt ölçek puanları kısa belirti

envanteri (KSE), temel kişilik özellikleri envanteri (BPTI), olumlu duygu-olumsuz duygu çizelgesi (PANAS), algılanan sosyal destek (MSPSS) ve çok boyutlu ölçeğin alt ölçek veya toplam puanları ile karşılaştırılmıştır. Bu ölçeklerin IIP puanları ile korelasyonları beklenen yöndeydi ve çoğu anlamlıydı.

IIP puanları BPTI puanları ile karşılaştırıldığında, sonuçlar kişilerarası sorunların dışadönüklük, sorumluluk, uyumluluk ve deneyime açıklık ile negatif, duygusal denge ve negatif değerlik ile pozitif korelasyon gösterdiğini vurguladı. Kişilerarası zorlukların genel düzeyinin en güçlü ortakları dışadönüklük, duygusal denge ve negatif değerliktir. Öte yandan, sorumluluk dışındaki her şey, kişilerarası sorunların belirli biçimleriyle güçlü bir şekilde ilişkiliydi. Bu bulgular mevcut literatürle uyumludur.^{131,103} Alt ölçekler açısından, korelasyonlar esas olarak ikinci oktantın duygusal denge ile pozitif bir şekilde ilişkili olduğunu ortaya çıkardı: intikamcı oktan, uyumluluk ile negatif ve negatif değerlik ile pozitif bir şekilde ilişkiliydi; soğuk oktan, uyumluluk ve dışadönüklük ile negatif olarak ilişkiliydi; sosyal olarak ketlenmiş ve iddialı olmayan oktanlar ile negatif korelasyon vardı. Deneyime açıklık ve dışadönüklük ve kendini feda etme oktanı, uyumluluk ile pozitif olarak ilişkiliydi. Buna göre, genel kişilerarası güçlükler, içe dönük/çekilmiş, duygusal olarak kararsız ve olumsuz öz atıflara sahip olmakla ve daha az ölçüde deneyime kapalı olmak, düşük sorumluluk ve düşük uyumlulukla ilişkilidir. IIP alt ölçekleri için ana bulguların özeti, yakın ilişki boyutu boyutunda sorunları olan sporcuların oldukça uyumlu olduğunu göstermiştir: düşman-baskın kadranda sorunları olan katılımcılar duygusal olarak kararsız, uzlaşmazlıkları düşük ve kendilerine olumsuz yüklemeleri vardı; düşmanca-itaatkar kadranda sorunları olan katılımcılar ise içe dönük ve deneyime kapalıydı. Bu bulgular, yakın ilişki boyutuyla negatif ilişkili bulunan duygusal denge dışında önceki çalışmalarla (McCrae ve Costa, 1989; Wiggins, 1989),^{98,23} uyumludur. Bu araştırmada duygusal denge ile kişilerarası problemlerin

pozitif ilişkili olduğunu ortaya koyd.. Öte yandan, kavramsal olarak duygusal dengeliğin kişilerarası bir boyut olmadığı iddia edildi.^{23,103}

Mevcut çalışmada bulunan olumlu ilişkiler, duygusal dengesizlik ve genel kişilerarası zorluklar düzeyi ile paylaşılan örtüşen ortak sıkıntı faktörünü temsil ediyor olabilir. Ayrıca, mevcut bulgular, eksenlerin alternatif yerleşimini desteklemiştir.²³ McCrae ve Costa(2003) beş büyük modelin dışadönüklük faktörünün, kişilerarası dolaylı modelin (müdahaleci-toplumsal olarak engellenmiş vektör) 45° döndürülmüş baskınlık boyutuna karşılık geldiğini öne sürüyorlar. Öte yandan, mevcut sonuçlar, sporcularda uyumluluk ve bağlılık boyutlarının varsayıldığı gibi örtüştüğünü ortaya koymuştur.

Özetlemek gerekirse, temel kişilik özellikleri ve kişilerarası problem oktanları arasındaki korelasyonlara ilişkin sonuçlar, IIP'nin yapı geçerliliği için destekleyici kanıtlar ortaya koydu. Sonuçlara göre, çeşitli kişilerarası zorluklar, negatif değerlik ve duygusal denge için savunmasızlık faktörleri olduğunu göstermiştir. Öte yandan, dışadönüklük, uyumluluk, sorumluluk ve deneyime açıklık, genel kişilerarası sıkıntı için koruyucu faktörler olabilir, ayrıca uyumluluk ve dışadönüklük de kişilerarası sorunların belirli biçimlerine karşılık gelir.

Dışadönüklüğün alt ucunda aşırı olmak, sosyalleşme, bağlılık ve atılganlık sorunlarıyla sonuçlanabilir ve soğuk/uzak, sosyal olarak ketlenme ve iddiasız olma gibi kişilerarası sorunları içeren düşmanca boyun eğmeye yol açabilir.

IIP puanları BSI puanları ile karşılaştırıldığında, IIP ve BSI ölçekleri arasındaki tüm korelasyonlar hafiften güçlüye doğru pozitif olarak anlamlıydı. Kişilerarası sorunların genel seviyesi, psikolojik sorunların ve depresyon, anksiyete, olumsuz benlik görüşü ve düşmanlık gibi semptomların genel seviyesi ile yüksek oranda ilişkiliydi. Kişilerarası sorunlar ile psikolojik belirtiler arasındaki ilişkiye ilişkin benzer sonuçlar

bulmuştur.⁹³ IIP'nin eşzamanlı geçerliliği, orijinal çalışmada da kişilerarası sorunların düzeyleri ile psikolojik belirtilerin düzeyleri karşılaştırılarak incelenmiş ve destekleyici bulgular bulunmuştur.

Alt ölçekler arasındaki korelasyonlar açısından, genel psikolojik sorunlar ile IIP'nin otoriter(hakim), soğuk ve iddiasız eğilimleri arasında nispeten yüksek bir ilişki bulundu. Ayrıca, olumsuz benlik görüşü ile ilgili olarak iddialı olmayan, soğuk ve sömürücü oktanlar için nispeten güçlü korelasyonlar bulundu, atılgan olmama da depresyon ve anksiyete belirtileri ile ilişkiliydi. Baskıcı oktan ve düşmanlık ile müdahaleci oktan ve depresyon arasındaki ilişkiler de oldukça pozitifti. Buna göre kişilerarası problemlerde baskınlık boyutu ve yüksek düşmanlık kutbu, psikolojik iyi oluşun azalmasında önemli bir role sahiptir. Düşmanlık ve tahakküm, sosyal ilişkiler için yıkıcı olabilirken, kişilerarası ilişkilerde boyun eğme, kişinin sosyal etkileşimlerden zevk alma ve bunlardan yararlanma potansiyelini kısıtlayabilir.

Bu nedenle, sporculardada kişilerarası sorunların bu biçimleri, depresyon gibi psikolojik sorunlara yol açabilir. Ayrıca benliğe olumsuz bakış, benlik saygısını zedeleyebilir, toplumdan geri çekilmeye veya kabul edilmek için kişilik hak ve ihtiyaçlarının göz ardı edilmesine yol açabilir. Bu süreçler, bireylerin iddialı olmama, soğukluk veya aşırı konaklama gibi kişilerarası sorunlar yaşamasına neden olabilir. Sonuç olarak, bu çalışmanın bulguları, sporcularda kişilerarası zorlukların belirli biçimleri ile psikolojik sorunlar arasında beklenen ilişkilere ek olarak, genel kişilerarası sıkıntı ve psikolojik semptomatoloji arasındaki ilişkiyi desteklemiştir.

IIP ve MSPSS puanları arasındaki karşılaştırma, sporcularda kişilerarası sorunların genel düzeyinin algılanan sosyal destekle orta düzeyde negatif korelasyona sahip olduğunu ortaya koydu. IIP'nin alt ölçeklerinin algılanan sosyal destekle korelasyonları negatif olarak hafiften orta dereceye kadardı, en yüksek korelasyon

kişilerarası döngünün soğuk oktanı için ortaya çıktı. Buna göre, sporcularda kişilerarası zorlukların genel düzeyi ve özellikle ilişkilerde soğuk olmak, algılanan düşük sosyal destekle ilişkilidir. Kişilerarası zorluklar sosyal ilişkileri bozabilir ve sosyal ağları zayıflatabilir, bu da algılanan sosyal desteğin azalmasına neden olabilir. Ayrıca, kişilerarası ilişkilerde soğuk/uzak sorunları yaşayan sporcular, sosyal etkileşimden de kaçınabilir ve bu da sosyal desteğin azalmasına neden olabilir.

Sporcularda Kişilerarası sorunlar toplam puanı ve tüm alt ölçek puanları beklendiği gibi olumlu duygulanımla olumsuz, olumsuz duygulanımla olumlu yönde ilişkilidir. Kişilerarası sorunların olumsuz duygulanım ile korelasyonları, olumlu duygulanım olanlardan daha yüksekti.

Eşzamanlı geçerlilik analizi sonuçları, temel kişilik özellikleri, psikolojik sorunlar, algılanan sosyal destek ve olumlu-olumsuz etki ile ilgili kişilerarası sorunlar için beklenen ilişkileri ortaya koymuş ve IIP'nin eşzamanlı geçerliliğini desteklemektedir.

5.1. Bilişsel Duygu Düzenleme Anketine İlişkin Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde bilişsel duygu düzenleme anketi (CERQ) Türkçe revize edilmiş versiyonunun güvenilirlik ve geçerliliği incelenmiştir. Bu çalışmada, yarıya bölünmüş güvenilirliği içeren CERQ'nun genel ölçeğinin ve alt ölçeklerinin güvenilirlik analizleri yapılmıştır. 18-30 yaşları arasındaki 486 katılımcı, normal popülasyon için iyi bir temsil gücü tahmini sunarak CERQ'yu tamamladı. CERQ'nun güvenilirlik analizi, ölçeğin 12-16 yaşındaki 517 ortaokul öğrencisi ile gerçekleştirilen orijinal güvenilirlik analizlerine (Garnefski ve diğerleri, 2001)⁵⁴ ve 317 lisans öğrencisi ile gerçekleştirilen CERQ Türkçe 18 madde-kısa formu (Çakmak ve Çevik, 2010)¹²³ güvenilirlik analizi ile karşılaştırıldığında daha yüksek Cronbach alpha değerleri ortaya koymuştur.

Buna göre, çoğu alfa katsayısı .80'i aşan, genel ölçek ve CERQ'nun alt ölçekleri için iç tutarlılıkların oldukça kabul edilebilir olduğu bulundu. Ayrıca sonuçlar, pilot çalışmada 20. maddenin revize edilmesinden sonra, “kabul” alt ölçeği için Cronbach's Alpha'nın .52'den .72'ye yükseldiğini göstermiştir. Ölçeğin yarı yarıya güvenilirliği, Guttman yarı yarıya güvenilirliği açısından da oldukça kabul edilebilir bulunmuştur.¹³¹

Ölçeğin geçerlik sonuçları göz önünde bulundurularak ölçeğin eşzamanlı geçerliliğine bakılmıştır. Bu amaçla, CERQ Pozitif ve CERQ Negatif puanları, Pozitif Duygulanım-Olumsuz Duygulanım Çizelgesi (PANAS) ölçekleri ve Kısa Belirti Envanteri (BSI) ölçekleri ile karşılaştırılmıştır. Beklendiği gibi, olumlu bilişsel duygu düzenleme stratejileri, olumlu duygulanım ile olumlu, olumsuz duygulanım ile olumsuz bir ilişki içindeydi. Ayrıca, pozitif bilişsel duygu düzenleme stratejileri, genel semptomatolojinin yanı sıra somatizasyon, kendini olumsuz görme, depresyon, anksiyete, düşmanlık gibi psikolojik belirtilerle negatif ilişkiliydi. Ancak, korelasyonlar hafif-orta düzeydeydi. Bu, bilişsel duygu düzenlemedeki olumlu stratejilerin, olumlu duygulanımla ilişkili olduğunu, ancak olumlu etkiyi yüksek düzeyde yordamadıklarını ve psikolojik iyi oluşu iyileştirdiğini gösterdi. Ayrıca, sporcularda olumsuz bilişsel duygu düzenleme stratejilerinin olumsuz duygulanım ve psikolojik sorunlarla olan ilişkileri, olumlu stratejilere göre daha güçlüydü. Buna göre, sporcularda uyumsuz bilişsel duygu düzenleme stratejilerinin (kendini suçlama, başkalarını suçlama, ruminasyon ve felaketleştirme) sıklıkla kullanılması, psikolojik iyi oluşta bozulmaya işaret eden yüksek düzeyde olumsuz duygulanım ve artan psikolojik sorunlarla ilişkili bulunmuştur. Garnefski ve ark. (2007), insanların kendini suçlama, ruminasyon ve felaketleştirmeyi ne kadar çok kullanırsa, depresyon puanlarının o kadar yüksek olduğunu, buna karşılık pozitif yeniden değerlendirmenin daha fazla kullanılmasının

daha düşük depresyon puanlarıyla ilişkili olduğunu belirten benzer sonuçlar bildirmiştir.⁵⁵

Genel olarak, bu çalışmanın sonuçları, CERQ Gözden Geçirilmiş Türkçe Versiyonunun çok çeşitli bilişsel duygu düzenleme stratejilerini değerlendiren güvenilir ve geçerli bir araç olduğunu göstermiştir.

5.2. Kişilik İnanç Anketine İlişkin Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde Kişilik İnanç Ölçeği'nin (PBQ) güvenilirlik ve geçerliliği incelenmiştir.

Bu çalışmada, yaşları 18 ile 30 arasında değişen normal popülasyondan 486 katılımcı(sporcu), normal popülasyon için iyi bir temsiliyet tahmini sunarak PBQ'yu tamamlamıştır. Bu çalışmada PBQ'nun güvenilirlik analizi, ölçeğin 18-73 yaşındaki 756 psikiyatri polikliniği hastasıyla yapılan orijinal güvenilirlik analizleriyle (Beck ve ark. 2001) karşılaştırıldığında benzer Cronbach Alpha değerleri ortaya koymuştur; alfa değerleri Türkçapar ve arkadaşlarının (2008) 126 lisans öğrencisi ile yaptığı araştırmadan daha yüksektir.^{127,132} Buna göre, tüm alfa değerleri .80'i aştığından, iç tutarlılıkların genel ölçek ve PBQ'nun alt ölçekleri için oldukça kabul edilebilir olduğu bulundu. Ölçeğin yarı yarıya güvenilirliği, Guttman yarı yarıya güvenilirliği açısından da oldukça kabul edilebilir bulunmuştur.

PBQ Türkçe'nin sınır Çizgisi Kişilik Bozukluğu (BPD) alt ölçeği çalışma ile aynı başka araştırmalar şekilde kullanılmış ve BPD alt ölçeğinin iç tutarlılığı incelenmiştir.¹²⁶ Güvenilirlik analizinin sonuçlarının, yeni alt ölçek için iyi bir güvenilirlik tahmini sunan çalışmanın bulgularına benzer olduğu bulundu.

Ölçeğin geçerlik sonuçları dikkate alınarak ölçeğin eş zamanlı ve ölçüt geçerliği incelenmiştir. Eşzamanlı geçerlik açısından PBQ toplam ve alt ölçek puanları, Kısa Belirti Envanteri (KSE) toplam ve alt ölçek puanları ile karşılaştırılmıştır. Tüm

korelasyonların anlamlı ve pozitif olduğu bulunmuştur; bu da, yanıtlayanların kişilik bozuklukları ile ilgili işlevsel olmayan inançları ne kadar çok bildirdiklerini, o kadar çok psikolojik belirtiler bildirdiklerini göstermektedir. Spesifik olarak, Şizoid KB dışındaki tüm DSM-III-R kişilik bozuklukları ile ilgili işlevsel olmayan inançlar, genel semptomatolojinin yanı sıra somatizasyon, olumsuz benlik görüşü, depresyon, anksiyete, düşmanlık gibi psikolojik problemlerle orta ila yüksek korelasyonlara sahipti. Şizoid PB ile KSE toplam ve alt ölçek puanları arasındaki korelasyonlar hala anlamlı olmakla birlikte diğer PB'lere göre düşünülmüştür.^{133,134}

Ölçüt geçerliliğini incelemek için, PBQ alt ölçekleri, katılımcıları psikolojik belirtiler temelinde ayırt etmedeki etkinlikleri açısından incelenmiştir. Özetlemek gerekirse, genel bulguların, kişilik bozuklukları ile duygudurum ve anksiyete bozuklukları gibi Eksen I bozukluklarının birlikte ortaya çıktığını gösteren çalışmalarla uyumlu olduğu desteklemiştir.

Ölçekle ilgili bir sorun, PBQ'nun alt ölçekleri arasındaki orta-güçlü karşılıklı korelasyonlardı ve bu, alt ölçeklerin ayırt edici geçerliliği ile ilgili sorulara yol açtı. Ancak Beck(2001), orijinal PBQ'nun KB'lerin çoğu için ayırt edici geçerlilik gösterdiğini buldu. Gerçekten de, alt ölçekler arasındaki karşılıklı ilişkilerin, kişilik bozukluklarındaki yaygın heterojenlikten (Millon ve Davis, 1996, aktaran Beck ve diğerleri, 2001)^{105,132} ve PBQ ölçeklerinin genel bir sıkıntı faktöründen kaynaklandığı iddia edildi. ölçüyor olmak.¹²⁸ Bu çalışmada PBQ alt ölçeklerinin ayırt edici geçerliliği sorgulanabilir olmasına rağmen, alt ölçeklerin çoğu birbiriyle yüksek düzeyde ilişkili olduğundan, PBQ toplam puanı kişilik psikopatolojisinin bilişsel yönü için iyi bir ölçüm olarak kabul edilmektedir.

5.3. Temel Kişilik Özellikleri, Kişilerarası Sorunlar, Bilişsel Duygu Düzenleme ve Kişilik Bozukluğu İnançlarında Demografik Kategoriler Açısından Farklılıklara İlişkin Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde temel kişilik özellikleri, kişilerarası sorunlar, bilişsel duygu düzenleme ve kişilik bozukluğu inançları üzerinde demografik kategorilere (cinsiyet, spor yaşı, çalışma durumu, spor türü, anne-babanın eğitim düzeyi) bağlı farklılıklar belirtildi.

Cinsiyetin, otoriter, intikamcı, sosyal olarak kaçınan problemlerin seviyesini ve kişilerarası problemlerin genel seviyesini önemli ölçüde farklılaştırdığı bulundu. Buna göre erkek sporcular genellikle kadın sporculara göre daha fazla kişilerarası sorun yaşadıklarını ve başkalarıyla ilişkilerinde aşırı baskın, bencil ve sosyal olarak kaçındıklarını belirtmişlerdir. Önceki çalışmalar, erkekler için düşmanca baskın kadrar ve kadınlar için dostça itaatkar kadrar sorunları için destekleyici bulgular bulmuştur (örn., Horowitz ve diğerleri, 2003; Gurtman & Lee, 2009).^{93,131} Bu çalışma, erkek problemlerinin düşmanca baskın konumu ile ilgili önceki bulguları destekledi ve düşmanca-itaatkar kadranda yer alan sosyal kaçınma oktanını ekledi. Erkek sporcuların düşmanca biçimde öne çıkan kişilerarası sorunları, erkeklerin beklenen sosyal davranışlarından ve rollerinden kaynaklanıyor olabilir. Düşmanlıkta aşırılık, erkek sporcuları için aşırı dostluktan sosyal olarak daha fazla tercih edilebilir. Öte yandan, boyun eğiciliğe ilişkin beklenen sonuçlar kadın sporcular için anlamlı olmasa da bir eğilim gözlenmiştir. Bu eğilimin önemli olmamasının nedeni, Türk kültürü gibi geleneksel, erkek egemen kültürlerde kadınların erkeklere göre daha sıcak, besleyici ve itaatkar olmalarının beklenmesi olabilir. Dolayısıyla Türk kadınları kültürel olarak kabul edilebilir toplumsal roller oldukları için bu özelliklerinden dolayı sıkıntılı olduklarını bildirmemiş olabilirler.

Bu çalışmada temel kişilik özellikleri açısından deneyime açıklık, negatif değerlik, duygusal denge ve uyumluluk için önemli cinsiyet farklılıkları bulunmuştur. Bulgular mevcut literatür ile uyumludur.^{135,136,137} Sonuçların analizi, erkek sporcuların kadın sporculara göre deneyime daha açık, duygusal olarak kararlı, geçimliliği düşük ve daha olumsuz kendine yüklemelere sahip olduğunu göstermiştir. Hakların ve sınırların korunması, kendisinin ve ailelerinin hayatta kalmasını sağlamak erkeklerin sorumluluğundadır. Ayrıca, duygusal odaklanma ve uyumluluk kadın sporcular tarafından daha değerlidir. Dolayısıyla erkeklerin yeni deneyimlere açık olmaları, nahoş ve “acımasız” olmaları pahasına savunmacı ve saldırgan olmaları sosyal olarak pekiştirilmiş olabilir. Bununla birlikte, sporcu kadınların ailede uzlaşmacı, boyun eğen ve yapıcı taraf olmaları beklenir ve bu da duygusal sorunlara yardımcı olabilir.

Bilişsel duygu düzenleme stratejileri için olumsuz stratejilerden “ruminasyon” ve olumlu stratejilerden “bakış açısına sokma” lş cinsiyete göre anlamlı farklılık ortaya koymuştur. Sporcu kadınlar erkeklere göre olumsuz bir olayla ilgili duygu ve düşünceleri daha sık gevezelik ettiklerini ve stresli durumlarda olayın göreli önemini yorumlamak için farklı bakış açıları aldıklarını belirtmişlerdir. Kadınların ruminasyonu sıklıkla kullanmaları önceki bulgularla desteklenmiştir.¹³⁸ Bu farklılık, kadınların erkeklerden daha fazla duygularına odaklanma ve kabullenme eğilimleriyle uyumlu olarak yorumlanabilir.¹³⁹ öte yandan, erkeklerin “bakış açısına koyma” stratejisini daha az kullandığına ilişkin bildirimi, erkeklerin öncelikli rasyonelliği ile ilişkilendirilebilir. Benzer şekilde, Garnefski ve diğerleri (2004), kadınların ruminasyon, felaketleştirme ve pozitif yeniden odaklanmayı erkeklerden daha sık kullandıklarını bulmuşlardır.¹³⁸

Son olarak, erkek sporcuların Pasif-Agresif, Obsesif-Kompulsif, Antisozyal, Narsisistik ve Paranoid PB'lerle ve genel kişilik psikopatolojisiyle ilgili olarak kadın sporculara göre daha fazla işlevsiz inançlara sahip oldukları bildirildi. Bu çalışmanın

sonuçları, DSM-IV-TR'ye (Amerikan Psikiyatri Birliği, 2000) göre erkekler tarafından yüksek oranda sergilendiği öne sürülen kişilik bozuklukları kategorileri ile uyumludur.¹⁴⁰

İkinci bir demografik kategori olarak spor yaşın etkisi araştırılmıştır. Mevcut örnekleimde istatistiksel frekanslarda dengeli olmak için üç spor yaş grubu yeni başlayan, orta spor yaşı ve daha ileri spor yaşı grupları olarak kategorize edilmiştir. Bu gruplar için spor yaşı aralığı sırasıyla (0-5 yıl), (5-10 yıl) ve (10 yıldan üzere) idi. Kişilerarası problemlerden, otoriter, kindar, soğuk ve müdahaleci problemler spor yaşına göre farklılık göstermiştir. Daha yeni başlayan ve orta spor yaşı katılımcılar, daha ileri spor yaşı grubundaki sporcularla karşılaştırıldığında, kişilerarası sorunların kinci, soğuk ve müdahaleci eğilimlerinin yanı sıra genel kişilerarası sıkıntı düzeyinde daha fazla olduklarını bildirdiler. Ek olarak, yeni başlayan sporcular, orta spor yaşı gruptaki sporculardan daha fazla baskınlık sorunu bildirdiler ve aynı zamanda daha ileri spor yaşı sporculardan daha fazla baskınlık sorunu bildirdiler. Spor yaşın artmasıyla birlikte bireylerin deneyimlerinin artması nedeniyle başkalarıyla etkileşimde bulunurken daha olgun, hoşgörülü ve becerikli hale geldikleri şeklinde yorumlanabilir. Benzer şekilde Birditt, Almeida ve Fingerman (2005) yaşlı yetişkinlerin genç yetişkinlere kıyasla daha az stresli olduklarını ve kişilerarası gerilimlere tepki olarak pasif tepki verdiklerini ve daha az tartışma gibi daha etkili stratejiler kullandıklarını bulmuşlardır.¹⁴¹

Temel kişilik özellikleri açısından, beklendiği gibi, araştırmaya katılan yeni başlayan ve orta spor yaşı katılımcılar, daha ileri spor yaşı katılımcılara göre daha az sorumluluğu, daha az dışadönüklüğü, daha az duygusal olarak kararlı (daha nevrotik) ve daha fazla negatif değeriğe sahipti. 92 kişilik çalışmasının bir meta-analizi (Roberts, Walton & Viechtbauer, 2006), 20 ila 40 yaşları arasında sosyal baskınlıkta (dışa dönüklüğün bir yönü), duygusal dengede ve sorumlulukta bir artış olduğunu gösteren mevcut çalışma

ile tutarlı sonuçlar ortaya koydu. Bu çalışmanın bulgularına göre, ileri spor yaşı katılımcılar daha sorumlulu, dışadönüklü, duygusal denngeli ve daha az negatif değerliğe sahip olma eğilimindedir.¹⁴²

Bilişsel duygu düzenleme stratejilerinden felaketleştirme, ruminasyon ve başkalarını suçlama gibi olumsuz olanlar spor yaşı gruplarına göre farklılık göstermiştir. Buna bağlı olarak, daha yeni sporu başlayan katılımcılar, orta spor yaşı ve daha ileri spor yaşı katılımcılara kıyasla stresli deneyimlerin uyandırdığı duygularla başa çıkmak için başkalarını daha sık düşündüler ve suçladılar. Ayrıca, daha yeni sporu başlayan katılımcılar, stresli durumlarda olayların olumsuz yönlerini ileri spor yaşı katılımcılara göre daha sık felakete sürüklerken, orta spor yaşı katılımcılar felaketleştirme kullanımında daha yeni sporu başlayan ve daha ileri spor yaşı katılımcılardan farklı değildi. Coats ve Blanchard-Fields (2008) artan yaşla birlikte pasif duygu düzenleme veya doğrudan problem çözme kullanımının arttığını bulmuştur.¹⁴³ Yaşlanmayla birlikte yetişkinlerin duygu düzenleme hedeflerine öncelik verdiklerini, sosyal ilişkileri koruduklarını ve başkalarına karşı öfke ifade etmekten kaçındıklarını öne sürdüler.

Literatürde, kişilik bozukluklarında spor yaşı farklılıkları açısından farklı sonuçlar gösterilmiştir(örn. Coolidge, Segal, Pointer, Knaus, Yamazaki & Silberman, 2000; Kenan, Kendjelic, Molinari, Williams, Norris & Kunik, 2000).^{144,145} Bununla birlikte spor yaşı ilerledikçe kişilik bozukluklarının yaygınlığı ve belirti şiddetinde özellikle sınır çizgisi, Antisosyal, Pasif-Agresif ve Paranoid KB'lerin ilişkili özellikleri ve tanılarında azalma eğilimi görülmektedir. Bu çalışmanın sonuçlarına göre, yeni sporu başlayan ve orta spor yaşı katılımcılar, ileri spor yaşı katılımcılara göre, Kaçınan, Bağımlı, Antisosyal, Histrionik, Paranoid, Sınır çizgisi KB'lere ilişkin işlevsel olmayan inançların yanı sıra genel kişilik patolojisine ilişkin inançları da , ileri spor yaşı

katılımcılara göre daha fazla bildirmiştir. Ayrıca, yeni sporu başlayan katılımcılar, ileri spor yaşı katılımcılardan daha fazla Pasif-Agresif PD'nin işlevsiz inançlarını bildirdiler.

Saldırgan davranış veya tutumlar (örn., Sınır çizgisi, Antisosyal, Pasif-Agresif, Paranoid) ve kaygı (örn., Kaçınan, Bağımlı) ile karakterize edilen kişilik bozuklukları için önemli spor yaşı farklılıkları bulunmuştur. Bu nedenle ileri spor yaşlarında öfke düzenlemesinin iyileştirilmesinin (Phillips, Henry, Hosie ve Milne, 2006) ve endişenin azalmasının (Brenes, 2006) kişilik bozukluklarına yönelik işlevsel olmayan inançların zayıflamasına katkı sağladığı sonucuna varılmıştır.^{146,147}

Üçüncüsü, mevcut çalışmanın ölçümlerinde eğitim düzeyindeki farklılıklar araştırılmıştır. Buna göre, eğitim düzeyi düşük (lise ve altı) sporcular, yüksek eğitim düzeyine (üniversite ve yüksek lisans) sahip sporculara göre otoriterlik sorunları ve genel kişilerarası zorluklarda daha fazla olduğunu bildirmiştir. Temel kişilik özelliklerinden sadece sorumluluk eğitim düzeyine göre farklılık göstermiştir. Mevcut araştırmanın bu sonucu, eğitim düzeyi yüksek bireylerin düşük eğitim düzeyine sahip bireylere göre daha sorumlulu olduğunu ortaya koyan Işık'ın (2010) çalışmasıyla uyumludur. Başarı, çabalama, öz disiplin, düzen ve yüksek sorumluluk yönleriyle, sorumluluk eğitimde bağlılık ve başarının habercisi olabilir.¹³⁵ Eğitim düzeyine göre farklılık gösteren tek bilişsel duygu düzenleme stratejisi “Başkalarını suçlama” olmuştur. Buna göre, düşük eğitim düzeyine sahip sporcular, yüksek eğitimli sporculara göre stresli durumlarda başkalarını daha sık suçlamışlardır. Kişilik bozuklukları inançları açısından, eğitim düzeyi düşük olan sporcu katılımcılar, yüksek eğitim düzeyine sahip sporcu katılımcılara göre Bağımlı, Pasif-Agresif, Antisosyal, Narsistik, Histrionik, Paranoid, Sınır çizgisi KB'lere ve genel kişilik patolojisine ilişkin inançlara ilişkin inançlarını daha fazla bildirmişlerdir. Özetle, düşük eğitim düzeyine sahip sporcu

katılımcılar, yüksek eğitimli sporcu katılımcılarla karşılaştırıldığında bu çalışmanın ölçümlerinde daha az uyum özelliği bildirmiştir.

İşsiz katılımcılar, kişilerarası sorunlarının otoriter ve soğuk oktanlarında ve genel kişilerarası zorluklarda çalışan katılımcılara göre daha fazla olduğunu bildirmiştir. Sonuçlardan nedensel bir ilişki çıkarılamasa da, işsiz bireylerin kişilerarası sorunlarının düşmanca baskın kadrana odaklanması, bunun kariyerde uyumsuzluğa ve uyumsuzluğa katkıda bulunabileceğini ve bunun sonucunda işsizlikle sonuçlanabileceğini gösterebilir. Ancak, istihdama ilişkin bilgiler, “işsizliğin” emekli, öğrenci, yeni mezun ve ücretli bir işi olmayan kişileri de kapsadığı son duruma bağlı olduğundan, bu yorum sorgulanmaya açıktır(örn. ev hanımları). Çalışan sporcular, çalışmayan orculara göre, temel kişilik özellikleri açısından, daha dışadönüklü ve sorumluludular. Buna göre başarı, çabalama, yetkinlik, görev bilinci ve öz disiplin boyutlarını içeren sorumluluk ile atılganlık ve coşku boyutlarını içeren dışadönüklük özelliklerinin önemli özellikler olabileceği düşünülmektedir. Bilişsel duygu düzenleme stratejilerinin kullanımı, mevcut çalışmada katılımcıların istihdam durumuna göre farklılık göstermemiştir. İnanç ve kişilik bozukluklarının arasında, işsiz sporcuları, çalışan sporcularla karşılaştırıldığında, Pasif-Agresif KB ile ilgili daha fazla inanç ve genel kişilik patolojisi gösterildi. Bu sonuçların, işsizlik ile düşük psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkiyi destekleyen literatürdeki bulgularla uyumlu olduğu düşünülmektedir.¹⁴⁸

Katılımcıların annelerinin eğitim düzeyine göre kişilerarası sorunlar, temel kişilik özellikleri ve kişilik bozukluğu inançları düşük (lise ve altı) veya yüksek (üniversite ve yüksek lisans) düzeyine göre farklılaşmamıştır. Bilişsel duygu düzenleme stratejilerinden sadece “kabul” anne eğitim düzeyine göre farklılık göstermiştir. Buna göre, anneleri eğitim düzeyi yüksek olan sporcu katılımcılar, anneleri eğitim düzeyi düşük olan sporcu katılımcılara göre, stresli deneyimlerin uyandırdığı olumsuz

duygularla başa çıkmak için kabulü daha fazla kullanmışlardır. Öyleyse, yüksek eğitimli annelerin çocuklarına uyumsal başa çıkma mekanizmalarını öğretmede iyi olabileceği sonuçlanabilir.

Katılımcıların babalarının eğitim düzeyine göre kişilerarası sorunlar ve bilişsel duygu düzenleme stratejileri düşük (lise ve altı) veya yüksek (üniversite ve yüksek lisans) düzeyine göre farklılaşmamıştır. Temel kişilik özelliklerinden sadece sorumluluk babanın eğitim düzeyine göre farklılık göstermiştir. Eğitim düzeyi düşük babalara sahip olan katılımcılar, eğitim düzeyi yüksek babalara sahip katılımcılara göre daha sorumludur. Erkek egemen, geleneksel bir kültür olarak Türkiye'de ailelerin sosyo-ekonomik durumunun büyük ölçüde babanın eğitim düzeyi tarafından belirlendiği varsayılabilir. Bu nedenle, babası lise ve daha az mezunu olan bireylerin, büyürken bireysel veya aile olarak düşük sosyoekonomik düzeyden zarar görmüş olabilecekleri tahmin edilebilir. Sonuç olarak, bu bireyler sosyoekonomik statülerinde bir adım öne çıkabilmek için daha disiplinli, sorumluluk sahibi, düzenli, başarı odaklı (vicdanlılığın yönleri) yeterince başarılı olmuş olabilirler. Babaları eğitim düzeyi düşük olan sporcular, babaları yüksek eğitimli sporculara göre, Kişilik bozuklukları inançları açısından, genel kişilik patolojisi ve Pasif-Agresif KB ile ilgili daha fazla işlevsel olmayan inanç göstermiştir. Babanın eğitim düzeyi ile çocuktaki kişilik bozukluklarına ilişkin uyumsuz inançlar arasındaki ilişkide ebeveynlik becerilerinin zayıf olması aracılık etmiş olabilir.

5.4. Değişken Grupları Arasındaki Korelasyon Katsayılarına İlişkin Bulgular

Bu çalışmada temel kişilik özellikleri, kişilerarası sorunlar, bilişsel duygu düzenleme ve kişilik bozukluğu inançları arasındaki ilişkiyi görmek için Pearson korelasyon analizleri yapılmıştır.

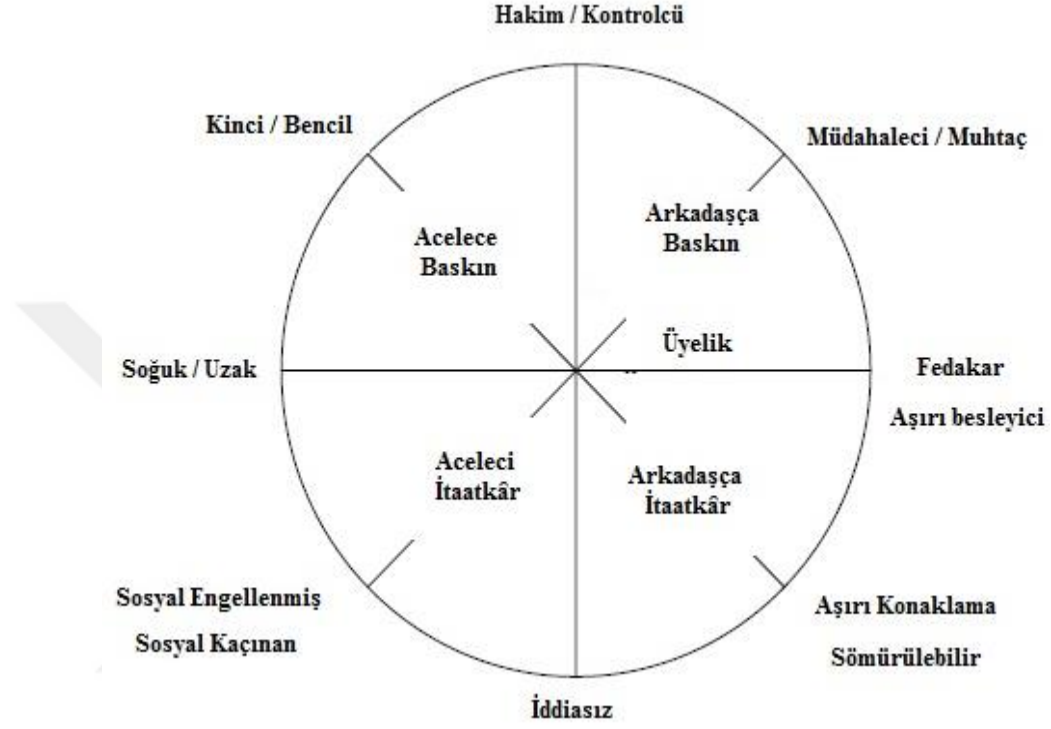
Kişilik bozukluğu inançları ile kişilerarası sorunlar arasındaki ilişkiler incelendi ve PBQ ve IIP toplam puanları arasında güçlü bir pozitif ilişki bulundu. Bu bulgu, kişilerarası zorluklardan kaynaklanan genel sıkıntı düzeyi ile genel kişilik patolojisindeki işlevsel olmayan inançlar arasında yakın bir ilişki olduğunu bildirmişlerdir. Genel kişilerarası sıkıntının kişilik bozukluğu kategorileri ile korelasyonları, hafif bir korelasyon gösteren Şizoid PB dışında orta-güçlü idi. Buna göre, kişilerarası güçlüklerle bağlı sıkıntıdaki artış, çoğunlukla Kaçınan KB, Bağımlı KB, Histrionik KB, Paranoid KB ve Sınır çizgisi KB 'lere ilişkin işlevsel olmayan inançlardaki artışla ilişkilendirilmiştir. Öte yandan, kişilerarası sıkıntı düzeyi, DSM-IV-TR tarafından “yaygın sosyal ilişkilerden kopma örüntüsü ve kişilerarası ortamlarda sınırlı bir duygu ifadesi yelpazesi” olarak tanımlanan Şizoid KB ile ilgili uyumsuz inançların düzeyi ile hafif düzeyde ilişkiliydi(Amerikan Psikoloji Derneği, 2000).¹⁴⁰ Kişilik bozukluğu inançlarının genel düzeyi ile kişilerarası problemlerin boyutları arasındaki korelasyonlar hafiften güçlüye doğru değişmekteydi ve en yüksek korelasyon kişilerarası problemlerin otoriter, soğuk ve intikamcı eğilimleri ile ortaya çıktı. Sporcularda kişilik bozuklukları inançları için soğuk/uzak ve otoriter/kontrol edici kişilerarası problem biçimlerinin güçlü tahmin değerini, regresyon analizinin sonuçları destekledi.

Tüm kişilik bozukluğu kategorileri ile tüm kişilerarası sorun sekansları (baskın, intikamcı/bencil, soğuk, sosyal olarak kaçınan/sosyal olarak engellenen, iddiasız, sömürülebilir/aşırı uyumlu, aşırı besleyici/özverici, müdahaleci) arasındaki ilişkiler çoğunlukla anlamlı ve olumluydu, hafiften kuvvetliye doğru değişir. Bu durum, inceltme modelinin boyutsal doğasının yarattığı genel sıkıntı faktörü ile açıklanmıştır.¹⁰⁸ Çevresel model, doğası gereği, başı veya sonu olmayan veya ortak özelliklere sahip olmayan oktanların iki zıt tarafı temsil ettiği boş bir nokta olmayan daireseldir.⁹⁸ Bir

oktant üzerinde yüksek düzeyde sıkıntı bildiren bireyler (örneğin, soğuk), o oktantın karşı tarafında (örneğin, aşırı besleme) ve diğer oktantlarda da bazı problemler bildirecektir.¹⁴⁹ Buna uygun olarak, IIP oktanlarının kendi bağıntılarının (örneğin kişilik bozuklukları) diğer ölçümleri ile korelasyonları, ölçümün (Bağımlı KB.) IIP ölçeğinin tam tersine (örneğin, bencil) karşılık geldiği durumlarda negatif yerine düşük pozitif olacaktır. Mevcut çalışmada, IIP alt ölçekleri ile PBQ(Kişilik İnanç Ölçeği) alt ölçekleri arasındaki korelasyonlar, Kaçınan KB inançlarının soğuk/uzak, sosyal olarak kaçınan ve iddiasız oktanlarla ilişkili olduğunu ortaya koymuştur; Bağımlı KB inançları, iddiasız, sömürülebilir ve müdahaleci oktanlar ile ilişkiliydi; Pasif-Agresif, Narsisistik ve Antisosyal KB inançları baskınlık oktanı ile; Histrionik KB inançları, baskınlık ve müdahaleci oktanlarla ilişkiliydi; Şizoid KB inançları soğuk oktan ile ilişkiliydi; Paranoid KB inançları, baskınlık ve soğuk oktanlarla ilişkiliydi; ve Sınır çizgisi KB inançları, kişilerarası problemlerin baskınlık, soğuk, sosyal olarak kaçınma, iddialı olmayan eğilimleri ile ilişkiliydi.

Buna göre, Pasif-Agresif, Narsisistik ve Antisosyal KB'lerle ilgili işlevsel olmayan inançları bildiren katılımcılar, baskınlık kutbunda kişilerarası sorunlar bildirdiler; Histrionic KB'nin işlevsiz inançlarını bildiren katılımcılar, dostça hakimiyet çeyreği etrafında sorunlar bildirdiler; Paranoid KB'nin işlevsiz inançlarını bildiren katılımcılar, düşmanlık ve hakimiyet kutuplarında sorunlar bildirdiler; Kaçınan KB'nin işlevsel olmayan inançlarını bildiren katılımcılar, düşmanca boyun eğen çeyreği etrafında sorunlar bildirdiler; Şizoid KB'nin işlevsiz inançlarını bildiren katılımcılar, düşman kutupta sorunlar bildirdiler; Bağımlı KB'nin işlevsel olmayan inançlarını bildiren katılımcılar, hem baskın hem de boyun eğen sorunları içeren, döngünün dostça yarısı çevresinde sorunlar bildirdiler; ve son olarak, Sınır çizgisi KB'nin işlevsiz inançlarını bildiren katılımcılar, kişilerarası ilişkilerde hem baskın hem de boyun eğen

sorunları içeren düşman yarısında sorunlar bildirdiler. İlişki ve baskınlık eksenlerinin birleşiminden oluşan sorunlu kadranları ve oktanları içeren genel bir kişilerarası durum, Şekil 5.1'de sunulmaktadır.

Şekil 5.1. Genel bir kişilerarası döngü

Literatürde kişilik bozukluklarına, kişilerarası sorunların tanınal bağıntıları olarak kabul edildiğinden büyük önem verilmiştir. Monsen ve ark. (2006) ayaktan bir örnekleme IIP oktanları ile Kaçınan, Bağımlı, Histrionik, Paranoid KB'ler arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Daha yüksek korelasyon değerleri ile bu çalışma ile oldukça benzer sonuçlar bulmuşlardır. Monsen ve ark.'nın çalışmasındaki yüksek korelasyon değerleri, normal popülasyona kıyasla Parkinson hastalarında daha yüksek düzeyde kişilerarası zorluklar bekleneceğinden kolayca yorumlanabilirdi.¹⁴⁹

DSM-III-R kişilik bozukluklarının bu yerleşimlerine dayanan sonuçlar, Şizoid, Obsesif-Kompulsif ve Sınır çizgisi PB'ler dışında, bu çalışmanın korelasyonel

sonuçlarıyla tutarlıydı. Gerçekten de, , Sınır çizgisi ve Obsesif-Kompulsif KB'ler, döngü içinde iyi temsil edilmedi.^{98,103} Bu çalışmanın sonuçlarına göre, Obsesif-Kompulsif KB ile en yüksek korelasyon kişilerarası sorunları kontrol etmede bulunmuştur. Bu, DSM'nin Obsesif-Kompulsif KB'nin “düzenlilik, mükemmeliyetçilik ve zihinsel ve kişiler arası kontrol ile esneklik, deneyime açıklık ve verimlilik pahasına meşgul olma” (Amerikan Psikologlar Birliği, 2000) olarak ifade edilen tanımıyla tutarlıydı.¹⁴⁰ Öte yandan, Şizoid KB, kişilerarası problemlerin sosyal olarak kaçınan bir kısmı tarafından tutarlı bir şekilde tahmin edilmiştir. Bununla birlikte, mevcut çalışma, Şizoid KB için kişilerarası döngünün düşmanca baskınlık kadranına doğru bir kayma olduğunu ortaya koydu. Üniversite öğrencileriyle yürütülen bir başka çalışma (Wiggins & Pincus, 1989),⁹⁸ KB'leri teşhis etmek için Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri'ni (MMPI) kullandı ve kaçınan, bağımlı, histrionik, antisosyal, narsisistik, şizoid KB'ler ile IIP'nin belirli oktanları arasında güçlü ilişkiler buldu. Buna göre, sonuçlar mevcut çalışma ve Soldz ve ark.'nın çalışması ile benzerdi. Ayrıca Alden ve Capreol (1993), Kaçınan Parkinson hastalarında kişilerarası sıkıntıyı araştırdı.¹⁰⁰ Kaçınan KB'yi düşmanca itaatkar çeyreğin etrafına yerleştiren bu çalışma ile oldukça benzer sonuçlar buldular. Leising, Rehbein ve Eckardt (2009), IIP'nin sosyal olarak kaçınan oktantının, Kaçınan KB üzerindeki tahmini değeri için destekleyici bulgular sunmuştur.¹⁵⁰

literatür (Soldz ve diğerleri, 1993; Gurtman, 1996; Wiggins & Pincus, 1989; Leichenring, Kunst & Hoyer, 2003; Hilsenroth, Menaker, Peters & Pincus, 2007), Bu çelişkili sonuçların, diğer KB'lerle karşılaştırıldığında temel kişilik bozukluğundaki (BPD) geniş semptom yelpazesinden kaynaklandığı düşünülmüştür.^{95,97,98,103,104}

Bu çalışmada, ne klinik popülasyon (örn. kişilik bozukluğu olan sporcular) ne de kişilik bozukluklarını doğrudan değerlendiren ölçümler (örn., MMPI) kullanılmamıştır. Bunun yerine, kişilik bozukluğu patolojisini araştırmak için kişilik bozukluklarının

bilişsel yönlerini değerlendiren bir araçla normal popülasyon(sporcular) çalışıldı. Bu araştırmanın sonuçlarına göre, kişilik bozuklukları ve kişilerarası sorunlar arasındaki, ilişkiyi klinik veya klinik olmayan popülasyonda, araştıran mevcut literatürle uyumludur. Kişilik inanç anketi'nin bu çalışmada kişilik bozukluklarını iyi ayırt etmediği tahmin edilebilir, çünkü KB'lerin çoğu düşmanca baskınlıkla yüksek oranda koreledir. Buna göre, “tuhaf-eksantrik” kişilik bozuklukları için baskın düşmanca/soğuk problemler (Küme A: Şizoid ve Paranoid KB'ler), “dramatik, duygusal, düzensiz” için düşmanca baskın kişilerarası problemler bulundu. kişilik bozuklukları (küme B: Antisosyal, narsisistik, histrionik, sınır çizgisi KB'ler); ve “endişeli, korkulu” kişilik bozuklukları için düşmanca ve/veya boyun eğici kişilerarası sorunlar bulundu (küme C: kaçınan, bağımlı, obsesif-kompulsif PB'ler); ve Pasif-Agresif KB. Ayrıca, kişilerarası sorunlar ile kişilik bozukluğu inançları arasındaki varsayımsal ilişkiler bulunmuştur.

Kişilik bozukluğu inançları ile Dışadönüklük, uyumluluk, sorumluluk, deneyime açıklık, duygusal denge ve negatif değerlik gibi temel kişilik özellikleri arasındaki ilişkiler incelenmiştir., Negatif değerlik ve sorumluluk ile Kişilik bozukluğu inançlarının toplam puanı, orta düzeyde pozitif bir ilişki gösterilmiştir. Ayrıca, sorumluluğun olumsuz duygusallık ve negatif değerlik ile yüksek oranda ilişkili olduğu bulunmuştur.¹⁵¹ Sorumluluk ve negatif değerliliğin kişilik bozuklukları üzerindeki yordayıcı değeri regresyon analizi ile desteklenmiştir. Bu nedenle, sonuçlar, kişilik bozukluğu olan sporcuları öncelikle duygusal bir bozukluktan muzdarip olarak tanımlayan model (MED) ile tutarlı olarak yorumlandı.¹⁶

Temel kişilik özellikleri ile Kişilik bozukluğu arasındaki korelasyonlar, hafiften orta dereceye kadar, çoğunlukla anlamlıydı. Tüm KB'ler ile negatif değerlik ve duygusal denge korelasyonları pozitif olarak anlamlıydı. Ek olarak, daha küçük bir ölçüde, Kaçınan ve Bağımlı KB ölçekleri, deneyime açıklık ve dışadönüklük ile negatif

ilişkiliydi; Antisosyal KB, uyumluluk ile negatif ilişkiliydi; Paranoid ve sınır çizgisi KB'ler dışadönüklük ile negatif ilişkiliydi; ve narsistik KB ölçeği, açıklık ile pozitif olarak ilişkiliydi. Hafif bir ilişki obsesif-kompulsif KB ve şizoid ölçekler ile tüm kişilik özellikleri arasında bulunmuştur. Yine de, şizoid KB. ölçeğin açıklık ve obsesif-kompulsif PB ile pozitif korelasyonu vardı. ölçeğin en fazla sorumluluk ve duygusal denge ile pozitif yönde ilişkili olduğu görülmüştür. Ayrıca, histrionik KB. ve pasif-agresif KB. ölçekler, histrionic KB ile sorumluluk ile negatif değerlik ve duygusal denge ile pozitif korelasyon gösterdi. Ölçek ayrıca negatif değerlik ile pozitif olarak ilişkilidir. Türk popülasyonu ile yapılan önceki çalışmalarla uyumlu olarak,^{124,135} bu çalışmada negatif eğilim ortalama puanları, diğer ölçeklerden nispeten küçük bir varyansla çok daha düşüktü. Yine de, negatif değerlik ve KB ölçekleri arasındaki yüksek korelasyonlar, düşük düzeyde bile olsa “olumsuz kendine yüklemelerin” varlığının, genel kişilik patolojisinin varlığı için ayırt edici olduğunu göstermiştir.

Bu çalışma, KB'ler ve uyumluluk arasında beklenen ilişkileri ortaya çıkarmasına rağmen, diğer kişilik alanları ile karşılaştırıldığında, ilişkilerin gücü beklentilerin gerisinde kalmaktadır. Gerçekten de, KB'lerin çoğu ile güçlü bir antagonizma ilişkisi (uyumluluğun karşıtı) çoğu çalışmada iyi kurulmuştur.¹⁵² Uyumluluk ölçeğinde diğer kişilik özellikleri ölçeklerinin tanımlayıcılarına göre yüksek ortalama, küçük varyans ve yüksek puan aralığı göz önüne alındığında, uyumluluk en fazla bildirilen kişilik özelliğidir. Yine de, uyumluluk, kişilik bozukluğunun bir yordayıcısı mevcut örneklemde değildi. Daha önceki çalışmaların ve bu çalışmanın uyumluluk konusundaki bulguları arasındaki fark, olası kültürel farklılıklara dayalı olarak yorumlanmıştır. Batılı bireyci kültürlerle kıyasla Türk insanı, toplumsal uyumu korumak için geleneksel kültür içinde ortak akla güvenir ve uzlaşmaya daha çok değer verir. Bu nedenle, Türkler tarafından en belirgin ve ortak kişilik özelliğinin “uyumluluk” olduğu bildirilmiştir.

Elde edilen sonuçlara göre, duygusal dengesizlik ve olumsuz kendine yüklemelere ek olarak, kaçınan, bağımlı, paranoid ve sınırda KB'lerle ilgili işlevsel olmayan inançlar bildiren katılımcılar içine kapanık/içe dönüktü. Bu katılımcılardan kaçınan ve bağımlı KB inancına sahip olanlar da deneyime kapalıydı. Beklendiği gibi, narsisistik KB inancına sahip sporcular, beklenmedik bir şekilde duygu dengesizliği ve deneyime açıklık ve olumsuz kendine yüklemeler ile karakterize edildi. Gerçekten de, önceki bulgular narsisistik KB için pozitif bir ilişki olduğunu ortaya koydu. duygusal kararlılığa sahiptir ve olumsuz değerlik ile ilişkisi yoktur.^{98,103,151} Son olarak, obsesif-kompulsif KB bildiren sporcular, ilgili inançlar endişeli sorumluluk (duygusal dengesizlik) ile tanımlanırken histrionik ve pasif-agresif KB inancına sahip sporcular endişeli, düşük sorumluluk ve olumsuz öz atıflara sahipti.

Büyük-Beş uzayda kişilik bozukluklarının temsilleri için literatürde farklı sonuçlar sunulsa da, bu bulguların çeşitliliği örneklemdeki (klinik ve klinik olmayan), ölçümlerdeki (yapılandırılmış klinik görüşmeye karşı öz-bildirim, beşe karşı altı faktörlü modeller) ve analiz düzeyi (boyut ve faset düzeyi). Normal bir popülasyon örneği, kişilik bozukluklarının bilişsel yönlerinin öz bildirim ölçümü ve altı kişilik faktörünün alan düzeyinde analizi ile bu çalışma genel olarak önceki çalışmalarla tutarlı bulgular ortaya koydu^{98,103,152}

Bilişsel duygu düzenleme stratejilerinin diğer ölçümlerle olan korelasyonları açısından “kabul” alt ölçeği beklenmedik sonuçlar ortaya çıkarmıştır. Buna göre kabulün korelasyonel sonuçları negatif sonuçlarla tutarlıydı bilişsel duygu düzenleme stratejilerinin diğer ölçümlerle olan korelasyonları açısından “kabul” alt ölçeği beklenmedik sonuçlar ortaya çıkarmıştır. Ayrıca, Tuna'nın (2012) çalışması, CERQ'nun kabul alt ölçeği ile ilgili benzer sonuçlar ortaya koymuş ve olumsuz bir deneyimin kabulünün Türk kültüründe olumsuz bir başa çıkma yolu olarak algılandığını ortaya

koymuştur.¹⁵³ Bu nedenle “kabul” ölçeği Türk kültürü için olumsuz duygu düzenleme stratejileri altında sınıflandırılmıştır.

Kişilik bozukluğu inançları ile bilişsel duygu düzenleme stratejileri arasındaki ilişkiler incelenmiştir. PBQ'nun toplam ve alt ölçek puanları, felaketleştirme, başkalarını suçlama, kendini suçlama, ruminasyon ve kabul etme gibi olumsuz stratejilerle pozitif olarak ilişkiliydi. Diğer taraftan, PBQ ölçekleri, pozitif stratejiler ile hafif veya anlamlı olmayan, negatif veya pozitif korelasyonlar gösterdi. Kişilik bozukluğu inançlarının “yeniden değerlendirme” gibi uyarlanabilir duygu düzenleme stratejileriyle ilişkisiz bulunması, yeniden değerlendirmenin psikolojik iyi oluşla ilişkili olması nedeniyle ilginçtir.¹⁵⁴ Ayrıca, yeniden değerlendirme, duygusal bozukluklar için bilişsel terapinin önemli bir bileşeni olmuştur.¹⁵⁵ Negatif stratejiler arasında, felaketleştirme ve başkalarını suçlama, tüm stratejilerle hafif korelasyon gösteren şizoid KB hariç, tüm PB kategorileriyle en yüksek korelasyonu ortaya koydu. Buna göre, çoğunlukla felaketleştirme ve başkalarını suçlama ve daha az ölçüde ruminasyon, kendini suçlama ve kabullenme gibi olumsuz bilişsel duygu düzenleme stratejilerinin sık kullanımı, genel kişilik patolojisi ile ilgili inançların yanı sıra tüm kişilik bozuklukları kategorileriyle ilgili yüksek düzeyde inançlarla ilişkilendirilmiştir.

Ancak bu çalışmada şizoid PB ile ilgili inançların spesifik (olumlu veya olumsuz) bilişsel stratejilerle ilişkisi temelinde net bir şekilde farklılaştığı bulunmamıştır. Şizoid KB ile ilgili bulgular.

DSM'nin semptomatoloji tanımı ve şizoid KB'li bireylerin öncelikle duygusal yoksulluktan muzdarip olduğunu iddia eden MED modeli ile tutarlıydı.⁹⁷ Duygusal yoksulluk, duygu düzenleme ihtiyacının azalmasına neden olmuş olabilir. Özetle, bireyin şizoid KB dışında kişilik bozukluklarına ilişkin işlevsel olmayan inançlarının düzeyi ne kadar yüksekse, stresli yaşantıların olumsuz yönlerini o kadar çok felakete

sürüklerler ve sıkıntılı olduklarında olumsuz deneyimler için başkalarını suçlarlar. Düşük güç ile, uyumsuz inançların seviyesi ne kadar yüksek olursa, insanlar o kadar çok düşünce ve duyguları hakkında derin düşüncelere dalırlar, olumsuz olay için kendilerini suçlarlar ve stresli deneyimlerde olanları umutsuzca kabul ederler. Mevcut bulgularla uyumlu olarak, uyumsuz duygu düzenleme stratejilerinin kullanımının olumsuz duygulanım, psikolojik sorunlar ve iyi oluşun azalması ile ilişkili olduğu bulunmuştur.^{138,154} Regresyon analizi, olumsuz bilişsel duygu düzenleme stratejileri ile kişilik bozukluğu inançları arasındaki ilişkiyi destekledi. Bilişsel duygu düzenleme stratejilerinin kişilerarası sorunlarla olan ilişkileri incelenmiştir. Sporcularda, olumsuz bilişsel duygu düzenleme stratejileri, ruminasyon ve kabullenme dışında, belirli biçimler ve genel kişilerarası zorluk düzeyi ile ilişkili bulunmuştur. Diğer taraftan, zayıf bir ilişki, kişilerarası problemler ya ilgisizdi ya da olumlu stratejilerle gösterdi. Bu, stresli deneyimlerin uyandırdığı olumsuz duyguları düzenlemek için olumsuz stratejiler kullanmanın, çeşitli kişilerarası zorluklara sahip olmanın öncüsü olabileceğini gösterdi. Mevcut bulgular regresyon analizi ile desteklenmiş ve kişilerarası sorunlarda uyumsuz duygu düzenleme stratejilerinin kullanılmasının rolünü gösteren önceki çalışmalarla uyumludur.¹⁴³ Esasen, olumsuz bilişsel duygu düzenleme stratejilerinden felaketleştirme, aşırı baskıcı, müdahaleci, iddiasız ve sömürülebilir olmakla ilişkiliydi; başkalarını suçlamak, aşırı otoriter ve müdahaleci olmakla ilgiliydi; kendini suçlama, kişilerarası ilişkilerde aşırı derecede iddiasız, sömürülebilir ve özverili olmakla ilişkiliydi. Bu nedenle, Özetle, ister itaatkar ister baskın olsun, başkalarıyla ilişkilerinde aşırı dostluk gösteren bireyler, stresli durumların olumsuz yönlerini felakete sürüklerler. Anlaşılabilir ki bu insanlar arasında, itaatkar olanlar kendilerini suçlarken, baskın olanlar stresli deneyimler için başkalarını suçlar.

Son olarak, sporcularda temel kişilik özellikleri bilişsel duygu düzenleme stratejileri ile ilişkilendirilmiştir. Sonuçlar mevcut literatürle uyumluydu.¹⁵⁶⁻¹⁵⁸ Buna göre, deneyime açıklık, duygusal denge, dışadönüklük ve uyumluluk, olumlu duygu düzenleme stratejileri ile pozitif, olumsuz stratejiler ile ise olumsuz ilişkiler ortaya koymuştur. Öte yandan, sorumluluk ve negatif değerlik, pozitif stratejilerle negatif korelasyon ve negatif stratejilerle pozitif korelasyon ortaya koydu. Regresyon analiziyle desteklendiği gibi, yüksek duygusal denge, duygu düzenlemede olumsuz stratejilerin, özellikle de felaketleştirme ve başkalarını suçlamanın artan kullanımının göstergesiydi . Ayrıca, deneyime açıklık, olumlu yeniden odaklanma, yeniden planlama ve yeniden değerlendirmeye odaklanma ile, kabul edilebilirlik ise yeniden değerlendirme ve bakış açılarına sokma ile ilgilidir. Özetle, uyumlu ve deneyime açık olan bireyler, olumsuz olay yerine olumlu şeyler düşünmek, olumsuz durumla başa çıkmak için adımlar planlamak, olumsuz durumu kişisel gelişim açısından yorumlamak, olumsuz olayları değerlendirmek gibi olumsuz duyguları düzenlemek ve olayın göreceli önemini yorumlamak için farklı bakış açıları için uyumsal stratejiler kullanırlar.

5.5. Çoklu Regresyon Analizleri

Mevcut çalışmanın ana hipotezlerini incelemek için birkaç hiyerarşik çoklu regresyon analizi yapılmıştır. Bilişsel duygu düzenlemenin olumsuz ve olumlu stratejiler, kişilerarası problemler ve kişilik bozukluklarının işlevsel olmayan inançları ile ilişkisini ortaya çıkarmak için dört set halinde çalıştırılmıştır. Pozitif duygu düzenlemesi için regresyon analizlerinin ilk setinde, değişkenler iki adımda yapıldı. İlk olarak kontrol değişkenleri olarak spor yaşı ve cinsiyet, ikinci olarak da temel kişilik özellikleri (dışadönüklük, uyumluluk, sorumluluk, deneyime açıklık, duygusal denge ve negatif değerlik) ile ilgili değişkenler girilmiştir. Deneyime açıklık, uyumluluk ve duygusal denge olmak üzere üç faktör anlamlı bulunmuştur. Buna göre, uyumlu,

duygusal olarak kararlı ve yeni deneyimlere açık olduğunu bildiren sporcular, olumlu bilişsel duygu düzenleme stratejilerini duygusal olarak kararsız, deneyime kapalı ve uzlaşmazlığı düşük sporculara göre daha sık kullanmışlardır. Genel analiz, uyarlanabilir bilişsel duygu düzenleme stratejilerinin kullanımının ağırlıklı olarak deneyime açıklık tarafından ve daha küçük bir ölçüde de spor yaşı ve cinsiyet etkileri kontrol edildikten sonra uyumluluk tarafından tahmin edildiğini göstermiştir. Gerçekten de, sıfır dereceli korelasyonların analizi, pozitif stratejiler arasında yeniden değerlendirme ve planlamaya yeniden odaklanmanın (sorun odaklı başa çıkma gibi) deneyime açıklık ve uyumluluk ile en güçlü ilişkiye sahip olduğunu ortaya koydu. Uyumlu ve deneyime açık (deneyimsel olarak) bireylerin kaygısı düşük, özsaygısı yüksek olabilir. Öyleyse, deneyimin olumsuz duyguları, olumsuz deneyimler veya olumsuz yönleri hakkında durmak yerine soruna odaklanmayı, onu çözmeyi ve deneyimden öğrenmeyi tercih ettikleri kişisel gelişime yol açan zorluklar olarak yorumlanabilir.

Regresyon analizlerinin ikinci setinde negatif duygu düzenleme için kontrol değişkenleri ve temel kişilik özellikleri iki aşamalı denkleme girilmiştir. Tüm faktörlerin anlamlı olduğu bulundu. Buna göre, duygusal olarak dengesiz, içedönük, sorumluluk düşük, deneyime kapalı, uyumlu ve olumsuz kendine yüklemeleri yüksek olan sporu yeni başlayan ve kadın sporcular olumsuz bilişsel duygu düzenleme stratejilerini sıklıkla kullanmışlardır. Sonuçlara göre, cinsiyet ve spor yaşın etkileri kontrol edildikten sonra, duygu düzenlemede olumsuz stratejilerin kullanımının ağırlıklı olarak yüksek duygusal dengesizlik ve daha az ölçüde düşük sorumluluk ve düşük uyumluluk tarafından tahmin edildiğini açıklığa kavuşmuş. Gerçekten de, olumsuz stratejiler arasında, felaketleştirme ve başkalarını suçlama, duygusal istikrarsızlık ile en yüksek sıfır dereceli korelasyona sahipti. Duygusal dengesizliğin endişeli, depresif, savunmasız ve düşmanca yönlerinin, felaketleştirme kullanımını ve stres altında

başkalarını suçlamayı tetikleyebileceği önerilebilir. Daha önce olumsuz bilişsel duygu düzenleme stratejilerinin kaygı, stres ve öfke gibi olumsuz duyguları yordadığı belirtilmişti.⁶² Ayrıca, duygusal dengeliğin düşmanca tepkiler, kendini suçlama, kararsızlık ve geri çekilme gibi etkisiz başa çıkma ile ilişkili olduğu bulunmuştur.¹⁵⁹ Mevcut bulgular, olumsuz duyguları düzenlemek için uyumsuz bilişsel stratejilerin artan kullanımı ile duygusal dengesizlik arasındaki olası etkileşimi destekledi.

Ayrıca, düşük sorumluluğun sorumsuz doğası, olumsuz deneyimlerin sıklığının artmasına neden olabilir ve bu da artan kendini suçlama, felaketleştirme ve başkalarını suçlamaya yol açabilir. Diğer taraftan, olumsuz stratejiler ve uyumluluğun genel kullanımı arasındaki pozitif sıfır dereceli korelasyon ile uyumluydu. Ayrıca ortalama değerlere göre, olumsuz stratejiler arasında en sık bildirilen strateji ruminasyon olmuştur. Tanım olarak, olumsuz deneyim, ruminasyonlar tarafından duygulara odaklanmayı ve uyandırılan düşünce atıfta bulunur.⁵⁴ Ayrıca, ruminasyonda düşünce ve duygularla meşgul olma, uyumsuz olarak değerlendirilebilecek yüksek bir uyumluluk (aşırı sevecenlik, alçakgönüllülük, empati ve yumuşak huyluluk yönleri gibi) kutbuna karşılık gelebilir.

Üçüncüsü, kişilerarası zorlukların genel düzeyi, kontrol değişkenleri, temel kişilik özellikleri ve bilişsel duygu düzenleme stratejileri tarafından (yani, Kabul Etme, Planlamaya Yeniden Odaklanma, Olumlu Yeniden Odaklanma, Olumlu Yeniden Değerlendirme ve Bakış Açısına Yerleştirme, Kendini Suçlama, Başkalarını Suçlama, Ruminasyon ve Felaketleştirme) sırasıyla üç adımda gerilemiştir. Sonuçlar, felaketleştirme, tüm temel kişilik özellikleri, başkalarını suçlama, spor yaşı, kabullenme, ruminasyonun ve kendini suçlama anlamlı olduğunu gösterdi. Bu nedenle, duygusal olarak dengesiz, içedönük, sorumluluk düşük, deneyime kapalı, son derece uyumlu, yüksek düzeyde olumsuz kendine yüklemelere sahip olan ve felaketleştirme,

başkalarını suçlama, kendini suçlama ve kabullenmeyi sıklıkla kullanan ancak ruminasyon yapmayan, yüksek düzeyde genel kişilerarası zorluklar daha ileri spor yaşı olan katılımcılarda bildirdiler.

Sonuçlar, spor yaşı ve cinsiyetin etkileri kontrol edildikten sonra negatif değerlik, dışadönüklük ve duygusal dengein kişilerarası sorunların genel düzeyinin baskın yordayıcıları olduğunu göstermiştir. Tutarlı bir şekilde, olumsuz duygusallığın kişilerarası çatışma, istismar ve düşük düzeyde ilişki kalitesinin yordayıcısı olduğu bulunmuştur.^{160,161,162} İçe dönüklük ve olumsuz öz atıflar, sosyal ilişkileri kısıtlayıp bozabileceğinden, uygun kişilerarası becerilerin gelişimini de engelleyebilir. Dahası, temel kişilik özelliklerinin etkileri bile kontrol altına alındı, çoğunlukla felaketleştirme ve daha küçük bir ölçüde, başkalarını suçlama ve kendini suçlama, kişilerarası sorunları öngördü. Buna bağlı olarak, olumsuz duygu düzenleme stratejilerinin, özellikle de felaketleştirmenin sıklıkla kullanılması, 4.2.3'te belirtildiği gibi, başkalarıyla ilişkilerde sorun yaşama riskini artırmaktadır.

Son olarak, genel kişilik patolojisi, kontrol değişkenleri, temel kişilik özellikleri, bilişsel duygu düzenleme stratejileri ve kişilerarası problemler (egemen, kindar, soğuk, sosyal olarak çekingen, iddiasız, aşırı uyumlu, özverili ve müdahaleci) dört adımda regresyon denkleminde girilmiştir. Sonuçlar, spor yaşı, cinsiyet, kişilik özelliklerinin duygusal denge ve negatif değerlik, deneyime açıklık, dışadönüklük, felaketleştirme gibi bilişsel duygu düzenleme stratejileri, başkalarını suçlama, olumlu yeniden odaklanma, kendini suçlama ve soğuk, otoriter, aşırı uzlaşmacı, kindar ve sosyal olarak engellediği kişilerarası sorunların olduğunu göstermiştir. Buna göre, duygusal olarak dengesiz, içedönük, deneyime açık ve yüksek düzeyde olumsuz kendine yüklemelere sahip olan, felaketleştirme, başkalarını suçlama, kendini suçlama ve olumlu odaklanmayı sıklıkla kullanan, kişilerarası sorunları soğuk, otoriter, baskıcı, aşırı

uyumlu, kindar, fedakar ve sosyal olarak kaçınan oktanlar, kişilik bozukluklarına ilişkin yüksek düzeyde inanç bildirmişlerdir. Spor yaşı ve cinsiyetin etkileri kontrol edildikten sonra, esas olarak duygusal denge ve daha az ölçüde negatif değerlik ve dışadönüklük, kişilik bozuklukları ile ilgili genel uyumsuz inanç düzeyini yordadı. Negatif duygusallık gibi ortak bir faktör, altta yatan duygusal denge (örneğin, kaygı, öfkeli düşmanlık ve depresyon yönleri), içedönüklük (örneğin, olumlu duyguların ve sıcaklık yönlerinin düşük ucu) ve olumsuz değerlik olabilir. Özellikle, duygusal olarak dengesiz sporcuların, aynı zamanda içe kapanık ve yüksek düzeyde olumsuz kendine yüklemelere sahip olan sporcuların kişilik bozukluklarına yönelik uyumsuz inançlara sahip olmaya yatkın oldukları sonucuna varılabilir. Öte yandan, olumlu düşünmeyi ve gerçek olay yerine hoş konular hakkında düşünmeyi ifade eden olumlu yeniden odaklanma, kişilik bozukluklarının uyumsuz inançları ile beklenmedik olumlu bir ilişki ortaya koydu. Bununla birlikte, dikkati dağıtma benzeri bir strateji olarak, olumlu yeniden odaklanma, işlevsiz inançları sürdürdüğü bilinen kaçınma (uyumsuz bir başa çıkma biçimi) işlevi görebilir.¹⁶³ Son olarak, spor yaşı, cinsiyet, temel kişilik özellikleri ve bilişsel duygu stratejilerinin etkileri kontrol edildikten sonra kişilerarası problemlerin kişilik bozukluğu inançları üzerindeki etkisi test edilmiştir. Gerçekten de, kişilerarası ilişkilerde düşmanca baskın sorunlar, kişilik bozukluklarında uyumsuz inançları sürdüren ve sürdüren tekrarlayan kişilerarası çatışmalara yol açabilir. Regresyon analizi sonuçları, özellikle kişilerarası sorunları ve kişilik bozukluklarının bilişsel yönlerini açıklayabilen faktörlerin belirlenmesinde aydınlatıcı olmuştur, çünkü bu çalışma ile bunların varyanslarının sırasıyla %42 ve %53'i açıklanmıştır.

5.6. Arabulucu Modellerin İncelenmesine İlişkin Çoklu Regresyonlara İlişkin Bulgular

Üç meditasyon modeli test edildi. İlk aşamada, sorumluluk ve olumsuz bilişsel duygu düzenlem ile kişilik bozukluğu inançları arasındaki arabulucu rolü değerlendirildi. Ardından kişilerarası sorunların (i), sorumluluk (ii) negatif değerlik ve kişilik bozukluğu inançları arasındaki arabulucu rolünü inceleyen ikinci ve üçüncü model test edilmiştir.

Bu çalışma, kişilik bozukluklarının bilişsel yönlerine hem nevrozikliğin hem de olumsuz değerliliğin katkılarına kişilerarası problemlerin aracılık ettiğini ortaya koymuştur. Ayrıca, sorumluluk ile kişilik bozukluğu inançları arasındaki ilişkide olumsuz bilişsel duygu düzenlemenin arabulucu rolünü araştıran meditasyon modeli bu çalışmada desteklenmiştir. Duygusal dengesizlikten uyumsuz kişilik bozukluğu inançlarına ve olumsuz kendine yüklemelerden uyumsuz kişilik bozukluğu inançlarına giden yolda kişilerarası problemler yoluyla dolaylı etkiler, dikkate değer oranda varyans açıklamaktadır (sırasıyla %45 ve %53). Sporcularda sorumluluğun bazı yönleri (örneğin, öfkeli düşmanlık ve dürtüsellik) kavramsal olarak sporcularda kişilerarası etkileşimle ilişkiliydi. Ayrıca, duygusal dengesizliğin algısal ve davranışsal olumsuzluklar yoluyla kişilerarası ilişkileri etkilediği bulunmuştur. Bu algısal (örneğin kırılabilirlik) davranışsal (örneğin dürtüsellik) ve duygusal (örneğin öfkeli düşmanlık) süreçler aracılığıyla, duygusal dengesizlik kişilerarası zorluklara yol açabilir. Daha önce de belirtildiği gibi, tekrarlayan kişilerarası gerilim deneyimleri, kişilik bozukluklarında benlik, başkaları ve yaşam hakkında uyumsuz inançları güçlendirebilir. Diğer taraftan, olumsuz kendine yüklemeler, bir kişinin genel kişiliğini olumsuz değerlendirmesi olarak tanımlandı.¹⁵¹

“Kötü niyetli, açgözlü, terbiyeli” gibi niteliklere sahip bireyler, muhtemelen başkalarıyla olumsuz “benlik kavramları” ile tutarlı bir şekilde etkileşime girer ve

kişilerarası çatışmaya yol açan başkalarından buna karşılık gelen tepkileri kışkırtır. Daha önce de belirtildiği gibi, tekrarlayan kişilerarası gerilim deneyimleri, kişilik bozukluklarında benlik, diğerleri ve yaşam hakkında uyumsuz inançları güçlendirebilir. Beklendiği gibi, bu olumsuz stratejilerin artan kullanımı, kişilik bozukluklarında benlik, diğerleri ve dünyaya ilişkin işlevsiz görüşü sürdürür.

Özetle, bu bulgular sporcularda sorumluluk ile kişilik bozukluğu inançları arasındaki ilişkinin ve olumsuz değerlik ile kişilik bozukluğu inançları arasındaki ilişkinin sadece doğrudan ilişkiler olmadığını göstermiştir. Hem duygusal dengesizlik hem de olumsuz kendine yüklemeler, kişilerarası sorunlara aracılık ederek kişilik patolojisinin bilişsel yönlerine katkıda bulunmuştur. Ayrıca, sporcularda duygusal dengesizliğin kişilik bozukluklarının bilişsel yönleri üzerindeki etkisine olumsuz bilişsel duygu düzenleme stratejilerinin kullanımı da aracılık etmiştir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmanın amacı, sporcularda temel kişilik özelliklerinin, bilişsel duygu düzenleme ve kişilerarası problemlerin, kişilik bozukluklarının bilişsel boyutu üzerine etkilerinin araştırılmasıdır.

Çalışmanın 400'i aşan katılımcı sayısı genelleme yapılabilmesi açısından yeterlidir. Geniş çeşitlilik ve sayıdaki örneklem geniş varyans sağlamakla beraber, katılımcıların çoğunu 30 yaş altı, üniversite ve üzeri eğitim seviyesine sahip sporcular oluşturmuştur. Ayrıca kadın ve erkek sporcu katılımcıların oranı da dengeli değildir. Ayrıca, datanın enlemesine kesitten oluşması da ölçümlerdeki değişimlerin seyriyle ilgili çıkarımları sınırlamaktadır. Sonraki çalışmalarda, bu sınırlılıkları bertaraf eden araştırma desenlerinin kullanılması önerilir.

Bu çalışmada veriler internet sitesinden ve anketin alan dağıtım yöntemile toplanmış ve katılımcılara geribildirim verilmiştir. Bu sayede, araştırma daha fazla ilgi görmüştür.

Bu çalışmada kendi kendine bildirim yönteminin kullanılması önemli bir sınırlılıktır. Ancak, kimlik bilgilerini vermeden doldurdıkları ölçekler çerçevesinde otomatik geribildirim alacaklarını bilmeleri, katılımcıların daha dürüst ve dikkatli yanıtlar verme ihtimalini, dolayısıyla verilerin güvenilirliğini arttırmıştır. Bunun yanı sıra, aynı yapının (kişilik psikopatolojisi) farklı içerikteki ölçüm araçlarıyla (TKÖE, KPE, KÖÖ) değerlendirilmesi de bulguların güvenilirliğini arttırmıştır. Mevcut sınırlılıklara ramen elde edilen bulgular, klinik örneklem üzerinde de doğrulanırsa, sporcularda kişilik sorunların bilişsel yönleri, kişilerarası doğası ve sporcuların performansını artırmak önemli bilgiler sağlamaktadır.

Mevcut bulguların çeşitli güçlü yönler ve sınırlamalar ışığında değerlendirilmesi gerekmektedir. Katılımcıların çok çeşitli olduğu (yaş ve spor yaşı aralığı, spor türü,

meslek ve aile yapısı açısından) geniş örneklem büyüklüğü, örnekleme büyük bir varyans sağlasada, mevcut örneklemin bazı özellikleri, yaş aralığı (18-30), yüksek eğitimli ve genç katılımcı olması vardır. Ayrıca, kesitsel verilerden çıkarılacak neden sonuç ilişkisi hakkında sınırlı çıkarımlar vardır. Bu sınırlılıkların bazı sonuçlara ve bir dereceye kadar genellenebilirliğe etkisi olsa da ana hipotez cinsiyet, spor yaşı ve türü veya eğitim farklılıklarını içermemiştir. Öyleyse, spor yaşı ve türü, cinsiyet ve eğitim düzeyinin dengeli bir dağılımını veya boylamsal verilerin kullanımını gelecekteki araştırmalar için önerilir.

Bulgular hem klinik hem de klinik olmayan popülasyonlarla yürütülen önceki çalışmalarla tutarlı olsa da, mevcut araştırmanın klinik örneklerle gelecekte tekrarlanması teşvik edilmektedir.

Bu çalışmada kullanılan geri bildirim sistemi, psikolojide öz bildirim araştırmalarında etik hususlara önemli bir katkı sağlamıştır. Nitekim, bireyler araştırmaya gönüllü olarak katılmış ve katılımcılardan bilgilendirilmiş onam alınmıştır. Ayrıca, sporcu katılımcılara psikolojik durumları hakkında bilgi verilmesi, katılımcıların psikolojik sağlıkları hakkında fikir edinmelerini ve ihtiyaç duyduklarında profesyonel yardım almalarını da sağlayacaktır.

Bu çalışmanın sınırlılıkları arasında öz bildirim ölçümünün kullanılması da bir diğer sınırlılık olarak görülebilir. Öz-bildirim değerlendirmesi gerçeği yansıtmayabilir, çünkü “gerçek benlik” hakkında sınırlı farkındalık ve sosyal istenirlik gibi olası önyargılar, değerlendirmenin güvenilirliğini etkileyebilir. Bu çalışmaya katılan sporcular, anketleri, araştırmacının kişisel psikolojik değerlendirme alacaklarına dair onayı ile doldurmuştur. Bu nedenle, katılımcıların anketlere dürüst ve dikkatli bir şekilde yanıt vermeleri beklenmiştir.

Yine de, öz bildirim ölçümünün sınırlamalarının üstesinden gelmek için, gelecekteki araştırmalar için kendi raporunuzla birlikte akran raporlamasının kullanılması önerilir.

Öte yandan, çalışmadaki ölçümlerden üçü (BPTI, IIP ve PBQ) literatürde kişilik patolojisinin değerlendirilmesinde yaygın olarak kullanılmıştır. Böylece aynı yapıyı farklı açılardan değerlendirmek için farklı ölçütlere yer verilmesi bulguların güvenilirliğinin sağlanmasına olanak sağlamıştır.

Spor yaşı, cinsiyet, katılımcının her iki ebeveyni eğitim düzeyi, çalışma durumu gibi çeşitli demografik değişkenler ve bu değişkenlerdeki temel ölçümlere dayalı farklılıklar ayrıntılı olarak incelenmiştir. Ancak kategorilerinin dengesiz dağılımı nedeniyle amatör ve profesyonel sporcu durumu, spor türleri(çarpışma ve çarpışma olmayan, bireysel ve takım,), ev ortamı, ebeveyn ilişki durumu, aile ve katılımcının psikolojik sorun öyküsü gibi bazı demografik değişkenler incelenemedi. Bu nedenle, bu değişkenlerin olası etkilerini araştırmak için daha dengeli örneklemelerle daha fazla çalışma yapılabilir. Ayrıca benzer bir çalışmada spor türleri(çarpışma ve çarpışma olmayan, bireysel ve takım sporcularda) kişilik bozukluklarının bilişsel yönlerinin incelenmesi ve milli sporcular düzeyinde yapılması önerilmiştir. Bu çalışmada değişkenler arasında gösterilen açık ilişkilere rağmen, etkilerin yönü hakkında bir sonuca varılamamıştır. Bu çalışma, sporcularda temel kişilik özellikleri için alan düzeyinde analiz ve “genel kişilik patolojisinde” bilişsel yönlerin ilişkilerini araştırmak için Kişilik İnanç Anketi toplam puanını kullanmıştır. Daha ileri araştırmalar, değişkenler arasındaki ilişkilerin doğasını anlamak için temel kişilik özelliklerinin ve belirli kişilik bozuklukları kategorilerinin daha yüzeysel analizini içerecektir.

Bu çalışmanın değişkenlerine ek olarak, amatör ve profesyonel sporcu durumu, spor türleri(çarpışma ve çarpışma olmayan, bireysel ve takım, Saldırgan ve saldırgan olmayan sporlar), bağlanma, başa çıkma ve duygusal eğilimleri içeren daha ileri

Çalışmaların kişilik bozuklukları ve kişilerarası problemler doğrultusunda araştırılması onerilmektedir. Bu sınırlamalara rağmen, bu çalışmanın sonuçları diğer sporcu örneklerdeki tekrarlarla doğrulanabilirse, sporcuların kişilik problemlerinde bilişsel ve kişilerarası süreçlerin doğasını anlamanın içeriğine katkıda bulunmak için önemli ıkarımlar taşıyabilir.

KAYNAKLAR

1. Washington D. Diagnostic and statistical manual of mental disorders American Psychological Association, 2013, 5: 57.
2. Watson DC, Sinha BK. Comorbidity of DSM-IV personality disorders in a nonclinical sample. *Journal of Clinical Psychology*, 1998, 54: 773-780.
3. New AS, Goodman M, Triebwasser J, Siever L J. Recent advances in the biological study of personality disorders. *Psychiatric Clinics*, 2008, 31: 441–461.
4. Westen D, Shedler J. Personality diagnosis with the Shedler-Westen Assessment Procedure (SWAP): Integrating clinical and statistical measurement and prediction. *Journal of Abnormal Psychology*, 2007, 4 :1126: 810.
5. Beck AT, Freeman A, Davis DD. Cognitive therapy of personality disorders, 5th ed. New York, Guildford Press, 2004: 78-80.
6. Costa S, Santi G, di Fronso S, Montesano C, Di Gruttola F, Ciofi EG Morgili L, Bertollo M. Athletes and adversities: athletic identity and emotional regulation in time of COVID-19. *Sport Sciences for Health*, 2020, 16: 609–618.
7. Şahin TGM. Sporcularda psikolojik dayanıklılığın duygu düzenleme becerilerine etkisi: Türkiye korumalı futbol 1. ligi oyuncularını örneğı. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2018, 16: 204-216.
8. Josefsson T, Ivarsson A, Lindwall M, Gustafsson H, Stenling A, Böröy J, Mattsson E, Carnebratt J, Sevholt S, Falkevik E. Mindfulness mechanisms in sports: mediating effects of rumination and emotion regulation on sport-specific coping. *Mindfulness*, 2017, 7: 1354-1363.
9. Öpöz TY. Spor veya sanatla uğraşan ergenlerin duygu düzenleme becerileri, sosyal kaygı ve öfke düzeyleri arasındaki ilişki. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı. Doktora Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi, 2017.

10. Hill APD, P A. Perfectionism and emotion regulation in coaches: A test of the 2×2 model of dispositional perfectionism. *Motivation and Emotion*, 2014, 38: 715-726.
11. Garnefski N, Kraaij V, Spinhoven, P. Negative life events, cognitive emotion regulation and emotional problems. *Personality and Individual Differences*. 2001, 30: 1311-1327.
12. Moran A. *The Psychology of Concentration in Sport Performers: A Cognitive Analysis*, 2th ed. London, Psychology, 1996:110.
13. Uphill MA, McCarthy PJ, Jones MV. Getting a grip on emotion regulation in sport: conceptual foundations and practical application. *Advances in applied sport psychology*, 2009, 5: 162-194.
14. Dimaggio CSA, Carcione A, Procacci M, Nicolo, G. Toward a model of self pathology underlying personality disorders: Narratives, metacognition, interpersonal cycles and decision-making processes. *Journal of Personality Disorders*, 2006.20: 597-617.
15. Fiske A, PH N. *The Four Basic Social Bonds*. M. W. Baldwin, *Interpersonal cognition içinde*. New York, The Guilford Press, 2005: 267-298.
16. Linden M. Minimal emotional dysfunctions (MED) in personality disorders. *European Psychiatr*, 2006, 3: 21.
17. Tekin ÖA. *Yabancılaşma ve Beş Faktör Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişkiler: Antalya Kemer'deki Beş Yıldızlı Otel İşletmeleri Çalışanları Üzerinde Bir Uygulama*, Yayınlanmış Doktora Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya, 2012.
18. Costa S, Santi G, Di Fronso S, Montesano C, Di Gruttola F, Ciofi EG, Morgili L, Carl JR, Soskin DP, Kerns C, Barlow DH. Positive emotion regulation in

- emotional disorders: A theoretical review. . Clinical Psychology Review, 2013, 33: 343-360.
19. Widiger TA, Costa PT. Five-factor model of personality disorder research. Personality Disorders and The Five-Factor Model of Personality. American Psychological Association, 2002, 2: 59-87.
 20. Chamorro-Premuzic T. Personality and Individual Differences, 1th ed. Oxford, Wiley Blackwell press, 2007: 146.
 21. Çivitçi NA. Beş Faktör Kuramına Dayalı Kişilik Özellikleri. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, 2012, 12: 78-96.
 22. Lounsbury JW, Smith RM, Levy J, Leong FT, Gibson LW. Personal style inventory: A personality measurement System for work and school settings. Knoxville, TN: Resource Associates Inc. Journal of Education for Business, 2009, 84: 200-205.
 23. McCrae RRC. Personality in adulthood A Five-Factor Theory Perspective. New York, Guilford press, 2003.
 24. Glass R, Prichard J, Lafortune A, Schwab N. The Influence of Personality and Facebook Use On Student Academic Performance. Issues in Information Systems, 2013, 14: 119-126.
 25. John OP, Naumann LP, Soto CJ. Paradigm shift to the integrative big-five trait taxonomy: History, measurement and conceptual issues. Handbook of Personality. Theory and Research. New York, Guilford Press. 2008, 114-158.
 26. Coats AH, Blanchard-Fields F. Emotion regulation in interpersonal problems: The role of cognitive-emotional complexity, emotion regulation goals, and expressivity. Psychology and Aging, 2008, 23: 39-51.

27. Tekin ÖA. Yabancılaşma ve Beş Faktör Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişkiler: Antalya Kemer'deki Beş Yıldızlı Otel İşletmeleri Çalışanları Üzerinde Bir Uygulama, Yayınlanmış Doktora Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya, 2012.
28. Bono JE, Boles TL, Judge TA, Lauver KJ. The Role of Personality in Task and Relationship Conflict, *Journal of Personality*, 2002, 70(3), 1311-1344.
29. Tatar A, Bildik T, Saltukoğlu G, Dinçel MG. Klinik Olmayan Örneklemde Beş Faktör Kişilik Envanteri Belirti Tarama Amaçlı Kullanılabilir Mi?: Ön Çalışma. *FSM İlmî Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, 2014, 4: 181-199.
30. Zel U. Kişilik ve Liderlik Evrensel Boyutlarıyla Yönetiş Açısından Araştırmalar. *Teoriler ve Yorumlar*. Ankara: Seçkin, 2001.
31. Kardaş S, Şencan H. Beş Faktör Kişilik Özelliklerinin İş Tatmini Üzerindeki Etkisi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2018, 33: 287-299.
32. Orhan H. Ruhbilim Sözlüğü, 1.Baskı. İstanbul, Remzi Kitapevi, 1993: 170.
33. Zhang L. Düşünce Tarzları ve Beş Büyük Kişilik Özelliğinin Tekrar Gözden Geçirilmesi (E. A. Aslan ve E. Akkaya, Çev.). *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2008, 27: 39-51.
34. Rozenbaltt S. The Relationship of Self-Esteem and Narcissism to Aggressive Behavior. *Psychology*, Long Island University, 2002: 56.
35. Gülmez N. Narsistik Liderlik Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul, Marmara Üniversitesi. 2009.
36. Gezer E. Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Narsistik Eğilimleri Narcissistic Tendencies Of Physical Education And Sports Students. *Journal of International Social Research*, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2017,Cilt: 10, Volume: 10, (53) Issn:1307-9581.

37. Gençtan E. Psikodinamik Psikiyatri ve Normaldışı Davranışlar, 1. Baskı, İstanbul, Yayıncılık Matbaacılık Ltd, 2004: 99.
38. Köroğlu EBS. Kişilik Bozuklukları. Baskı. Ankara, HYB Basım Yayın, 2007, 127.
39. Öztürk A, Orhan AU, Ruh Sağlığı ve Bozuklukları Feryal Matbaası. Baskı. Ankara, Nobel Tıp Kitabevleri, 2018: 88-90.
40. Wallace HM, BR. The performance of narcissists rises and falls with perceived opportunity for glory. Journal of Personality and Social Psychology, 2002, 82: 819-834.
41. Twenge JM, CK. Asrın Vebası Narsisizm İllet, 2. Baskı. İstanbul, Kanküs yayınlar, 2010: 78.
42. Fromm E, Çev Salman. Sevginin ve Şiddetin Kaynağı,. 1. Baskı. İstanbul, Payel Yayınları, 1994, 85.
43. Güleç C, KE. Psikiyatri Temel Kitabı , 1. Baskı. Ankara, Hekimler Yayın Birliği, Journal of Nervous & Mental Disease, 2002, 190: 693-696.
44. Gross JJ, Richards JM, John OP, DC. Emotion Regulation in Everyday Life. In Snyder, D. K., Simpson, J., Hughes, J. N. Emotion regulation in couples and families: Pathways to dysfunction and health, 1th ed. US, Washington, 2006: 13-35.
45. Gross JJ, Thompson RA. Handbook of emotion regulation, Emotion regulation: conceptual foundations. New York, Guildford Press, 2007: 95.
46. Rottenberg J, Gross JJ. When Emotion goes wrong: Realizing the promise of affective science. Clinical Psychology Science and Practice, 2003, 10: 227-232.

47. Erber R, Wegner DM, Theriault N. On being cool and collected: Mood regulation in anticipation of social interaction. *Journal of Personality and Social Psychology*, 1996, 70: 757-766.
48. Gross JJ. Antecedent-and response-focused emotion regulation: Divergent consequences for experience, expression and physiology. *Journal of Personality and Social Psychology*, 1998,74: 224-237.
49. Gross JJ, Levenson, RW. Emotional suppression - Physiology, selfreport, and expressive behavior. *Journal of Personality and Social Psychology*, 1993, 64: 970-986.
50. Gross JJC. Emotion regulation in adulthood: Timing is everything. *Directions in Psychological Science*, 2001, 10: 214-219.
51. Ammerman BA, Kleiman EM, Uyeji L, Knorr AC, McCloskey MS. Suicidal and violent behavior: The role of anger, emotion dysregulation, and impulsivity. . *Personality and Individual Differences*, 2015, 79: 57-62.
52. Bradley MM, Codispoti M, Cuthbert BN, Lang PJ. Emotion and motivation I: Defensive and appetitive reactions in picture processing. *Emotion*, 2001, 1: 276-298.
53. Gratz KL, Tull MT. Assessing mindfulness and acceptance: Illuminating the processes of change. . *Emotion regulation as a mechanism of change in acceptance and mindfulness-based treatments*, 3th ed. Oakland, New Harbinger Publications, 2010: 235.
54. Garnefski N, Kraaij V, Spinhoven P. Negative life events, cognitive emotion regulation and emotional problems. *Personality and Individual Differences*, 2001, 1311-1327.

55. Garnefski N, Kraaij V. The cognitive emotion regulation questionnaire psychometric features and prospective relationships with depression and anxiety in adults. *European Journal of Psychological Assessment*, 2007, 3: 141-149.
56. Garnefski N, Kraaij V. Relationships between cognitive emotion regulation strategies and depressive symptoms: A comparative study of five specific samples. *Personality and Individual Differences*, 2006, 2: 1659-1669.
57. Garnefski N, Legerstee J, Kraaij V, Kommer TV, Teerds J. Cognitive coping strategies and symptoms of depression and anxiety: a comparison between adolescents and adults. *Journal of Adolescence*, 2002, 3: 603-611.
58. Kraaij VGN, Vlietstra A. Cognitive coping and depressive symptoms in definitive infertility: a prospective study. *Journal of Psychosomatic Obstetrics & Gynecology*, 2008, 29: 9-16.
59. Schroevers M KV, Garnefski N. Goal disturbance, cognitive coping strategies, and psychological adjustment to different types of stressful life event. *Personality and Individual Differences*, 2007, 43: 413-423.
60. Çalışır M. Yetişkin bağlanma kuramı ve duygulanım düzenleme stratejilerinin depresyonla ilişkisi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 2009, 1: 240-255.
61. Lazarus, RS. *Stress and emotion: A new synthesis*, 1th ed. New York, Springer, 1999: 178.
62. Martin RC, Dahlen ER. Cognitive emotion regulation in the prediction of depression, anxiety, stress, and anger. *Personality and Individual Differences*, 2005, 39: 1249-1260.
63. Lyubomirsky S, Tkach C. The consequences of dysphoric rumination. *Rumination: Nature, theory, and treatment of negative thinking in depression*. 2th ed. England: John Wiley & Sons, 2003: 21-41.

64. Wenzlaff RM, Luxton D. The role of thought suppression in depressive rumination. . *Cognitive Therapy and Research*, 2003, 27: 293.
65. O'Driscoll C, Laing J, Mason O. Cognitive emotion regulation strategies, alexithymia and dissociation in schizophrenia, a review and meta-analysis. *Clinical Psychology Review*, 2014,34: 482-495.
66. Lane AM, Beedie CJ, Jones MV, Uphill M, Devonport TJ. The BASES expert statement on emotion regulation in sport. *Journal of Sports Sciences*, 2012, 30: 1189-1195.
67. Lane AM, Beedie CJ, Devonport TJ, Stanley DM. Instrumental emotion regulation in sport: Relationships between beliefs about emotion and emotion regulation strategies used by athletes. *Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports*, 2011, 21: 445-451.
68. Cirhinlioğlu FG. Duygu psikolojisi, 2.Baskı. Ankara, Nobel Kitapevi, 2018: 117.
69. Bekaroglu EB. The relationship between attachment styles, emotion regulation strategies, and health-promoting behaviors: Extreme sports participants versus non-participants. *Journal of Clinical Sport Psychology*, 2017, 11: 89-106. .
70. Campo M, Champely S, Louvet B, Rosnet E, Ferrand C, Pauketat JV, Mackie DM, Cohn PJ. Pre-performance routines in sport: theoretical support and practical applications. *The Sport Psychologist*, 1990, 4: 301-312.
71. Tamminen KAC. "I control my own emotions for the sake of the team": Emotional self-regulation and interpersonal emotion regulation among female high-performance curlers. *Psychology of Sport and Exercise*, 2013, 14: 737-747.
72. Gratz K. Multidimensional assessment of emotion regulation and dysregulation: Development, factor structure, and initial validation of the difficulties in emotion

- regulation scale. *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment*, 2004, 26: 41-54.
73. Schroevers M KV, Garnefski N. Goal disturbance, cognitive coping strategies, and psychological adjustment to different types of stressful life event. *Personality and Individual Differences*, 2007, 43: 413-423.
 74. Andres ML, Richaud de Minzi MC, Castañeiras C, Canet-Juric L, Rodríguez-Carvajal R. Neuroticism and depression in children: The role of cognitive emotion regulation strategies. . *The Journal of Genetic Psychology*, 2016, 177: 55-71.
 75. Uphill MA, Lane AM, Jones MV. Emotion Regulation Questionnaire for use with athletes. *Psychology of Sport and Exercise*, 2012, 13: 761-770.
 76. Beswick B. *Focused for soccer*, 1th ed. Champaign, Human Kinetics, 2001: 88.
 77. Moran A. *The Psychology of Concentration in Sport Performers: A Cognitive Analysis*, 1th ed. London, PsychologyÖ 1996.
 78. Hanin YL. *Emotions in Sports: Current Issues and Perspectives*, 2th ed. New Jersey, John Wiley & Sons, 2007: 31-59.
 79. Maxwell JP, Vissek AJ, Moores E. Anger and perceived legitimacy of aggression in male Hong Kong Chinese athletes: Effects of type of sport and level of competition. *Psychology of Sport and Exercise*, 2009, 10: 289-296.
 80. Şahin NH, Durak A. Kısa semptom envanteri: Türk gençleri için uyarlaması. *Türk Psikoloji Dergisi*, 1994, 9: 44-56.
 81. Molina VM, Oriol X, Mendoza MC. Emotional regulation and physical recovery in young athletes of individual and collective sport modalities. *Revista Internacional de Ciencias del Deporte*, 2018, 14: 191-204.

82. Wagstaff CR, Hanton S, Fletcher D. Developing emotion abilities and regulation strategies in a sport organization: An action research intervention. *Psychology of Sport and Exercise*, 2013, 14(4): 476-487.
83. Shiner RL, Buss KA, McClowry SG, Putnam SP, Saudino KJ, Zentner M. What is temperament now? Assessing progress in temperament research on the Twenty-Fifth Anniversary of Goldsmith ve tum yazarlar.(1987). *Child Development Perspectives*, 2012, 6:436-444.
84. Akiskal HS, Akiskal K, Allilaire JF, Azorin JM, Bourgeois ML, Sechter D, Fraud JP, Chatenet- Duchene L, Lancrenon S, Perugi G, Hantouche EG. Validating affective temperaments in their subaffective and socially positive attributes: psychometric, clinical and familial data from a French national study. *Journal of Affective Disorders*, 2005, 85: 29–36.
85. Vazquez G, Gonda X. Affective temperaments and mood disorders: A review of current knowledge. *Current Psychiatry Reviews*, 2013, 9: 21-32.
86. Rovai L, Maremmanni AG, Rugani F, Bacciardi S, Pacini M, Dell’Osso L. Do Akiskal & Mallya’s affective temperaments belong to the domain of pathology or to that of normality. *Eur Rev Med Pharmacol Sci*, 2013, 17: 2065-2079.
87. Sheese BE, Rothbart MK. Temperament and emotion regulation. *Handbook of emotion regulation*. Editor Gross JJ . *Handbook of emotion regulation*, 2th ed. New York: The Guilford Press, 2006: 331-350.
88. Shaver PR, Mikulincer M. Adult attachment strategies and the regulation of emotion. Editor Gross JJ . *Handbook of emotion regulation*, 3th ed. New York: The Guilford Press, 2006: 446- 465.
89. Yen S, Zlotnick C, Costello E. Affect regulation in women with borderline personality traits. *Group-based emotions: Evidence for emotion-performance*

- relationships in team sports. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 2019, 90: 54-63.
90. Gardner K, Qualter P. Emotional intelligence and borderline personality disorder. *Personality and Individual Differences*, 2009, 47: 94-98.
 91. Bornovalova MA, Gratz KL, Daughters SB, Nick B, Delany-Brumsey A, Lynch TR, Lejuez CWA. multimodel assessment of the relationship between emotion dysregulation and borderline personality disorder among inner city substance users in residential treatment. *Journal of Psychiatric Research*, 2008, 42: 717-726.
 92. Sullivan HS. *The Interpersonal Theory of Psychiatry*. New York, Published by Routledge, 2012:414.
 93. Horowitz LM, Alden LE, Wiggins JS, Pincus AL. *Inventory of Interpersonal Problems Manual*. Texas. The Psychological Corporation, 2003, 14: 58.
 94. Barnow S, Stopsack M, Grabe HJ, Meinke C, Spitzer C, Kronmüller K, Sieswerda S. Interpersonal evaluation bias in borderline personality disorder. *Behavior Research Therapy*, 2009, 47: 359-365.
 95. Hilsenroth MJ, Menaker J, Peters EJ, Pincus AL. Assessment of borderline pathology using the Inventory of Interpersonal Problems Circumplex Scales (IIP-C): A comparison of clinical samples. *Clinical Psychology and Psychotherapy*, 2007, 14: 365-376.
 96. Russel JJ, Moscovitz DS, Zuroff DC, Sookman D, Paris J. Stability and variability of affective experience and interpersonal behavior in borderline personality disorder. *Journal of Abnormal Psychology*, 2007, 3: 578-588.
 97. Leichsenring F, Kunst H, Hoyer J. Borderline personality organization in violent offenders: Correlations of identity diffusion and primitive defense mechanism

- with antisocial features, neuroticism, and interpersonal problems. *Bulletin of the Menninger Clinic*, 2003, 4: 314-327.
98. Wiggins JS, Pincus AL. Conceptions of personality disorders and dimensions of personality. *Psychological Assessment*, 1989, 1: 305-316.
 99. Edens JF. Interpersonal characteristics of male criminal offenders: Personality, psychopathological and behavioral correlates. *Psychological Assessment*, 2009, 1: 89-98.
 100. Alden LE, Capreol M J. Avoidant personality disorder: Interpersonal problems as predictors of treatment response. *Behavior Therapy*, 1993, 3: 357-376.
 101. Loranger AW, Susman VL, Oldham JM, Russakoff LM. The Personality Disorder Examination: A preliminary report. *Journal of Personality Disorders*, 1987, 1: 1-13.
 102. Morey LC, Waugh MH, Blashfield RK. MMPI scales for DSM-III personality disorders: The derivation and correlates. *Journal of Personality Assessment*, 1985, 49: 710-721.
 103. Soldz S, Budman SH, Demby A, Merry J. Representation of personality disorders in circumplex and five-factor space: Explorations with a clinical sample. *Psychological Assessment*, 1993, 5: 41-52.
 104. Gurtman MB. Personality structure and interpersonal problems: A theoretically guided item analysis of the Inventory of Interpersonal Problems. *Psychological Assessment*, 1995, 2: 343-361.
 105. Millon T. The MCMI provides a good assessment of DSM-III disorders: The MCMI-II will prove even better. *Journal of Personality Assessment*, 1985, 49: 379-391.

106. Alden LE WJ, Pincus AL. Construction of circumplex scales for the Inventory of Interpersonal Problems. *J Pers Assess*, 1990, 55: 521-536.
107. Locke K.D. Interpersonal circumplex measures. In Strack S (Ed.), *Differentiating normal and abnormal personality*, New York: Springer, 2th ed. 2006: 383–400.
108. Horowitz LM, Baer BA, Ureno G, Villaseñor VS. Inventory of Interpersonal Problems: psychometric properties and clinical applications. *J Consult Clin Psychol*, 1988, 56: 885- 892.
109. D’Zurilla TJN. Development and preliminary evaluation of the Social Problem-Solving Inventory: Psychological assessment. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 1990, 2: 156-163.
110. Maydeu-Olivares ADZ. A factor-analytic study of the social problem solving inventory : An Integration of theory and data. *Cognitive Therapy and Research*, 1996, 20: 115-133.
111. Esme AL, D’Zurilla TJ. The relations of internalizing symptoms to conflict and interpersonal problem solving in close relationships. *Cognitive Therapy and Research*, 2005, 29: 445-462.
112. Öğülmüş S. Kişilerarası sorun çözme becerileri ve eğitimi, 3.Baskı. Ankara, NOBEL Akademik Yayıncılık, 2006: 136.
113. Terzi Ş. In İlköğretim 6. sınıf öğrencilerinin kişilerarası problem çözme beceri algılarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. VI. Ulusal Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Kongresi, Ankara, 2003.
114. Lange M. *Fundamentals of cognitive psychology*, 1th ed.The McGraw-Hills Companies, 1993: 45.

115. D’Zurilla TJ, Nezu AM, Maydeu-Olivares A. Social problem solving: Theory and assessment. Social problem solving: Theory, research, and training. Baskı. Washington, DC, American Psychological Association, 2004, 88-90.
116. Belzer KD, D’Zurilla TJ, Maydeu-Olivares A. Social problem solving and trait anxiety as predictors of worry in a college student population. Personality and Individual Differences, 2002, 33: 573-585.
117. Frauenknecht MB. Social Problem-Solving Inventory for adolescents (SPSI-A): Development and preliminary psychometric evaluation. Journal of Personality Assessment, 1995, 64: 522-539.
118. Çekici F. Problem çözme terapisine dayalı beceri geliştirme grubunun üniversite öğrencilerinin sosyal problem çözme becerileri, öfkeyle ilişkili davranış ve düşünceler ile sürekli kaygı düzeylerine etkisi. Yüksek Lisans, Yayımlanmamış Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana: Çukurova Üniversitesi. 2009.
119. Çam ST. Kişilerarası problem çözme envanteri’nin (KPÇE) geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 2007, 3: 95-111.
120. Çam ST. Kişilerarası problem çözme envanteri lise öğrencileri formu’nun geçerlik ve güvenirlik çalışması. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 2008a, 5: 1-17.
121. Spitzer RWJ, Gibbon M. Structured clinical interview for DSM-III-R personality disorders (SCID-II). New York State Psychiatric Institute, 1987, 8: 445-456.
122. Beck AT, Freeman A, Davis D. Cognitive therapy of personality disorders, Baskı. New York, Guilford Press, 2003, 127-128.
123. Çakmak AF, Çevik EI. Cognitive Emotion Regulation Questionnaire: Development of Turkish version of 18-item short form. African Journal of Business Management, 2010 4: 2097-2102.

124. Gençöz T. Pozitif ve negatif duygu ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. Türk Psikoloji Dergisi, 2000, 15: 19-26.
125. Eker D, Arkar H, Yıldız H. Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği'nin gözden geçirilmiş formunun faktör yapısı, geçerlik ve güvenirliği. Türk Psikiyatri Dergisi, 2001, 12: 17-25.
126. Butler AC, Brown GK, Beck AT, Grisham, JR. Assessment of dysfunctional beliefs in borderline personality disorders. Behavior Research and Therapy, 2002, 40: 1231-1240.
127. Türkçapar MH, Örsel S, Uğurlu M, Sargın E, Turhan M, Akkoyunlu S, Karakaş G. Kişilik inanç ölçeği Türkçe formunun geçerlilik ve güvenirliği. Klinik Psikiyatri, 2008, 10: 177-191.
128. Butler AC, Beck AT, Cohen LH. The Personality Belief Questionnaire-Short Form: Development and preliminary findings. 31, Cognitive Therapy Research, 2007, 31: 357-370.
129. Savaşır I, ğahin NH. Bilişsel -davranışçı terapilerde değerlendirme: Sık Kullanılan Ölçekler. Türk Psikologlar Derneği, 1997, 11.
130. Zimet GD, Dahlem NW, Zimet SG, Farley GK. The multidimensional scale of perceived social support. Journal of Personality Assessment, 1988, 52: 30-41
131. Gurtman MB, Lee D. Sex differences in interpersonal problems: A circumplex analysis. Psychological Assessment, 2009, 21(4), 515-527.
132. Beck AT, Butler AC, Brown GK, Dahlsgaard CF, Newman CF, Beck JS. Dysfunctional beliefs discriminate personality disorders. Behavior Research and Therapy, 2001, 39, 1213-1225.

133. Sanderson WC, Wetzler S, Beck AT, Betz F. Prevalence of personality disorders among patients with anxiety disorders, *Psychiatry Research*, 1994, 52(2), 167-174.
134. Scodol AE, Stout RL, McGlashan TH, Grilo CM, Gunderson JG, Shea MT, Oldham JMC Co-occurrence of mood and personality disorders: A report from the collaborative longitudinal personality disorders study (clps), *Depression and Anxiety*, 1999, 10, 175-182.
135. Işık B. The examination of the roles of parental acceptance rejection/ control, personality traits and coping strategies on psychological distress. Unpublished master's thesis, Middle East Technical University, Graduate School of Social Sciences, Ankara, 2010.
136. Schmitt DP, Realo A, Voracek M, Allik J. Why can't a man be more like a woman? Sex differences in Big Five personality traits across 55 cultures. *Journal of Personality and Social Psychology*, 2008, 94(1), 168-82.
137. Costa PT, Terracciano A, McCrae RR Gender differences in personality traits across cultures: robust and surprising findings. *Journal of Personality and Social Psychology*, 2001, 81(2), 322-31.
138. Garnefski N, Teerds J, Kraaij V, Legerstee J, Kommer T. Cognitive emotion regulation strategies and depressive symptoms: differences between males and females. *Personality and Individual Differences*, 2004, 36, 267–276.
139. Fivush R, Buckner JP Gender, sadness, and depression: the development of emotional focus through gendered discourse. In A. Fischer (Ed.) *Gender and Emotion: social psychological perspectives*. Cambridge: University Press, 2000, 232-253.

140. American Psychiatric Association. Diagnostic and statistical manual of mental disorders (4th ed, text rev). Washington, DC: Author, 2000.
141. Birditt KS, Almeida DM, Fingerman KL. Age differences in exposure and reactions to interpersonal tensions: A daily diary study. *Psychology and Aging*, 2005, 20(2), 330–340.
142. Roberts BW, Walton KE, Viechtbauer W. Patterns of Mean-Level Change in Personality Traits Across the Life Course: A Meta-Analysis of Longitudinal Studies. *Psychological Bulletin*, 2006, 132(1), 1–25.
143. Coats AH, Blanchard-Fields F. Emotion regulation in interpersonal problems: The role of cognitive-emotional complexity, emotion regulation goals, and expressivity. *Psychology and Aging*, 2008, 23(1), 39-51.
144. Coolidge FC, Segal DL, Pointer JC, Knaus EA, Yamazaki TG, Silberman CS. Personality disorders in older adult inpatients with chronic mental illness. *Journal of Clinical Geropsychology*, 2000, 6(1), 63-72.
145. Kenan M, Kendjelic EM, Molinari VA, Williams W, Norris M, Kunik ME. Age-related differences in the frequency of personality disorders among inpatient veterans. *International Journal of Geriatric Psychiatry*, 2000, 15(9), 831-837.
146. Brenes GA. Age differences in the presentation of anxiety. *Aging & Mental Health*, 2006, 10(3), 298–302.
147. Phillips L. H, Henry JD, Hosie JA, Milne AB. Age, anger regulation and well-being. *Aging & Mental Health*, 2006, 10(3), 250–256.
148. McKee-Ryan FM, Kinick AJ, Song Z, Wanberg CR. Psychological and physical well-being during unemployment: A meta-analytic study. *Journal of Applied Psychology*, 2005, 90(1), 53–76.

149. Monsen JT, Hagtvet KA, Eilertsen DE, Havik OE Circumplex structure and personality disorder correlates of the Interpersonal Problems Model (IIP-C): Construct validity and clinical implications. *Psychological Assessment*, 2006, 18(2), 165-173.
150. Leising D, Rehbein D, Eckardt J The Inventory of Interpersonal Problems (IIP-64) as a screening measure for avoidant personality disorder. *European Journal of Psychological Assessment*, 2009, 25(1), 16–22.
151. Durrett C, Trull TJ. An evaluation of evaluative personality terms: a comparison of the big seven and five-factor model in predicting psychopathology. *Psychological Assessment*, 2005, 17 (3), 359-368.
152. Saulsman LM, Page AC. The five-factor model and personality disorder empirical literature: A meta-analytic review, *Clinical Psychology Review*, 2004, 23(8), 1055-1085.
153. Tuna E. The unifying role of ruminative processes in behavioral dysregulation: A test of emotional cascade model. Unpublished master's thesis, Middle East Technical University, Graduate School of Social Sciences, Ankara, 2012.
154. Gross JJ, John OP. Individual differences in two emotion regulation processes: Implications for affect, relationships and well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 2003, 85(2), 348-362.
155. Bornovalova MA, Gratz KL, Daughters SB, Nick B, Delany-Brumsey A, Lynch, TR, Lejuez CWA. multimodel assessment of the relationship between emotion dysregulation and borderline personality disorder among inner city substance users in residential treatment. *Journal of Psychiatric Research*, 2008, 42: 717-726.
156. Lopes PN, Salovey P, Cote S, Beers M. Emotion regulation abilities and the quality of social interaction. *Emotion*, 2005, 5(1), 113-118.

157. Matsumoto D. Are cultural differences in emotion regulation mediated by personality traits? *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 2006, 37(4), 421-437.
158. Ng W, & Diener, E. . Personality differences in emotions: Does emotion regulation play a role? *Journal of Individual Differences*, , 2009, 30: 100-106.
159. McCrae RR, Costa PT. Personality, coping, and coping effectiveness in adult sample. *Journal of Personality*, 1986, 54, 383-405.
160. Besharat MA, Nia ME, Farahani H. Anger and major depressive disorder: The mediating role of emotion regulation and anger rumination. *Asian Journal of Psychiatry*, 2013, 6: 35-41.
161. Robins RW, Caspi A, Moffitt TE. It's not just who you're with, it's who you re: Personality and relationship experiences across multiple relationships. *Journal of Personality*, 2002, 70(6), 925-964.
162. Bertollo M. Athletes and adversities: athletic identity and emotional regulation in time of COVID-19. *Sport Sciences for Health*, 2020, 16: 609–618.
163. Young JE, Klosko JS, Weishaar ME. *Schema therapy: a practitioner's guide*, 2th ed. New York: Guildford Press, 2003: 33-34.

EKLER

EK-1. ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler
Adı Soyadı : Saba BORNA Doğum tarihi : Doğum yeri Medeni hali Uyruğu Adres Tel Faks E-mail
Eğitim
Lise Lisans Yüksek lisans : Doktora
Yabancı Dil Bilgisi
Üye Olunan Mesleki Kuruluşlar
İlgi Alanları ve Hobiler

EK-2. ETİK KURUL ONAY FORMU

SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ALT ETİK KURUL KARARI

Spor Sağlık Bilimleri Anabilim Dalı doktora öğrencisi Saba BORNA' nın “**Sporcularda Kişilik Bozukluklarının Bilişsel Yönlerinin İncelenmesi**” başlıklı doktora tez çalışması görüşüldü.

İlgilinin doktora tez çalışması alt etik kurulda onaylanarak mevcudun oybirliği ile karar verildi. 21.10.2015

ADI SOYADI	GÖREVİ	İMZA
Doç. Dr. Murat KALDIRIMCI	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Etik Alt Kurul Başkanı	
Doç. Dr. İlhan ŞEN	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Etik Alt Kurul Başkan Yardımcısı	
Yrd.Doç. Dr. Orcan MIZRAK	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Etik Alt Kurul Üyesi	
Yrd. Doç. Dr. Ahmet ŞİRİNKAN	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Etik Alt Kurul Üyesi	
Yrd. Doç. Dr. Yunus ÖZTAŞYONAR	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Etik Alt Kurul Üyesi	

EK-3. GÖNÜLLÜ KATILIM FORMU

Bu çalışma, Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi Bölümü öğretim üyesi Doç. Dr. Elif Akkuş ve Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Doktora Programı öğrencisi Saba Borna tarafından yürütülen bir çalışmadır. Çalışmanın amacı, katılımcıların kişilik özellikleri ve problemleri, kişilerarası ilişki tarzları ve duygu düzenleme stratejileri ile ilgili bilgi toplamaktır. Çalışmaya katılım tamamiyle gönüllülük temelinde olup, katkılarınız araştırmamız açısından önemlidir. Ankette, sizden kimlik belirleyici hiçbir bilgi istenmemektedir. Cevaplarınız tamamiyle gizli tutulacak ve sadece araştırmacılar tarafından değerlendirilecektir; elde edilecek bilgiler bilimsel yayınlarda kullanılacaktır.

Anket sorularını cevaplarken samimi olmanız araştırmanın sonuçlarının güvenilirliği açısından büyük önem taşımaktadır. Anketler genel olarak kişisel rahatsızlık verecek soruları içermemektedir. Ancak, katılım sırasında sorulardan ya da herhangi başka bir nedenden ötürü kendinizi rahatsız hissederseniz cevaplama işini yarıda bırakıp çıkmakta serbestsiniz. Böyle bir durumda anketi uygulayan kişiye, anketi tamamlamadığınızı söylemek yeterli olacaktır. Anket sonunda, bu çalışmayla ilgili sorularınız cevaplanacaktır. Bu çalışmaya katıldığınız için şimdiden teşekkür ederiz.

Bu çalışmaya tamamen gönüllü olarak katılıyorum ve istediğim zaman yarıda kesip çıkabileceğimi biliyorum. Verdiğim bilgilerin bilimsel amaçlı yayınlarda kullanılmasını kabul ediyorum.

Tarih---/---/--- İsim

Tel :

İsim

İmza

EK-4. KİŞİLERARASI SORUNLAR ENVANTERİ (IIP-32) TÜRKÇE FORMU
(Inventory of Interpersonal Problems (IIP-32) Turkish Form)

İnsanlar başkalarıyla ilişkilerinde aşağıda belirtilen problemleri yaşadıklarını ifade etmektedirler. Lütfen aşağıdaki ifadeleri okuyun ve her maddeyi hayatınızdaki **HERHANGİ BİR ÖNEMLİ KİŞİYLE** (aile bireyleri, dostlar, iş arkadaşları gibi) **İLİŞKİNİZDE** sizin için problem olup olmadığına göre değerlendirin. Problemin **SİZİN İÇİN NE KADAR RAHATSIZ EDİCİ OLDUĞUNU** numaralandırılmış daireleri yuvarlak içine alarak belirtiniz.

	Aşağıdaki ifadeler başkalarıyla ilişkilerinizde yapmakta ZORLANDIĞINIZ şeylerdir. Benim için,	Hiç değil	Biraz	Orta derecede	Oldukça	Fazlasıyla
1	Başkalarına “hayır” demek zordur.	0	1	2	3	4
2	Gruplara katılmak zordur.					
3	Birşeyleri kendime saklamak zordur.					
4	Birine beni rahatsız etmemesini söylemek zordur.					
5	Kendimi yeni insanlara tanıtmak zordur.					
6	İnsanları ortaya çıkan problemlerle yüzleştirmek zordur.					
7	Başkalarına kendimi rahatlıkla ifade etmek zordur.					
8	Başkalarına kızgınlığımı belli etmek zordur.					
9	Başkalarıyla sosyalleşmek zordur.					
10	İnsanlara sıcaklık/ Şevkat göstermek zordur.					
11	İnsanlarla anlaşmak/ geçinmek zordur.					
12	Başkalarıyla ilişkimde, gerektiğinde kararlı durabilmek zordur.					
13	Başka birisi için sevgi/ aşk hissetmek zordur.					
14	Başka birinin hayatındaki amaçları için destekleyici olmak zordur.					
15	Başkalarına yakın hissetmek zordur.					
16	Başkalarının problemlerini gerçekten umursamak zordur.					
17	Başkalarının ihtiyaçlarını kendi ihtiyaçlarımdan öne koymak zordur.					
18	18. Başka birinin mutluluğundan memnun olmak zordur.					
19	Başkalarından benimle sosyal amaçla bir araya gelmesini istemek zordur.					
20	Başkalarının duygularını incitmekten endişe etmeksizin kendimi rahatlıkla ifade etmek zordur.					
21	İnsanlara fazlasıyla açılırım/ içimi dökerim.					
22	Başkalarına karşı fazlasıyla agresifim/ saldırganım.					
23	Başkalarını memnun etmek için fazlasıyla uğraşırım.					
24	Fark edilmeyi fazlasıyla isterim.					
25	Başkalarını kontrol etmek için fazlasıyla uğraşırım.					
26	Sıklıkla (fazlasıyla) başkalarının ihtiyaçlarını kendi ihtiyaçlarımdan önüne koyarım.					
27	Başkalarına karşı fazlasıyla cömertim					
28	Kendi istediğimi elde edebilmek için başkalarını fazlasıyla yönlendiririm					
29	Başkalarına kişisel bilgilerimi fazla anlatırım.					
30	Başkalarıyla fazlasıyla tartışırım.					
31	Sıklıkla (fazlasıyla) başkalarının benden faydalanmasına izin veririm.					
32	Başkalarının ızdırıpından/ mağduriyetinden fazlasıyla etkilenirim.					

EK-5. TEMEL KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ ENVANTERİ (Basic Personality Traits Inventory) (BPTI)

Aşağıda size uyan yada uymayan pek çok **kişilik özelliği** bulunmaktadır. Bu özelliklerden her birinin SİZİN İÇİN NE KADAR UYGUN OLDUĞUNU ilgili rakamı işaretleyerek belirtiniz.

Örneğin;

Kendimi.....biri olarak görüyorum.

Hiç uygun değil	Uygun değil	Kararsızım	Uygun	Çok Uygun
1	2	3	4	5

		Hiç uygun değil	Uygun değil	Kararsızım	Uygun	Çok Uygun			Hiç uygun değil	Uygun değil	Kararsızım	Uygun	Çok Uygun
1	Aceleci	1	2	3	4	5	24	Pasif	1	2	3	4	5
2	Yapmacık						25	Disiplinli					
3	Duyarlı						26	Açgözlü					
4	Konuşkan						27	Sinirli					
5	Kendine güvenen						28	Canaykan					
6	Soğuk						29	Kızgın					
7	Utangaç						30	Sabit fikirli					
8	Paylaşımçı						31	Görgüsüz					
9	Geniş-rahat						32	Durgun					
10	Cesur						33	Kaygılı					
11	Agresif						34	Terbiyetsiz					
12	Çalışkan						35	Sabırsız					
13	İçten pazarlılık						36	Yaratıcı					
14	Girişken						37	Kaprisli					
15	İyi niyetli						38	İçine kapanık					
16	İçten						39	Çekingen					
17	Kendinden emin						40	Alıngan					
18	Huysuz						41	Hoşgörülü					
19	Yardımsever						42	Düzenli					
20	Kabiliyetli						43	Titiz					
21	Üşengeç						44	Tedbirli					
22	Sorumsuz						45	Azimli					
23	Sevencen												

EK-6. KISA SEMPTOM ENVANTERİ (Brief Symptom Inventory) (BSI)

Aşağıda zaman zaman herkeste olabilecek yakınma ve sorunların bir listesi vardır.Lütfen her birini dikkatlice okuyunuz. Sonra bu durumun bugün de dahil olmak üzere SON BİR AY İÇİNDE SİZİ NE ÖLÇÜDE HUZURSUZ VE TEDİRGİN ETTİĞİNİ gözönüne alarak aşağıda belirtilen tanımlamalardan uygun olanının numarasını işaretleyiniz.

		Hiç	Çok Az	Orta derecede	Oldukça fazla	İleri derecede
1	İçinizdeki sinirlilik ve titreme hali	0	1	2	3	4
2	Baygınlık , baş dönmesi					
3	Bir başka kişinin sizin düşüncelerinizi kontrol edeceği fikri					
4	Başınıza gelen sıkıntılardan dolayı başkalarının suçlu olduğu duygusu					
5	Olayları hatırlamada güçlük					
6	Çok kolayca kızıp öfkelenme					
7	Göğüs (kalp) bölgesinde ağrılar					
8	Meydanlık(açık) yerlerden korkma duygusu.					
9	Yaşamınıza son verme düşüncesi					
10	İnsanların çoğuna güvenilemeyeceği hissi.					
11	İştahta bozukluklar.					
12	Hiçbir nedeni olmayan ani korkular					
13	Kontrol edemediğiniz duygu patlamaları.					
14	Başka insanlarla beraberken bile yalnızlık hissetme.					
15	İşleri bitirme konusunda kendini engellenmiş hissetme.					
16	Yalnızlık hissetme.					
17	Hüzünlü, kederli hissetme.					
18	Hiçbir Geye ilgi duymamak.					
19	Kendini ağlamaklı hissetme.					
20	Kolayca incinebilme, kırılma.					
21	İnsanların sizi sevmediğine, size kötü davrandığına inanma.					
22	Kendini diğer insanlardan daha aşağı görmek.					
23	Mide bozukluğu,bulantı.					
24	Diğer insanların sizi gözlediği ya da hakkınızda konuştuğu duygusu.					
25	Uykuya dalmada güçlük.					
26	Yaptığınız Geylemi tekrar tekrar doğru mu diye kontrol etmek.					
27	Karar vermede güçlükler.					
28	Otobüs,tren, metro gibi umumi vasıtalarla seyahatlerden korkma.					
29	Nefes darlığı, nefessiz kalma.					
30	Sıcak, soğuk basmaları.					
31	Sizi korkuttuğu için bazı eşya yer ya da etkinliklerden uzak kalmaya çalışmak					
32	Kafanızın bomboş kalması.					

		Hiç	Çok Az	Orta derecede	Oldukça fazla	İleri derecede
33	Bedeninizin bazı bölgelerinde uyuşmalar, karıncalanmalar.	0	1	2	3	4
34	Hatalarınız için cezalandırılmanız gerektiği düşüncesi.					
35	Gelecek ile ilgili umutsuzluk duyguları.					
36	Dikkati bir şey üzerine toplamada güçlük.					
37	Bedenin bazı bölgelerinde, zayıflık, güçsüzlük hissi.					
38	Kendini gergin ve tedirgin hissetme.					
39	Ölme ve ölüm üzerine düşünceler.					
40	Birini dövme, ona zarar verme yaralama isteği.					
41	Birşeyleri kırma ,dökme isteği.					
42	Diğer insanların yanında iken yanlış bir şey yapmamaya çalışmak.					
43	Kalabalıklardan rahatsızlık duymak.					
44	Başka insanlara hiç yakınlık duymamak.					
45	Dehşet ve panik nöbetleri.					
46	Sık sık tartışmaya girmek.					
47	Yalnız kaldığında sinirlilik hissetme.					
48	Başarılarınıza rağmen diğer insanlardan yeterince takdir görmemek.					
49	Kendini yerinde duramayacak kadar tedirginlik hissetmek.					
50	Kendini değersiz görme duygusu.					
51	Eğer izin vererseniz insanların size sömüreceği duygusu.					
52	Suçluluk duyguları.					
53	Aklınızda bir bozukluk olduğu fikri.					

EK-7. OLUMLU VE OLUMSUZ DUYGU
Positive Affect- Negative Affect Schedules (PANAS) Ölçeği

Bu ölçek farklı duyguları tanımlayan birtakım sözcükler içermektedir. SON İKİ HAFTA İÇİNDE GENEL ANLAMDA NASIL HİSSETTİĞİNİZİ düşünüp her maddeyi okuyun ve sizin duygunuzu en iyi ifade eden rakamı işaretleyin. Rakamların anlamı en üstte ifade edildiği gibidir.

		Çok az /hiç	Biraz	Ortalama	Oldukça	Çok fazla
1	İlgili	1	2	3	4	5
2	Sıkıntılı					
3	Heyecanlı					
4	Mutsuz					
5	Güçlü					
6	Suçlu					
7	Ürkmüş					
8	Düşmanca					
9	Hevesli					
10	Gururlu					
11	Asabi					
12	Uyanık					
13	Utanmış					
14	İlhamlı(yaratıcı düşüncelerle dolu)					
15	Sinirli					
16	Kararlı					
17	Dikkatli					
18	Tedirgin					
19	Aktif					
20	Korkmuş					

EK-8. ÇOK BOYULU ALGILANAN SOSYAL DESTEK ÖLÇEĞİ
Multidimensional Scale of Perceived Social Support (MSPSS)

Aşağıda 12 cümle ve her bir cümle altında da cevaplarınızı işaretlemeniz için 1’den 7’ye kadar rakamlar verilmiştir. Her cümlede söylenenin **sizin için ne kadar çok doğru olduğunu** veya olmadığını belirtmek için o cümle altındaki rakamlardan yalnız bir tanesini daire içine alarak işaretleyiniz. Sizce doğruya en yakın olan rakamı işaretleyiniz.

1 _____ 2 _____ 3 _____ 4 _____ 5 _____ 6 _____ 7 _____
Kesinlikle Hayır Ne evet, ne hayır Kesinlikle Evet

1	Ailem ve arkadaşlarım dışında olan ve ihtiyacım olduğunda yanımda olan bir insan (örneğin, flört, nişanlı, sözlü, akraba, komşu, doctor) var.	1	2	3	4	5	6	7
2	Ailem ve arkadaşlarım dışında olan ve sevinç ve kederlerimi paylaşabileceğim bir insan (örneğin, flört, nişanlı, sözlü, akraba, komşu, doctor) var.							
3	Ailem (örneğin, annem, babam, eşim, çocuklarım, kardeşlerim) bana gerçekten yardımcı olmaya çalışır.							
4	İhtiyacım olan duygusal yardımı ve desteği ailemden (örneğin, annemden, babamdan, eşimden, çocuklarımdan, kardeşlerimden) alırım.							
5	Ailem ve arkadaşlarım dışında olan ve beni gerçekten rahatlatan bir insan(örneğin, flört, nişanlı, sözlü, akraba, komşu, doctor) var.							
6	Arkadaşlarım bana gerçekten yardımcı olmaya çalışırlar.							
7	İşler kötü geldiğinde arkadaşlarıma güvenebilirim.							
8	Sorularımı ailemle (örneğin, annemle, babamla, eşimle, çocuklarımla, kardeşlerimle) konuşabilirim.							
9	Sevinç ve kederlerimi oaylaşabileceğim arkadaşlarım var.							
10	Ailem ve arkadaşlarım dışında olan ve duygularıma önem veren bir insan (örneğin, flört, nişanlı, sözlü, akraba, komşu, doctor) var.							
11	Kararlarımı vermede ailem (örneğin, annem, babam, eşim, çocuklarım, kardeşlerim) bana yardımcı olmaya isteklidir.							
12	Sorunlarımı arkadaşlarımla konuşabilirim.							

EK-9. DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU (Demographic Information Form)

Lütfen her soruyu dikkatlice okuyup size en uygun olan seçeneği işaretleyiniz. RUMUZ:
(Lütfen daha sonra hatırlayabileceğiniz bir rumuz belirleyiniz).

1. Cinsiyetiniz:

Erkek ☐ Kadın ☐

2. Yaşınız: Yıl

3. Spor yaşı : Yıl

4. Spor adı:

5. Öğrenim Düzeyiniz :

Lise Mezunu ☐

Üniversite Öğrencisi ☐

Yükseköğrenim Mezunu ☐ (belirtiniz)

6. Mesleğiniz:

7. Şu an çalışıyor musunuz?

Evet ☐ Hayır ☐

8. Medeni Haliniz:

Bekar ☐ Evli ☐ Bosanmış ☐ Dul ☐ Ayrı yaşıyor ☐

9. Çocuğunuz / Çocuklarınız var mı?

Evet ☐ Sayı: Hayır ☐

10. Kimlerle birlikte yaşıyorsunuz?

Esiniz ve varsa çocuklarınızla birlikte ☐

Anne-baba, varsa kardeşlerinizle birlikte ☐

Esinizden ayrı, çocuklarınızla birlikte ☐

Yakın akraba ☐

Arkadaşlarınız ile ☐

Yalnız ☐

Diğer

11. Annenizin eğitim durumu :

Okur-yazar değil ☐

Okur-yazar ☐

İlkokul Mezunu ☐

Ortaokul Mezunu ☐

Lise Mezunu ☐

Yükseköğrenim ☐(belirtiniz)

12. Babanızın eğitim durumu :

Okur-yazar değil ☐

Okur-yazar ☐

İlkokul Mezunu ☐

Ortaokul Mezunu ☐

Lise Mezunu ☐

Yükseköğrenim ☐(belirtiniz)

13. Anne-babanızın beraberlik durumu :

Birlikte yaşıyorlar ☐

Anne ölü ☐

Baba ölü ☐

Bosanmamış ancak ayrı ☐

Bosanmış ☐

Anne ve Baba ölü ☐

14. Ailenizde psikiyatrik hastalığı olan kimse var mı?

Yok ☐

Var ☐ , (Varsa kimde olduğunu belirtiniz.)

15. Herhangi bir psikolojik sorununuz var mı? Evet ☐ Hayır ☐

Belirtiniz.....

16. Varsa, sorununuz için psikolojik yardım/ tedavi gördünüz mü?

Evet ☐

Hayır ☐

17. Şu anda psikolojik yardım/ tedavi görüyor musunuz?

Evet ☐

Hayır ☐

18. Psikiyatrik ilaç kullanıyor musunuz?

Evet ☐ Adı:.....

Hayır ☐

EK-10. BİLİŞSEL DUYGU DÜZENLEME
Cognitive Emotion Regulation Questionnaire (CERQ)

Olaylarla nasıl başa çıkarsınız? Herkesin başından istenmeyen veya tatsız birçok olay geçmiştir veya geçmektedir ve herkes bu duruma kendi yöntemleriyle karşılık vermektedir. İSTENMEYEN VEYA TATSIZ DURUMLARLA KARŞILAŞTIĞINIZDA genellikle ne şekilde düşündüğünüzü, aşağıda yer alan sorular aracılığıyla belirtmeniz istenmektedir.

1 (Neredeyse) Hiçbir zaman 2 Bazen 3 Düzenli olarak 4 Sık sık 5 (Neredeyse) Her zaman		Hiç zaman	Bazen	Düzenli olarak	Sık sık	Her zaman
1	Gerçekleşen olaydan dolayı kendimi suçlarım.	1	2	3	4	5
2	Bu olay yaşandı, gerçekleşen durumu bu şekilde kabullenmem gerektiğini düşünürüm.					
3	Yaşadığım olayın bende uyandırdığı duyguları düşünürüm.					
4	Yaşadığım tatsız olaydan daha iyi bir şeyler düşünürüm.					
5	Yapabileceğim en iyi hamleyi düşünürüm.					
6	Yaşanan tatsız olaydan bir şeyler öğrenebileceğimi düşünürüm					
7	Yaşananlar çok daha kötü bir şekilde de gerçekleşebilirdi diye düşünürüm.					
8	Başımdan geçen olayın diğerlerinin başına gelenlerden daha kötü olduğunu düşünürüm.					
9	Gerçekleşen olay karşısında başkalarını suçlarım.					
10	Gerçekleşen olayın sorumlusu olarak kendimi görürüm .					
11	Yaşanan kötü olayı kabul etmem gerektiğini düşünürüm.					
12	Yaşanan olay karşısında ne düşündüğüm ve ne hissettiğimle meşgul olurum.					
13	Bu olayla ilgisi olmayan güzel şeyler düşünürüm .					
14	Bu durumla en iyi nasıl başa çıkabileceğimi düşünürüm.					
15	Yaşananların bir sonucu olarak daha güçlü bir kişi haline dönüştüğümü düşünürüm.					
16	Diğer insanların çok daha kötü deneyimler yaşayabileceklerini düşünürüm.					
17	Yaşadığım olayın ne kadar kötü olduğunu sürekli düşünürüm.					
18	Gerçekleşen olaydan başkalarının sorumlu olduğunu düşünürüm					
19	Gerçekleşen olayda yaptığım hataları düşünürüm.					
20	Yaşanan bu olayla ilgili değiştirebileceğim bir şey olmadığını düşünürüm.					

1 (Neredeyse) Hiçbir zaman 2 Bazen 3 Düzenli olarak 4 Sık sık 5 (Neredeyse) Her zaman		Hiç zaman	Bazen	Düzenli olarak	Sık sık	Her zaman
21	Yaşanan olayın, üzerimde neden bu şekilde bir duygu yarattığını anlamak isterim.	1	2	3	4	5
22	Yaşanan bu kötü olayı düşünmek yerine güzel şeyler düşünürüm.					
23	Durumu nasıl değiştirebileceğimi düşünürüm.					
24	Yaşanan kötü olayın aynı zamanda olumlu yönlerinin de bulunduğunu düşünürüm.					
25	Diğer şeylerle karşılaştırdığımda, bu olayın çok da kötü olmadığını düşünürüm.					
26	Yaşadığım olayın, bir insanın başına gelebilecek en kötü olay olduğunu düşünürüm.					
27	Gerçekleşen olayda başkalarının yaptığı hataları düşünürüm.					
28	Yaşananların kaynağı olarak kendimi görürüm.					
29	Bununla yaşamayı öğrenmek zorundayım diye düşünürüm.					
30	Başımdan geçen kötü olayın, bende harekete geçirdiği duygular üzerinde düşünürüm.					
31	Beni mutlu eden başka olayları düşünürüm.					
32	Yapabileceğim hamlelerle ilgili bir plan düşünürüm.					
33	Durumun pozitif yönlerini ararım.					
34	Kendi kendime hayatta daha kötü şeyler olduğunu söylerim.					
35	Durumun ne kadar korkunç olduğunu sürekli düşünürüm.					
36	Bu soruna temelde başkalarının neden olduğunu düşünürüm.					

EK-11. KİŞİLİK İNANÇ ÖLÇEĞİ (Personality Belief Questionnaire)(PBQ)

Lütfen aşağıdaki ifadeleri okuyunuz ve HER BİRİNE NE KADAR İNANDIĞINIZI belirtiniz.
Her bir ifadeyle ilgili olarak ÇOGU ZAMAN nasıl hissettiğinize göre karar veriniz.

0 Hiç inanmıyorum

1 Biraz inanmıyorum

2 Orta derecede inanmıyorum

3 Çok fazla inanmıyorum

4 Tümüyle inanmıyorum

NE KADAR İNANIYORSUNUZ?		Tüm üyle	Çok fazla	Orta derecede	Bi ra z	Hiç
1	İnsanlarla ilişkilerde beceriksiz, işte veya sosyal hayatta istenilmeyen birisiyim.	4	3	2	1	0
2	Diğer insanlar eleştirel, soğuk, aşağılayıcı yada dışlayıcı olabilirler.					
3	Rahatsızlık verici duygulara katlanamam.					
4	İnsanlar bana yaklaşırlarsa, benim “gerçekten” ne olduğum ortaya çıkar ve benden uzaklaşırlar.					
5	Aşağılanma veya yetersizlikle karşılaşmak katlanılamaz bir şeydir.					
6	Ne pahasına olursa olsun rahatsızlık verici durumlardan kaçınmalıyım.					
7	Rahatsızlık verici bir şey hisseder ya da düşünürsem bunu zihnimden atmaya çalışmalı veya dikkatimi başka yere vermeliyim (Örneğin, başka şeyler düşünmek, içki içmek, ilaç almak, ya da televizyon seyretmek gibi).					
8	Başkalarının dikkatini çektiğim durumlardan kaçınmalı ve mümkün olduğunca göze çarpmamalıyım.					
9	Rahatsız edici duygular giderek artar ve kontrolden çıkar.					
10	Başkaları beni eleştiriyorsa bunda haklıdırlar.					
11	Başarısız olunacak birşeyle uğraşmaktansa, hiçbir şey yapmamak daha iyidir.					
12	Bir sorun üzerinde düşünmezsem onunla ilgili bir şey yapmam da gerekmez.					
13	İnsanlarla ilişkilerimde herhangi bir gerginlik işareti bu ilişkinin kötüye gideceğini gösterir bu nedenle o ilişkiyi bitirmeliyim.					
14	Eğer bir sorunu görmezden gelirim o sorun ortadan kalkar.					
15	Muhtaç ve zayıfım.					
16	İşimi yaparken ya da kötü bir durumla karşılaştığımda bana yardım etmesi için her zaman yanımda birilerinin olmasına gereksinim duyarım.					
17	Bana yardım eden kişi -eğer olmayı isterse- verici, destekleyici ve güvenilir olabilmelidir.					
18	Yalnız başıma bırakıldığımda çaresizim.					
19	Temelde yalnızım- kendimi daha güçlü bir kişiye bağlamadığım müddetçe.					

NE KADAR İNANİYORSUNUZ?		Tümüyle	Çok fazla	Orta derecede	Biraz	Hiç
20	Olabilecek en kötü şey terkedilmektir.	4	3	2	1	0
21	Eğer sevilmezsem hep mutsuz olurum.					
22	Bana yardımcı ve destekleyici olanları gücendirecek hiçbir şey yapmamalıyım					
23	İnsanların iyi niyetinin sürmesi için itaatkar olmalıyım.					
24	Her zaman birilerine ulaşabilecek durumda olmalıyım.					
25	Bir ilişkiyi mümkün olduğunca yakın hale getirmeliyim.					
26	Kendi başıma karar veremem.					
27	Diğer insanlar kadar mücadele gücüm yok.					
28	Karar verirken diğer insanların yardımına ya da bana ne yapacağımı söylemelerine gereksinim duyarım.					
29	Kendi kendime yeterim ancak amaçlarıma ulaşmak için başkalarının yardımına gereksinimim var.					
30	Kendime olan saygımı korumanın tek yolu tepkimi dolaylı biçimde ortaya koymaktır. Örneğin, kurallara tam olarak uymayarak.					
31	Başkalarına bağlanmaktan hoşlanırım ancak biri tarafından hükmedilmek gibi bir bedel ödemek istemem.					
32	Yetkili kişiler sınırlarımı bilmeyen, sürekli iş isteyen, müdahaleci ve denetleyicidirler.					
33	Bir yandan yetkili kişilerin hakimiyetine karşı direnmeli ama aynı zamanda takdir ve benimsemelerini sağlamalıyım.					
34	Başkalarınca denetlenmek veya hükmedilmek dayanılmazdır.					
35	İşleri kendi bildiğime göre yapmalıyım.					
36	Zaman sınırlarına uymak, istenenlere itaat etmek ve uyumlu olmak, onuruma ve kendi yeterliliğime doğrudan bir darbedir.					
37	İnsanların beklediği şekilde kurallara uyarsam bu benim davranış özgürlüğüme engel olacaktır.					
38	En iyisi kızgınlığımı doğrudan ifade etmek yerine, hoşnutsuzluğumu uyumsuzlukla göstermektir.					
39	Benim için neyin en iyisi olduğunu biliyorum ve diğer insanlar bana ne yapmam gerektiğini söylememeliler.					
40	Kurallar keyfidir ve beni sıkar.					
41	Diğer insanlar sıklıkla çok şey isterler.					
42	İnsanlar çok fazla patronluk tasarlarsa onların isteklerini dikkate almamaya hakkım vardır.					
43	Kendimden ve başkalarından tamamen ben sorumluyum.					
44	Bir şeyleri yapabilmek için tamamen kendi gücüme güvenmek zorundayım.					
45	Başkaları çok dikkatsiz, çoğu kez sorumsuz, kendi isteklerinin peşinde koşan ya da yetersiz kişilerdir.					

NE KADAR İNANIYORSUNUZ?		Tümüyle	Çok fazla	Orta derecede	Biraz	Hiç
46	Her şeyde kusursuz iş çıkarmak önemlidir.	4	3	2	1	0
47	Bir işi düzgün yapabilmek için düzene, belirli bir sisteme ve kurallara gereksinimim vardır.					
48	Eğer bir sistemim olmazsa her şey darmadağın olur.					
49	Yaptığım bir işte herhangi bir hata ya da kusur felakete yol açabilir.					
50	Her zaman en yüksek standartlara ulaşmaya çalışmak gereklidir yoksa her şey darmadağın olur.					
51	Her zaman duygularımı tam olarak kontrol etme ihtiyacındayım.					
52	İnsanlar işleri benim tarzımda yapmalıdırlar.					
53	Eğer en yüksek düzeyde iş yapmıyorsam başarısız olurum.					
54	Kusurlar, eksikler ya da yanlışlar hoş görülemez.					
55	Ayrıntılar son derece önemlidir.					
56	Bir şeyleri yapma tarzım genellikle en iyi yöntemdir.					
57	Kendime dikkat etmeliyim.					
58	Bir şeyi yapmanın en iyi yolu zor kullanmak ve kurnazlıktır.					
59	Vahşi bir ortamda yaşıyoruz ve güçlü olan hayatta kalır.					
60	Eğer ilk önce harekete geçip üstünlük kurmazsam karşımdaki bana üstünlük kurar.					
61	Sözüne sadık olmak ya da borcunu ödemek önemli değildir.					
62	Yakalanmadığın müddetçe yalan söylemek ve aldatmak normaldir.					
63	Genellikle bana haksız davranılıyor. Bu nedenle ne şekilde olursa olsun payımı almak hakkımdır.					
64	Diğer insanlar zayıflar ve aldatılmayı hak ediyorlar.					
65	Eğer başkalarını ben sıkıştırmazsam, onlar beni boyun eğmeye zorlar.					
66	Karlı çıkabilmek için elimden gelen her şeyi yapmalıyım.					
67	Başkalarının benim hakkımda ne düşündüğü hiç önemli değil.					
68	Eğer bir şey istiyorsam onu elde etmek için ne gerekirse yapmalıyım.					
69	Yaptığım yanıma kar kalacağı için ortaya çıkacak kötü sonuçlar hakkında endişelenmeme gerek yok.					
70	Eğer insanlar kendilerini koruyamıyorlarsa, bu onların sorunudur.					
71	Ben çok özel biriyim.					
72	Çok üstün biri olduğum için çok özel muamele ve ayrıcalıkları hak ediyorum.					
73	Diğer insanlara uygulanan kurallara uymak zorunda değilim.					
74	Tanınmak, övülmek ve hayranlık duyulmak çok önemlidir.					

NE KADAR İNANIYORSUNUZ?		Tümüyle	Çok fazla	Orta derecede	Biraz	Hiç
75	Benim mevkime saygı göstermeyenler cezalandırılmalıdır.	4	3	2	1	0
76	Diğer insanlar benim ihtiyaçlarımı gidermelidir.					
77	Diğer insanlar ne kadar özel biri olduğumu fark etmelidirler.					
78	Hak ettiğim saygının gösterilmemesi veya hakkım olanı alamamak katlanılmaz bir durumdur.					
79	Diğer insanlar elde ettikleri övgü veya zenginlikleri hak etmiyorlar.					
80	İnsanların beni eleştirmeye hakları yok.					
81	Hiç kimsenin ihtiyaçları benimkilere engel olmamalıdır.					
82	Çok yetenekli olduğum için mesleğimde ilerlerken insanlar benim youmdan çekilmelidir.					
83	Beni ancak benim gibi zeki insanlar anlayabilirler.					
84	Büyük şeyler beklemek için haklı nedenlerim var.					
85	Ben ilginç ve heyecan verici bir kişiyim.					
86	Mutlu olabilmek için diğer insanların dikkatini çekmeye ihtiyacım var.					
87	İnsanları eğlendirmedikçe ya da etkilemedikçe bir hiçim.					
88	Başkalarının bana olan ilgilerini sürdüremezsem benden hoşlanmazlar.					
89	İstedigimi almanın yolu, insanları etkilemek ya da eğlendirmektir.					
90	İnsanlar bana karşı çok olumlu karşılık vermiyorlarsa kötüdürler.					
91	İnsanların beni görmezden gelmeleri berbat bir durumdur.					
92	İlgi merkezi olmalıyım.					
93	Bir Çeyleri düşünerek kendimi rahatsız etmemeli, içimden geldiği gibi davranabilmeliyim.					
94	Eğer insanları eğlendirirsem benim güçsüzlüğümü farketmezler.					
95	Can sıkıntısına tahammül edemem.					
96	Eğer bir şeyi yapmaktan hoşlandığımı hissedersen, hemen başlamalı ve yapmalıyım.					
97	Sadece abartılı davranırsam insanlar bana dikkat eder.					
98	Hisler ve sezgiler, mantıklı düşünme ve planlamaya göre çok daha önemlidir.					
99	Diğer insanların benim için ne düşündüğü önemsizdir.					
100	Benim için başkalarından bağımsız ve özgür olmak önemlidir.					
101	Diğer insanlarla birlikte bir şeyler yapmaktansa kendi başıma yapmaktan daha çok hoşlanırım.					
102	Çoğu durumda yalnız başıma kaldığımda kendimi daha iyi hissederim.					

NE KADAR İNANIYORSUNUZ?		Tümüyle	Çok fazla	Orta derecede	Biraz	Hiç
103	Ne yapacağıma karar verirken başkalarından etkilenmem.	4	3	2	1	0
104	Diğer insanlarla yakın ilişkiler kurmak benim için önemli değildir.					
105	Kendi değerlerimi ve amaçlarımı kendim belirlerim.					
106	Özel hayatım insanlara yakın olmaktan çok daha fazla önemlidir.					
107	İnsanların ne düşündüğünü önemsemem.					
108	Herhangi birinin yardımı olmaksızın kendi başıma işleri hallederim.					
109	Diğer bir insana “bağlanıp” kalmaktansa yalnız olmak daha iyidir.					
110	Diğer insanlara kendimi açmamalıyım.					
111	İlişkiye girmemek koşuluyla, diğer insanları kendi amaçlarım için kullanabilirim.					
112	İnsan ilişkileri karışıktır ve özgürlüğe engeldir.					
113	Diğer insanlara güvenemem.					
114	Diğer insanların gizli amaçları vardır.					